מדינת ישראל

משרדי הממשלה
לשכת ראש-הממשלה

משרד סגל 43.4

גנזך, גמ"ג

עבר סריקה
אד הוק

תהליך מדיני - דיונים ומגעים על שיחות עם

אנשי ממשל ארה"ב

13.3.-22.6.74

מסי תיק מקורי

מחלקה

שם תיק: תהליך מדיני

מזהה פיזי: א-7068/14

מזהה פריט: R0002ty5

כתובת: 3-312-5-9-1

תאריך הדפסה 04/04/2022

לר"מ

סודי

יועץ ראש הממשלה למודיעין

22.6.1977

לראש הממשלה

הנדון: הפגישה עם הנשיא קרטר - נקודות לדיון וארגומנטים

1. להלן כמה קוים כלליים להצגת הענין המזרח תיכוני ועמדת הערבים כלפי ישראל. אני מגיש זאת כמצע לדיון מפורט יותר, אולי בתחילה בעל פה, אם תמצא שגישה זו מועילה לך. אני ממהר להגיש זאת, ולו בצורה גולמית וחלקית, כדי להותיר זמן להכנות מפורטות ולקיבוץ מובאות כחומר עזר.

2. הנשיא אל נכון יעלה כטענה עיקרית שמנהיגי ערב התמתנו, וכי הוא עצמו שמע מהם התבטאויות מתונות המעידות על רצון בשלום עם ישראל.

3. עומדת השאלה כיצד להפריך טענה זו ולהציג את העמדות הערביות כהוויתן, או כיצד לערטלן ממחלצות המתינות שמנהיגי ערב טרחו, ואף השכילו, להלביש בהן את עמדותיהם. שלילה חזיתית כטענה בעלמא שעמדות הערבים לא נתמתנו - לא תשכנע. גם מובאה של אמרה קיצונית של מנהיג ערבי לא תשיג את המטרה, שכן כנגדה אפשר להביא מובאה אחרת. דומני כי הדרך היחידה בנושא זה היא לחרוג מן הרמה האפיזודיאלית המקוטעת ולהציג את העמדות הערביות כמסכת. רק על ידי הצגת עמדות אלה כמסכת אפשר יהיה להרשים. בהצגה כזו יהיה גם משום חידוש, שכן עד כה הקברניטים האמריקאים לא נפגשו בהצגה ישראלית של בעיות המזה"ת כמכלול, ודווקא משום שנטייתם, כצורך הנובע ממעמדם, היא לחשוב בקטיגוריות כוללות, עשויה גישה זו לקלוע למטרה. את הביטויים הטקטיים הכביכול - מתונים של הערבים אפשר לנגוד על ידי הצגת תפיסותיהם האסטרטגיות.

4. פרוט:

א. שלילת ישראל אצל הערבים איננה ביטוי של התפרצות רגשית, אלא זו עמדה רעיונית שהפכה לעמדה לאומית וקנתה אחיזה עמוקה ברבים ממהלכי החיים והתרבות. זו עמדה לאומית ולא רק עמדה דיפלומטית שניתן לבטלה על ידי הכרזה דיפלומטית.

ב. מה שנשתנה בעמדות הערביות הוא דרך הפעולה. נאצר ראה את חיסול ישראל כמאורע היסטורי חד-פעמי כמלחמה, ואילו התפיסה הרווחת כיום במדינות ערב היא השגת המטרה בדרך אינקרמנטאלית, צעד אחר צעד.

ג. לדרך האינקרמנטאלית ניתן ביטוי תורתי רשמי במסמכים ערביים כגון החלטות קונגרס הבעת' הסורי הי"ב שהוא הקונגרס האחרון ואשר בו אומצה "אסטרטגית השלבים" (בידי המודיעין מצוי הדו"ח הסודי שהוגש לקונגרס זה, אושר על ידיו, ושאפשר להציגו לקארטר שכן הוא הועבר בזמנו על ידינו למודיעין האמריקאי).

ד. תפיסת סאדאת ומצרים היא openended במכוון ובמזיד, היינו השתמטות מהתחיבות של ממש לשלום אמיתי והשארת הדבר כאפשרות פתוחה לעתיד כדי לגרור את האמריקאים להתרשם כאילו יש בכך מחויבות של ממש לשלום. סאדאת התבטא שאין הבדל בינו לבין מנהיגי ערב לגבי המטרות הסופיות.

ה. את ההשקפות הרווחות בעולם הערבי אני מציע להציג כשלוש אסכולות: "אסכולת הקמילה" (קוראת להביא להתפוררות ישראל), "אסכולת החזרת ישראל למימדיה הטבעיים" (רווחת במצרים) ו"אסכולת המאבק הרצוף" (אש"פ, עיראק). אשמח לפרט בפניך תפיסות כל אסכולה והמבנה הרעיוני שלה. ניתוח רעיונותיהן מצוי אצלי גם באנגלית שכן סכמתים בספר שלי שפורסם לאחרונה בארה"ב. פרוט השקפות בצורה זו תשיג את המטרה של הצגה מסכתית.

ו. את אש"פ אני מציע להציג בצורה שחורה משחור, כתנועה בעלת גישה אבסולוטיסטית-טוטליסטית, כפי שהדבר בא לביטוי באמנתה הלאומית. כל ההודעות של דוברים באש"פ על נכונות להתמתן הן מעשה תרמית - והראיה החלטות המועצה הפלסטינית האחרונה שאני מציע שתשתמש במובאות מהחלטות אלה לביסוס דבריך. (תרגום החלטותיה לאנגלית מצוי אצלנו וכן הסבריהן).

ז. אין זה נכון שמדינות ערב הקרויות מתונות מסתייגות מתפיסות אש"פ. אני מציע שתעלה את ההחלטות הסודיות של ועידות הפסגה באלג'יר וברבאט ואשר העיקר בהן איננו כפי שהוצג עד כה - מינוי אש"פ כמייצג יחיד של הפלסטינים - אלא התחיבות של מדינות ערב (מכך הסתייגה ירדן בועידת אלג'יר ואולם בטלה הסתייגותה ברבאט), ש"החזרת הזכויות הפלסטיניות תהיה בהתאם להחלטת אש"פ", היינו, מדינות ערב הכתירו את אש"פ להיות הקובע את הקו הכל-ערבי בפרשה הפלסטינית. הדבר לא הועלה לפי מיטב ידיעתי עד כה ויש להציגו כארגומנט עיקרי להפרכת מתינות מדינות ערב בהשוואה לאש"פ.

ח. המזרח התיכון הערבי צריך להיות מוצג כאזור מועד לרעידות אדמה. מה שקרה בלבנון איננו מקרה חד פעמי אלא כפי שכמה ערבים מסבירים בעצמם, כולל גדול סופרי מצרים נגיב מחפוז, מעיד על רפיסות הסדר הערבי. לכן כל הסדר חייב להיות יציב ומחוזק. טעות, לכן, לעשות כאן הסדרים מאולתרים שיסודותיהם מעורערים.

5. לבנון - מציע לחשוב אם כדאי להעלות את בעיית לבנון. לפי הידוע לי לא נדון הנושא בצורה מלאה עם נשיא ארה"ב. סאדאת הבין, כשהעלה את נושא אפריקה בפגישתו עם קארטר, כי עליו להופיע כאדם שאין דעתו מוגבלת רק לבעיות ישראל-ערב אלא עוסק בבעיות רחבות.

מדיווחים מלבנון מתקבלת התמונה שהנוצרים נוטים לחלוקה או סבורים לפחות שאין מנוס ממנה. דומני, שראוי להסביר לאמריקאים כי יש לדחוף בכוון זה. הנמקות: אין להחזיר הגלגל אחורה ללבנון מאוחדת כתפיסת סרכיס. להפך, לבנון מאוחדת פרושה שבמוקדם או במאוחר הנוצרים ישתתקו. כאן ראוי לפרוט על נוצריותו של קרטר ותמיכתו בזכויות האדם כדי להבליט את הצורך בשמירת נוצריות לבנון שקדמה להשתלטות האסלאם.

למותר לפרט את הנימוקים מבחינתנו מדוע יש לדחוף לחלוקת לבנון.

מציע לקיים דיון בשאלה שמא ראוי שלפני נסיעתך תערך פגישה בדרג גבוה עם מנהיגי לבנון הנוצרים, ואולי אפילו עמך, כדי שתוכל להופיע כמייצגם, אם הדבר אפשרי.

6. טיעונים לגבי המזרח התיכון והערבים הם רק משלימים טיעונים לגבי תביעות ישראליות ומדיניות ישראל שהם אוטונומיים מהעמדה הערבית. אולם יש להדגיש כי הנמקות מדוע מדיניות של צד אחד צודקות מקבלות סיוע ותמיכה מהנמקות מדוע מדיניות היריב מוטעית. היחס בין שתי פרשות אלה הוא כבין הקעור לקמור.

7. אבקש שתודיעני כיצד אוכל לסייע לך במשימה חשובה זו.

ב ב ר כ ה,

י. הרכבי

יהושפט הרכבי

official text

JUNE 13, 1977

U.S. VIEWS ON MIDDLE EAST PEACE GIVEN BY ATHERTON

LOS ANGELES, JUNE 10 -- AMERICA'S MIDDLE EAST POLICY CONTINUES TO BE GOVERNED BY AN ENDURING COMMITMENT TO THE SURVIVAL OF ISRAEL, ALONG WITH BUILDING GOOD RELATIONS WITH A STABLE AND MODERATE ARAB WORLD.

THIS IS THE VIEW OF U.S. ASSISTANT SECRETARY OF STATE FOR NEAR EASTERN AND SOUTH ASIAN AFFAIRS ALFRED L. ATHERTON, JR., WHO ADDRESSED A MEETING OF THE LOS ANGELES WORLD AFFAIRS COUNCIL HERE JUNE 9.

MR. ATHERTON SAID THAT IT WAS OF "OVERRIDING IMPORTANCE" IN THE SEARCH FOR A MIDDLE EAST PEACE, THAT ARAB GOVERNMENTS HAVE CONFIDENCE IN THE UNITED STATES. HE NOTED THAT U.S. MOVEMENT TOWARDS BETTER RELATIONS WITH ARAB GOVERNMENTS BEGAN AFTER THE 1973 MIDDLE EAST WAR, AND HAS BEEN FURTHER BUTTRESSED BY THE ACTIONS OF THE CARTER ADMINISTRATION.

SINCE TAKING OFFICE LAST JANUARY, PRESIDENT CARTER AND SECRETARY OF STATE CYRUS VANCE HAVE HELD SUBSTANTIVE MEETINGS WITH ALL THE KEY MIDDLE EASTERN LEADERS. THOSE MEETINGS, SAID MR. ATHERTON, HAVE BROUGHT INTO SHARP FOCUS THE CONSEQUENCES OF A FAILURE TO SECURE A JUST AND LASTING MIDDLE EAST PEACE.

MR. ATHERTON TOLD THE AUDIENCE OF BUSINESS AND CIVIC LEADERS AND MEMBERS OF THE FOREIGN DIPLOMATIC CORPS STATIONED IN LOS ANGELES, THAT ONE OF THE CONSEQUENCES OF FAILING TO REACH PEACE IN THE AREA WOULD BE A DETERIORATION IN THE POLITICAL CLIMATE OF THE MIDDLE EAST AND EVENTUALLY A FATALISTIC BELIEF BY ARABS AND ISRAELIS THAT WAR IS THE ONLY WAY TO RESOLVE THE QUESTION.

MR. ATHERTON ALSO SAID A FAILURE TO BRING PEACE WOULD PRESENT NEW OPPORTUNITIES FOR THE SOVIET UNION TO TRY AND RECOUP SOME OF THE PRESTIGE AND INFLUENCE IT HAS LOST IN THE MIDDLE EAST SINCE THE 1973 WAR -- AND (WOULD) ALMOST CERTAINLY RESULT IN INCREASED TENSIONS BETWEEN WASHINGTON AND MOSCOW.

I THINK IT IS INCREASINGLY RECOGNIZED THAT THE ALTERNATIVE TO PROGRESS TOWARD PEACE IS FRAUGHT WITH GRAVE CONSEQUENCES FOR THIS COUNTRY AND FOR THE WORLD, HE SAID, "AND WHEN ONE LOOKS AT THE DIFFICULT DECI-

(MORE) 01

ביטחון המדינה 50 שנה

משרד החוץ

מחלקת חקשר

מברק נכנס — מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

דף מספר......מתוך 5......דפים

עותק מספר......מתוך......עותקים

מיידי

מס' 217

סודי ביותר

אל: המשרד

מאת: ניו יורק   נשלח 081700 יונ' 77

שוחח מנבל רונ. מזאר

צוצנקו הזמינ. אותי לצהרים.

מוד כי הסובייטים לגמרי באפילה באשר למדינ.יות הממשלה העתידה לקום. קיימת הכנ.ית להפשרת היחסים בינ.ם לבינ. ישראל עם שורה של התפתחויות אשר מתוכננ.ות להביא לנ.ורמליזציה של היחסים. כעת לאור תוצאות הבחירות בארצ וחוסר הודאות באשר למדינ.יות הקפיאו את התהליכ. נתנ.ו הוראות להנ.מיכ את הטונ. באשר לישראל ולא חוזר לא להתבטא ולהחליט להמתינ. ולעשות הערכה מחדש לאור קווי היסוד של הממשלה החדשה. הנ.ביחו לקיים ביקור הנ.רענ.ים ונ.וכחי כי לא חוזר לא רצו להבליט שינ.וי בקו בשלב זה.

היא צוצנקו נוסע בעוד כמה ימים לאוסטריה על מנ.ת להשתתף בועידת הזלב במסגרת האום ויבקר בפראג ובבודפשט ויחזור למוסקבה להתיעצויות ולחופשה. יראה את גרומיקו(משכ 4 שנ.ים היה עוזרו האישי) ויקיים אתו שיחה. לקראת השיחה מעונ.ינ. להתעדכנ. על ידי. חזרתי והסברתי כי הבעיה אינ.נ.ה נעוצה בממשלה בישראל ותהיה אשר תהיה כי אם בגישה היסודית של הערבים והרחבתי את הדיבור על הנ.ושא הזה תוכ ציונ. שמעצמה כברה״מ אשר אינ.נ.ה מסוגלת להעריכ מצב במדינ.ה במזרח התיכונ. כאשר היא מכהנ.ת כיור ועידה גבוה מבליטה העדרת עניית מדינ.ית: גישתם החד צדדית היא שיצרה מצב לפיו הם תרוזים היום באפילה. אם כי המצב איזה תפקיד מסוגלים הם למלא בועידת גנבה. המשכנ.ו בויכוח הרגיל.

צוצנקו צינ. כי חשוב מאוד שנבהיר את המצב כלפי בה״מ מאחר והוא יכ:ול להעיד שהם נ.יזונ.ים מכל מינ.י סיפורים מצד שלישי והתמונ.ה המתקבלת היא מסולפת. הוא הפציר בי להתקרב יותר לטרויאנ.ובסקי שהוא בעל השפעה רבה באמרת בברה״מ לאור העובדה שכיהנ. כראש לשכה גם של חרושצוב וגם של קוסיגינ.. ידוע לי כי הוא תמיד שלל את נ.יתוק היחסים עם ישראל אכ אינ. זה משנ.ה לדעתו את עצם העובדה כי יש צורכ בהצגת

2/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר .... מתוך .... עותקים

סודי ביותר

העמדה הישראלית ביתר שאת כעת לאור הנסיבות החדשות. עובדה היא כי
קיימ ויכוח מתמיד בפוליטביורו ביחס לנושא זה. נמצאימ שמ ובמשרד
החוצ אויבימ שלנו ואפשר לציינ כי הכוחות בנושא זה שקולימ פחות או יותר.
המצב בסינ.

לדבריו אינ לייחס חשיבות יתר לשינויימ בזמנ האחרונ. פודגורני
היה מאוד בלתי פופולארי בפוליטביורו וכנ במפלגה. עובדה שבועידת
המפלגה האחרונה זכה פודגורני בבחירות לפוליטביורו במספר הרב ביותר
של הצבעות שליליות וברז'נייב חיכה למועד נוח להפטר ממנו
הוא לא חוזר לא מילא כל תפקיד חשוב בזמנ האחרונ והסתכסכ עמ ברז'נייב
מפני שפשוט נאבק על הכסא. ברז'נייב מעוניינ בנשיאות מסיבות
טכסיות ובינלאומיות. הוא צבצנקו לא חוזר לא יתפלא אמ בקרוב יסולק
קוסיגינ. האפשרות בהחלט קיימת. בנושא חוצ הקובעימ המ ברז'נייב וגרומיקו
היומ כאשר ברז'נייב נוטה בדרכ כלל לקבל את עצתו של גרומיקו.
סיפר כי מאליק האחראי לנושא אפריקה כסגנ שר במשרד הסובייטי איש
שבור לגמרי. איבד בנ בנעוריו בתו מאושפזת בבי"ח לחולי רוח והבנ הנותר
נפטר מהתקפ לב לפני שבועות מספר בגנבה שמ כיהנ במסגרת האומ.
מות הבנ שבר סופית את מאליק אשר בלאו הכי נאבק במחלת הסרטנ.

יחסי ברה"מ- ארה"ב

מרגישימ מאוד לא חוזר לא בנוח עמ הממשל בארה"ב ולגמרי לא חוזר
לא ברור להמ מהי המדיניות האמיתית. הדגש בעניני זכויות האדמ
מפריע ליחסימ. המ מבולבלימ מההודעות האמריקאיות השונות.
המדיניות הסובייטית היא לטובת דטאנט אכ התקדמות במדיניות זו
מותנית בהתקדמות בנושא סאלט. כל יתר הנושאימ המ משניימ.
העיקר הוא סאלט.

יחסי ברה"מ- מדינות ערב.

הסובייטימ שונאימ את המשטר המצרי ולא חוזר לא מאמינימ בהמ.
המצרימ אמנמ עושימ מאמצימ לארגנ פגישות בדרג רמ אכ הרוסימ
מקשימ עליהמ. ממשיכימ לספק להמ חלקי חילופ אכ יוצרימ עיכובימ

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר.........מתוך.........דפים

עותק מספר.........מתוך.........עותקים

סודי ביותר

רבים ומנוטים להמשיכ. את האספקה בהיקפ אשר [illegible] ניתוק מוחלט
אכ לא חוזר לא יורד. לדבריו לא חוזר לא נענים לבקשות השונות
לציוד יותר חדיש. היחסים עמ סוריה הודרדרו והגיעו לספ משבר בעיקר
בשל ההתנהגות הסורית בלבננונ. ברהמ איננה גורסת תכנית סוריה
רבתי והבהירה זאת לסורים. חל שיפור ביחסים לאחרונה לאחר ביקור
נאצר אכ הגישה הסוביטית היא של "כבדהו וחשדהו" עמ דגש רב
על ה"חשדהו". לפי הערכתמ סוריה מעוניינת הרבה יותר היומ בכל
הנוגע ללבננונ מאשר ברמת הגולנ גישה שהיננה למורת רוחה של ברהמ.
שראפה לדבריו ביקש מהסוביטים ללחוצ על הסורים הנ ביחס למצב
בלבננונ והנ ביחס למצב בגולנ.

מועביט

לא חוזר לא נראה לו דיונ במועביט בזמנ הקרוב אפילו על דוח ועדת
פלשתינ. אופ לוחצ בכיונ זה בכל הזדמנות אכ המדינות כמו מצרים
וסוריה נקטות וברהמ מסתירה כי אינ לה כל עניינ בדיונ כזה
אמ ארצות ערב תלחצנה לכינונ דיונ במועביט רוסיה תענה ואזי
"תשמע את הנאומ הרגיל והמוכר שלנו אכ לא חוזר לא יותר".

ועידת לאגוס

הוא צבצנקו יסע כנציג המזכל לועידת לאגוס באוגוסט. יתכנ וולדהימ
יבוא לפי בקשת הניגריאנים אמ לא יבוא יהיה צבצנקו פקיד האומ הבכיר
במקומ. מתכננים כנס גדול ומרשימ בו ישתתפו נשיאים ראשי ממשלות
ושרי חוצ. להערכתו לא חוזר לא תהיה התייחסות לציונות וישראל
בועידה פרט אולי מבמה מדינות ערב ומדינות אפריקאיות קיצוניות.

דרומ- אפריקה

ברהמ איננה רואה את דרומה של יבשת אפריקה בזירה שלה. מסייעת
מבחינה צבאית לכוחות השחרור אכ מנסה לא חוזר לא להגרר למעורבות
באפריקה. לאחרונה דחתה בקשה לסיוע מאסיבי מאנגולה מסיבות
כלכליות מפורטות(סיפר שברהמ ענתה בשלילה גמ לבנגלה דש)
בבריהמ הגיעו למסקנה שאינמ מסוגלים לקבל על עצמ מסיבות כלכליות

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר............מתוך............דפים

עותק מספר............מתוך............עותקים

סודי ביותר

פנימיות   סיוע מירבי למדינות מתפתחות.

הגירה מברהמ

חזר על התיזה הרגילה שלו כי אנו חייבים להחליט מה חשוב יותר.
הוצאת יהודים או ניהול תעמולה עוינת כלפי ברהמ, שתי המגמות האלה לא
חוזר לא עולות בקנה אחד. כאשר טענתי כי המדיניות של ברהמ יוצרת
גיבורים ומוקדים הנה איש לא מזכיר אפילו את שמות אלה שיצאו, ענה כי
הוא מסכים אתי וכי הוא הסביר לממונים עליו כי היום סולזניצינ הוא
אפס מבחינה פוליטית. סיפר כי הציעו לסחרוב לצאת אך הוא סרב.
הבעיה לדבריו היא הרבה יותר מסובכת מאשר אנ ו מעריכים. באמרת קיים
פלג הטוענ כי אסור למדינה כמו ברהמ להכנע בפני לחצים בינלאומיים
ומצביעים על כך כי ככל שמרשים ליהודים או לסרבנים לצאת נמשכים ההפגנות
והלחצים ברחבי תבל ולכנ תובעים לנקוט בקו תקיפ ולהפסיק את היציאה.
זאת הסיבה למעצרים האחרונים. רבים והוא ביניהם סבורים כי הגישה
הזאת מוטעית אולם הלחצים הפנימים הנובעים ממה שהוא מכנה
גאוה לאומית הם כבדים. לדעתו המהומות פועלות נגד הגברת זרם
העליה. בנוספ עלינו להבינ כי ההגירה היהודית שהוא רואה כבעיה
נפרדת מהסרבנימ(ציינ כי הם שמים לב לשוני בגישה היהודית לעומת
הגישה של הסרבנימ) יוצרת בעיות נוספות שפוגעות בעצמ הפדרה הסוביטית.
לאחרונה החלו לחצים מהגרוזינים מהארמנים וממיעוטים שונים
ואפילו מרוסים לצאת מברהמ. ההנהגה חוששת מאוד מיצירת כדור שלג שלא
חוזר לא יוכלו להתגבר עליו. הוא בדיעה כי על הבעיות ואי ההבנות
אפשר היה להתגבר לו היה מגע ישיר בלתי אמצעי בינ ממשלות ישראל
וברהמ. מודאג מתופעות של אנטישמיות גוברת כפועל יוצא מהנושא.
ביקשתי ממנו שינסה לסייע בענינ שיראנסקי.

המזכל

ורלדהים מתכונן לבקר בברהמ ולהתקבל על ידי ברזנייב וגרומיקו

5/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר.........מתוך.........דפים

עותק מספר.........מתוך.........עותקים

סודי ביותר

בראשית חודש ספטמבר.
ועידת בלגראד
מקוים איכשהו לעבור את הועידה בלי זעזועים. כאמור העיקר
מבחינתם ביחסי ארהב ברהמ הוא התקדמות בענ"ב סאלט
עם תום הפגישה חזר והדגיש את החשיבות בקיום מגע שקט אך רצוף עם
טרויאנובסקי לאור העדינות של המצב הנוכחי ולאור העובדה שגורמים
עוינים רבים מנסים כבר לדחוף את ממשלת ברהמ לעמדה קיצונית נגד
הממשלה החדשה בישראל. לדעתו חשוב שנסכל את המזימה הזאת.
ישמח לקבל מידע על עמדת הממשלה החדשה לנושאים השונים בהקדם.
הרצוג.-

שהח רהמ שהבט מנכל ממנכל עברון יריב רון מנהל מזאר רם ר/אמן
צג/רא

- בלתי מסווג -

מס 280

נשלח: 211030 יוני 77

אל: המשרד

מאת: ושינגטון

עברון.

לשלך נר 870 ושלנו 118.

להלן הקטעים הרלבנטים מתוך הפרוטוקול של הועדה:

ATHERTON HEARING.

JUNE 8, 1977.

MR. SOLARZ: I THINK THE PRESIDENT HAS TAKEN OBVIOUSLY A VERY STRONG POSITION AND I THINK A VERY FORTHRIGHT POSITION AND FRANKLY A VERY COMMENDABLE POSITION WITH RESPECT TO THE POLITICAL COMPONENTS OF A SETTLEMENT, AND I GATHER, WITH EACH OF THE ARAB LEADERS WITH WHOM HE MET, HE WAS QUITE FORCEFUL IN INDICATING THAT, IN HIS JUDGEMENT, A WILLINGNESS TO GIVE ISRAEL A REAL PEACE RATHER THAN A TEMPORARY TRUCE INVOLVING RECOGNITION, TRADE, TOURISM, AND OPEN BORDERS, AS AN ESSENTIAL ELEMENT OF A SETTLEMENT.
NOW THAT HE HAS MET WITH EACH OF THE KEY ARAB LEADERS AND SECRETARY VANCE HAS MET WITH ALL OF THEM AS WELL, CAN YOU TELL THE COMMITTEE WHETHER ANY OF THEM WENT BEYOND THEIR PREVIOUSLY PUBLICIZED STATEMENTS ON THE SUBJECT, THE NET EFFECT OF WHICH WAS TO SAY THAT REAL PEACE WOULD HAVE TO WAIT UNTIL THE NEXT GENERATION, SO THAT THERE IS ANY BASIS FOR CONCLUDING ON THE BASIS OF THE PRESIDENT'S CONVERSATIONS WITH THESE LEADERS THAT THE ARAB STATES ARE NOW PREPARED TO CONSIDER THE POSSIBILITY OF AGREEMENT, OF A REAL PEACE IN THE CONTEXT OF A FINAL SETTLEMENT?

MR. ATHERTON: AGAIN I WOULD NOT LIKE TO GET TOO PRECISE ABOUT THESE DIPLOMATIC DISCUSSIONS THAT HAVE BEEN HELD BECAUSE WE HAVE A LOT OF WORK AHEAD OF US AND I DON'T THINK OUR ABILITY TO CARRY IT OUT IS ENHANCED BY TOO MUCH PUBLIC DISCUSSION OF THE DETAILS OF OUR PRIVATE CONVERSATIONS.
BUT, IN GENERAL TERMS, YOU ARE QUITE CORRECT. THE PRESIDENT HAS EMPHASIZED VERY STRONGLY IN ALL HIS TALKS THE IDEA OF AGREEING ON S[illegible] [illegible]N STEPS TOWARD NORMALIZATION OF RELATIONS HAS TO BE PART OF PACKAGE SETTLEMENT, AND NONE OF THEM HAS SIMPLY REJECTED THIS CONCEPT OUT OF HAND. I WOULD LIKE TO LEAVE IT AT THAT. I THINK IT IS SOMETHING THAT IS OPEN AND CAN BE DISCUSSED IN NEGOTIATIONS.

MR. SOLARZ: NONE OF THEM HAS YET ACCEPTED......

MR. ATHERTON: I WOULD NOT SAY THAT ANY HAVE ACCEPTED IT, BUT, ON THE OTHER HAND, THEIR RESPONSE USUALLY IS: ''WELL, THIS HAS TO

.../2

BE DISCUSSED IN THE CONTEXT OF WHAT WE WANT'', AND THESE ARE ALL FUNCTIONS OF EACH OTHER, AND I WOULD ASSUME THAT THIS BECOMES PART OF THE PACK OF NEGOTIATING CARDS THAT HAS TO BE DEALT OUT IN THE PROCESS OF NEGOTIATIONS THEMSELVES.

לאור הכל לא נראה לי שרצוי לטעון שהוא הטעה הועדה.

בר און

שהח רוהמ שהבט מנכל ממנכל סמנכל מצפא מזתים חקר רס אמן

מב/קא

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

מס 85

אל: המשרד

מאת: וושינגטונ

נשלח 071600 יוני 77

מ י י ד י

בועז

אל: שחו.

נפגשתי הבוקר לשיחה עם סגנ הנשיא בבית הלבנ. השיחה נמשכה כשעה ונערכה ה-4 עיניימ.

א. מונדייל שאל על ההתפתחויות בארצ בעקבות הבחירות וסקרתי בפניו המצב. בעת ניתוח ההתפתחויות הדגשתי בפניו שאחד השיקולימ שפעלו אצל הבוחר הישראלי היתה אי הודאות שהתעוררה לגבי עמדת ארהב בנושאימ המרכזיימ של הסכסוכ וזאת כתוצאה מהתבטאויות רמות דרג שיצרו רושמ של קביעת עמדה אמריקנית בנושא הגבולות, בנושא הפלשתינאי ובנושא הרכש. האפקט המצטבר של הדברימ יצר הרושמ של קביעת BLUE PRINT על ידי ארהב שבדעתה לכפות על ישראל גמ אמ לא השתמשו במילה כפיה.

מונדייל אמר שהתפתח מצב מאד UNFORTUNATE מבחינה זו וכי אנ כי זו בהחלט לא היתה כוונתו של הנשיא ודי הוא בהחלט מבינ את התשלכות.

ב. אמרתי למונדייל שברצוני לדבר אתו בכנות, בידידות ובגילוי לב. מונדייל אמר שככ היחסימ בינינו כל הזמנ ומבקשני להמשיכ בככ. אמרתי שאני מודאג מאד VERY CONCERNED מההתפתחות הענינימ וכתוצאה מכ. מנ ההשלכות שיש לככ אל מאמצינו להתקדמ לפתרונ הסכסוכ וכנ מנ ההשלכות העלולות לנבוע מככ על יחסי ישראל ארהב. אמרתי ששורת דברימ שקרו בשבועות האחרונימ מובילה אותי למסקנה שדרכ זו יכולה להוביל לתבלה במאמצי השלומ ולעימות בינינו. אלה המ דברימ קשימ ואני רואה חובה לעצמי להבהירמ לו ובאמצעותו לנשיא. מאז החל הנשיא קרטר לטפל בסכסוכ ישראל ערב נקט בשיטה המצמצמת ומגבילה את הפער מטרימ של הדיונ ומקטינה את אופצית המומ במקומ לפתוח אותה. דבריו על חזרה לגבולות 67 עמ שינויימ קלימ, הכנסת המונח של מולדת לפלשתינאימ, הרמזימ על כפיית פתרונ כל אלה יצרו מתיחות חאגה חמורה אצלנו ובאותו זמנ יצרו אצל הערבימ את הרושמ שארהב

2/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

= 2 =

WILL DELIVER ISRAEL מקבלת עמדותיהם וכי הם מצפים שארהב
כל מגמתם המדינית של מנהיגי ערב היא לא
להגיע לשלום על בסיס פשרה עם ישראל אלא להגיע להבנה עם ארהב
כיצד לכפות את ההסדר על ישראל. הערבים אינם מנהלים מומ עם ישראל
אלא עם ארהב ומגמתם היא להשתמש בארהב כמנוף ללחוץ על ישראל לקבל
תביעותיהם שנדחו על ידינו ועל ידי ארהב במשכ 29 שנים
התבטאויותיו של הנשיא, גם אם לא היו מכוונים לכך, יצרו אצל הערבים
את הרושם הברור שארהב מקבלת תביעותיהם היסודיות הן ביחס לגבולות
והן ביחס לבעיה הפלשתינאית. הם גם משוכנעים שארהב תכפה זאת
על ישראל.

ג. מונדייל אמר שלא יכול להיות לערבים כל מקום למחשבה שארהב תכפה
פתרון על ישראל. הנשיא הבהיר זאת הן בפומבי והן בשיחותיו עם מנהיגי
ערב. אמרתי שהמושג "כפיה" הוא רחב. אין מישהו מאתנו סבור שארהב
תגייס את כוחות הנחתים שלה כדי לכפות פתרון אך כל הודעה פומבית
של ארהב על עמדתה בנושא זה או אחר הופכת ממילא לאמצעי של לחץ
וכפיה מפני שעצם הגדרה פומבית של עמדת ארהב יוצרת לחץ על ישראל
ומעודדת הערבים להקצנה נוספת בעמדותיהם. הרי אין להניח שארצות
ערב יהיו מוכנות להגיע להסכם במומ אתנו על משהו שהוא פחות מההגדרה
האמריקנית. להיפך, ההגדרה האמריקנית הופכת לנקודת מוצא לתביעות
קיצוניות יותר. אמרתי למונדייל שברצוני להדגיש בפניו כיצד הדבר
פועל במציאות:

1) אשף סבל מכה קשה כתוצאה מהמשבר בלבנון והיה בשפל מעמדו.
תוצאה אחת לכך הייתה תופעת אשף פתחה סיכויים טובים להדברות על הסדר לדבות הבעיה
הפלשתינאית. הודעותיה של ארהב שיקמו את אשף והציבו את הבעיה
הפלשתינאית במרכז הסכסוך ובזאת העמידו מכשול רציני לכל סיכויי ההתקדמות
להסדר. למעשה עמדת ארהב הכריחה את מדינות ערב לנקוט בעמדות יותר
קיצוניות בשאלה זו מאשר היו נוקטים.

2) הערבים בטוחים שעמדת ארהב מצדדת בנסיגה לגבולות 67 מונדייל
הפסיקני ואמר שהנשיא תמיד מדגיש "עם שינויים קלים" וכי המונח
MINOR נשאר בכוונה VAGUE

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 3 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

אמרתי שאין זה חשוב מאחר שלמונח 67 בשנויים קלים יש הסטוריה ופסיכולוגיה שלו. זה אותו מונח בו השתמש רוגרס בתוכניתו ולערבים ברור שהכוונה לאותו דבר. מונדייל אמר שאין הנשיא מתכוון להחיות את תכנית רוגרס אך הוא מבין את דברי שזה הרושם הנוצר.

3) בעיני הערבים דבריו של קרטר על מולדת לפלשתינאים משמעותה מדינה פלשתינאית בגדה המערבית ובעזה. דבריו של דובר הבית הלבן אחרי ביקור פהד שדובר בשיחה על גבולות למולדת הפלשתינאית. למרות שהדברים הוכחשו. יוצרים הרושם הברור שהכוונה למדינה. מונדייל אמר שהנשיא לא השתמש במונח מדינה וכי הדגיש כי המולדת זה דבר שצריך לנהל עליו מום לגבי צורתו זיקתו וכו וכן הביע הנשיא עדיפותו להסדר במסגרת ירדן.

אמרתי שכל הניואנסים הללו פחות חשובים והולכים לאיבוד כי ההתרשמות המרכזית היתה ונשארה שהנשיא מוביל למדינה פלשתינאית בגדה ובעזה.

4) דברי הנשיא על החלטות אום מתפרשות על ידי דובריו כהתייחסות להחלטת החלוקה ולהחלטת 48 על זכות חזרה ופיצויים. והנה יומיים אחר כך תובע סאדאת פיצויים על הנפט של אבו רודייס. לא חשובה כאן האבסורדיות שהתביעה המצרית אלא רק כדוגמא נוספת כיצד מעודדות הצהרות הנשיא את הערבים לקיצוניות גוברת והולכת.

5) השתקפות העמדה הערבית הזו אינה רק בשטח ההתבטאויות היא מוצאת ביטויה גם על הקרקע כשאנו מבחינים בהתגברות הכנות צבאיות הן מוצטיידות והן בהערכות בשטח בנוסף על דיבורים על אופציית המלחמה.

6) בזירה המדינית הבינל ממשיכה ומגבירה מצרים את עמדתה העויינת והגדילה לעשות בכנס ה... ILO מונדייל אמר שאכן התנהגו המצרים בצורה בלתי נסבלת והם הורו לאיילטס להעלות הדברים בצורה ברורה עם פהמי.

ד. המסכוני ואמרתי שאנו עדים אם כן, להתפתחות בעמדת ארהב המביאה לכמה סכנות בעת ובעונה אחת:

1) תמטת הבסיס המוסכם היחיד למום בינינו ובין ארהב המבוסס על החלטות מועביט 242 ו-338. בסיס זה שהנחיה מדיניותנו ב-10 השנים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 4 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

האדירנות ושעליו התבסס הסכמי ההפרדה והסכם הביניים עם מצרים
כן. ועידת גנבה מתערער.
2) ארצות ערב יוצאות מנקודת הנחה שזכו בתמיכת ארהב בתביעותיהם
היסודיות והן מקצינות עמדותיהן.
3) ישראל מאבדת האמון ביכולתה של ארהב לשמש כמגישת השרותים הטובים
שמגמתם להביא למומ בין הצדדים.
4) הולך ונוצר מצד אחד משבר אמון עם ישראל ומצד שני בניית ציפיות
אצל הערבים שאין ארהב מסוגלת ואולי אף לא מוכנה. לממשן.
הכלון הערבי ואבדן האמון מצד ישראל יכולים להביא האזור למשבר חמור.
בודאי שמרחיקים אפשרות ההתקדמות להסדר. במצב כזה יחפשו בודאי
את השעיר לעזעזאל, וכאשר מחפשים אותו בדרך כלל מוצאים אותו בישראל.
ה. מונדייל אמר שהנתוח שלי מאד מדכא וחמור אך הוא מבין בהחלט את
דאגותינו. הוא חושב שכידיד תפקידו להבהיר לי על בסיס שקות רבות
שזיו לו עם הנשיא ועל בסיס השתתפותו בפגישותיו עם מנהיגי מדינות
ערב מה עמדת הנשיא לאמיתה ללא כחל ושרק:
1) הנשיא סבור שאנו נמצאים בתקופה בה יש לעולם הערבי (מצרים סוריה
ירדן וסעודיה) מנהיגים מתונים יחסית וכי יש לנצל שעת כושר זו כדי
להתקדם להסדר. יתכן שהזדמנות כזו לא תחזור בעתיד.
2) הנשיא עומד על כך שהשלום יהיה שלום מהותי על כל מרכיביו ולא
שלום הצהרתי או שלום שמשמעותו רק הפסקת המלחמה. בנקודה זו הבהיר
עצמו פומבית ואף לחץ קשות על כל מנהיגי ערב. הוא, מונדייל, סבור
שהערבים עדיין רחוקים מאד מקבלת הקונספציה של השלום כפי שתובע הנשיא.
לדעתו של מונדייל לא יתפשר הנשיא בנקודה זו שבה הוא רואה יסוד מרכזי
ויקרוני ליישוב הסכסוך.
3) הנשיא מאמין שתמורת שלום כזה תצטרך ישראל להחזיר את מרבית השטחים
וכי בגבולות 67 יתכנו שינויים קלים. הנשיא לא הגדיר מהות השינויים
או היקפם ובמשך כל השיחות נשאר VAGUE בנושא
זה.
4) הנשיא סבור שבמסגרת פתרון כזה צריכה להיות מולדת לפלשתינאים

5/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך ט עותקים

סודי ביותר

א. הוא לא קבע בשום מקום שזו תהיה מדינה וברור שהעדפתו היא שהדבר יוזיה במסגרת ירדן. הנושא כולו חיי להיות נדון במום בין ישראל וארצות ערב.

5) הנשיא לא יכפה פתרון. אלא כוונתו ליצור הפרמטרים שבמסגרתם ינהלו הצדדים מום. הנשיא בגלל שיטת עבודתו, משוחח על כך בפומבי ואומר בפומבי אותם הדברים שאומר בשיחות עם מנהיגי האזור. הוא מתכונן לפתוח אופציות בכיווני מחשבה ש[illegible] סגורים.

6) אין הנשיא רוצה ללכת לגגבה לפני שנקבעת מסגרת מוסכמת כדי שנדע מה יכול לצאת מגגבה.

7) כל זאת כמובן במסגרת מחויבותה הבלתי מעורערת של ארהב לבטחון ישראל, לשגשוגה ולשמירת עצמאותה. בנושא זה קיימת אצל הנשיא מחוייבות יותר עמוק מאשר אצל כל נשיא אחר.

ה. אמרתי למונדייל שאני מודה לו על הבהרת הדברים וכי זה היה פחות או יותר ודושם שלי ומכאן גם דאגתי. את השלום המיוחל והמוגדר יפה על ידי הנשיא לא יתנו הערבים ואין גם אפשרות למדוד את מידת הענותם, ואילו התמורה שותבקש מישראל היא קונקרטית וניתנת למדידה ויוצרת פיסית מצב חדש ומסוכן. מונדייל אמר הוא מבין את הסיכון שבדבר. אמרתי שאני סבור שבתור ידיד הוא יכול למלא פונקציה מאד חשובה . למרות שעשינו זאת כבר בדברים שונות אני מבקש ממנו שיבהיר עמדתנו בצורה חד משמעית לנשיא:

1) ישראל מוכנה להכנס מיד למום על שלום עם כל אחת מארצות ערב הגובלות אתה. ישראל מוכנה לעשות זאת ללא תנאים מוקדמים. ישראל רואה בהחלטות 242 ו-338 הבסיס היחיד המוסכם לנהל מום.

2) ישראל לא תסכים בשום פנים לבסס את השלום על חזרה לקוי 67 מפני שלא תסכים לקנות את השלום המדומה במחיר סיכון יכולת הגנתה העצמית. ישראל עומדת על גבולות בני הגנה שיושגו במום בינה ובין ארצות ערב.

6/....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 6 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 10 עותקים

סודי ביותר

3) ישראל לא תסכים בשום פנים להקמת מדינה פלשתינאית עצמאית בינ ישראל וירדנ, ורואה את הפתרונ הפלשתינאי במסגרת ירדנ.

4) הוא אשר הוא עמדתה של הממשלה החדשה שתוקם בישראל הדי בנקודות הנל קיים קונצנזוס לאומי רחב של 95 אחוז מהעם בישראל.

ו. אמרתי לו שאני מדגיש דברים אלה באוזניו כדי שאם חלילה נגיע לויכוח רציני עם ארהב לפחות נדע שהויכוח הוא על ענינים מהותיים ולא כתוצאה מאי הבנות. יחסי ישראל ארהב טופחו באהבה על ידי דור שלם של מנהיגי שתי המדינות. לא היה אפ נשיא אמריקני עד היום הזה שדיבר על חזרה לגבולות 67 עם שינויים קלים, לא היה אפ נשיא אמריקני שטבע המונח מולדת לפלשתינאים, לא היה אפ נשיא אמריקני שיצר אצל הערבים אפילו שלא במתכוונ, את ההרגשה שיוכל לכפות ההסדר על ישראל. אמ נגזר עלינו להתייצב בויכוח קשה עם ארהב לא יהיה לנו מוצא אלא לעשות זאת כי לא נוכל להשלים עם דברים המסכנים עצם קיומנו.

מונדייל אמר שיש לעשות הכל כדי למנוע זאת. זו תהיה לא רק טרגדיה למדינת ישראל אלא גם לארהב.
BOTH OUR COUNTRIES WILL BE DAMAGED BY IT AND MINE NOT LESS THAN YOURS

מונדייל אמר שאסור שזה יקרה מפני שאינ גם צורכ שזה יקרה כי מטרותינו האסטרטגיות הנ זהות.

אז. מונדיל שאל אינ מתקדמים מכאנ?

אמרתי לו שאינני יודע. מונדייל אמר שממשיכ ללחוץ על הנשיא למנע מהצהרות, ויש כמובנ לחכות עד שתורכב הממשלה. מונדייל שאל מתי יוכל לבוא ראש הממשלה החדש לכאנ. אמרתי שאינני יודע אבל אני מניח שאפשר יהיה לשוחח על ככ לאחר שירכיב ממשלתו.

מונדייל אמר נרוצה להגיד לי בחברות שלשיחה בינ רוהמ והנשיא תהיה תאיבות מכרעת וכי יש לתכינ אותה בקפידה. חשוב שרוהמ ידע הלכי מחשבתו של הנשיא ותמונה מלאה של הזירה האמריקנית וחשוב

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 7 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

-7-

שוזנגיא יודשמ מקוי מחשבתו של רוהמ. לפי דעתו חשוב שרוהמ
יואה נבונות להתקדמ לפתרונ ופתיחות למומ וידע להדגיש באותו זמנ
אונ אותמ הדברימ שהמ חיוניימ לישראל. מתוכ הכרותו האישית עמ
קרטר ברצונו להגיד לי שהוא פתוח ונוטה להתרשמ מהצגת עמדה בצורה
אמיתית וחיובית. הוא מבקש שעוד נשוחח בינינו על תוכנ הביקור
כי כל מאודו ורצונו שאנו נצליח להעביר את עיקרי עמדתנו לנשיא.
אור שכמובנ יעביר לנשיא עיקרי שיחתנו וכי חשוב מאד שהשיחה בינ הנשיא
ורוהמ תוכנ כהלכה, כי בתוצאותיה טמונ כיוונ המהלכימ המדיניימ
לקראת העתיד ויכולתנו לשמור על הנכס העצומ שביחסי ישראל ארהב.
מונדייל אמר שכמובנ ימשיכ לעשות כל שרק יוכל כדי לעזור, וביקש
שנמשיכ לעמוד בקשר.

דיניצ=

מברק נכנס — מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז—1957.

מס' 98

משרד החוץ

מחלקת הקשר

סודי

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

נשלח 071718 יוני 77

ארגוב, העתק משה רביב

<u>ישראל באמצעי התקשורת.</u>

שלושה שבועות לאחר הבחירות ממשיך מצבה של ישראל באמצעי התקשורת בארה"ב לחזות קשה. אין אנו אמנם נתקלים היום באותו גל של ידיעות שליליות שנדובו בא מן הארץ מיד לאחר נצחון הליכוד ולוו בפרשנות עויינת בארה"ב.

אך אין ספק שהמצב טרם חזר לקדמותו ושהגישה הכללית כלפי ההתפתחויות האחרונות בישראל הינה תערובת של חשדנות ו[illegible] השקענו מאמץ ניכר בשבועות הללו כדי להפיג את החששות ונעזרנו [illegible] לצורך זה בשליח ההסברה של הליכוד (ראה דווחנו בדיפ השבוע). המערכה קשה ותוצאותיה עדיין מעורבות.

יש לציין את העובדה שח"כ בגין אישית איננו מתואר יותר בכתבות כטרוריסט אך הזווית המודבקת לו עדיין של RIGHT WING יש לה כאן קונוטציות שליליות. יתכן ויש מקום להתערב בארץ אצל הכתבים האמריקניים ולבקשם להפסיק להשתמש במונח זה. חלק מהם כבר ממילא חדל מכך אך יש רבים עדיין הממשיכים להשתמש בביטויים המתקבלים כאן בשלילה.

הבעייה העיקרית באמצעי התקשורת הינה הדאגה סביב עתיד יו"ש כאשר הגישות שנוקט הליכוד כלפי בעייה זו מתוארות כבלתי מתפשרות. חלק מן הסיבה לדאגה זו נובע מן העובדה שגישות אלו נראות לעתונאים כבלתי מתיישבות עם הצהרותיו והפומביות של הנשיא קרטר על טיב ההסדר במזת. העתונאים ודעת הקהל בארה"ב קבלו ברובם את גישתו הבסיסית והפומבית של הממשל שאם לא תהיה התקדמות מדינית בכל שלש החזיתות סביב ישראל עלולה לפרוץ מלחמה חדשה שעשוייה לסבך את ארה"ב בעימות עם [illegible] וקרוב לודאי תביא גם לאמברגו נפט חדש נגד ארה"ב אם זו תתמוך בישראל. חששות אחרים מתייחסים להכנסת טיעונים בעלי צליל דתי לתוך תהליך העשיה הפוליטי במזת. מעניין לציין, שדוקא ודבה פרשנים ידידותיים בדרך כלל, וביניהם יהודים, מגיבים בשלילה במיוחד לסוג הטיעונים זה והפרשנים שאינם אוהדים אותנו במיוחד או הנוקטים בעמדות ניטרליות רואים את עיקר הסכנה לא בצד התיאורטי אלא בצד המעשי, כלומר החשש של חוסר היכולת של ישראל לנהל מו"מ עם ארצות ערב. אחת הבעיות המכאיבות ביותר הן הקריקטורות המופיעות

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז—1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

בנ:ל רוזבי אוהב והמוארות את ישראל כמכשול העיקרי לשלום.בחלק מב
הוקיקטורות באות לידי ביטוי גם מגמות אנטי ישראליות ואף אנטישמיות
בתיאוריה של ישראל של חיכ בג'נ.
גישות אלו ועמידות בפנינו בעיות הסברתיות קשות ואנחנו נאבקים
להזינג את התיאוריות הללו תוכ הדגשה שכל הממשלות בישראל בעבר וכל הממשלות
שתכוננה בעתיד רצו וירצו לנהל מומ לשלום עם הערבים כי הנ מבטאות
בנ:כ ואיפה עמוקה של העמ בישראל להגיע לדו קיומ עם שכניו.
באשר לתוכנ ההסדר אנחנו מדגישים ששומ ממשלה בישראל לא תקבל כבסיס להסכמ
שלומ שיבה לגבולות 1967 או הקמת מדינה פלשתינית עצמאית בינ ירדנ
וישראל.המערכה תהיה ארוכה ונוקבת היות והיא נוגעת בבעיות היסוד של
מדינת ישראל.

פזנר.===

שהח רוהמ מנכל שהבט ממנכל סמנכל מצפא הסברה מעת חקר מזתים רמ אמן אטינגר

אב/קא

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז—1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

שמור

מברק נכנס — מסווג

מס 180

אל: המשרד

מאת: ניו יורק

נשלח 071800 ירג' דד

מיידי

המנכל, עדיון, רוג.

לאחר העימות הטלויזיוני בינינו, הזמינני גורג באל לצהריים.

התוכחנו ארוכות על גישתו כפי שבאה לידי ביטוי בהופעותיו

ובמאמרו ב- FOREIGN AFFAIRS הודה כי לא

חוזר לא הדגיש את הסיכון לישראל שבהצעותיו

ובמיוחד את הדילמה הקשה בפניה עומדת ישראל לאור חוסר

היציבות וההמשכיות בעולם הערבי. כעקרון

הגן על עמדותיו.

סיפר כי קארטר הציע לו את השגרירות בפריס, או שגרירות

- בדרג-דומה. סירב אך הודיע לנשיא כי מוכן לקבל תפקידים לתקופות

קצובות.

לדעתו ההתבטאויות של קארטר בנושא מזרח נובעות מהעובדה שהוא לא חוזר

לא מצוי בנושא וניזון רק מתדרוכים ולא חוזר לא מידיעה יסודית

ובזיסית של הבעיה. כתוצאה, הוא נדחף עי רצון להוכיח כי אכן הוא בקיא

ומסתמך על התידרוכים. התוצאה שהוא מסתבך כפי שעשה לאחרונה בנושא

הפליטים החלטה 194 וכוי. לדעתו קארטר יפסיק להתבטא בשלב זה.

הוסיף כי לפי הערכתו אין למשל מדיניות גדורה באשר למזת והיא מחפשת

נוסחה. לכן נועדה חשיבות יתר לשיחות של ראשי המדינות באזור עם קארטר.

סיפר כי התוכח ארוכות עם ואנס באשר לדביקות בגנבה, הסביר לואנס כי

גנבה ללא הכנה וללא ידיעה מראש של כל המהלכים עלולה להמיט אסון.

דיבר בנימה ביקורתית על ואנס וציין כי הדבקות בגנבה היא תחליף

למדיניות גדורה.

לדעתו ואנס נוסע יותר מדי ומשאיר את השטח [illegible]נסקי ויאנג.

הוא אישית איננו מבין כיצד ואנס מסכים למצב הנוכחי. כאשר הוא באל כיהן

כסגן המזכיר תחת ראסק אוטומטית הפך למזכיר המדינה עם יציאתו של

ראסק מהמדינה.

מתח ביקורת רבה על המדיניות הדרום אפריקנית של ארהב בכלל ועל

יאנג בפרט. לדעתו לא חוזר לא תשבו את המדיניות עד הסוף ובשלב מסוים

יגיעו למצב בו יתאכזבו האפריקנים. מכין מאמר ביקורתי מאד

בנושא זה בימים אלה.

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז—1957.

לדעתו ימין של סאדאת ספורים, איננו רואה כיצד יוכל להתגבר על הבעיות הנערמות בפניו. הבנק בו הוא מנהל- האחים ליהמנ- ניסה להשקיע במצרים, אכ פגוש הרימו ידים לנוכח הבירוקרטיה האיומה. ככלל לאור הבעיות בעולמ הערבי ממעיטים בעסקימ עמ רוב מדינות ערב.
הוא נפגש באופנ קבוע עמ השאח של אירנ. לאחרונה, לדעתו ניהיה השאח בלתי אפשרי.
השאח סיפר לו בפגישה האחרונה כי הוא מאמינ כי הוטלה עליו שליחות הסטורית להקימ הכוח המרכזי בעולמ האיסלמ , באל סיפר כי הסעודימ מלאי חרדה מפני הפתוח הצבאי באירנ ובמיוחד [illegible] ריבוי מספר הרחבפות הנרכשות אשר הסעודימ מאמינימ מיועדות לשמוש כנחתות.
אחרי תויחה ניגש ארנסט גרוס שכינה כשגריר ארהב לאומ שנימ לפני באל והחליפו דעות ביחס לערבויות. ידוע לי כי במסגרת המועצה ליחסי חוצ עוסק גרוס בנושא של פירוט מהות נושא הערבויות במזת.
הרצוג ===

שהח רוהמ מנכל שהבט ממנכל סמנכל מאומ אב מצפא מזתימ חקר רמ אמנ
אב/קא

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק יוצא — מסווג

דף מספר 8 מתוך ..... דפים

עותק מספר 0 מתוך ..... עותקים

5.6.77

סודי ביותר

מיידי מס. 38

נשלח 041300 יונ' 77

אל: וושינגטון

מאת: המשרד

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
- צ ל - מעקד מסווג -
מרשה ה ... 2 עותקים נוספים
... נ.1
... 5.6
העתק זה נוקב ... פר...
רשום ביומן דף 762 שורה 22

לגוריר, ציר, תפ"ח.

יי אריאלי יי

סג.מור סיון.

סיון נפגש עם רותם, שחח, שר המוחון , חייכ הגין, וייצמן .
ייפגש היום עם גבי מאיר, שרון, דיין , אוליכ ויפגש נוספות עם בגין .
מחר יראה את ידין .
דיווח זה יתרכז בשתי פגישות שקיים אמש עם התמטכייל ור/ אמן. בשתיהן
נמן שגריר ארהייב ותנספה הצבאי והם ידווחו פרוטורטו לוושינגטון.
לדברי לואיס תוכ סודיות מירבית .
התמטכייל התייחס למצב הגבול עם מצרים וסוריה ואמר כי האטברו יותר
מדי תופעות ותנונות לו הרגשה לא טובה לגבי הכוונות של מדינות אלה .
הרגשתו האישית היא כי הבסיס לייתופעותיי האלה הם הצהרות הנשיא
קרטר שבלבלו את כל הנוגעים בדבר במזיית. המדיניות שהיתה נקוטה
עייי ארהייב עד לזמן האחרון היתה טובה כי השאירה לכל הצדדים אופציות
פתוחות על כן היא איפשרה לכל מנהיגי האזור להיות תקיפים וגמישים
באותו זמן בהתאם לצרכים של המציאות המקומית באזור. כתוצאה מהצהרות
קרטר נוצרו הרבה אי הבנות ואף אחד אינו יודע למה לצפות והתחילו
דיבורים על מלחמה. לפי ידיעות ממצרים ומסוריה מדברים שם הרבה על
מלחמה. זאת כשאף מדינה ובוודאית בצבא אינה רוצה להלחם ב - 1977
והמטכייל צריך לתת דעתו הנכונות לאפשרות כזאת. הגיע הזמן
שתופסקנה ההצהרות. כל שינויי הטון הוצאת הכוונה (XX (DISPOSITION

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק יוצא — מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים
עותק מספר .... מתוך .... עותקים

סודי ביותר

כעת עלול להביא לאי הבנות. מצרים הזיזה תותחים ארוכי טווח לכניסה של מפרץ סואץ והיא בונה באזור ההוא בסיס גדול. ייתכן והיא מתכוונת להתנכל לחופשי נפט.

סוריה עלולה לחשוב על התקפה מוגבלת, מבצע מוגבל. ישנה חשדנות רבה ואנו שואלים את עצמנו מאין נובע השנוי. אחרי מלחמת יום הכפורים התחלנו בתהליך מבורך (ע"י הסכמי ההפרדה והסכם הביניים) למה להרוג אותו. הוא כרמטכ"ל אינו אוהב את מה שהוא רואה בשטח.

לואיס שאל ממתי התחלנו להבחין בתכונה מלחמתית. הרמטכ"ל ענה כי בגזרות המצריות זה התחיל עוד בפברואר. ראינו יותר פעילות צבאית והכנת הצבא לכוננות יותר גבוהה. לפני חודשיים ולפני זמן קצר המצרים חצו את התעלה עם יותר רכב מן המותר לפי ההסכם. קיימת גם השאלה הקשה כיצד להגיב לתכונה זאת.

סטון שאל אם לבחירות בישראל יכולה להיות השפעה על ארועים אלה. הרמטכ"ל ענה כי התכונה החלה עוד לפני הבחירות אך אין ספק שגם לבחירות יש השפעה כי שינוי מביא לחששות.

לואיס אמר כי הצהרות הנשיא יכלו דוקא להתפרש ע"י הערבים שעדיף ללכת בדרך המו"מ למה לבחור בדרך הצבאית.

הרמטכ"ל ענה כי התהליך הפוליטי הופר וקיימת אי ודאות. מבחינה פוליטית יהיה זה בלתי הגיוני ואף טפשי מצד הערבים ללכת למלחמה. מאידך אחד האלופים גם העלה את הסברה שדוקא בתקופת העברת שלטון בישראל הערבים יכולים לנקוט בצעדים צבאיים.

לואיס אמר כי הערבים עלולים גם לפתח קו מחשבה כדלקמן: הנה נעשה משהו באינטרגנום, תהיה תגובת יתר מצד הישראלים וזה יגרום להם לקשיים עוד יותר גדולים עם קרטר. סטון העיר כי חושש שאם נבקש מהנשיא להצהיר משהו לאור המצב זה יזיק יותר מאשר יועיל.

בשלב זה עברנו לר/ אמן. גזית אמר כי לבחירות בישראל היו השלכות

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק יוצא – מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר .... מתוך .... עותקים

סודי ביותר

מידידות על התמונה שאנו רואים בצד השני. מחד מגיעות ידיעות האומרות
כי אפשרות של מלחמה היא יותר קרובה מאשר מצביעות
ידיעות אחרות על מחשבה שכעת מסוכן מאוד להתחיל במלחמה לפני שהערבים
יהיו מוכנים. השאלה היא לאיזה סוג של פעולה צבאית ניתן לצפות.
לא למשהו כדוגמת מלחמת יום הכפורים, אלא מבצע מוגבל כגון כבוש
הורמוז. למרות שחלק מהצבא הסורי בלבנון, הם יכולים לפנותו משם
תוך ימים. ישנם דיבורים על חולשת הצבא המצרי אולם בעצם מצרים
חזרה ל - FULL MILITARY STRENGTH
והאמונים שלהם מתנהלים
נורמלית לגמרי. מלחמה מוגבלת הם מסוגלים לנהל ללא בעיות.
והם כבר נמצאים במצב של כוננות. חיל האויר המצרי מוכן למלחמה
ללא הכנות נוספות. גם ר/אמן העלה את הזזת תותחי 130 מ"מ לכניסה
למפרץ סואץ והטעים כי הם יכולים לחסום את המפרץ לכוחות צי ישראליים.
קיימת אפשרות שפעילות נפט אמריקנית שתחרוג מהקוו המקובל
תשמש עילה לפתיחה באש ע"י המצרים על כוחותינו. כן אפשר שהמצרים
יעבירו כוח גדול לאזור החיץ. קריאתו את המצב הוא שהדרג הצבאי
מכין אופציה צבאית לדרג הפוליטי עוד ב - 1977.
ר/אמן גם הסביר שלדעתו מצרים לא עמדה בהתחייבויותיה על פי הסכם
הביניים כרוחו ולשונו.
לואיס ביקש תדריך מר/אמן לפני צאתו לוושינגטון במחצית השניה
של יוני. כן יבקר בגדוד השובה.

מ. רביב

שהח רהמ מנכל שהבט ממנכל עברונ י.רביב רביב/מצפא ר/מ ר/אמנ. רמטכל.

צג/אק

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא

בלתי מסווג

אל: כל נציגויות נלנ.

ח / 156

מאת: המשרד

נשלח: 201500 מאי 77

מצעים להזים התאור הקודר של מדיניות הליכוד בתקשורת בחו"ל בנקודות הבאות מתוך הסתמכות על מצעו בנושאי חוץ ובטחון (מוברק בנפרד) ומצע כולו מתורגם ויגיעכם בדיפ.

1. נוקשות

לפי סעיף ד' תזמין ממשלת הליכוד את שכנינו הערביים למו"מ ללא תנאים מוקדמים. משמעות הדבר נכונות הליכוד לדון בכל תנאי או דרישה שיעלו הערבים במו"מ. לפיכך אי אפשר להאשים הליכוד מראש בנוקשות ויש להמתין להתפתחויות במו"מ אפשרי גם אם לא מסכימים מלכתחילה לכל עמדות הליכוד. ח.ב. בגין כבר קרא פומבית לשכנינו להכנס למו"מ כזה, מייד לאחר היוודע נצחונו. לפי שעה נדחתה קריאתו ע"י דובר מצרי וע"י המלך חוסיין כך שלא נכון להטיל אשמת הנוקשות דווקא על בגין.

2. התנחלות

לפי סעיף ו' מוגבלת זכות ההתנחלות בסייג מודגש בהקפדה על אי נישול תושבים (ערבים) מאדמותיהם. זה מוכיח שהמטרה איננה לגרש ערבים ולהפקיע אדמותיהם בכוח אלא להתיישב לידם ולהגיע לדו קיום עמם מתוך כיבוד זכויות הדדי. צורת התישבות זו לפי דעת הליכוד היא הדרך הפרגמטית לשילוב שני העמים בארץ אחת אם רוצים שילמדו להכיר זה את זה ולחיות יחדיו באופן מעשי.

3. אפלייה

לפי סעיף ח' קיימת נכונות מלאה להעניק אזרחות שווה לערבים תחת שלטון ישראל כשהתנאי היחיד הוא נאמנות - דבר מקובל ורגיל בכל מקום. זה למעשה צעד מהפכני ביחס אל אויבים מתמול שלשום ולוכיח כי אין לליכוד כוונות זדוניות כלפי הערבים אלא להיפך, מטרתו לשלב הערבים בחברה הישראלית משיווי זכויות וחובות מלא.

4. קיצוניות

בכלי התקשורת מתיחסים לכמה מהסעיפים של המצע ""כקיצוניים"" יש לזכור שביסודו של דבר הם מבוססים על הנסיון והמציאות באיזור.

בלתי מסווג

מברק יוצא

לא רק הליכוד מכנה את אש״פ כ״ארגון רצחני״
(סעיף 3) אלא הגדרה זו מקובלת על רבים מתושבי ירדן ולבנון למשל.
באותה מידה גם״הזכות הנצחית״ של עם ישראל לארצו(סעיף א) איננה
סתם מלל לאומני אלא משולבת במפורש בצרכי השלום והבטחון.
ואיננה באה להפקיע את זכות הזולת כפי שמודגש בהקפדה על אי נישול
היושבים על אדמתם (סעיף ו)

הסברה/תכנים --

שהח רהמ מנכל מ/מנכל סמנכל שהבט מאום א ב מצפא איר א ב מעת הסברה
XXXXXXXXXX מזתים חקר רמ אמנ
מב/אד

705

הקריה, י' בסיון תשל"ה
20 במאי 1975

005470

ס ו ד י ב י ו ת ר

ה ר מ ט כ " ל
ר א ש ה מ מ ש ל ה

הנדון: **הנחיות לתכנון מבצעי לאפשרות פריצת**
מלחמה בשנים 75/76

א. **ר ק ע**

1. בשנים 75/76 עלולה להתחולל מלחמה כוללת בין ישראל לבין קואליציה של כל מדינות העימות הערביות, בתוספת כוחות משלוח ממדינות ערביות אחרות. כמו כן יש להביא בחשבון את ירדן כמשתתפת פעילה במלחמה נגד ישראל.

ב. **הנחות לגבי המעצמות**

1. ברה"מ תמשיך בתמיכה בסיוע מדיני וצבאי. במקרה של חשש לנפילת קהיר או דמשק, או היפגעם ישראליים ביעדים אחרים, עלולה ברה"מ להיות במעורבות ובשיגור כוחות תגבור מוגבלים (כולל טייסות קרב) לעיבוי המערך ההגנתי הערבי וכוחות מעטים במגמה הרתעתית, לבלום התקדמות ישראלית, או לכפות הפסקת אש. אין להניח שברה"מ תשלים עם עובדה מוגמרת משמעותית לטובת ישראל, אלא אם ארה"ב תאיים בצעדים נגדיים. המעצמות עלולות להסכים ביניהן לבלום הכרעה ישראלית, ועלול אף להיווצר לחץ מצד שתיהן להחזיר את המצב לקדמותו.

2. ארה"ב מנסה למנוע פריצת מלחמה ולהמנע ככל האפשר ממעורבות בה. היא גם מנסה למנוע התערבות סובייטית ישירה. באם תתרחשנה עובדות חדשות בשטח, לטובתנו או לרעתנו - תושפע מכך עמדתה.

סוריה בודדת

ג. המטרות הישראליות במלחמה

צה"ל יפעל להשגת המטרות הבאות:

1. מניעת הישגים טריטוריאליים מן האויב.
2. הגנה על מרכזי אוכלוסיה והנכסים הלאומיים.
3. פירוק מערכת המלחמה הערבית בצורה המקשה על התארגנותה לחידוש המלחמה לפרק זמן ארוך ככל האפשר.
4. כיבוש יעדים המשפרים את עמדתה המדינית והצבאית של ישראל.
5. הבטחת יכולת מלחמתית ישראלית גבוהה בגמר המערכה.
6. מניעת מרי בשטחים.

ד. מצבי פתיחה

1. הפרת הסכמי ההפרדה על ידי כניסת כוחות סוריים לאזורי הדילול והחיץ (ראה "הנחיות למבצע תגובה צבאית לתקלות בגזרות מצד מצרים וסוריה במקרה של הפרת הסכם ההפרדה" מיום 27.4.75).
2. מלחמת התשה - בחזית אחת או בשתיהן על ידי מצרים, סוריה וירדן.
3. מתקפה מתרחבת - פתיחה במתקפה בחזית אחת (כנראה הסורית) והצטרפות מצרים וירדן למתקפה.
4. מתקפה מתואמת רב-חזיתית - בכל החזיתות.
5. יש להביא בחשבון אפשרות של פעולות מבצעיות סוריות מגבול לבנון, ותמיכה בפעולות פח"ע מוגברות לאורכו.

ה. תכנוני מלחמה

המטה הכללי יכין תכנונים לגבי היעדים הבאים:

1. בחזית המצרית

- ביטול הישגי מצרים במלחמת יום הכיפורים על ידי כבוש החוף המזרחי של התעלה וכן אף כבוש אזור פורט פואד.
- מעבר התעלה במלחמה [illegible]

סודי ביותר

ג. המטרות הישראליות במלחמה

צה"ל יפעל להשגת המטרות הבאות:

1. מניעת השגים טריטוריאליים מן האויב.
2. הכאה על מרכזי אוכלוסיה והמבססים הלאומיים.
3. מיטוט מערכת המלחמה הערבית בצורה שתקשה על התארגנותה לחידוש המלחמה לפרק זמן ארוך ככל האפשר.
4. ביסוס יעדים המשפרים את מעמדה המדיני והצבאי של ישראל.
5. הבטחת יכולת מלחמתית ישראלית ניכרת בגמר המערכה.
6. מניעת מרי בשטחים.

ד. מצבי פתיחה

1. הפרת הסכמי ההפרדה על ידי כניסת כוחות ערביים לאזורי הדילול והחיץ (ראה "הבחינה לתכנון תגובות צבאיות לפעולות צבאיות מצד מצרים וסוריה במקרה של הפרת הסכם ההפרדה" מיום 27.4.75).
2. מלחמת התשה - בחזית אחת או במתואם על ידי מצרים, סוריה וירדן.
3. מתקפה מתוכננת - פתיחה במתקפה בחזית אחת (כגון הסורית) והצטרפות מצרים וירדן למתקפה.
4. מתקפה מתואמת בו-זמנית - בכל החזיתות.
5. יש להביא בחשבון אפשרות של פעולות מבצעיות סוריות מגבול לבנון, ותמיכה בפעולות מח"ע מוגברות לאורכו.

ה. תכנוני מלחמה

המטה הכללי יכין תכניות לגבי היעדים הבאים:

1. בחזית המצרית

- ביטול הישגי מצרים במלחמת יום הכיפורים על ידי כבוש החוף המזרחי של התעלה וכן אף כבוש אזור פורט סעיד.
- מעבר התעלה בחלקה המרכזי ו/או הדרומי, בצורת [illegible] מורכבים.

סודי ביותר

2. **בחזית הסורית**

- החרמון ומורדותיו הצפוניים.
- במרחבי דרום סוריה ובמרכז החזית כשמטרת התמרון לסיגור כוחות האויב, ובמקביל כוחותינו יעברו במאמץ מרחב דמשק.
- תמרון במרחבים במזרח סוריה לצורך המגע עם צבא עיראק ולסיגור כוחות האויב.

3. **בחזית הירדנית**

- במזרח ירדן כאזור תמרון לצורך המגע עם צבא עיראק וסוריה.
- תמרון במרחבי ירדן לצורך סיגור כוחות האויב.
- תפיסת אזור עקבה.

4. **מבצעים מוגבלים**

- המטה הכללי יכין תכניות מבצעיות למשימות מוגבלות ולפעולות גמול (כגון כגמול על פגיעה בצורות חמורות מלבד פגיעה בשדה מורגן המתלכדת על מיצרי טירן או סגירת מצרי טירן).
- המטה הכללי יתכנן תקיפות מן האויר ונחיתה בגב יעדים בארצות ערביות הגובלות הלא במאמץ המלחמתי להרתעה, לשיבוש משלוח כוחות ולעצירתם.

ו. **הערכות למבצע**

1. מערך ההגנה הקבוע של צה"ל צריך להבנות בצורה שתמנע השג טריטוריאלי משמעותי עד להיערכות צה"ל במלוא עוצמתו.
2. יש לתכנן פעולה מוקדמת ישראלית בשתי החזיתות בצפון ובדרום וכן בצורה שבחזית אחת תהיה מתקפה ישראלית ובשניה - בלימה.
3. בזמן שקיימת התכנות של הגעת כוחות עיראקים והשתתפות פעילה של כוחות ירדן, יתכן שיקשה להעביר את התמורות לדרום, ולכן יהיה צורך להקדים מתקפה בצפון, ולקיים הגנה בדרום.

4. במקרה פתיחת האויב במלחמת התשה יש לתכנן את התגובות הבאות מצד ישראל: התשה נגדית או מעבר למתקפה.

5. למקרה של ידיעות במתקפה ערבית ממשמשת ובאה, יש לתכנן מכת מנע אוירית או מתקפת מנע, באם מצב כוחות צה"ל יאפשר זאת.

6. במקרה של פתיחת במלחמה על ידי מדינה ערבית אחת יפעל צה"ל בצורה מיידית לפני הצטרף צבאות בריתה האחרות ובכדי מירבי להתגברות. לפעולה נגדה, או יבצע מתקפת מנע נגד מדינה אחרת, במגמה למנוע את הצטרפותה;

7. יש לקחת בחשבון שבעקבות של הישגים ישראליים עלולה להכפות הפסקת אש לחופה, ומסגרת הזמן לפעולות הצבאיות תהיה מצומצמת. לעומת זאת, יש גם לקחת בחשבון אפשרות של התפתחות מלחמה ארוכה.

שמעון פרס
שר הבטחון

בלתי מסווג | **משרד החוץ**
מחלקת הקשר | **מברק יוצא**

אל: נציגויות בלן; טוקיו ; קנברה ; שטוקהולם   חוזם 185

אוסלו ; קופנהאגן; הלסינקי ; סתראן; אנקרה; ניו יורק; אוסקה; מונטריאול;

טורונטו ; כל הקונסוליות בארהב

מאת: המשרד   __בהול__   נשלח 202230 מאי 77

בהמשך לשלנו שלום להלן הנוסח המתורגם של דברי השר.

ON MAY 17TH ISRAEL HELD ITS GENERAL ELECTIONS FOR THE KNESSET IN DUE DEMOCRATIC FORM. IT IS A REGRETTABLE FACT THAT THE DEMOCRATIC COUNTRIES FROM A MINORITY AMONG THE NATIONS OF THE WORLD. BUT NOT ONE OF THEM HAS TO FACE SUCH GRAVE EXTERNAL AND DOMESTIC TENSIONS AS ISRAEL. TO MAINTAIN A VIBRANT DEMOCRACY, GUARANTEEING FREE AND OPEN DEMOCRATIC CONTEST, UNDER SUCH ADVERSE CONDITIONS, IS A REMARKABLE ACHIEVEMENT. IT ILLUSTRATES OUR PEOPLE'S ABILITY TO MAINTAIN ITSELF SECURELY, AND TO DERIVE FROM INNER STRENGTH ITS VERY FREEDOM OF EXPRESSION AND DECISION. THE LEADERS OF THE PARTY THAT WON THE LARGEST NUMBER OF VOTES IN THE RECENT ELECTION ARE VETERAN MEMBERS OF OUR PALIAMENT. THEIR PARTY AND ITS PRINCIPAL FIGURES WERE AMONG THE FOUNDING FATHERS OF ISRAELI PARLIAMENTARY DEMOCRACY. THEY WERE TESTED IN THE CRUCIBLE OF PARLIAMENTARY OPPOSITION,
REMAINING EVER LOYAL TO OUR COUNTRY AND ITS DEMOCRATIC SYSTEM, IN SPITE OF SHARP DIFFERENCES WITH GOVERNMENT POLICY. DESPITE DIVERGENCE OF OPINION - OFTEN CONSIDERABLE IN SCOPE - BETWEEN THE LIKUD AND THE PRESENT GOVERNMENT, NOE MUST CATEGORICALLY REJECT ANY ATTEMPT TO EQUATE THE LEADERS OF LIKUD IN THE EYES OF WORLD PUBLIC OPINION WITH THE HEADS OF TERRORIST GANGS. NOT ONE OF THE UNDERGROUND ZIONIST MOVEMENTS IN PRE-INDEPENDENCE DAYS- DESPITE THEIR FUNDAMENTAL DIFFERENCES OF OUTLOOK, AT ANY TIME EVER SET AS ITS GOAL THE DESTRUCTION OF ANOTHER NATION OR OF ANOTHER STATE. EACH ORGANISATION STROVE IN ITS OWN WAY TO FREE THE LAND FROM FOREIGN RULE.
NOTWITHSTANDING CLEAR POLITICAL DIFFERENCES, THERE IS A BROAD NATIONAL CONSENSUS HERE IN ISRAEL REGARDING THE DISIRE TO ATTAIN PEACE WITH THE ARAB STATES AND TO STRENGTHEN ISRAELS SECURIITY.
IT IS THE DUTY OF EACH KNESSET AND GOVERNMENT TO GIVE EXPRESSION TO THIIS SINCERE DESIRE FOR PEACE AMONG THE PEOPLE OF ISRAEL. UNTIL THE FORMATION OF A NEW CABINET THE PRESENT CABINET WILL CONTINUE TO HOLD FULL GOVERNMENTAL RESPONSIBILITY IN STRICT ACCORDANCE WITH THE LAW OF THE LAND AND OUR PARLIAMENTARY PROCEDURES WHICH ARE DEEPLY ROOTED IN OUR DEMOCRATIC SYSTEM.

WITH FESTIVE GREETINGS,
YIGAL ALLON---

ADD KAN.
HASBARA TCHANIM--

שהח רוהמ מנכל סמנכל עברון ארגוב ענוג הסברה מצפא איר א ב מאוסק מזתים

אב/אי

מברק יוצא	**משרד החוץ** מחלקת הקשר	**בלתי מסווג**

אל: כל נציגויות נלנ

מאת: המשרד

ח / 158

נשלח: 201500 מאי 77

לשלנו ח/156 להלנ ממצע הליכוד ל_אמור :

מדיניות החוץ והבטחון והחתירה לשלום-אמת

א. זכותו של העם היהודי לארץ-ישראל היא זכות נצחית, המשולבת בזכותו לשלום ולבטחון.

לפיכך, יהודה ושומרון לא יימסרו לשום שלטון זר בינ הימ ובינ הירדנ תהיה ריבונות ישראלית בלבד.

ב. כל תוכנית שיש בה ויתור על חלקי ארצ-ישראל המערבית-מערערת את זכותנו לארצ, מביאה באופנ בלתי נמנע להקמתי מדינה פלסטינית תפוגעת בבטחונה של האוכלוסיה האזרחית. מסכנת את קיומה של מדינת ישראל ומסכלת כל סיכוי לשלום.

ג. למרות הכנותיהמ של אויבי ישראל למלחמה חדשה, אינ המלחמה בלתי נמנעת, ממשלת הליכוד תנקוט שילוב של אמצעימ מדינימ והבטחוניימ ועמידה איתנה ואמינה כדי להרתיע תוקפנות ולמנוע מלחמה חדשה.

ד. יוזמת השלומ של ממשלת הליכוד תהיה חיובית. ישראל תזמינ את שכנותיה לנהל משא-ומתנ ישיר לשמ חתימת חוזי-שלומ בינ יהמ ללא תנאימ מוקדמימ מצד צד כלשהו, וללא נוסחת פתרונ שהומצאה מבחוצ.

ה. עמ חתימת חוזי השלומ, יושמ קצ למצב המלחמה, ייקבעו הגבולות וייכונו יחסימ תקינימ - מדיניימ , דיפלומטיימ ומשקיימ - על יסוד הדדיות בינ כל ארצות האיזור.

ו. ממשלת הליכוד תקרא לבני הדור הצעיר בארצ ובתפוצות להתנחל בכל חלקי ארצ-ישראל ותסייע לכל קבוצה ופרט במשימת יישוב הארצ- תוכ הקפדה שלא ינושל איש מאדמתו.

ז. הארגונ המתקרא אש"פ אינו ארגונ לשחרור לאומי . אלא ארגונ-רצח תשמש כמשיר מדיני וזרוע מלחמתית בידי מדינות-ערב וכלי-שרת בידי האימפריאליזמ הסובייטי. ממשלת הליכוד תפעל להדברתו.

ח. ערביי ארץ-ישראל אשר <u>יבקשו אזרחות המדינה ויתחייבו בנאמנות לה - יקבלוה.</u>

יקויימו שיווי זכויות וחובות לכל האזרחים והתושבים - ללא הבדל גזע, לאום דת, מין ועדה, וכן אוטונומיה תרבותית, דתית ומורשתית ושילוב כלכלי מלא לכל חלקי האוכלוסיה.

עד כאן הסברה/תכנים ==

שהח רהמ מנכל מ/מנכל שהבט סצמנכל מצפא איר א ב מאומ א"ב מעת הסברה מזתים הקרדמ אמג

מכ/אד

מברק נכנס — מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר 7 מתוך 26 עותקים

סודי ביותר

ג

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

מס: 314

נשלח: 181600 מאי 77

אל: עברון.

שינדלר מוסר ששגאוסטריה בקש להפגש עמו אתמול במשרדו של שינדלר.
השגריר מסר לשינדלר בשם קרייסקי שבעת בקורו בקהיר העלה סאדאת
ביוזמתו רעיון לפגישה אפשרית עם מנהיגות יהודית בינלאומית.
לאור הכרותו של קרייסקי עם שינדלר רוצה להביא רעיון זה לידיעתו
והן להודיעו שהוא עודד את סאדאת בכוון זה.
שינדלר בקש מהשגריר להודיע לקרייסקי שהוא אינו מוכן לצאת לפגישה
עם סאדאת או כל אישיות מצרית אחרת אלא אם יוזמן באופן פורמלי.
אב גם אם ממשלת מצרים תגיש לו הזמנה רשמית ברצוננו שקרייסקי
ידע שיש לו מספר תנאים מינימליים שיכריעו באם יוכל להענות להזמנה.
תנאים אלה הם שעל המצרים לדעת מראש ששינדלר יקיים מגע הדוק עם ממשלת
ישראל בטרם יגיע למצרים וכן לאחר שובו כי על המצרים להבין שאין
הוא מוכן לתת ידו לכל תרגיל העשוי להתפרש כנסיון לפלג את יהדות
ארהב והעולם מישראל.
ב. חייבת ההזמנה להיות לא רק פורמלית אלא גם פומבית ולא רק להתפרסם
בכלי תקשורת מערביים אלא גם בכלי התקשורת הערביים. בנוסף היה
שינדלר רוצה לדעת מראש את הנושאים שברצוננו של סאדאת להעלות בשיחות.
השגריר האוסטרי שמע את דברי שינדלר והבטיח להעבירם לקרייסקי.
בר און=

שהח רהמ מנכל שהבט ממנכל מצרים מנוף ארבע ירדיר רביב/מזפו רם

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

מברק נכנס - מסווג

דף מספר 1 מתוך 4 דפים

עותק מספר 6 מתוך 90 עותקים

11ו,
פשן
125.77

סודי ביותר

משו"ד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
- צ"ל "מס"ד מסויג -
מרשומה זו הועתקו 2 עותקים נוספים
ההעתקה אושרה ע"י ...
תאריך ההעתקה 18.5.
העתק זה מקבל מספר ...
נרשם ביומן, דף 294 שורה 4

אל:המשרד — מס' 288

מאת:ווש — בהול — נשלח:161900 מאי 77

<u>ב ו ע ז</u>

שה"ח - לנמען בלבד

פגישת הקבינט הארצי של מועדון הנשיאים עם בז'זינסקי. השתתפו כל חברי הקבינט כפי שמפורטים במבדקים נר 285. ומצד הממשל בוב ליפשיץ, סטו אייזנשטאד, ביל קוואנדט והגבי סטאר.

להלן רישום ראשוני כפי שנמסר לי על ידי שינדלר. מילואים מפי אחרים נבריק מאוחר יותר.

<u>שינדלר</u> פתח באמרו שביקשו הישיבה על המדיניות בענין הנשק אך הם שמחים שבינתיים נתן הנשיא פומבי למדיניותו בנדון והמתיחות בענין זה נסתיימה לשביעות רצונם. יחד עם זה נשארו בציבוריות היהודית דאגות וחרדה לגבי מספר התפתחויות אחרות והם רוצים להשתמש בהזדמנות פגישה זו כדי להביאם בפני הממשל. הדאגה המרכזית המקננת בלב הציבור היהודי היא שנוצר רושם שכאילו ארה"ב הגיעה לתכנית או BLUEPRINT שלפיה תמורת שלום יהיה על ישראל לסגת לגבולות 67' ולהסכים למדינה פלשתינאית עצמאית שמטבע הדברים תהיה מדינת אש"פ.

בז'זינסקי אמר שמבין דאגתם אך רוצה TO ASSERT THEM שלארה"ב אין כל תכנית כזו ואין כל BLUEPRINT FOR A COMPREHENSIVE SOLUTION

אין זאת אומרת שאין לארה"ב CONCEPTS שהיא מקדמת תוך כדי המו"מ אך מטרתנו ותכליתנו של אלו היא לא להגיע לפתרון מלא אלא לגרות את הצדדים עצמם להגיע לפתרון. למעשה מדגישה ארה"ב את שלושת היסודות המרכיבים את הסכסוך: שלום, גבולות והבעיה הפלשתינאית. יסודות אלו צויינו ע"י ישראל עצמה.

<u>הצברג</u> תקף בחריפות את רעיון המדינה השלישית (השתמש בכל הארגומנטים שאנו מביאים).

2/....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

דף מספר 2 מתוך 4 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

ריצירד מאס תקף את התפישה של גבולות 67' (תוך השענות על כל הטעונים שלנו).

הפבדגר התרכז בענין הנשק ואמר שעם כל הערכתם להצהרת הנשיא יש לתרגמה למעשים. הקובע הוא מה ייעשה הפנטגון ומחמייד וחייב לבוא ביצוע מהיר של המדיניות כדי שיהיה בידי ישראל הנשק המתאים להגנתה.

פישר חיזק הדברים הנל ואמר שמנסיונו הוא יודע שיש מרחק בין מדיניות שקובע הנשיא ועד ביצועה המעשי ע"י זרועות הממשל.

ברזזינסקי בתשובותיו התייחס ראשית לענין הנשק. אמר שהממשל מנסה לתרגם את למעשים במהירות האפשרית. מכל הנושאים התלויים הוא יכול להבטיח להם שענין "המרכבה" עומד בפני ביצוע. על שאר הדברים אינו יכול להתחייב ברגע זה. איננו רואה בעיות בתרגום מדיניות הנשיא למעשים שכן הדולד בראון היה נוכח ושותף להחלטתו והצהרתו של הנשיא ולא היה מצדו כל ערעור.

בענין הנושא הפלשתינאי אמר ברזזינסקי שהעדפתם הברורה היא שהם רוצים לראות FEDERATION בין הגדה וירדן תחת שלטון ירדן. זה הפתרון המעשי ביותר הן מבחינה כלכלית, הן מבחינה פוליטית והן מבחינת פתרון הבעיה הפלשתינאית. למעשה, ברזזינסקי אינו יכול להבין מדוע הערבים ירצו משהו אחר. כי מדינה עצמאית שתהיה תחת שלטון ערפאת תהווה סיכון להם ולכל היציבות באזור. אך הערבים טרם מכירים בכך בגלל שיקולים של רגש ופוליטיקה, והם עדיין מתחבטים. אסאד, למשל, חושב על סוריה רבתי. ארה"ב מעדיפה בברור את גישתה של ישראל לנושא, השאלה היא איך נגיע לכלל ביצוע. (שינדלר אמר שטעוניו של ברזזינסקי בנושא זה היו זהים לדברים שהשמעתי להם הבוקר).

בענין הגבולות הבהיר ברזזינסקי שתמורת שלום מלא תצטרך ישראל למעשה לסגת כמעט מכל השטחים. הוא, ברזזינסקי, לא דיבר אף פעם על DEFENSIBLE BORDERS מפני שלדעתו יש

3/.....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך — עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז — 1957.

מברק נכנס - מסווג

סודי ביותר

להפריד בין גבולות מוסכמים וליגליים ובין בטחון שחייב להיות מושתת
על סידורי הגנה הכוללים חוזה בטחון DEFENSE TREATY
עם ארה"ב. ברזז'ינסקי אמר שאל לכם לסרב לזה אלא לעודד התפישה
הזאת מפני שיש בה בטחון מכסימלי לישראל. זה צריך להיות חוזה ממש
שיאושר בקונגרס ולא יכול להיות נתון להשפעות של אדמיניסטרציות שונות.
ביסודו של דבר הבטחון צריך לבוא ממשהו שונה מגבול. גבולות בעצמם לא
נותנים בטחון ואפילו הגבול הנוכחי לא נותן בטחון מלא כי הוא חסר
עומק מספיק.

שינדלר ואחרים התווכחו על טיזה זו. אמרו שגם אם אין בטחון מלא יש
בטחון יחסי. שינדלר הזכיר דברי קארטר בשובו מישראל על השטח הצר
שבגבולות 67' ודברי קארטר כי אם היה מנהיג ישראלי לא היה יורד מהגולן.
ברזז'ינסקי חזר ואמר SECURITY MUST COME FROM SOMTHING OTHER
THAN BORDERS.

המנהיגים חזרו והדגישו דאגתם בנושא זה וברז'זינסקי אמר לבסוף
IF I WAS A MEMBER OF THE JEWISH COMMUNITY I WOULD HAVE THE SAME
APPREHENSIONS . I CAN UNDERSTAND YOU.

והוסיף שיש כאן משקע מובן של רגשות.
מילר העלה הסכנה שבחפזון בעניין ג'ניבה
וברזז'ינסקי אמר שאין אצלם חיפזון כי הם בהחלט ערים לצורך להכין
הועידה מראש.
עד כאן הדיווח מפי שינדלר ומילואים, כאמור, נבריק בנפרד.
התרשמות שינדלר שברז'ינסקי ניסה להרגיע בנושא פתרון כפוי ובנושא
הפלשתינאי אך היה תקיף ונחוש בדעתו בשאלת הגבולות. סכמתי עם שינדלר
שבתור יו"ר הקבוצה יכתוב מייד מכתב לברז'ינסקי ובו יבהיר שלא קיבלו

4/...

מברק נכנס - מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

דף מספר 4 מתוך 4 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

= 4 =

דעתו בנושא הגבולות וכי הנושא ממשיכ לעורר דאגת הציבור היהודי.
ביום שישי מתראים אנשי מועדונ הנשיאים עמ סטו אייזנשטאד וימשיכו
להביע דאגתמ בנושא זה כבנושאים אחרים.
אמרתי לשינדלר שלאחר הפגישה השניה כדאי לשקול אפשרות לבקש פגישה עמ
הנשיא עצמו אכ על ככ עוד נחליפ דברים.

== דינ'צ ==

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

19.5.77

סודי ביותר

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
- צילום משרד מסווג -
מרשומה זו הועתקו 2 עותקים נוספים
ההעתקה אושרה ע"י
תאריך ההעתקה 17.5.77
העתק זה מקבל מספר 3
נרשם ביומן, דף 294 שורה

מס' 284

נשלח:161800 מאי 77

אל:המשרד

מאת:ווש

א ר י א ל

עדיון. מצפא. מרכז.

פגישת קרטר עם אסד.

שיחה בארוחת ערב בביתי עם קוואנדט מהמועצה לבטחון לאומי.

א. הפמליה הסורית.

בנוסף לאסד השתתפו מהצד הסורי: (1) שהייח חדאם (2) סגן שהייח אל-חיאני (3) דאודי, יועצו המדיני של אסד (4) קבאני, השגריר בוושינגטון (5) אליאס, מזכירו של אסד ששימש גם כמתרגם מהצד הסורי.

בניגוד למידע מוקדם לא השתתף בפמלית אסד אף נציג אידיאולוגי של מפלגת הבעת׳. ברשימה המוקדמת שהוגשה לארה״ב נכלל במשלחת הסורית גם פתאל FATTAL אולם לא הופיע. ידוע כי פתאל צהוב לארה״ב מאז מנעו השלטונות האמריקנים אשרת כניסה מאשתו ראנדה פתאל-חיאלדי, אחות של וליד אל-חיאלדי.

הכרה: למעשה בוצעה כל מלאכת התרגום ע״י עיסא צבאג, ערבי נוצרי מחיפה שעזב ב-1948, קיבל אזרחות אמריקנית ומשמש עובד בכיר ב- USIA בוושינגטון. אליאס ניסה פעמיים שלוש לתקן את צבאג אולם אח״כ חדל. בהמשך השיחה כאשר אסד אמר שאינו מבין בדיוק את כוונת הנשיא, הסביר לו צבאג את דברי הנשיא ובככ הרחיב מעבר למלאכת התרגום בלבד.

ב. סקירה הסטורית.

אסד פתח בסקירה הסטורית ארוכה על סוריה מאז מלחה״ע הראשונה, על תולדות התנועה הלאומית הערבית שמרכזה היה בסוריה, על הגבולות

2/.....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת חקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 2 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

המדיניים המלאכותיים שנכפו באיזור הסהר הפורה ע"י הקולוניאליזם הבריטי והצרפתי, ועל ההשקפה הלאומית הערבית בהתאם לאידיאולוגיה הבעתיתית. אסד ציין שחשוב לדעת את הרקע על מנת להבין את המאורעות הנוכחיים. קוואנדט העיר כי הוא צפה מתן סקירה כזו ע"י אסד ולכן חיבר עבור הנשיא מבעוד מועד סקירה קצרה על תולדות סוריה כדי שיהיה מצוי בתמונה. בנקודה מסויימת הציע הנשיא לעבור ולדון בפתרון הסכסוך.

ג. גבולות וסדורי בטחון.

1. אסד חזר על העמדה הסורית המוצהרת כי הנסיגה חייבת להיות מלאה.
אסד אמר שהינו מסכים לסדורי בטחון דוגמת דילול כוחות ופיקוח.
כאשר נשאל על הפירוז אמר אסד שהגולן שונה מסיני היות והשטח בגולן צר, מאוכלס ונתון לעיבוד חקלאי, על כן אינו רואה מקום לפירוז של שטח גדול. אסד הוסיף כי בכלל איננו מאמין בעקרון הפירוז, וכי הנסיון במזה"ת הוכיח כי פירוז כשלעצמו איננו מונע מלחמות ואי אפשר לסמוך עליו כאמצעי כל סידור בטחון, וכי מה שימנע מלחמות זהו ההסכם שיביא לסיום מצב המלחמה. בנוגע לתחנות אתראה אלקטרוניות אמר אסד כי הן מתאימות יותר לסיני מאשר לגולן שבגלל מבנה הקרקע שלו ושטחו הצר ניתן להסתפק בו בתצפית עין, אולם אסד הוסיף שאם ישכנעו אותו ביעילות EFFICACY של תחנות כאלו גם בגולן הוא יהיה מוכן לקבל זאת.

2. אסד ציין שהמתכונת הנוכחית בשטח, של הסכם ההפרדה בגולן הינה יעילה ולכן סבור כי מתכונת זו צריכה לשמש גם את הסכם השלום.
אסד אמר כי דילול הכוחות צריך להיות מקביל גם בצד הישראלי של הגבול כפי שהדבר מבוצע במסגרת הסכם ההפרדה. כאן מעיר קוואנדט כי במימשל הנוכחי שמו לב שישראל כבר הסכימה עקרונית בהסכם ההפרדה שרצועת

3/....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 3 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

דילול הכוחות חודרת בקטע מסוים מעבר לצד הישראלי של גבול 1967. בתשובה לשאלתי אמר קוואנדט כי אסד לא דיבר על כך שהפירוז חייב להיות גם בצד הישראלי של הגבול.

3. כאשר הנשיא העלה אפשרות של הצבת כוחות ישראלים בגולן הגיב אסד בשלילה מוחלטת. קוואנדט מעיר שלא היה ברור מתשובת אסד מהי עמדתו לגבי הצבת כוחות ישראלים בגולן במשך פרק זמן מוגבל וזאת בניגוד להצבתם כסידור קבע, שהרי אסד בהשיבו על שאלת הנשיא התיחס לפרוז של הצבת קבע ואילו הנשיא לא חזר ולא שאל מה דעתו על הצבה זמנית. בהקשר זה סיפר קוואנדט כי בעת שיחות חידאם בוושינגטון, כאשר הוצגה בפניו אותה שאלה הוא הגיב השאלה אם באופן דומה יאפשרו גם הצבת כוחות סורים בתוך הצד הישראלי של הגבול.

ד. מהות השלום.

1. אסד אמר שהסכסוך אופיין עד כה ע"י מלחמות חוזרות ומצב מלחמה. על כן הדבר החשוב ביותר לסיום הסכסוך, זה הסכם שלום שיביא לסיום מצב המלחמה. מבחינת הערבים הסכם כזה יהווה מיפנה מכריע ושלב חדש לחלוטין במערכת היחסים עם ישראל וההתיחסות אליה. להסכם כזה תהיה גם השפעה ומשמעות פסיכולוגית עצומה על הערבים ואז תיווצר אוירה חדשה.

2. הנשיא המשיך ללחוץ על אסד לתשובות קונקרטיות יותר בנוגע למרכיבי השלום, בציינו כי סיום מצב המלחמה אינו מספיק. אסד בתשובתו חזר על חשיבות סיום מצב המלחמה, אך הוסיף בהעלאת מחשבה כי עם השגת ההסכם, אפשר יהיה להכין איזו תוכנית פיתוח כלכלי גדולה עבור האזור שתביא רווחה וברכה לכל תושביו. אסד המשיך, שכתוצאה מביצוע תוכנית כזו בה ישולבו מפעלי פיתוח וסיוע שונים, יראו הערבים את

4/....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

הפירות של התוכנית, יחושו בשיפור ברמת חייהם והם יקשרו רווחה כלכלית חדשה זו עם הסכם השלום. התפתחות כזו לדברי אסד, תשפיע על גישתם ותפיסתם של הערבים, וכאן הוסיף אסד שיתכן בהחלט כי בהקשר כזה, כל אותם MAJORS של מרכיבי השלום עליהם דיבר הנשיא יוכלו להתגשם, אבל לא לפני כן.

3. קוואנדט מעיר כי אסד כנראה התכוון לתוכניות פיתוח שונות אליהן יוזרמו כספי סיוע בינלאומים בקנה מידה גדול, ובראש ובראשונה הינו חושב על התועלת שתצמח מכך לסוריה. בתשובה לשאלתי אישר קוואנדט כי כנראה בעקבות רעיון זה של אסד העלה המזכיר את הנושא בשיחתו עם שהייח אלון. קוואנדט הוסיף בהקשר זה כי ניתן לחשוב על מפעלי השקאה ופיתוח משותפים בבקעת הירדן. כאן הרהר קוואנדט על מפעל פיתוח אזורי מיוחד ממנו תוכל להנות ישראל, משהו שהערבים יתנו לישראל במסגרת שתוף אזורי, והעלה כרעיון שאולי ארה"ב תצליח לשכנע את לבנון לניצול משותף של מימי הליטני. לדבריו, הרי לבנון ממילא איננה מנצלת את הליטני, לכן אפשר לחשוב על פיתוח משותף של מי הליטני להשקאת דרום לבנון וצפון הגליל המערבי. ,

4. מכל מקום קוואנדט סבור כי כל הרעיונות והתוכניות למפעלים כלכליים אזוריים משותפים אינם מהווים אלטרנטיבה להסכם מדיני וכי אין אפשרות להגיע באמצעות תוכניות כלכליות משותפות ליחסי שלום. הבעיה היא קודם כל מדינית ויש למצוא לה פתרון מדיני, ורק אחייכ או במסגרת ההסכמים המדיניים ניתן לחשוב על מפעלי פיתוח אזוריים אשר יחזקו ויבססו את ההסכמים המדיניים.

5. קוואנדט אמר כי בגלל חוסר זמן לא התייחס המזכיר בשיחתו עם שהייח בלונדון לפיסקה הכלכלית בדברי אסד שנאמרו בהקשר של הדיון על מהות

5/.....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

השלום, והציע כי אני אדווח על כך.

6. שאלתי מה קרה עם הבטחת חוסיין בוושינגטון לשגר אישיות בכירה אל אסד עוד לפני פגישתו עם הנשיא, כדי להשפיע עליו בנושא מהות השלום. קוואנדט השיב כי אכן חוסיין עשה זאת, בהתאם לבקשת ארה"ב, אבל כל הענין רגיש ביותר וצריך לשמור עליו בסוד כמוס. חוסיין שיגר מארה"ב את עבד אל חמיד שרף שנפגש עם אסד בג'נבה יום אחד לפני פגישת אסד עם הנשיא. התקבל הרושם כי שרף הצליח להחדיר לתודעת אסד עד כמה מתייחס הנשיא ברצינות לכל הנושא של מהות השלום, וכי אסד אינו יכול בשיחתו עם הנשיא להסתפק בקביעה הסתמית שהסכם השלום הסופי זהה לסיום מצב המלחמה. מכאן ההסבר למאמץ של אסד להראות קצת פתיחות מסויימת בנושא זה בהשוואה לדבריו בפני ואנס בדמשק.

ה. אש"פ.

בנושא אש"פ השיחה היתה קצרה. הנשיא חזר על עמדת ארה"ב כלפי אש"פ. אסד אמר שהינו מניח או מאמין (אינני זוכר בדיוק באיזו מילה השתמש קוואנדט), שיש סיכוי לשינוי בעמדת אש"פ כלפי ישראל אם וכאשר תוצג בפני אש"פ המסגרת הכוללת של ההסכם כולו, וכי קודם כל יש להסכים על גבולות הנסיגה. כאשר שאלו את אסד מה אפשר לעשות עכשיו ואם יש בידו סימנים ממשיים לנכונות כזו של אש"פ לשינוי בעמדתו, השיב אסד שאין לו סימנים כאלה.

ו. הבעיה הפלסטינית.

1. אסד אמר שהנסיגה מהגדמ"ע ועזה צריכה להיות מלאה דוגמת הנסיגה בגזרות האחרות. כאשר נשאל אסד אם לדעתו צריכה לקום מדינה פלסטינית עצמאית, השיב אסד כי רוב האנשים בדברם על פתרון הבעיה הפלסטינית עושים טעות בזהותם פתרון זה עם מדינה פלסטינית. לדעתו של אסד זוהי

6/.....

משרד החוץ

מחלקת חקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 6 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

טעות משום שלבעיה הפלסטינית יש שני מרכיבים עיקריים שהאחד אינו נופל בחשיבותו ממשנהו, ואי אפשר למצוא פתרון למרכיב אחד מבלי שפתרון זה יענה גם על המרכיב השני. מרכיב אחד זהו המדינה ומרכיב שני זהו בעית הפליטים. אסד הדגיש כי במסגרת ההסדר והסכם השלום חייבים למצוא פתרון גם לבעיית הפליטים.

2. בשלב זה התחיל בהעלאת מחשבות ובהצגת שאלות שלכאורה נשמעו רטוריות אך היתה להן משמעות מדינית חשובה. אסד אמר שאיננו בטוח כי הקמת מדינה פלסטינית עצמאית זהו הפתרון הטוב ביותר אם כי איננו שולל זאת, ולא אמר מהי האלטרנטיבה. כאשר נשאל על ענין הקשר בין מדינה פלסטינית לירדן לפי הצעת סאדאת, השיב אסד שאינו מבין אל מה בדיוק מתכוון סאדאת בהצעתו. כאשר אמרו לו כי מתקבל שחוסיין מוכן לקבל את הצעת סאדאת, השיב אסד כי אחד היתרונות בהקמת קשר כזה הינו שאפשר יהיה לפרז את כל הגדמ"ע מבלי שהדבר יתפרז כפירוז מלא של מדינה ערבית. עם זאת הוסיף אסד, שהינו שואל את עצמו אם חוסיין חשב עד הסוף על התוצאות או המסקנות העלולות לנבוע עבור מדינתו מהקמת קשר כזה.

3. אסד הוסיף כי יש כאן דילמה, מצד אחד אם לא תוקם מדינה פלסטינית עצמאית הרי לא יהיה פתרון או בטוי מדיני לבעיית היישות הפלסטינית אולם מצד שני אם כן תוקם מדינה כזו, הריהי לא תהיה מסוגלת לפתור את בעית הפליטים שבגלל שטחה המצומצם לא תוכל לקלוט אותם. קוואנדט מעיר כי בנקודה זו נשמע אסד ממש כמו ישראלי. בתגובה על כך שאל הנשיא את אסד אם יש להבין מכאן שהוא רואה את הפתרון לבעיה הפלסטינית, במסגרת רחבה יותר של קשר משולש בין היישות הפלסטינית, ירדן וסוריה. אסד השיב לנשיא תשובה עקיפה ודיבר על הקשרים הטובים וההדוקים כבר בין סוריה לירדן, אך נמנע בתשובתו מלהתייחס לקשר בין היישות הפלסטינית לבין סוריה וירדן.

4. קוואנדט מעיר כי מדברי אסד ומכיוון המחשבה שלו ניתן היה להבין

7/.....

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 7 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

שהוא מוביל לקראת קשר משולש, אך אסד לא אמר זאת מפורשות ועצר בנקודה זו. הערתי לקוואנדט שעכשיו הנני מבין את הרקע להתבטאות הנשיא במסיבת העתונאים בנוגע לאפשרות הקשר בין המולדת הפלסטינית עם ירדן ואולי גם סוריה. קוואנדט השיב בצחוק כי הנשיא נשמע כאילו הוא מטיף לסוריה הגדולה אולם ברור שזה אינו כך.

5. כאשר שאלו את אסד כיצד הינו רואה את פתרון בעית הפליטים, השיב תחילה כי יש לאפשר להם הבחירה בין זכות השיבה לבין קבלת פיצויים בהתאם להחלטות או״ם. הנשיא הגיב שזה אינו מעשי וכי ישראל בשום אופן לא תסכים לכך. אסד אמר שבמילא לא כולם ירצו לחזור אבל יש להעניק להם זכות הבחירה. הנשיא שוב אמר כי מוטב להיות מעשיים וכי הינו מצפה לשמע מחשבה מעשית יותר, מה גם ואסד עצמו אמר שצריך למצוא פתרון לבעיית הפליטים במסגרת ההסדר. בנקודה זו התחילו אסד וחידאם להתיעץ ביניהם בלחש. קוואנדט ישב בסמוך אליהם וביעירת הערבית המועטה שלו הצליח להבין שהם דיברו על מספרי הפליטים בפזורה הפלסטינית במדינות ערב השונות. המתרגם האמריקני עיסא צבאג ישב בריחוק מה ולא הצליח לקלוט את התלחשותם. לבסוף אמר אסד כי ברור שחלק גדול או רוב הפליטים המתגוררים בלבנון יצטרכו לפנות אותה. אולם לגבי בעיית הפליטים בכללותה במסגרת ההסדר, הרי הערבים עדיין לא חשבו על כך ברצינות, ולכן יהיה צורך בהתיעצות שלו, של אסד, עם מנהיגי ערב האחרים בנושא זה.
בכך הסתיימה השיחה.

ז. ההתרשמות מאסד.
קוואנדט התרשם כי אסד היה נינוח ורגוע במהלך השיחה. אסד הראה

8/...

משרד החוץ

מחלקת חקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 8 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

= 8 =

גמישות מחשבתית רבה יותר מזו של חידאו. אסד הינו חריף, מהיר תפיסה ופיקח, תופס מיד את עיקר הדברים ואת כוונת הצד השני בדבריו. מבחינה זו אסד הינו חריף יותר מסאדאת. התברר כי אסד מתמצא היטב במערכת הטיעונים של ישראל ועשה בהם שימוש מוצלח לצרכיו בנושאים שונים, דוגמת ספיקותיו לגבי החשיבות של אזורים מפורזים כגורם למניעת מלחמה, או בסוגיית מדינה פלסטינית עצמאית. אסד הרשים במיוחד את הצד האמריקני כאשר בדיון על הבעיה הפלסטינית הוא הפליג למחשבות ולשיקולים שונים הנוגעים לשורש הבעייה, וזאת בצורה הגלויה ביותר, אם כי מבלי שקבע את עמדתו לכאן או לכאן.

ת. לקראת ביקור פהד.

1. פהד יגיע עם פמליה גדולה ב-24 במאי. קוואנדט עדיין אינו יודע מה תהיה מתכונת השיחה עמו משום שבניגוד לשיחות עם מנהיגים ערביים אחרים, ידונו עם פהד גם על מכלול רחב של נושאים אחרים כגון מערכת היחסים הבילטרלים בין ארה"ב לסעודיה, הנפט, אופי"ק, המפרץ הפרסי, קרן אפריקה, המשך הפעילות הסעודית לדחיקת רגלי ההשפעה הסובייטית מרדיית וסומליה.
2. בנושא הסכסוך, מעונינת ארה"ב לשכנע את פהד כי סעודיה תירתם למאמץ מעשי ורציני על מנת להשפיע על אש"פ לשינוי עמדתו ולהשפיע כל מדינות ערב במדיניותן וגישתן כלפי אש"פ. קוואנדט צופה קושי מסוים בהחדרת נושא מהות השלום לתפיסה הסעודית, היות ומכל החומר שראה על שיחות עם פהד, טעוד ועמיתיהם התרשם כי הם הרחוקים ביותר במחשבתם בנושא השלום ואפילו לא התחילו להתקרב לתפיסת ארה"ב בנושא זה. כנראה והסיבה היא שסעודיה איננה מדינת עימות ולכן לא נזקקו לתת את דעתם על היבט זה של ההסכם. מכאן שיהיה צורך להשקיע מאמץ מיוחד בפהד בנושא זה על מנת לקרבו על התפיסה האמריקנית.

תורגמן===

שחח רהמ מנכל שהבט ממנכל י. רביב רביב/מצפא רם ר/אמן (בנפרד)
(בנפרד)

צנ/

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 1 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
- צ"ל : מס"ד מסווג -
מרשומה זו הועתקו 2 עותקים נוספים
ההעתקה אושרה ע"י ...
תאריך הרעתקה 17.5.77
העתק זה מקבל מ"ס ...
נרשם ביומן, דף 284 שורה 6

אל: המשרד
מאת: ווש

בהול

מסי 289
נשלח: 161900 מאי 77

בויז

שהייח - לנמען בלבד.

הלנ דיווח ראשוני שקיבל גבונ מפי הרצבר"ג.

ברזזינסקי פתח ואמר, שראשית רצוננו לאשר מחדש מחוייבותה של ארה"יב לבטחונ ישראל והיחסים המיוחדים שבינ ארה"יב לבינ ישראל. האינטרס של ארה"יב TO FACILITATE THE SETTLMENT

אנו עומדים בפני שינוי, העשוי להביא למצב, שבו תהיה ישראל בעוד שנים מספר שויצריה של המזרח התיכונ. THERE IS NO AMERICAN BLUEPRINT FOR PEACE, JUST A CONCEPT

אשר לו שלושה מרכיבים, אותמ הזכיר גמ' רבינ.

בהמשכ השיחה התייחס ברזזינסקי מספר פעמים למאמר אבינרי בניו יורק טיימס כדוגמא להצלחת הממשל להביא את ישראל להתייחס ולחשוב על הבעיה הפלשתינאית ועל הצורכ בפתרונה, ומאידכ היו אלה צעדי הממשל שהביאו את הערבים להתייחסות קונקרטית לשלומ. הנשיא PROBED את שלושת המרכיבים הנל, אכ DIDN'T PREJUDGE את התוצאות לגבי אפ אחד ממרכיבים אלה. לשאלת הרצבר"ג בנושא הפלשתינאי השיב, שלא ארה"יב ובודאי לא ישראל יכולות לכפות על ארצות ערב הפתרונ הרצוי להנ, אכ מגמת מדיניות ארהב להביא את ארצות ערב לכלל התרחקות מרעיונ המדינה הפלשתינאית. בהמשכ אמר:

YOU CAN'T HAVE DEFENSIBLE AND RECOGNIZED BOUNDARIES THEY WILL EITHER BE DEFENSIBLE OR RECOGNIZED.

אב נראה לברזזינסקי שבהחלט יתכנ גבול מוכר, שמעבר לו ייקבעו קוי בטחונ.

ברזזינסקי גמ הזכיר שהממשל, בהכירו את ארצות ערב, שואפ לפתרונ שיהיה בבחינת SELF - EMPOSING.

דינ'צ===

ספחה ראה שהבנ

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת חקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 15 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

13.5.77

סודי ביותר

אל : המשרד
מאת: לונדון

מסי :138
נשלח: 0151 12 מאי 77

ב ה ו ל

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
צילום מסמך מסווג
מרשומה זו הועתקו 2 עותקים נו"ס
ההעתקה אושרה ע"י ...
תאריך ההעתקה...
העתק זה מקבל מספר...
נרשם ביומן, דף 293 שורה 1

__בוע ז__

אל המנכ"ל

__שיחת המזכיר עם שה"ח.__

נכחו :חביב, אתרטון, לואיס, קוואנדט, דיניץ, עברון וחסין.

לאחר דברי הנימוסין הרגילים אמר ואנס שאיננו מבין פשר המהומה שחוללה מסיבת העתונאים שלו בוושינגטון, מאחר שכל מה שאמר הוא שארהב תגיש לצדדים SUGGESTIONS . כן שאל על מערכת הבחירות וסיכוייה .

שה"ח סיפר למזכיר בקצרה על פגישתו עם נשיא חוף השנהב ועל דאגתו של הנשיא לעתידה של אפריקה נוכח הפעילות הסובייטית הגוברת. הופאט קואני אמר שמעריץ את קרטר אך הוא מאשים את המערב בהדרדרות שבאפריקה .
ואנס השיב שגם הם מעריכים את המצב באפריקה בדאגה, ומבחינה זו אין דעתם שונה משל נשיא חוייש אלא שאין הם מסכימים עם כמה מהדברים שהוא רוצה שיעשו. ארה"ב תמשיך בלחצה על הסובייטים ותבדוק מה ניתן לעשות עוד . הוא סבור שהסובייטים ימצאו עצמם רוכבים על שני נמרים ונראה מה יהא מצבם בעוד שנה .כבר עכשיו ישנם סימנים שלא הכל הולך אצלם כשורה .הסומלים יזמו מגעים עם האמריקנים .ארה"ב מוכנה כבר לשלוח לשם משלחת כלכלית ואילו הסומלים מבקשים גם סיוע צבאי .תשובת ארה"ב היתה שיבדקו הנושא אך בינתיים מוכנים לעזור להם לקבל נשק ממקורות מערביים אחרים .תשובת הסומלים היתה שמעדיפים לחכות להחלטה אמריקנית.
מגעים אלה נעשים בתאום עם הסעודים .ברור שהסומלים אינם מרוצים מידם הקשה של הרוסים . בענין ג'יבוטי אמר ואנס שהם הסכימו עם הצרפתים כי הללו יחזיקו יחידות צבא שם שנה נוספת .

2/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 2 מתוך 15 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

סודי ביותר

= 2 =

שהייח העיר שמבחינה אובייקטיבית יש למצרים וישראל גם יחד ענין בבלימת ההשפעה הסוביטית באפריקה. סדאת יודע שכשהוא שולח טייסים לזאיר לא תנצל ישראל הדבר כנגדו.

ואנס סיפר שהם מקיימים דיונים גם עם הסודנים, והסכימו למכור להם מטוסי תובלה צבאיים C 130 ומתנהל מו"מ על רכש נוסף. הסודנים טרם הגישו רשימה מפורטת אך מדברים בעיקר על נשק קל ויש ידיעות שיבקשו גם מטוסים.

על כך העיר שהייח שהוא מקוה שארה"ב לא תספק לסודן יותר מהדרוש להם לשמירת החוק והסדר שם. לאחר מכן הוחלפו כמה הערות על ביקור ~~ל~~ אנג'וסו [?]

~~ג~~ אתיופיה במוסקבה והמזכיר אמר שהערכתם היא שהרוסים מנסים לרכב גם כאן על שני נמרים והוא מעריך שהם יסתבכו שכן הם פועלים עם שני גורמים סותרים.

שהייח סיפר למזכיר על הקמת היחסים הדיפלומטיים עם פורטוגל וכי שגרירותנו תיפתח שב ב-12 במאי. כן סיפר למזכיר על פגישת נציגנו עם רהיים ספרד ואמר שבסיכומו של דבר איננו מרוצים מהתגובה הספרדית. ואנס אמר שכפי שהבטיח לנו בושינגטון ידבר עם הספרדים בנושא זה. (ואנס עמד להמריא לאחר השיחה עם שהייח לביקור במדריד).

המזכיר אמר שברצונו לדווח לשהח על סיכום השיחות והפגישות מאז פגישתם האחרונה:

מהות השלום:-

האמריקנים לחצו חזק על כל אחד מהמנהיגים הערביים בנושא זה ואמרו שלא מספיק לדבר על סיום מצב המלחמה. בשיחותיהם העלו האמריקנים את האלמנטים השונים המרכיבים את השלום, כפי שהזכיר הנשיא, ועמדו על תהליך של נורמליזציה ביחסים.

סאת INDICATED SOME MOVEMENT

3/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

= 3 =

המלך חוסיין WAS BASICALLY MORE FLEXIBLE THAN THE REST
אסד היה הקשה ביותר אולם גם הוא לא דחה את התביעה האמריקאית על הסף
ואמר שיצטרך לחשוב על כך. כתוצאה מהשיחות עם האמריקנים מבינים כל
המנהיגים הערביים שאין הם יכולים להמשיך ב- INTRANSIGENT POSITIONS
וכולם מוכנים לחשוב.

<u>גבולות/נסיגה.</u> - כל המנהיגים הערביים עומדים על חזרה לגבולות 67
כולל מזרח ירושלים אם כי טרם נפגש עם פאהד, מניח שגם פאהד
יעמוד על כך.

האמריקנים דיברו איתם גם על SECURITY ARRANGEMENTS
כל המנהיגים הערבים דיברו על אזורים מפורזים, על PEACE KEEPING FORCES
של או"ם. האמריקנים העלו אפשרות של פטרולים
משותפים (ישראליים וערביים) אולם הם לא קבלו תשובה פוזיטיבית מאף
אחד. בקשר למכשירים אלקטרוניים המצרים הראו גישה מאד חיובית
לענין ושבחו את הסידורים בסיני ומצפים שיהיה לזה המשך. הסורים אמרו
שאמנם הדבר לא נראה להם כנחוץ, אך הם מוכנים לדבר על כך אם ישוכנעו
שזה אפקטיבי. כולם מסכימים ל- THIRD PARTY OVERFLIGHT
(כשמובן שמדובר בארה"ב) למטרות פיקוח.

כל המנהיגים הערביים הדגישו החשיבות של INTERNATIONAL GURRANTEES
אודות אף הציע שארה"ב תחתום הסכם הגנה עם ישראל. אסד העדיף
SECURITY COUNCIL GUARANTEES ואילו חוסיין מסכים לכל
סידור הבא בחשבון של מועצ"ט או מדינות אחרות. כולם הסכימו
שבטחונות בינלאומיים פלוס סידורי ביטחון הם הדרך הטובה להבטיח
שהגבולות יהיו בטוחים. אסד אומר שגבולות בעצמם אינם נותנים בטחון
ועובדה היא שהוא יכול לירות מעבר לגבול עכשיו ולכן צריכים סידורי
ביטחון אחרים. (כלומר הגבולות כשלעצמם אינם ערובה לביטחון).
שזייח העיר שאסד כנראה לא גנרל טוב אם כך הוא סבור.

4/.....

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 4 מתוך 15 דפים

עותק מספר 6 מתוך 15 עותקים

סודי ביותר

המזכיר המשיכ ועבר לבעיה הפלשתינאית. הוא אמר שסדאת ממשיכ לדבר על LINK [illegible] בינ המדינה הפלשתינאית וירדנ לפני גינבה. לשאלת שהייח השיב המזכיר שסדאת לא הגדיר מה פרוש המונח LINK. כשלוחצים עליו הוא מדבר על אפשרויות שונות כגונ פדרציה מלאה או קונפדרציה. הביב העיר שסדאת נוטה יותר לקונפדרציה מאשר לפדרציה. המזכיר אמר שסדאת מדבר על שתי האפשרויות. הסורים מדברימ על כמה אפשרויות. הם חוזרים על הצורכ בהקמת מדינה פלשתינאית שתכלול הגדמ"ע ועזה המדינה הזאת יכולה להיות יחידה עצמאית או קשורה בקונפדרציה עם ירדנ או אפילו קונפדרציה עמ ירדנ וסוריה.

ואנס הוסיפ שפרוש הדבר שלערבימ אינ עדיינ דעה מגובשת בענינ זה. אשר לחוסיינ, המלכ חוזר על הצעתו לקשר פדרטיבי בינ שתי הגדות ועזה וכנ הוא מדגיש הצורכ בהגדרה עצמית של הפלשתינאימ כשהוא בטוח שאמ יערכ משאל עמ, ירצו בקשר איתו. אסד אמר שטרמ סיכמו מהו ההסדר הרצוי ביותר ויצטרכו לעבד זאת בינמ לבינ עצממ.

<u>השתתפות הפלשתינאימ בגנבה</u>

מנהיגי ערב מבינימ שזה המכשול העיקרי לכינוס גינבה והעלו 4 אפשרויות:

1. השתתפות אשפ במשלחת מאוחדת (רעיונ סורי הנתמכ ע"י חוסיינ כאשר סדאת מתנגד לו חריפות).

2. משלחת משותפת לאשי"פ וירדנ (לשאלת שהייח מה היתה תגובת ירדנ

להצעה השיב ואנס שאמ שאר הערבימ יסכימו לזה ירדנ תלכ לככ אמ כי אינ הסידור האידיאלי עבורמ. הם יקבלו הקונצנזוס. מאז רבאט אינ המלכ מוכנ בשומ נושא לצעוד לפני המחנה. קוואנדט העיר:

UNLESS YOU MAKE HIM AN OFFER HE CAN'T REFUSE

5/.....

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

סודי ביותר

3. הכרה סימולטנית של ישראל ואשפ, האחד בזכויות השני.

4. אשייפ יקבל החלטת 242 עם הסתייגות מהפסקה [illegible] של הפלשתינאים כפליטים.

הסורים והירדנים מעדיפים את האפשרות הראשונה. חוסיין עצמו היה מעדיף לצרף כמה פלשתינאים למשלחתו אך אינו מאמין שזה ריאלי.

קואנדט העיר שאלמנט הזמן ~~או~~ נזכר בהקשר ההסדר וסדאת הסכים שמועדי תביצוע יהוו חלק מהסכם השלום. סדאת הזכיר אפשרות של נורמליזציה תוך 5 שנים אך עמד על כך שהנסיגה תבוצע תוך פרק זמן קצר יותר.

המזכיר אמר שבעניין גנבה חוסיין חושש מאד מהליכה לגינבה לפני שהיה מוכנים ולפני שיהיה ברור מה יקרה שם. המצרים אמרו שחשוב שהועידה תהיה מוכנה היטב מראש כדי שיהיה ברור שזו פגישה מעשית שתתן תוצאות חיוביות. אסד מאמין שאפשר ללכת לגינבה ולנהל שם מיום על בעיות סובסטנטיביות. סאדת

IS MOST ANXIOUS TO GET TO GENEVA

ואנס אמר בהדגשה שהוא סבור שהסובייטים מתקדבים למצב שבו הם עלולים להפעיל לחץ לקבוע מועד מדויק לכינוס ועידת גנבה. לדעתו גרומיקו יעלה זאת איתו בפגישתם בגינבה בשבוע הבא. הוא, ואנס, ישיב לו שצעד כזה יהיה שגיאה, ויסרב לקבוע תאריך, אם כי ידגיש שיש לחתור לכינוס גינבה עוד השנה ואם אפשר בסתיו. עם זאת משוכנע ואנס שהסובייטים יפעלו מאחורי הקלעים גם בדרכים עקיפות כגון באמצעות ולדהיים.

תביב העיר שהסובייטים כבר מדברים עם אשייפ והמדינות הערביות הרדיקליות עירק ולוב במגמה שאלה לא יפריעו לכינוס הועידה ויש כבר סימנים של שינוי בעמדה אצל המדינות, בעיקר עירק, אבל לא אצל אשייפ. הוא סבור שולדהיים יפעל לא רק בהשראת הסובייטים אלא גם מתוך דחף עצמי.

שהייח סיפר שולדהיים הבטיח לו שלא יפעל [illegible] שיתאם צעדיו עם ארהייב ויקבל הסכמתה מראש.

6/...

מברק נכנס — מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

דף מספר 6 מתוך 15 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

סודי ביותר

המזכיר אמר שיפגוש ולדהיים בשבוע הבא בג'נבה וינסה להשפיע עליו שלא לפעול בלי הסכמתם ויזכיר לו הבטחתו בנושא זה.
לדאיס העיר שיתכן שהסובייטים ינסו להפעיל הרשים הקרובים את מועביט שם ככ.
שז"ח שאל את המזכיר למה מתכוון סדאת בדבריו על הכנת ג'נבה.
ואם הוא מסביר באיזו צורה. המזכיר השיב שזה לא ברור. כאשר הוא, המזכיר, יבוא למז"ת, אחרי הקמת הממשלה החדשה בישראל, ישוחח איתנו על כך.
המזכיר אישר, לשאלת שה"ח שבדעתם להזמין את רה"מ הבא לוושינגטון לפני שהמזכיר יבוא לאזור. בשלב זה ביקש המזכיר לקבל הערכה כמה ימשך תהליך הרכבת הממשלה החדשה. שה"ח השיב שיש להניח שזה יקח לא פחות משה שבועות ואולי אף חודשיים.
דניב שאל אם רה"מ הנבחר יוכל לבוא לביקור בוושינגטון עוד לפני שיציג את ממשלתו בפני הכנסת. שה"ח השיב שהדבר לא רצוי ואינו מעשי. לא יתכן שראש ממשלה יבוא לקיים שיחות רציניות לפני שידע בדיוק מי המ שרי ממשלתו ולפני שיקבלו את אמון הכנסת.
דנין הסביר שיהיו בחירות להסתדרות ב-21 ביוני ושהח הסביר שבחירות אלה חשיבותן מרובה ויעסיקו את מנהיגי מפלגת העבודה.
<u>ואנס אמר שברצוננו לומר כמה מילים על מחשבותיהם שלהם וכיצד להתקדם</u>.
לפני שיסיימו את ה- REVIEW עליהם לקיים עוד שתי פגישות נוספות, דהיינו עם הנסיכ פאהד ועם רה"מ שלנו. לאחר מכן הוא מקוה לבקר באזור ולקבל את הצעותיהם הקונקרטיות של הצדדים כיצד הם מציעים לפתור את ה- CORE ISSUES
AT SOME POINT WE SHALL MAKE OUR OWN SUGGESTIONS TO THE PARTIES
לשאלת אלון כיצד יעשו זאת השיב ואנס שהם ישוחחו עם הצדדים

7/....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

באופן פרטי ולא באמצעות העתונות. הם מבינים שמישהו או אחדים
מהצדדים לא יסכימו עם הצעותיהם אולם הם (האמריקאים) מבינים שאי
COMMON GROUND
אפשר לכפות שלום. מצד שני הם יחפשו ויעשו
משגה לדעתו אם לא יציעו לצדדים מה שנראה להם הוגן, אולם בסופו
של דבר הצדדים עצמם יצטרכו להחליט אם הם רוצים בשלום או לא. כי אם
רוצים להגיע לשלום בר קיימא זה צריך לנבוע מהצדדים. בסיסית הם
מאמינים שהחלטה 242 מכילה את היסודות לשלום.
ארה״ב תמכה וממשיכה לתמוך בהחלטה זו והצדדים מקבלים אותה.
TRADE OFF OF TERITORIES FOR PEACE
למזכיר זה נראה כ-
זהו שורש הבעיה. הוא הוסיף שהוא מבין שלישראל יש דעה
ברורה מה צריכה להיות מהות השלום, אשר לאש״פ והפלשתינאים
WE WOULD STAND BY THE COMMITMENT WE GAVE TO YOU AT THE CONCLUSION OF THE SINAI AGREEMENT.

המזכיר הוסיף שהוא רוצה להדגיש שהם מאמינים
שבאיזו צורה שהיא צריך שיהיה HOMELAND לפלשתינאים.
שה״ח שאל מה כוונת הנשיא בזה והדגיש שדברי הנשיא הפתיעו אותנו לחלוטין
וגם ישנה סכנה שלא יובנו ע״י אחרים.
המזכיר השיב שאין בכוונת הנשיא להגדיר זאת ועל הצדדים לעשות זאת
ולקבוע באיזו צורה ובאיזה מקום יהיה ה- HOMELAND, אך
הוא המשיך ואמר שזה צריך להיות SOME PLACE WHERE THE PALESTINIANS SHULD HAVE A HOME
לשאלת עברון מה הכוונה ל HOME, השיב
המזכיר כי זה ענין למויים וכי הנשיא אינו מתכוון בשלב זה להגדיר
מה הוא מתכוון. שה״ח העיר שלפעמים שימוש במונח מסויים מבלבל
הענינים במקום להבהירם. עד עכשיו השתמשה ארה״ב במונח PALESTINIAN
INTERESTS. המזכיר השיב שלדעת הנשיא צריך
להיות לפלשתינאים SOME ENTITY באזור.

8/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 8 מתוך 18 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

תם לא הגיעו למסקנה איפה ה - ENTITY צריכה להיות ומה צורתה וכן מה יחסה של ה- ENTITY למדינות באזור וכי הצדדים יקבעו זאת בעת המום.

שהח הזכיר שהנשיא הסביר לעתונאים שזה צריך להיות בהקשר ירדן או BY SOME OTHER MEANS המזכיר אישר זאת.

שהייח אמר שאין הוא רוצה להראות כמי שמבקר את נשיא ארהב אשר כלנו מעריכים ומעריצים אותו, אבל עליו להבין דאגה שכמה מתבטאויותיו של הנשיא ואף של המזכיר יצרו אי הבנות לפחות בישראל ועלולים להתפרש שלא כהלכה אצל הערבים ולהוליכם להקשחת עמדתם.

שהח אמר כי אנו מיחסים חשיבות רבה למהות השלום אבל גם אם נניח שזה יושג, מהן הערבויות שאכן הסכם כזה יכובד, הרי בעבר לא כיבדו הערבים אף הסכם אחד. ברצוננו להיות לגמרי גלוי עם המזכיר ולהגיד לו שמכשירים אלקטרוניים, קופסאות, אזורים מפורזים וכוחות זרים - כל זה יכול לתקבל ולהיות מועיל רק כתוספת לגבולות בני הגנה ולא במקומם.

המזכיר שאל למה מתכוון שהייח ב- DEFENSIBLE BORDERS

שהח אמר שלפי תפישתו גבולות בני הגנה הם POLITICAL BORDERS UNDER ISRAEL SOVEREIGNTY THAT HAVE STRATEGICAL VALUE

כאן סיפר שהח שכאשר ביקר בזיזי ינסקי בארץ ביולי אשתקד דיבר איתו בנושא זה. לאחר שביקר בארץ וראה את הקו הירוק אמר שהוא מבין מדוע צריכה ישראל DEFENSIBLE BORDERS אך שאל מדוע צריך שתיהיה להיות בין DEFENSIBLE BORDERS עם הגבול המדיני. ואם אי אפשרי שיהיה הבדל בינהם. שהח הסביר לו שיתכן וההנהגה הערבית הנוכחית תסכים לסידור הזה אך יבוא מנהיג חדש ויגיד: מה לישראלים על אדמתי בנוסח YANKEE GO HOME. למה לנו ליצור בעיות לעתיד,

שאל שהח והוסיף שעדיף לעשות הניתוח בפעם אחת, יהיה אפילו קשה ומכאיב. כל פשרה טריטוריאלית תהיה כאובה אך כל אחד ידע איפה הוא נמצא.

9/...

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 9 מתוך 13 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

ובנוסף יכולים להיות סידורי ביטחון כגון פטרולים משותפים. אך לא נוכל להסכים שביטחוננו יהיה מבוסס רק על סידורים כאלה, כי כחות זרים יהיו הראשונים לעזוב, דוגמת תחנות האתרעה בסיני.

דיניץ הזכיר את הבטחת קיסינגר לקונגרס בעת אישור הסכם סיני, שהאמריקנים יפונו ברגע של סכנת מלחמה.

שהח אמר שאם ישראל תהיה בגבולות בני הגנה היכולת למנוע מלחמה תהיה רבה יותר גדולה. ישראל חזקה בעלת יכולת להגן על עצמה היא נכס עצום ליציבות היחסים שאנו מקיימים במזת. ברגע שנאבד זאת ונסמוך על זרים (העלולים לכלול גם סובייטים) נפסיק להיות נכס ונהפך למעמסה כלל על ארהב.

שהח הוסיף שאם הוא יצטרך להמליץ בפני ממשלתו אם להסכים לאמצעים טכניים במקום גבולות ביטחון, הוא ימליץ בשלילה. לחזור לגבולות 67 זה איבוד לדעת. המזכיר שאל אם לדעתנו יכולים אזורים מפורזים לענות על הבעיה. שהח השיב בשלילה.

דיניץ הזכיר שיש לנו נסיון עם הסורים וכן עם המצרים אשר הפרו את סעיפי הפרוז בהסכמי שביתת הנשק. חשוב במיוחד לזכור זאת לאור דבריו האחרונים של אסד על הסכמתו לאזורים מפורזים, דברים שהתפרשו בעתונות כתרומה חיובית וחדשה.

שהח ציטט מדברי המזכיר בעת שיחתו עם רהיים וצוות השרים בירושלים כי ארהב לא תגיש BLUE PRINTS או PLANS

שהח ציין שחלק מההתבטאויות האחרונות שניתנו עי מנהיגים חשובים בארהב יוצרות אפקט מצטבר של BLUE PRINT. בעוד ששהח מקבל את ההבטחה של הנשיא שאין הוא מתכוון להפעיל לחץ על ישראל, הרי ארהב יודעת היטב שהצעות, תכניות ורעיונות שנעשה להם פומבי עי ארהב

10/....

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 10 מתוך 15 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

יוצרות למעשה לחץ עקיף ומביאות ל- UNEASINESS UNREST -1
ביחוד כאשר תכנם לא חיובי .

שהח הוסיף שהוא יעריכ מאד אמ המזכיר יוכל לחזור בפומבי על התחייבות של ארהב לא להגיש פומבית הצעות משלה וכל דבר שיש לארהב להגיד לנו תוכל כמובנ לעשות זאת בצינורות דיפלומטיימ ואפ הוא אישית מוכנ להפגש עמ המזכיר בכל מקומ ובכל שעה.

שהח אמר שנקודה שניה שרצה להעלות קשורה לאשפ. הוא מקבל בברכה את חדי המזכיר על דבקותה של ארהב בהתחייבותה בנושא זה ולא היה לו ספק שההסכמ בינינו ישמר כפי שהסכמנו במסגרת הדיוניםמ על הסכמ סיני , אכ ברצונו להחדיר למזכיר ולנשיא את רצינות התנגדותנו להקמ ת מדינה שלישית בלב איי ולא נסכימ לאשפ בפרברי ירושלימ . החומרה היא לא רק מבחינתנו אלא לפי דעתנו יהיה זה חמור ביותר שתהיה מדינה רדיקלית ופרו סובייטית בלב המזת . שהח אמר שמתפלא על מנהיגי ערב. אלי בטוורו קצר הם חושבים שפתרו את הבעיה עי הקמת מדינה כזאת אכ למעשה הם יוצרים מבחינתמ בעיה חמורה ביותר לעתיד משטריהמ , לא רק במצרימ , סוריה וירדנ אלא גמ סעודיה , שיהיו הקורבנות הראשונימ מהתפתחות כזאת . הקמתה של מדינה פלשתינאית תביא לככ שארזוב תהיה קרובה בלב איי ועשרה מילימ מהימ התיכונ .

שהח אמר למזכיר שחרפ כל מאמצינו ובנגוד לרצוננו עלול להיווצר מצב שנמצא עצמנו באי הסכמה זה עמ זה ואפילו בעימות .. אמ ככ יתפתחו הדברימ למגינת לבנו , חשוב שלפחות יהיה זה על אי הסכמות ממשיות ולא כתוצאה מאי הבנה . המזכיר הסכימ בהחלט לגישה זו .

שהח המשיכ שהנקודה האחרונה שברצוננו להעלות היא ענינ הקטיגוריות החדשות של אספקת הנשק . יש לנו יחסימ מיוחדימ עמ ארהב ויש לנו הבטחה ל ONGOING MILITARY SUPPLY RELATTIONSHIP יש בנושא זה חילופי מכתבים עמ קיסינגר ופתאומ אנו מוצאימ עצמנו בקוי מדיניות שלפיהמ יש כת מיוחסת של נאטו : יפנ, אוסטרליה וניו - זילנד

11/.....

מברק נכנס — מסווג דף מספר 11 מתוך 15 דפים עותק מספר 2 מתוך 15 עותקים	**משרד החוץ** **מחלקת חקשר**	**כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.**

סודי ביותר

ואילו ישראל נמצאת ביחס עם מאוריטניה ויתר העולם.

המזכיר אמר שראשית אין עדיין קביעה סופית ומוסמכת בנושא זה, שנית SPECIAL TREATY RELATIOBSHIP מדובר על מדינות אשר איתן יש לארהב

דיניצ אמר שדאגתנו נובעת לא מן החשש שהנשיא עצמו יפקיר את ישראל אלא מהשפעה שתיהיה לניר כזה על הנהגות דרגי הנ... במימשל כלפי בקשותיה של ישראל. למעשה אנחנו כבר מרגישים בהשפעה המזיקה של אותה טיוטה. ישנם פקידים המתנהגים בצורה מסוימת כלפי בקשותינו מכיון שככ הם מפרשים את ההנחיות. נוצר מצב של LEVEL OF TREATMENT בנוגע לטיפול בנושאים ישראליים כאשר מדובר בטכנולוגיות ———— חדשות וביצור משותף. משום ככ ישנה אצלנו דאגה רבה אם הטיוטה הזאת תקבל מעמד של מדיניות רשמית.

המזכיר השיב, שכשיפגש עם העיתונות לאחר השיחה, יחזור ויאשר קיום SPECIAL RELATIONSHIP בין ארהב לישראל ואת המשכ מחויבותה של ארהב לאספקת הנשק הדרוש לבטחונה של ישראל.

דיניצ הציע שבדבריו יתיחס המזכיר גם ל - ADVANCED MILITARY TECHNOLOGY ועמרון הציע שהמזכיר יתיחס גם לעניין היצור EQUIPMENT המשותף בישראל.

שהח אמר שבגלל כל הפרסומים מסביב לנושא זה צריכ להרגיע הרוחות מכיון שבהעדר הבהרה מוסמכת לא נוכל להסביר את המצב ואנשים יאמרו שזו התחלת הלחצ. יש להבהיר לציבור ששום דבר לא השתנה. אם אין למזכיר ספקות שהמדיניות לא נשתנתה, אז חשוב להבהיר זאת ואמ יש ספקות בכך, אז ודאי וודאי חשוב לנו שהדבר יובהר.

המזכיר אמר שאלה שהדליפו את השמועות היו ידידי ישראל בקונגרס. הם חשבו שבמוסרם הדברים לעתונות הם עוזרים לישראל אכ למעשה (הם גרמו לה נזק. הוא יודע שהדברים לא באו מגורמים ישראליים.

רביב אמר שעלינו לדעת שמגמת אותה טיוטה אף פעם לא היתה נגד ישראל ואין לה שום קשר ללחצ מתוכנן על ישראל.

12/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

שהח אמר שכאשר קובעים קטיגוריות, אנו לא נמצאים במצב נוח אם אנו מוגדרים עם שאר ארצות העולם. גם בקונגרס קיים חשש שישנו סחף בגישת הממשל. אם אין הדבר נכון, למה לא להעמיד הדברים על דיוקם ?.

המזכיר השיב שהוא מבין הבעיה שנוצרה ויאמר לעיתונות כל מה שיוכל בנושא זה, מבלי להתיחס לניר שאין לו מעמד מוכר.

שהח ביקש שבדבריו יתיחס המזכיר גם לכך שארהב מצפה שהצדדים יקבעו ההסדר וכי לא תהיה כפיה של פתרון.

המזכיר הסכים ברצון אך הוסיף שאינו יכול לחזור בו מדבריו שהם יגישו SUGGESTIONS לצדדים.

המזכיר אמר שברצונו לעורר שני נושאים נוספים: ראשית ארהב מודאגת מהמשך ההתנחלויות. הם הביעו אי שביעות רצונם ממה שקרה והנה הדברים נמשכים והם קוראים בעתונים על הקמת ישובים חדשים במסחה ובסיני.

הנושא השני שהמזכיר רוצה להעלות הוא להביע את אי שביעות רצונם על אי הענותנו לבקשותיהם בקשר ל- OVERFLIGHTS מעל סעודיה.

שהח השיב לגבי הנקודה הראשונה שהממשלה קבעה לעצמה פרמטרים להתישבות וכל התישבות שתעשה מעבר לקו הירוק תהיה במסגרת הפרמטרים של התכנית האסטרטגית שנקבעה ולמרות הלחצים לא נרשה חריגה מפרמטרים אלה. שהח אמר כי אם כי אין ארהב מקבלת זאת אין סיבה שיתרגזו מעבר למה שכבר התרגזו בעבר. לשאלת המזכיר לשם מה נחוצות לנו ההתנחלויות השיב שהח שאנו מקימים הישובים במסגרת מערכת הבטחון שלנו. הישובים מספקים בעת ובעונה אחת תעסוקה ובטחון והם נכס חשוב לשמירת השקט והשלום באזור לאורך הרצועה האסטרטגית. לדוגמא הביא את בקעת הירדן אשר הישובים שהוקמו בה מבטיחים את השקט לאורכה.

המזכיר שאל האם זאת אומרת שזה מסמל הגבול הסופי שלנו. שהח השיב שלדעתו האישית התשובה היא חיובית והוסיף:

אם נעשה ויתורים בגדה היינו רוצים להשאר במסגרת הישובים כאשר

13/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 13 מתוך 15 דפים

עותק מספר 5 מתוך 15 עותקים

סודי ביותר

= 13 =

השטח המאוכלס יכול להנתן לישות הערבית. מדיניות זו התחילה לפני כעשר שנים, חודש אחרי מלחמת 67, לאחר שקבלנו את הלואים של חרטום.
המזכיר אמר שאם הדבר ימשך תצטרך ארהב TO GO ON RECORD AGAIN
וזה יהיה UNFORTUNATE

שהח אמר שלגבי הנושא השני הוא מבין דאגתו של המזכיר אכ ברצוננו להדגיש שאנו טסים רק מעל שטחים מסויימים במקום שיש בסיס צבאי חשוב הקרוב לגבול שלנו ואנו חייבים לדעת מה קוריה שם. שהח אמר שנשתדל לעשות זאת לעיתים פחות תכופות ונשהה פחות זמנ. המזכיר אמר שידוע להם בדיוק היכנ אנו טסים אכ זה מהווה מקור ל- IRRITATION AND TROUBLE
שהח אמר שאם ככ מדוע הם בונים בסיס צבאי שם? המזכיר אמר שזה שטחם והם בונים שם בסיס בשבילם.
חביב שאל האם מצאנו תכונה התקפית בצילומנו.
עדון העיר שכנראה מצאנו מספיק תכונה במקום כדי להצדיק טיסות נוספות.
המזכיר אמר שהיה מאד רוצה למנוע מצב של התנגשות עם המטוסים הישראלים.
שהח הגיב שזה סיכונ שמוכרחים לקחת אכ נעשה הכל לצמצם זאת. המזכיר שאל האם ניתנ להשיג המידע באמצעות SIDE LOOKING EQUIPMENT
שהח אמר שיצטרכ לבדוק וכי אינ אנו עושים דברים סתם כדי להרגיז את סעודיה או את ירדנ. המזכיר העיר שאכנ הוא מאמינ שיש לנו POTENTIAL FRIEND בסעודיה. שהח אישר והוסיפ שמצד אחד חושש מאת מחדירה סובייטית לאפריקה, אבל אינו חושש משום מה לשתילתם במדינה פלשתינאית.
המזכיר אמר שהיה רוצה לדעת הערכתינו בקשר למנהיגות של העולם הערבי ואם אנו סבורים שמנהיגי סוריה, מצרים וסעודיה הם יותר מתונים היום ביחסם לישראל מאשר בעבר.

14/....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

שהח השיב שבהתבטאויות כן אבל בנכונות לפשרה לא. הם למדו ששפה נוקשה מעמידה אותם במצב קשה בדעת הקהל אך בשטח המעשי של הנכונות להסכם שלום הם עקשנים כרגיל. זה מתבטא בעיקר בגישתם הטריטוריאלית שלגביה אין כל ויתור. הטיעון הלגלי שהם משתמשים לגבי גבולות 67 הוא בלתי תופס מאחר וגבולות 67 לא הוכרו אף פעם כגבולות השלום הסופיים. להיפך בהסכמי שביתת הנשק הודגש לגביהם שהם זמניים ושגבולות השלום הסופיים יסוכמו במשא ומתן עם הצדדים.

המזכיר אמר שלדעתו המנהיגים הערבים הם כן יותר מתונים מאשר היו בעבר ואין זה מוגבל רק להתבטאויות. אין הוא יודע אמנם עד כמה הם התקדמו בעמדותיהם. הוא חושש שאם לא נשיג שלום בעתיד הקרוב יאבדו מנהיגים אלה את עמדות הכוח שלהם ויוחלפו במנהיגים יותר קיצוניים. זו דעתה של ארהב והוא מרגיש חובה להדגישה בפני שהח.

שהח אמר שהוא מסכים שסדאת יותר מתון מנאצר אך אסד לא יותר מתון מאסד. אמר שבמסגרת היחסים גלויי הלב שבינינו מרשה לעצמו להגיד שאינו מאושר מצורת הפגישה בין הנשיא קרטר ואסד. צריך היה להתייחס אל אסד בצורה פחות חיובית מאשר אל סדאת וחוסיין אך למעשה קבל טיפול מיוחס יותר. הוא נסע למוסקבה ואילו קרטר היה צריך לבוא אליו לגנבה. לזאת יש השפעה גם בין ידידי ארהב בארצות ערב.

שהח חזר לשאלת מתינות המנהיגים הערביים ואמר שאם הם באמת נעשו יותר מתונים אנחנו מוכנים לנצל את ההזדמנות הזו. עלינו להסתכל לעתיד. סעודיה ויתר מדינות ערב צריכות לעודד את חוסיין להגיע להסדר עם ישראל בענין הבעיה הפלשתינאית. לבדו לא יוכל לעשות זאת. בהתיחסו לעמדת האירופים אמר שהח שהוא מודאג מהפגישה הבאה של שרי החוץ של התשע בסוף יוני, שהם עלולים לחזור ולנסות לעבד הצהרה מדינית בענין מזיית. בעבר מנעה ארהב בעדם מלעשות זאת והוא מבקש שתעשה זאת גם בעתיד.

המזכיר השיב עובדה היא שאצל האירופים הולך ונוצר מחדש מומנטום.

15/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר א מתוך 15 דפים

עותק מספר ז מתוך 15 עותקים

סודי ביותר

הוא חושב שכדאי שאנחנו נדבר עם האירופאים. הוא מצידו ישוחח על כך עם שהח בריטניה (הרושם שלנו היה שאמריקה לא תוכל או לא תרצה להשפיע על בלימת פעילות אירופית והמזכיר גם הדגיש שפעולתם האחרונה נתקלה בביקורת קשה מצד מספר מדינות אירופה על התערבות בעניניהם).

המזכיר שאל מה תהיה ההשפעה על קידום הפתרון באזור ליצירת קרן כלכלית לפיתוח, שתעזור בתכניות אזוריות משותפות כולל עם ישראל בשטח המים, הכלכלה וכו. להערכת המזכיר ניתן יהיה להשיג מימון לכך מקרנות בינלאומיות ארהב ואפ מסעודיה. שהח השיב שהדבר בהחלט יכול לסייע. ככל שיגדל שתוף הפעולה האזורי יווצרו תנאים נוחים יותר להסדר אכ שהח ביקש שנוכל להדבר על כך לפני שתעלה מחשבה על איזושהי תכנית.

<u>המזכיר אמר שבסיכום השיחות שניהלו עם מנהיגי האזור נראה לו שהבעיה העיקרית היא בעית הגבולות</u>. שהח אישר זאת והוסיף אם אנו מודדים זאת בקטיגוריות של מדינות ערב הרי השנויים הדרושים לנו כדי להגיע לגבולות בני הגנה הם אינם דבר גדול.

מנהיגי ערב צריכים לשמוע מארהב שעליהם להיות פחות נוקשים בענין גבולות בני הגנה.

המזכיר שאל כיצד לדעתינו ניתן ליישב את בעית הפליטים.

שהח השיב שחלק יוכלו במסגרת שלום להתיישב במדינה הפלשתינאית - ירדנית ואילו אחרים ברובם ירצו ודאי להשאר במקומותיהם הנוכחיים.

עדון שאל כיצד לדעת המזכיר תוכל מדינה עצמאית קטנה בגדה לפתור את בעית ישוב הפליטים. המזכיר השיב שאינו הוא יודע.

שהח הדגיש שעם פתרון פדרלי עם ירדן אפשר יהיה לפתור זאת.

המזכיר חזר ובקש שיוסבר לו איך הישובים תורמים לגבול הבטחון.

שהח הסביר שהישובים מבוצרים והם משולבים כחלק ממערכת ההגנה.

בסיכום השיחה הוחלפו כמה דברים לגבי מה יאמר לעתונאים שהמתינו בחוץ. (דברי המזכיר ושהח בצאתם לעתונאים הוברקו בנפרד).

השיחה נמשכה כשעתיים ורבע והתנהלה באוירה נעימה וידידותית.

דיניץ-עדון.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר ...... מתוך ...... דפים

עותק מספר ...... מתוך ...... עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה, יחסי-חוץ וסודות רשמיים): תשי"ז—1957

משרד ראש הממשלה
לשכת ראש הממשלה
- צ"ל • מסמך מסווג -
מרשומה זו הועתק 1 עותקי׳ נוספ׳
ההעתקה אושרה ע"י
תאריך ההעתקה 13.5.77
העתק זה מקבל מספר ......
נרשם ביומן, דף 293 שורה 5

סודי ביותר

אל:המשרד מ י י ד י מסי 233

את:וושינגטון נשלח:121900 מאי 77

סודי ביותר

אל:מנכל. עברון. דע דיניצ.

בפגישה שקיים הנשיא הבוקר בבית הלבנ עם קבוצה גדולה של חברי קונגרס משני הבתים לסיקור מסעו באירופה התייחס הנשיא לנושא ה-HOMELAND לפלשתינאים.הנשיא אמר כלהלנ:ברור שכל הסדר במזהת מחייב HOMELAND לפלשתינאים ואולמ, מנהיגימ של מדינות ערביות רבות ירדנ,מצרימ, סוריה סעודיה אמרו לנו באורח פרטי כי אינ הם אוהבים את הרעיונ של מדינה נפרדית לפלשתינאימ,הנשיא חושב שגמ מנהיגי לבנונ סבורים ככ. המנהיגים הערבים הנל מפחדים מרעיונ המדינה הפלשתינאית האפשרות שלבריהמ וקדאפי תהא השפעה רבה במדינה זו והמ מעדיפימ הסדר של קשר עם ירדנ.

מדברי הנשיא ברור היה היטב למשתתפימ (אמ כי הוא לא אמר זאת מפורשות) שהוא מצדד בקשר עמ ירדנ ולא במדינה נפרדת.הנשיא אמר עוד כי הוא סבור שיוכל לעזור בתהליכ ההסדר אכ ארהב לא תכפה פתרונ.

הכל שמעתי מפי אחד המשתתפים הפגישה

רפיח=

שהח רהמ מנכל שהבט (בנפרד) ממנכל י רביב רביב / מצפא דיניץ / מצפא ארגוב רוזן אבידר
(רמ ר אמן - בנפרד)
אב/רד

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך דפים

עותק מספר מתוך עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

13.5.

סודי ביותר

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
- צילום מסמך מסווג -
מרשומה זו הועתקו 1 עותקים נוספים
ההעתקה אושרה ע"י [illegible]
תאריך ההעתקה 13.5.77
העתק זה מקבל מספר
רשום ביומן, דף 4 שורה 293

מסי 930

נשלח:121800 מאי 77

אל:המשרד

מאת:וושינגטון

סודי ביותר.

אל:עברון. מצפא. מזתים.מרכז.

שיחה בצהריים עם פיליפ סטודארד בחמ"ד/ INR מנהל מזת ודרום אסיה.

תהליכים להסדר כולל במזהת.

הערה: בשיחתנו בקשתי ללמוד על ההנחיות המועברות לדרגי העבודה של ממ"ד מתוך ניירות העבודה אותם מכין ה- INR .

א. גיבוש עקרונות והצעות על ידי הממשל.

1. סטודארד אמר כי לפי הבנתו וידיעתו הכוונה בממשל להגיש לצדדים עקרונות והצעות בנוגע להסדר. ההבדל בין אלו לתוכנית כוללת הינו שארהב לא תגיש תוכנית מפורטת לגבי כל אחד מהמרכיבים העיקריים של ההסדר, אלא תציג את ראיתה לגבי העקרונות ותבהיר את ההצעות והתבקשות מכך.

2. לכולם בדרגי העבודה ברור שהממשל פועל והותר להסדר כולל שיבוצע בשלבים. ההבדל העיקרי בין מסמך ברוקינגס לבין גישת הממשל בכך,שבעוד אשר מסמך ברוקינגס קבע את המסגרת בלבד והתרכז בהצעת היעדים הסופיים כיצד צריך להראות ההסכם, הרי הממשל נותן את הדעת גם כיצד יש להגיע למסגרת זו, כך אם מאמצים את מסמך ברוקינגס כלשונו ובין אם יוכנסו בו שינויים.

3. לגבי הביצוע בשלבים במסגרת ההסכם הכולל נוקטים במונח PHASES היות והמנוח STEP BY STEP יצא מהמילון הפוליטי של הממשל. ההדגשה היא כי ה- PHASES כולם מובילים למטרה סופית ומוגדרת אשר עליה יחליט הממשל כיעד הנראה לו.

..../2

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת חקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר.........מתוך.........דפים

עותק מספר.........מתוך.........עותקים

סודי ביותר

=2=

4. מכאן שמושקעות מחשבה ועבודה רבה בוושינגטון בנוגע לדרכים ולשלבים כיצד להגיע להסכם הסופי. לכן הפירוק לגורמים של מרכיבי ההסדר לעקרונות ולהצעות מעשיות יקל גם על הטיפול בבעיות הנוהליות של כינוס גנבה לרבות שאלת הייצוג הפלשתינאי.

5. כבר עתה ברור כי כנקודת מוצא יוגד לערבים שאינם יכולים או אינ טעם להציג תפיסתם בנושא הטריטוריאלי כל עוד גורסים שבתמורה יתנו רק את סיום מצב המלחמה. באופן דומה יוגד לישראל שבעבור דרישתה בנושא מהות השלום עליה לתת תמורה טריטוריאלית גדולה יותר מכפי שהדבר מתבטא בתפיסתה הנוכחית.

6. אגב, בנושא מהות השלום, תצפה ארהב לשמוע מישראל את תפיסתה ביתר פירוט תוכ ציונ סדר הקדימויות ומהם הדברים בעלי חשיבות ראשונית והמ משיבות משנית. הנייר האחרון אם לא היחיד המצוי בנושא זה בידי ארהב נמסר לה על ידי ישראל בראשית 1975. השאלה איפוא, אם אינ מקום או אם ישראל עצמה אינה מעונינית לעדכנ נייר זה ולעורכו מחדש שהרי עד כה פעלה ארהב על סמך ההנחה שהנייר ההוא מבטא את העמדה והתפיסה הישראלית.

ב. הגדה המערבית-

לגבי הגדה המערבית המחשבה היא כי גם כאנ יוסכמ קודמ כל על המסגרת ואז תבוצע הנסיגה בשני שלבים עקריים. בכלל הנטיה היא כי בכל הגזרות מוטב להסתפק בשני שלבי נסיגה ומוטב שלא להסתבכ במספר שלבים גדול יותר. שני שלבי הנסיגה ישתרעו על פני שנים אחדות עליהנ תושג הסכמה. בעייה מיוחדת בגדה המערבית תהיה ההחלטה איזה כוח או סמכות ייכנסו בשלב ראשונ אחרי הנסיגה.

ג. סידורי הבטחונ-

1. אחד היסודות המרכזיים של ההסכמים בכל הגזרות יהיה סדורי הבטחונ,

...../3

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר..........מתוך..........דפים

עותק מספר..........מתוך..........עותקים

סודי ביותר

בהם יושם הדגש על פירוזים דילול כוחות יתחנות אתראה ופיקוח. אחת המחשבות לגבי סיני למשל היא להקים תחנות אתראה ישראליות במרחק כ-20 קמ מזרחית מהתעלה ובמקביל להקים יתחנות אתראה מצריות במרחק דומה מערבית לגבול הבינלאומי של 1967. באותה מתכונת ניתן יהיה להתקין תחנות אתראה ישראליות על גהר הירדן וברכסי ההרים בגדה המערבית.

2. בגולן, אם מחילים את עקרון הנסיגה, הרי קשה לראות קו גיאוגרפי מסוים בעל חשיבות אסטרטגית עבור ישראל ומכן מסיקים המומחים הצבאיים האמריקאים כי באמצעות יצירת קומבינציה של סדורי בטחון תוכל ישראל לפנות את הגולן. אולם בגולן יותר מאשר במקומות אחרים יהיה צרך ליצור סידורים כאלו שיאפשרו לצהל ליתפוס עמדות הגנה נוחות ברכסים עוד לפני שיגיעו לשם כוחות תוקפים סורים.
במסגרת זו חושבים על תקופת ביניים בה יישארו כוחות צהל במספר מובלעות בגולן, וההנמקה היא כי גם כיום בתקופות רגיעה מסתפק צהל בשלושה רכוזים עקריים בגולן אם כי עם תוספת של עוד כשמונים מצבים מבוצרים המאויישים בדלילות רבה. רעיון נוסף הוא לסלול עד שלושה או יותר כבישי גישה מישראל לגולן, כך שבמקרה חרום יעמדו לשות צהל לפחות שישה כבישים לעלייה לגולן.

3. סידור בטחון נוסף הינו להגביל את מספר המטוסים החונים בשדות תעופה קדמיים של סוריה וירדן ולהציב בהם מפקחים ממדינות ידידותיות שידווחו על כל תוספת מעל למספר המטוסים המוסכם. המטרה אי להאריך משך הזמן של אתראה הניתן לישראל מפני התקפה אוירית.

4. הכוונה המתגבשת במחמד, כפי שאיש שיהד מבין אותה, היא להביא את ישראל לכך שבמקום להגיד כי לעולם לא תרד מהגולן, היא תשים את הדגש על סידורי הבטחון השונים בתמורה לירידה מהגולן. לכן נערך עיון וניתוח קפדני של כל הבעיות האסטרטגיות והבטחוניות של ישראל ושל כל מערכת

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת חקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר.........מתוך.........דפים

עותק מספר.........מתוך.........עותקים

סודי ביותר

טיעוניה בנושא הבטחון. ומנסים לתת להם תשובה כוללת שתבטיח את כל האלמנטים הללו גם מבלי שיהיה צורך בהחזקת הגולן בידי ישראל.

5. לגבי עזה גוברת ההכרה שהיא מהווה בעיה בפני עצמה. קודם כל ברור שמצרים אינה מעונינת בהחזרת רצועת עזה. מהרבה בחינות שונה עזה מבעיית הגדה המערבית כגון, הרכב האוכלוסיה וההקשר הבטחוני של ישראל. גם מבחינת הישות הפלשתינאית יש הבדל ביניהן, בעוד שהגדה המערבית חיונית לביטוי הישות הפלשתינאית הרי אין כך עזה. לכן באחרונה בעירות הפנימיים במהמד פסל ה[illegible] את השימוש במונח המקובל סיני/עזה (כלומר קו נטוי ביניהן) אלא מעדיפ להתייחס לכל אחת משתיהן בנפרד. באיזה שהוא מקום ישנה נטייה חלקית להכיר בטיעון הישראלי של הצורך בהחזקת חלק מרצועת עזה בתור כרית בטחון כלפי מצרים. במחמד גם שמו לב כי בישראל סובב הויכוח הפוליטי צבורי על הגדה המערבית ואילו לגבי עזה נאמר מעט מאד.

6. בדיונות בנוגע לסדורי הבטחון הם עושים אבחנה בין בטחון שוטף לבין בטחון אסטרטגי. מכירים בזאת שההסדר לא יוכל לדאוג למאה אחוז של בטחון שוטף ולמנוע כליל פיגועים בודדים של קטיושות אם כי ייעשה הכל על מנת למנוע זאת. אך צריך שיהיה מכניזם אשר יבחין בין פיגועים מסוג זה בהם ניתן יהיה לטפל בדרך מתאימה, לבין מתיקפה הנועדת לסכן את בטחון המדינה. לכן צריך ליצור מכניזם שיוכל לטפל בתקריות בעלות אופי פיגועי ולאתר אותן ואת מבצעיהן מבלי שתקריות בודדות כאלה יובילו להתדרדרות כללית.

ד. הצהרות הנשיא והמזכיר-

בסיכום, היעד השקטי המרכזי כיום של מדיניות הממשל הוא לאלץ את הצדדים וגם את ארהב לחשוב ברצינות על דרכים אפשריות ומעשיות להסדר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת חקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר......מתוך......דפים

עותק מספר......מתוך......עותקים

סודי ביותר

=5=

סלל שהרי המדיניות האמריקנית חותרת במפורש להסדר כולל. על רקע זה יש לראות את התבטאויות הנשיא והמזכיר שאינן מקריות אלא מכוונות. התבטאויות אלו מבהירות בהדרגה את עקרונות תפיסתה של ארהב לגבי ההסדר הכולל ומציגות את תחומי המסגרת של הסכם זה. להצהרות אלו אפקט מצטבר במישור הפסיכולוגי והחינוכי על מנת להרגיל בהדרגה את הצדדים ואת הציבור בארהב למסגרת ההסכם ולהביאם למחשבה עליו.

עד כאן.

הערה: קשה להעריך אם דבריו של סטודארד משקפים את ההנחיות מהנהלת מחמד לפיהן מעבד ה- INR נדירות עבודה שונים או אם הם משקפים יותר את המחשבות הרווחות ב- INR ובדרגי עבודה אחרים בהם הינם מזינים את ההנהלה. מכל מקום סטודרד בתפקידו משמש כמומחה הראשי של סונדרס לעניני המזהת והסכסוך.

=תורגמן

שהח רהמ מנכל פהבע ממנכל י רביב שק ארגוב רוזן אבידר רביב /מצפא דיניץ/מצפא
ורד/מזתים רם ר/ אמן
אב/רד

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ
מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

ש מ ו ר

אל : המשרד
מאת: ווש'נגטון.

מס': 201
נשלח:111845 מאי 77

ב ה ו ל

מנכל, עברון, דינ'צ

PREM 12 לשלי' 199.

להלן המסמך שהשאירה בנ.ס.ו נ אצל סטונ בשיחתה היומ עמו.

1. SPECULATION IN THE PRESS THAT THE US IS IMPOSING A SETTLEMENT IN THE MIDEAST IS NOT TRUE.THE SETTLEMENT SHOULD BE REACHED BY ALL PARTIES CONCERNED.
2. THERE HAS BEEN SPECULATION TO THE EFFECT THAT THE OPOSSIBILITY EXISTS THAT OUR ARMS TRANSFER POLICY WE HAVE BEEN WORKING ON AND WHICH WILL BE ANNOUNCED IN THE FUTURE,WILL IN SOME WAY HARM ISRAEL.THAT IS NOT THE CASE.WE HAVE MADE IT VERY CLEAR THAT WE HAVE A SPECIAL RELATIONSHIP WITH ISRAEL.WE ARE COMMITTED TO THE SECURITY OF ISRAEL,AND AS WE HAVE IN THE PAST,WE WILL IN THE FUTURE MAKE SURE THAT ISRAEL HAS THE DFENSE ARTICLES NECESSARY TO PRESERVE THAT SECURITY,INCLUDING THE ADVANCE TECHNOLOGY WHICH WILL BE REQUIRED.
3. NO SPECIFIC PROOPOSALS WERE MADE BY EITHER SIDE AT THIS TIME THE US IS ENGAGED IN GETTING THE GENERAL VIEWS OF ALL THE PARTIES. WHEN THIS IS COMPLETED,THE US WILL HAVE SUGGESTIONS TO MAKE.

עד כאנ.

רפיח===

שהח רוהמ מנכל שהבט (בנפרד)ממנכל י. רביב רביב/מצפא ר/מ ר/אמנ (בנפרד)
דינ'צ/באמצעות מצפא
צג/אי

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר.......מתוך.......דפים

עותק מספר 8 מתוך 21 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

מס 178

נשלח 102100 מאי 77

מ י י ד י

אל:מנכל. עמדונ. לין בין א'ירשהה ודינ'ץ (הלגר במס. 139)

סהלנ נוסח הצעת תיקונ שעומדימ הסנטורימ יעבצ וצרצ להגיש בעת הדיונ שתקיימ מליאת ועדת החוצ בסינט ב-12 דנא בחוק סיוע החוצ. משיחותיה עם המפרי וקייס היומ לא התייחסה בנסונ לתיקונ זה אלא רק לתיקונ המפרי-קייס שנוסחו כבר הבריקתי.

IN ACCORDANCE WITH THE HISTORIC SPECIAL RELATIONSHIP BETWEEN THE UNITED STATES AND ISRAEL AND IN ACCORDANCE WITH THE US ISRAEL MEMORANDUM OF AGREEMENT OF SEPTEMBER 1 1975 WHICH STATES IN PART: THE UNITED STATES GOVERNMENT WILL MAKE EVERY EFFORT TO BE FULLY REPOSNSIVE WITHIN THE LIMITS OF ITS RESOURCES AND CONGRESSIONAL AUTHORIZATION AND APPROPRIATION ON AN ONGOING AND LONG TERM BASIS TO ISRAELS MILITARY EQUIPMENT AND OTHER DEFENSE REQUIREMENTS...

THE CONGRESS URGES THE PRESIDENT IN CARRYING OUT US ARMS SALES POLICY TO IMPLEMENT THE ADDENDUM TO THE AFORESAID MEMORANDUM OF AGREEMENT WHICH STATES

THE UNITED STATES IS RESOLVED TO CONTINUE TO MAINTAIN ISRAELS DEFENSE STRENGHT THROUGH THE SUPPLY OF ADVANCE TYPES OF EQUIPMENT SUCH AS THE F 16 AIRCRAFT..

IT IS FURTHER THE SENSE OF THE CONGRESS THAT A POLICY OF RESTRAINT IN US ARMS TRANSFERS INCLUDING ARMS SALES CEILINGS SHOULD NOT IMPAIR ISRAELS DETERRENT STRENGTH OR UNDERMINE THE MILITARY BALANCE IN THE MIDDLE EAST.

AD KAN.

RAFIACH=

שהח רהמ מנכל שהבט (בנפרד) ממנכל י.רביב ארגוב רוזנ אבידר

רביב/מצפא רמ ר/אמנ (בנפרד)

אב/אס

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר 8 מתוך 21 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד
מאת: וושינגטון

מס 175
נשלח 102000 מאי 77

בהול

אל:מנכל. עמרונ. דע:דיניצ(לונדונ) העבירונא נא אליו בהולות (ר' לה' ביום 13.5)
מברקי מהיום.

לגבי ה- TALKING POINTS בהם השתמשה לוסי בנסונ בשיחותיה
היום עם המפרי וקייס. יש להניח שנקודות אלו משמשות גם נציגי
ממשל אחרים בשיחות שהם מקיימים בקונגרס.

TALKING POINTS.
HUMPHREY CASE AMENDMENT.
THIS AMENDMENT WOULD SERIOUSLY AFFECT TWO MAJOR INITIATIVE
OF THE PRESIDENT AT THE BEGINNING OF HIS ADMINISTRATION.
' HIS ARMS CONTROL POLICY WHICH WILL INDICATE SEVERE LIMITATIONS
ON COPRODUCTION APPROVALS AND ON TECHNOLOGY TRANSFERS.
' OUR COMMITMENT TO FACILITATE PEACE NEGOTIATIONS IN THE
MIDDLE EAST.
' BY ITS NATURE THIS AMENDMENT WOULD ERODE OUR CREDIBILITY AS
NEGOTIATIOR IN MIDDLE EAST PEACE PROCESS IT WOULD COMPLICATE
THE PRESIDENTS ONGOING CONSULTATION EFFORTS.
SPECIAL PROVISION FOR ISRAEL COPRODUCTION ALSO RUNS COUNTER
TO:
ESTABLISHED POLICY AS PRESENTLY EMBODIED IN AECA SECTION 42

WHICH PRESUMES CASE BY CASE REVIEW NOT COUNTRY PREJUDGMENT AND
WHICH RESTRICTS COPRODUCTION.
WITHIN ESTABLISHED POLICY ISRAELI REQUESTS RECEIVE
SYMPATHETIC CONSIDERATION CONSISTENT WITH US SECURITY INTERESTS
SUBCONTRACTING FOR F 15 PARTS:
COPRODUCED ITEMS COST MORE.
WITHOUT EXPORT MARKET CAPITAL INVESTMENT FOR ARMS PRODUCTION
COULD WEAKEN ISRAELI ECONOMY NOT STRENGTHEN IT.
SENSE OF THE CONGRESS FAVORING ISRAEL COPRODUCTION WOULD:
ADD UNSETTLING ELEMENT TO CURRENT EFFORTS TO EXERT EVEN HANDED
PERSUASION TO BRING MIDDLE EAST PARITES TOGHETER FOR PEACE
CONFERENCE.
MAKE IT DIFFICULT FOR US TO EXERCISE RESTRAING ON ARAB REQUESTS
FOR ARMS PRODUCTION AS SAUDI AMMUNITION FACTORIES.
WOULD ENCOURAGE OTHER FRIENDLY COUNTIRES AND ALLIES
TO SEEK EQUAL TREATMENT: TURKEY.
PREJUDGES DECISION ON CASES CURRENTLY UNDER CONSIDERATION
F 16 AIRCRAFT ALREADY BEING COPRODUCED BY US AND EUROPEAN
PRODUCTION GROUP.
PHM HYDROFOIL CRAFT.
WOULD IMLY TREATMENT FOR OFFSHORE PROCUREMENT MORE FAVORABLE THAN

2/....

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר ...... מתוך ...... דפים

עותק מספר ...... מתוך ...... עותקים

סודי ביותר

NATO RECEIVES IN PRACTICE NATO BIDS NOT ACCEPTED UNLESS DOMESTIC
COSTS 50 PER CENT HIGHER DESPITE LEGAL AUTHORITY TO CONSIDER
6 TO 12 PER CENT DIFERENTIAL UNDER BUY AMERICAN ACT.
OULD IMPLY ADVANCE APPROVAL OF ALL TECHNOLOGY UNLESS CLASSIFIED
WHEREAS PRACTICE AND POLICY IS TO LIMIT TECHNOLOGY
TRANSFERS EVEN TO NATO ON BASIS OF SENSITIVITY AND OTHER
CONSIDERATIONS OTHER THAN SECURITY CLASSIFICATION.
MUCH TECHNOLOGY IS PROPRIETARY INFORMATION NOT
GOVERNMENT TO GOVERNMENT.

AD KAN.
RAFIACH=

שהח רהמ מנכל שרהבט (בנפרד) ממנכל י.רביב רוזן ארגוב אביזד

רביב/מצפא רמ ר/אמן (בנפרד)

אב/אס

מברק יוצא

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

אל: וושינגטון נ.יו יורק לונדון פריס בריסל
בון האג רומא וינה אוטווה אנקרה טהרן

מח-ח/773

מאת: המשרד

נשלח: 101530 מאי 77

מ י י ד י

<u>אחרי מפגש קרטר אסד.</u>

(נודע שהגיענו עד 101200).

<u>א. לגבי הצד האמריקני.</u>

1. קרטר ניסה לשוות למפגש אופי החורג ממסגרת דו שיח עם מנהיג אזורי. דובר במפגש גדולת אסד וסוריה ובמיוחד העניין והרגישות שאסד מגלה בבעיות העולמי שמחוץ לאזורו. ציין שיתופו של אסד הדרכה, יעוץ ותמיכה בנושא החתירה לקראת השלום במזרח. דבר על יכולתו של אסד ללכד עמים שונים שהיו בעבר עויינים זה לזה ומסוכסכים (לבנון).

2. לפני שהחלה הפגישה הרשמית אמר קרטר לעתונאים (רויטר):

- לארה"ב אין תפקיד אזורי אך היא מקווה לפעול כגורם מקשר היכול להציע דעותיו רק בידיעה שהאומות האחרות מאמינות שהצעות הוגנות, אובייקטיביות, נכונות ונחושות.
- בהשגת הסדר חייב להיות פתרון כלשהו לסכסוכי הגבולות וכן הבטחה של שלום בר קיימא ואמיתי עם ערובות לבטחון העתיד של מדינות אלו, כשכולן תוכלנה לבטוח באותן ערובות.
- הנשיא מודע היטב שההסכם יכול להיות בר קיימא ומופעל רק אם הצדדים ישיגו הבנה אלה עם אלה.
- חייבים להיות פתרון של הבעיה הפלסטינית ומולדת לפלסטינים. בנושא הפלסטיני חייבת להיות הגינות וגמישות מסויימת ויש לשכוח אי-הבנות וניגודים. מוכרחים להיות החלטיים.

3. לאחר הפגישה הדגיש הנשיא את נושא הפירוז.

4. קרטר ובז'זינסקי ציינו כי רעיון תחנות התרעה מעבר לגבולות הליגאליים נשקל כאפשרות אולם הנשיא איננו רוצה כעת להרחיב את הדיבור בנושא זה כמו גם לפרט בנושא "הכוחות שישמרו על השלום ושעשויים להיות מוצבים באיזורים של כל צד מהגבולות העתידיים".

5. "פקיד בכיר" אמריקני הסביר שלפגישה עם אסד משמעות מיוחדת בשל קשריו הטובים עם ארהב וברהמ, השפעתו המיוחדת על הפלסטינים והעובדה

2/........

בלתי מסווג | **מברק יוצא**

שהסורים היו הקשוחים ביותר מכל הערבים.

ב. לגבי הצד הסורי.

6. אסד, בדבריו לעתונאים טרם המפגש (על פי רדיו דמשק 9) שיבח, אם כי ביותר התאפקות מקרטר לגביו, מאמציו הבלתי-נלאים של קרטר מאז הגיעו לנשיאות והוסיף שמכלול הצהרותיו של קרטר ומאמציו יצרו אופטימיות לאפשרויות של פתרון בעיית המזה"ת. הדגיש שפתרון הבעיה לא הפך למובן מאליו ואינו ניתן לעשות במטה קסמים. הדגיש שסוריה מקדמת בברכה הידוק היחסים עם ארה"ב על בסיס שוויון וכבוד הדדי. חזר והאשים ישראל במצב החמור המאיים על הבטחון והשלום הבינ"ל והנובע מהמשך הכיבוש והתעלמותה מזכויות הפלסטינים. סבור שבכוח ארה"ב להשקיע מאמץ חשוב ומרכזי למען שלום. הביע תקוה שהשיחות יקרבו סיכויי השלום ויכשירו הדרך לכינוס ג'נבה בעזרת רעיונות ברורים ושכולם תמימי דעים שהועידה הינה המסגרת המתאימה לביצוע החלטות מועבי"ט והעצרת.

7. בשיחות (מדיווחי אי.פי ורויטר) העלה אסד הצעה לאזורים מפורזים משני צידי הגבול. (לפי אי.פי 6.5 המצטטת מקורות מוסמכים אמר חדאם לארה"ב שהפירוזים חייבים להיות הדדיים ושאם הכוחות הסוריים לא יורשו להכנס לשטח של 500 מטרים יחול אותו העקרון גם על ישראל).

8. אסד עמד על צורת ייצוג הפלסטינים בועידה (קרטר סרב לגלות דברי אסד). דאודי, יועצו של אסד, הסביר שאסד הציע לקרטר תכנית ערבית מוסכמת הנוגעת להקמת מדינה פלסטינית.

9. בסעודה לאחר השיחות אמר אסד (רדיו דמשק 10) שהפגישה מהווה מאמץ משותף להשכנת שלום והביע תקוה שיהיה לה המשך. הדגיש רצונו בשלום על בסיס החלטות או"ם ושארה"ב מסוגלת למלא תפקיד בהגשמתו.

10. כלי התקשורת בסוריה (10.5) מצטטים הודעות סוכנויות הבינ"ל שעוררה הפגישה והשבחים להם זכה אסד מקרטר, בהיותו צד מרכזי בסוגית השלום. רדיו דמשק (10) מצטט בז'ז'ינסקי שהשיחות היו ידידותיות ונדונו בהן אופני השלום והבעיה הפלסטינית מבחינת ייצוג אש"פ בג'נבה ומבחינת מציאת פתרון כולל לבעיה. הוסיף שלמען הצלחת הועידה יש להכינה בזהירות. מצטטים דברי בז'ז'ינסקי שחשיבות הפגישה במתן הזדמנות לשני הנשיאים לקיים ביניהם מגעים אישיים. רדיו דמשק (10) מצטט "תשרין" הסורי, בצד קביעתו "שהשיחות היו מוצלחות" ושסוריה זכתה לכבוד ולאישור הבינ"ל, מדגיש שעמדות סוריה קבועות ויציבות ולא תוותר עליהן. סוריה גם אינה מעלה שאיזה שהפגש יכול לפתור כל הבעיות המסובכות והקשורות בשלום. מציין שאסד הזהיר מהיתפסות לאשליות בלתי-מציאותיות מהפגש ומתוצאותיו. מוסיף שאסד הכריז

משרד החוץ

מחלקת הקשר

בלתי מסווג

מברק יוצא

שנגמרת סוריה שחרור השטחים והשבת זכויות הפלסטינים ולכן הצלחת השיחות תלויה במדה זו. ״תיאוריה״ שהזמונה בגבה ״נראית יפה״ והאופטימיות אופפת אותה ומהדיבורים ההדדיים לא חרגו מהקוים הכלליים ונגעו לעצם הבעיה. כל אלה מגדילים האמונה בקיימת הסכמה עקרונית לניצול כל המאמצים לגוגת הסדר שלום.

מרכז ====

=+=+=+=+=+=+=+=+=+=

שוחח ריתו מנ.כל שהבט ממנ.כל תמנ.כל מאורו אב מצפא   איר אב מזרחים חקר
מעת הסברה רתו אמנ.
ה/אד.=

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר 6 מתוך .... עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד
מאת: וושינגטון.

נס' 151
נשלח 091700 מאי 77

מרביב
<u>אר י א ל.</u>

שיחה עם סונדרס/מנהל INR /מחמד.

1. אמר כי בצמרת הממשל גוברת ההכרה כי ועידת ג'נבה מחייבת הכנה יסודית ומדוקדקת. מוסכם על מעצבי מדיניות החוץ האמריקאית כי שלב המגעים עם מנהיגי האזור הוא שלב ראשוני התחלתי שלאחריו מתחייבת עוד עבודה רבה בטרם ניתן יהיה להתקדם. סונדרס ציין כי אין הוא מוציא מכלל חשבון כינוס ועידת ג'נבה עוד השנה גם אם לא תהיה ודאות מוחלטת שהועידה המתכנסת תביא לתוצאות. אולם כאמור הכל בממשל מודעים להכרח שבהכנה יסודית של הועידה.

2. סונדרס אמר שתגובת העתונות הישראלית על מסיבת העתונאים של המזכיר איננה במקומה. אין כל כוונה לכפות או לעבד תכנית נוסח "תכנית רוג'רס". המזכיר נתכוון בדבריו להצביע על מגמת ארה"ב והיא לעשות לאיתור התחומים בהם ניתן לצמצם הפער בין הצדדים ולבדוק בביקורו באזור בקיץ מה ניתן לעשות בתחומים אחרים לצמצום הפער. לדעתו אין העתונות הישראלית מוכנה בתגובותיה לקחת בחשבון את הגורם האנושי היינו את תכונת אנשי הממשל החדש לדבר ישירות ולא בנוסח טאוטולוגי כפי שהיה מקובל בממשל היוצא.

3. אין סונדרס מוציא מכלל חשבון שסך הכל המאמצים הדיפלומטים שארה"ב נטלה על עצמה יסתיימו בהסכם ביניים נוסף. אולם לדעתו מן הדין שהמאמצים יתנהלו כמכוונים למען הסדר כולל כדי להבטיח מירב שיתוף פעולה מצד מדינות ערב. סונדרס ציין כי לדעתו הסדר או הסדרים אלה צריכים להיות מושגים במסגרת של הסדר כולל (OVER ALL FRAMEWORK).
הוסיף שכאשר יוסכם היעד הסופי אפשר יהיה לתת לצדדים למום להגיע להסכם

2 / ...

מברק נכנס – מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר .... מתוך .... עותקים

סודי ביותר

בינתיים זה או אחר בזיקה ~~להסדר הכולל או לפחות~~ לאלמנטים מסוימים של הסדר כולל.

4. סונדרס אמר שלדעתו צריך יהיה להפריד בין הגולן, סיני והגדה המערבית שכן הבעיה האחרונה כורכת לא רק את השאלה הטריטוריאלית אלא גם השאלה מי ישלוט בפלשתינאים. לדבריו דומה כי השאלה הפלשתינאית אין למדינות ע"ב עמדה ברורה. הוסיף שלוא באופן תיאורטי היתה ישראל מפנה כיום את הגדמע לא היו מדינות ע"ב מסוגלות להציע פתרון מוסכם לשאלה מה יהיה על גורל הפלשתינאים בגדמע. הוסיף שהן המלך חוסיין והן אסד גורסים שאם תקום ישות פלשתינאית אשף לא ישלוט בה כי יידוחה ע"י האוכלוסיה. אמר שמדינות ע"ב אינן מצליחות לגרום לאשף לשנות את דרכו, ונכשלות בנסיונן זה שוב ושוב.

בנצור.--

[illegible]

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא - מסווג

אל: וושינגטון
מאת: המשרד

ג מס 411
נשלח 21330

מיידי

שגריר, ציר.

ההודעה המשותפת גרומיקו-ואנס.

התקשר דאגיגן ומסר שנתבקש להעביר לתשומת לבנו הקטע המזתי בהודעה המשותפת העומדת להתפרסם במשך היום בסיום שיחות גרומיקו-ואנס בגנבה (מבריקים הטקסט בגלוי). בהקשר זה מבקשת מחמיד לציין בפנינו :

א. ההודעה משקפת את החלטיותם (DETERMINATION) להמשיך ולעשות מאמץ גדול (MAJOR) להשיג התקדמות לקראת הסדר שלום במזת בשנה הנוכחית.

ב. כפי שנאמר בהודעה ימשיכו לקיים מגע הדוק עם הצדדים לסכסוך.

ג. המטרה היא לכנס מחדש ועידת השלום בגנבה בסתיו 1977, אולם מוכרת חשיבות הצורך בהכנה מדוקדקת של הועידה לפני כינוס ה.

ד. ההודעה איננה עוסקת בתהליכים הפרוצדורליים והסובסטנטיביים אשר חייבים להיות נושא להתייעצויות ומגעים נוספים בין הצדדים עצמם.

עדון.

שהח רהמ מנכל שהבט ממנכל עדון רוזן י רביב נגיר רפאל רונ אבידר ארגוב מצפא מזאר חקר רמ אמנ

אב/אח

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר ..... מתוך ..... דפים

עותק מספר 8 מתוך 21 עותקים

סודי ביותר

מס 177

נשלח 10200 תאי 77

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

בהול

אל:מנכל. עברונ. דיניצ(לונדונ) העבירונא לשמ בהולות לבוקר (רה"מ במס, 137)

PREM-12

מדיניות מכירות הנשק( )

א. הצעת התיקונ של המפרי וקייס עוררה התרגשות והתנגדות רבה בממשל. היומ נפגשה לוסי בנסונ, תת מזכיר המדינה לעניני סיוע בטחוני ביוזמתה בקפיטל בנפרד, עמ הסנטורימ המפרי וקייס לשיחה בענינ התיקונ. מליאת ועדת החוצ אמורה לדונ בתיקונ ב-12 דנא במסגרת ה- MARK UP של חוק סיגע החוצ. מטרת הפגישות של בנסונ היתה להניע את הסנטורימ לוותר על התיקונ.

(הערה: אני מבריק בנפרד את ה TALKING POINTS שהוכנו עבורה מראש ובהמ השתמשה בנסונ בשיחותיה הנל).

ב. בשיחתה עמ קייס(בהשתתפות שני עוזרי קייס) אמרה בנסונ בינ השאר: ברצונה לעבד עמ קייס נוסח חדש לתיקונ שכנ יש לממשל קושי רב בהקשר לתיקונ הקיימ. הממשל עובד על כל מקרה של מכירת נשק לגופו ולא על כל ארצ וארצ. ברצונ הממשל להפחית את מירוצ החימוש בעולמ ובמזהת וצריכ לקצצ בשני תחומימ.: ייצור משותפ והעברת טכנולוגיה גבוהה. אינ זאת אומרת כי במקרימ מיוחדימ לא ינהגו באורח יוצא מנ הכלל. אבל בתיקונ של קייס והמפרי מתנגש חזיתית עמ PREM 12 . ארהב רוצה לקיימ את האמינות שלה במזהת ואיננה יכולה לציינ במיוחד (TC SINGLE OUT) את ישראל. ברצונמ לשמור על מאזנ הכוחות ועל EVENKILL במזהת. לפיככ על ארהב להפחית במתנ טכנולוגיה ומתקדמת ובאפשרויות הייצור במשותפ. ארהב רוצה להשיג בגנבה הסכמ גמ על הפחתת מירוצ החימוש במזהת ותיקונ קייס-המפרי יפריע לככ. קייס הגיב כי הסנטורימ דווקא כנ רוצימ ייצור משותפ בישראל. אמ זוהי מדיניות הנשיא(לקצצ בייצור במשותפ) הרי אנו מתנגדימ לככ. זהו עיקר הבעיה.

בנסונ הציעה נוסח משלה במקומ תיקונ המפרי-קייס. נוסח בנסונ חוזר

2/..ס.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר.........מתוך.........דפים

עותק מספר.........מתוך.........עותקים

סודי ביותר

על האמור במזכר ההבנה בין ישראל לארהב מה-1 לספטמבר 1975 בנוגע לאספקת נשק לישראל.

קיס דחה נוסח זה באמרו כי אין הוא מספק שכן הוא קובע רק שישראל תקבל פריטים שונים ואין זה המצב בו מעונינים הסנטורים. ישראל איננה יכולה להיות תלויה בגורמי חוץ. עליה להיות בטוחה ונשענת על עצמה.

בנסון אמרה-אין אנו מנסים לעצור ייצור משותף.

עוזר קיס אמר-אתם כן עוצרים והביא לדוגמא טנק המרכבה. אתם מעכבים משלוח הצריחים(בנסון אמרה כי לא ידעה על כך) וכן אתם מעכבים מתן 300 מליון דולר הנחוצים לישראל לייצור הטנק. בנסון הגיבה כי ההחלטה בענין הכסף טרם נפלה. עוזר קיס אמר- העובדות הן הפוכות. אתם מעכבים ההחלטה באורח מתמיד והרי זה ממש כאילו אמרתם לא. אין את מציינת את העובדות נכונה. אתם כבר מגשימים הלכה למעשה מדיניות של מניעת ייצור משותף עם ישראל וזו מדיניות לגביה טרם נועצתם בקונגרס. והרי סנטורים כבר אמרו לואנס שהם מתנגדים למדיניות זו.אם תתעקשו על מדיניות זו-יהא בינינו עימות.

בנסון אמרה שתעבוד עוד הלילה על נוסח חדש ותתקשר עם קיס מחר לדון עמו על כך.

בנסון אמרה ואמרו לי מיהם האנשים בממשל המפריעים לייצור המושתף.

עוזר קיס השיב- לא עלינו לומר זאת. סנטור אחד שציין שמות מצא את עצמו אחרי כן מעל דפי העתון(הערה: הכוונה לסנטור סטון)

עד כאן משיחת בנסון-קיס.

רפיח=

שהח רהמ מנכל שהבט (בנפרד) ממנכל י.רביב רוזן ארגוב אביעד רביב/מצפא

<u>רמ ר/אמן</u> (בנפרד)

אב/אס

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 5 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

1.5.77

סודי ביותר

מס - 520

נשלח: 301100 אפר 77

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

מ י י ד י

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
סודי מסווג -
עותקי נוספים 2
תאריך 1.5.77
העתק זה נקב ...
ורשם ביומן, דף 757 שורה 2

סודי ביותר.

בעז

אל: שהח

שיחת השגריר-המזכיר בהשתתפות וליוטיס סמית והחיים.

המזכיר אמר שהוא מבקש לעדכן השגריר בעקבות ביקור חוסיין בארהב.

המזכיר ציין שהמלך הזהיר כפי שעשה גם בעבר- מפני אופטימיות יתרה והטעים כי יהיה זה מישגה ליצור צפיות רמות מדי בקשר לסיכויי המום שאם לא תיתמלאנה תיגרומנה לתוצאות הרסניות(EXPLOSIVE RESULTS).

המלך אמר דברים האלה בשיחות עם הנשיא ובארוחת הערב בבית הלבן בהשתתפות חברי הקונגרס. המזכיר הוסיף כי המלך הביע דעתו שיש להכשיר את הקרקע ככל הניתן לפני כינוס ועידת גנבה. ללא הכנה מוקדמת מספקת תוליך ועידת גנבה לתוצאות של אנדרלמוסיה ותוהו ובוהו(CHAOTIC RESULTS). המזכיר ציין כי גם בעימת אזהרה זו לא היה מן החידוש כיוון שהמלך דיבר ברוח זו גם מעבר. המזכיר אמר כי למיטב שיפוטו נשאר חוסיין הגמיש שבמנהיגי מדינות ערב במובן של דעותיו והשקפותיו בקשר להסדר שלום במזהת.

השגריר שאל האם כוונת המזכיר שחוסיין הוא הגמיש ביותר בנושא מהות השלום והמזכיר אישר שלכך נתכוון.

המזכיר הוסיף כי בנושא הגבולות גורס המלך חזרה מלאה לגבולות 1967 וחלקה המזרחי של ירושלים. אשר למהות השלום גמיש המלך מכל מנהיגי ערב האחרים. המלך אף מצביע על כך שכבר עתה יש בקשרים הקיימים התחלה של סימנים של שלום ושאם יהיה שלום כי אז הסדרים כגון אלה ויחסי שלום ילכו ויתפתחו.

השגריר הזכיר שעתה המדיניות של הגשרים הפתוחים שהיא מסימני השלום הקיימים עליהם מצביע המלך היא חד צדדית שכן תנועת האוכלוסיה מותרת רק לישראל ולא ממנה.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

המזכיר אמר שזה אמנמ נכונ ברמ המלכ מקיש ממצב הדברימ הנוכחי שבמסגרת של שלומ יתפתחו (WILL COME ABOUT) יחסי סחר ויחסימ אחרימ ממאפייני השלומ, שכנ זה באינטרס של הצדדימ לסכסוכ.

המזכיר סיכמ סוגיה זו באומרו כי בתחומ זה של מהות השלומ המלכ הוא גמיש ומתקדמ(PROGRESSIVE).

המזכיר סיפר כי בנושא הפלשתינאי היה המלכ נמרצ בדיבורו למענ הגדרה עצמית לפלשתינאימ אשר לפי ראיתו תוכל להוליכ להקמת יישות (ENTITY) בגדה המערבית ובעזה ושליישות זו יהיה קשר (RELATIONSHIP) עמ ירדנ. צורת מהות הקשר צריכ להיות נושא למומ והמלכ נכונ לגלות גמישות בעניינ זה. המזכיר הטעימ כי מובנ מאליו שהמלכ מעדיפ שהקשר בינ היישות הפלשתינאית יהיה הדוק ככל האפשר ואמ ניתנ שיהיה קשר פדרטיבי זה עדיפ ביותר אכ כאמור הוא מגלה בסיסית גמישות באשר לצורת הקשר ומהותו.

המזכיר אמר שהמלכ סובר שאשפ צריכ להיות חלק ממשלחת ערבית מאוחדת לועידת גנבה. זו עמדת אסד הנוגדת כידוע עמדת סאדאת. לשאלת השגריר אמר שהמלכ יהיה מוכנ לקבל נציגימ פלשתינאימ כחלק ממשלחת ירדנ לועידה וסיכמ שגמ בסוגיה זו גילה המלכ גמישות.

השגריר שאל האמ פירוש הגמישות הוא שהמלכ יקבל את העמדה המוסכמת על ידי מדינות ערב בעניינ ייצוג הפלשתינאימ בגנבה והמזכיר השיב בחיוב.

המזכיר צייננ כי המלכ התייחס לנושא לבנונ בכובד ראש ועמד על הסכנות הטמונות בבעיה זו עתה ובעתיד. המלכ הדגיש דעתו שלבנונ צריכה להיות חלק מועידת גנבה ושבועידה זו צריכ יהיה להגיע להסכמ על שלמות גבולותיה הנוכחיימ(TERRITORIAL INTEGRITY) ושטחה.

השגריר העיר בצחוק שישראל מוכנה לחתומ על הסכמ ברוח זה עמ לבנונ אפילו ללא ועידת גנבה.

המזכיר סיכמ באומרו שהמלכ מוכנ להיות פתוח לסוגי פתרונ שונימ אכ הוא רוצה שותפימ ואיננו רוצה להיות לבד. המזכיר הוסיפ שעמ שותפימ יוכל המלכ להתגבר על רבאט דבר שלא יוכל לעשות בכוח עצמו (HE MAY NOT GET OUT ALONE).

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

השגריר אמר כי הוא מבין שהמלך עזב במצב רוח טוב. המזכיר אישר זאת, והשגריר הוסיף שרוחו היתה נכאה עם בואו לא רק בגלל הטרגדיות האחרונות שהיו מנת חלקו אלא גם לאור העובדה שבעבר הוא היה השליט הערבי היחיד שארהב קיימה עמו מגע ועתה יש לו שותפים אפילו גדולים ממנו למגע עם ארהב והנה אחרי הביקור האחרון השכילו הנשיא והמזכיר להחזיר לו את תחושת החשיבות שלו שנמוגה.

המזכיר אמר שהמלך הוא מאד מפוקח וצלול דעת(articulate)
ויש לו דמושגים ברורים על הנושאים שעל הפרק. המלך נשאר תקיף
(STRONG) בענין גבולות 1967 והעלה ביוזמתו את נושא ריבונות ירדן בירושלים המזרחית.

השגריר שאל האם המלך דיבר על גבולות 1967 בשינויים קלים בנוסח סאדאת והמזכיר השיב בחיוב.

המזכיר אמר כי הנוקשה ביותר במסכת השיחות שקיים היה חאדם.

השגריר העיר שצריך לזכור שחאדם הוא רק הקדמה לאסד...

המזכיר אמר שהזמינו את חאדם כדי לקבל מארהב השאלות שבדעת הנשיא להציג לאסד בפגישתם ולהדגיש בפניו שהנשיא ירצה לשמוע מסאדאת תשובות ספציפיות. כאן חזר המזכיר לדבר על חוסיין באומרו שגם אם לא היו בפיו בשורות חדשות במובן הרחב של המושג הרי שהיתה בו גמישות קונסטרוקטיבית לגבי צורת הפתרון.

השגריר אמר כי בפגישת שהח-המזכיר נשמע בודאי מהמזכיר כיצד בדעתו לשאול כבר בשלב זה כיצד רואה המזכיר התפתחות הענינים.

המזכיר השיב כי בפגישתו עם שהח יהיה כבר אחרי פגישתו עם אסד. אחריו ישוב לארהב לפגוש פהד, אז כבר יחול מועד הבחירות בישראל וחשוב יהיה לשוחח עם הנבחר החדש לתפקיד רוהמ ולאפשר לו לפגוש הנשיא, אחרי כן מצפה המזכיר לבקר באיזור בשנית.

המזכיר שאל מתי לכל המוקדם יהיה הנבחר החדש אשר יהיה מוכן לפגישה עם הנשיא. דהיינו כמה זמן יערוך לאחר הבחירות עד שתורכב ממשלה.

השגריר ציין כי אי אפשר לצפות וכמובן תלוי הדבר הרבה בתוצאות הבחירות , אם לשפוט לפי העבר הדבר עשוי לקחת משלושה שבועות עד חודשיים או חודשיים וחצי.

המזכיר שאל בתדהמה -חודשיים וחצי?- והשגריר השיב שהדבר יתכן.

משרד החוץ

מחלקת חקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

השגריר הוסיף כי אם להיות ריאלי-וזה רק ניחוש- צריך לקחת בחשבון שלושה שבועות כפרק זמן מינימלי וכחודשיים כמקסימום. אם ״העבודה״ תזכה בנצחון גדול יותר יש להניח שתקצר תקופת כינון הממשלה. בסוף מאי נוכל אולי לדעת כבר כיווני הדברים.
השגריר אמר שהוא אישית מחייב הרעיון שהעלה המזכיר שלרוהמ החדש תהיה הזדמנות לסקור המצב בשיחות עם הנשיא והמזכיר ועדיף שהדבר ייעשה לפני שהמזכיר בא לאיזור.
המזכיר שאל כמה זמן אחרי הבחירות יוכל רוהמ לבוא לארהב.
השגריר אמר כי הדבר תלוי במלאכת הרכבת הממשלה והוא מניח שרוהמ הנבחר יוכל לבוא רק אחרי שתיכון ממשלה. המזכיר הרהר בקול רם שזה יכול להיות ענין ממושך והשגריר הדגיש שספק רב אם אפשר לצפות שרוהמ הנבחר יבוא תוך כדי המום הקואליציוני מה גם שלא יהיה לו עדיין המנדט הפורמלי. לשאלת המזכיר השיב השגריר כי להערכתו יוכל רוהמ לבוא לארהב שבוע שבועיים למן כינון הממשלה החדשה, אז כמובן יהיה צורך להסדיר הדבר אתו. השגריר הביע תקוותו שתהליך הרכבת הממשלה לא יתמשך יתר על המידה והבהיר למזכיר שזה גם רצוננו לקצר את תהליך הרכבת הממשלה אם רק ניתן.
השגריר ביקש להעלות ענין הקשרים הדיפלומטים עם ספרד בהזכירו למזכיר שהוא הבטיח להעלות הנושא עם רוהמ ספרד העושה בארהב.
המזכיר אמר כי לא היה סיפק בידו לדבר על כך עם רוהמ ספרד אבל כפי שהבטיח לשגריר יהיה בספרד במאי ואז יש בדעתו להעלות הנושא בשיחותיו עם המלך ורוהמ ספרד. המזכיר הוסיף כי ידועה לנו תגובתה הראשונית של ממשלת ספרד להתערבות ארהב למען קשרים דיפלומטים בינה לישראל. השיחות היום דחוסות ולא היו מתאימות להעלאת נושא זה.
השגריר שאל האם היתה למזכיר התרשמות מחאדם לגבי עמדת סוריה.
המזכיר אמר שעמדת סוריה נשארה ללא שינוי- תביעה לחזרה לגבולות 1967 בלא לותר על אינץ אחד. השגריר הוסיף כי אפילו זאת רק כנגד הסכם להפסקת המלחמה ולא שלום והמזכיר אישר זאת.
המזכיר הוסיף כי הוא חש בכל זאת שחאדם התחיל להבין שאין זו תשובה

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך 5 דפים

עותק מספר 6 מתוך 90 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

= 5 =

מספקת. המזכיר אמר כי נאמר לחאדם כי ארהב שומעת שזו עמדת סוריה- כלומר נסיגה לגבולות 1967- אכ אמ אתה חאדמ מדבר על מומ אמיתי מחובתכ לגלות גמישות מסויימת, לותר וכו. המזכיר ציינ כי לרגע נדמה היה שחאדמ מבינ שאי אפשר רק להעלות גירה את התביעה לנסיגה לגבולות 1967.

וליוטיס אמר שניתנ לאפיינ דברי חאדמ בביקורו בוושינגטונ כאילו אפשר למזכיר TO PEEP INTO THE MAYBE

המזכיר אמר שבנושא הפלשתינאימ סיכמ חאדמ עמדת סוריה שמה שהפלשתינאימ יחליטו לעשות-טוב לסוריה.

השגריר אמר שלאור כל מה שהוא שומע לגבי עמדות שליטי ערב הרי ידרש יותר מעשה קסמימ כדי להגיע לבסיס לפתרונ או אפילו בסיס למומ. המזכיר אמר שאכנ ארוכה הדרכ אכ יש לנסות כי פה כבר יש התקדמות.

בנצור=

שהם רבג שהבבל

משרד החוץ

מחלקת חקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד
מאת: וושינגטון

מס - 520
נשלח: 301100 אפר 77

מיידי

סודי ביותר.

בעז

אל: שהח

שיחת השגריר-המזכיר בהשתתפות וליוטיס סמית והחיים.
המזכיר אמר שהוא מבקש לעדכן השגריר בעקבות ביקור חוסיין בארהב.
המזכיר ציין שהמלך הזהיר כפי שעשה גם בעבר- מפני אופטימיות יתרה
והטעים כי יהיה זה מישגה ליצור צפיות רמות מדי בקשר לסיכויי
המום שאם לא תיתמלאנה תיגרומנה לתוצאות הרסניות(EXPLOSIVE RESULTS).
המלך אמר דברים האלה בשיחות עם הנשיא ובארוחת
הערב בבית הלבן בהשתתפות חברי הקונגרס. המזכיר הוסיף כי המלך
הביע דעתו שיש להכשיר את הקרקע ככל הניתן לפני כינוס ועידת
גנבה. ללא הכנה מוקדמת מספקת תוליכ ועידת גנבה לתוצאות של אנדרלמוסיה
ותוהו ובוהו(CHAOTIC RESULTS). המזכיר ציין כי גם
בעימת אזהרה זו לא היה מן החידוש כיוון שהמלך דיבר ברוח זו גם
בעבר. המזכיר אמר כי למיטב שיפוטו נשאר חוסיין הגמיש שבמנהיגי
מדינות ערב במובן של דעותיו והשקפותיו בקשר להסדר שלום במזהת.
השגריר שאל האם כוונת המזכיר שחוסיין הוא הגמיש ביותר בנושא
מהות השלום והמזכיר אישר שלכך נתכוון.
המזכיר הוסיף כי בנושא הגבולות גורס המלך חזרה מלאה לגבולות
1967 וחלקה המזרחי של ירושלים. אשר למהות השלום גמיש המלך מכל
מנהיגי ערב האחרים. המלך אף מצביע על כך שכבר עתה יש בקשרים
הקיימים התחלה של סימנים של שלום ושאם יהיה שלום כי אז הסדרים
מסוג אלה ויחסי שלום ילכו ויתפתחו.
השגריר הזכיר שעתה המדיניות של הגשרים הפתוחים שהיא מסימני השלום
הקיימים עליהם מצביע המלך היא חד צדדית שכן תנועת האוכלוסיה
מותרת רק לישראל ולא ממנה.

כל המוסר תוכן מסמך זה,
כולו או מקצתו לאדם שאינו
מוסמך לכך — עובר על החוק
לתיקון דיני העונשין (בטחון
המדינה יחסי־חוץ וסודות
רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 2 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

המזכיר אמר שזה אמנמ נכונ ברמ המלכ מקיש ממצב הדברימ הנוכחי
שבמסגרת של שלומ יתפתחו (WILL COME ABOUT) יחסי סחר
ויחסימ אחרימ ממאפייני השלומ, שכנ זה באינטרס של הצדדימ לסכסוכ.
המזכיר סיכמ סוגיה זו באומרו כי בתחומ זה של מהות השלומ המלכ
הוא גמיש ומתקדמ(PROGRESSIVE).
המזכיר סיפר כי בנושא הפלשתינאי היה המלכ נמרצ בדיבורו למענ הגדרה
עצמית לפלשתינאימ אשר לפי ראייתו תוכל להוליכ להקמת יישות
(X ENTITY) בגדה המערבית ובעזה ושליישות זו יהיה קשר
(RELATIONSHIP) עמ ירדנ. צורת מהות הקשר צריכ להיות נושא
למומ והמלכ נכונ לגלות גמישות בענינ זה. המזכיר הטעימ כי מובנ
מאליו שהמלכ מעדיפ שהקשר בינ היישות הפלשתינאית יהיה הדוק
ככל האפשר ואמ ניתנ שיהיה קשר פדרטיבי זה עדיפ ביותר אכ כאמור
הוא מגלה בסיסית גמישות באשר לצורת הקשר ומהותו.
המזכיר אמר שהמלכ סובר שאשפ צריכ להיות חלק ממשלחת ערבית מאוחדת
למועידת גנבה. זו עמדת אסד הנוגדת כידוע עמדת סאדאת. לשאלת השגריר
אמר שהמלכ יהיה מוכנ לקבל נציגימ פלשתינאימ כחלק ממשלחת ירדנ
למועידה וסיכמ שגמ בסוגיה זו גילה המלכ גמישות.
השגריר שאל האמ פירוש הגמישות הוא שהמלכ יקבל את העמדה המוסכמת
על ידי מדינות ערב בענינ ייצוג הפלשתינאימ בגנבה והמזכיר השיב
בחיוב.
המזכיר צייג כי המלכ התייחס לנושא לבנונ בכובד ראש ועמד על הסכנות
הטמונות בבעיה זו עתה ובעתיד. המלכ הדגיש דעתו שלבנונ צריכה להיות
חלק מועידת גנבה ושבועידה זו צריכ יהיה להגיע להסכמ על שלמות
גבולותיה הנוכחיימ(TERRITORIAL INTEGRITY) ושטחה.
השגריר העיר בצחוק שישראל מוכנה לחתומ על הסכמ ברוח זה עמ לבנונ
אפילו ללא ועידת גנבה.
המזכיר סיכמ באומרו שהמלכ מוכנ להיות פתוח לסוגי פתרונ שונימ אכ הוא
רוצה שותפימ ואיננו רוצה להיות לבד. המזכיר הוסיפ שעמ שותפימ
יוכל המלכ להתגבר על רבאט דבר שלא יוכל לעשות בכוח עצמו
(HE MAY NOT GET OUT ALONE).

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 3 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

= 3 =

תשגריר אמר כי הוא מבין שהמלך עזב במצב רוח טוב. המזכיר אישר זאת, והשגריר הוסיפ שרוחו היתה נכאה עם בואו לא רק בגלל הטרגדיות האחרונות שהיו מנת חלקו אלא גמ לאור העובדה שבעבר הוא היה השליט הערבי היחיד שארהב קיימה עמו מגע ועתה יש לו שותפים אפילו גדולימ ממנו למגע עמ ארהב והנה אחרי הביקור האחרון השכילו הנשיא והמזכיר להחזיר לו את תחושת החשיבות שלו שנמוגה.

המזכיר אמר שהמלך הוא מאד מפוקח וצלול דעת(articulate)
ויש לודמושגימ ברורימ על הנושאימ שעל הפרק. המלך נשאר תקיפ (STRONG) בענין גבולות 1967 והעלה ביוזמתו את נושא ריבונות ירדן בירושלימ המזרחית.

והשגריר שאל האמ המלך דיבר על גבולות 1967 בשינויימ קלימ בנוסח סאדאת והמזכיר השיב בחיוב.

המזכיר אמר כי הנוקשה ביותר במסכת השיחות שקיימ היה חאדמ.

תשגריר העיר שצריכ לזכור שחאדמ הוא רק הקדמה לאסד...

המזכיר אמר שהזמינו את חאדמ כדי לקבל מארהב השאלות שבדעת הנשיא להציג לאסד בפגישתמ ולהדגיש בפניו שהנשיא ירצה לשמוע מסאדאת תשובות ספציפיות. כאנ חזר המזכיר לדבר על חוסיינ באומרו שגמ אמ לא היו בפיו בשורות חדשות במובנ הרחב של המושג הרי שהיתה בו גמישות קונסטרוקטיבית לגבי צורת הפתרונ.

תשגריר אמר כי בפגישת שהח-המזכיר נשמע בודאי מהמזכיר כיצד בדעתו לשאול כבר בשלב זה כיצד רואה המזכיר התפתחות הענינימ.

המזכיר השיב כי בפגישתו עמ שהח יהיה כבר אחרי פגישתו עמ אסד. אחריו ישוב לארהב לפגוש פהד, אז כבר יחול מועד הבחירות בישראל וחשוב יהיה לשוחח עמ הנבחר החדש לתפקיד רוהמ ולאפשר לו לפגוש הנשיא, אחרי כנ מצפה המזכיר לבקר באיזור בשנית.

המזכיר שאל מתי לכל המוקדמ יהיה הנבחר החדש אשר יהיה מוכנ לפגישה עמ הנשיא. דהיינו כמה זמנ יערוכ לאחר הבחירות עד שתורכב ממשלה.

תשגריר ציינ כי אי אפשר לצפות וכמובנ תלוי הדבר הרבה בתוצאות הבחירות , אמ לשפוט לפי העבר הדבר עשוי לקחת משלושה שבועות עד חודשיימ או חודשיימ וחצי.

המזכיר שאל בתדהמה -חודשיימ וחצי?- והשגריר השיב שהדבר יתכנ.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 4 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 25 עותקים

סודי ביותר

השגריר הוסיף כי אם להיות ריאלי-וזה רק ניחוש- צריך לקחת בחשבון שלושה שבועות כפרק זמן מינימלי וכחודשיים כמקסימום.
אם "העבודה" תזכה בנצחון גדול יותר יש להניח שתקצר תקופת כינון הממשלה. בסוף מאי נוכל אולי לדעת כבר כיווני הדברים.
השגריר אמר שהוא אישית מחייב הרעיון שהעלה המזכיר שלרוהם חדש תהיה הזדמנות לסקור המצב בשיחות עם הנשיא והמזכיר מעדיף שהדבר ייעשה לפני שהמזכיר בא לאיזור.
המזכיר שאל כמה זמן אחרי הבחירות יוכל רוהם לבוא לארהב.
השגריר אמר כי הדבר תלוי במלאכת הרכבת הממשלה והוא מניח שרוהם הנבחר יוכל לבוא רק אחרי שתיכון ממשלה. המזכיר הרהר בקול רם שזה יכול להיות ענין ממושך והשגריר הדגיש שספק רב אם אפשר לצפות שרוהם הנבחר יבוא תוך כדי המום הקואליציוני מה גם שלא יהיה לו עדיין המנדט הפורמלי. לשאלת המזכיר השיב השגריר כי להערכתו יוכל רוהם לבוא לארהב שבוע שבועיים למן כינון הממשלה החדשה, אז כמובן יהיה צורך להסדיר הדבר אתו. השגריר הביע תקוותו שתהליך הרכבת הממשלה לא יתמשך יתר על המידה והבהיר למזכיר שזה גם רצוננו לקצר את תהליך הרכבת הממשלה אם רק ניתן.
השגריר ביקש להעלות ענין הקשרים הדיפלומטים עם ספרד בהזכירו למזכיר שהוא הבטיח להעלות הנושא עם רוהם ספרד העושה בארהב.
המזכיר אמר כי לא היה סיפק בידו לדבר על כך עם רוהם ספרד אבל כפי שהבטיח לשגריר יהיה בספרד במאי ואז יש בדעתו להעלות הנושא בשיחותיו עם המלך ורוהם ספרד. המזכיר הוסיף כי ידועה לנו תגובתה הראשונית של ממשלת ספרד להתערבות ארהב למען קשרים דיפלומטים בינה לישראל.
השיחות היום דחוסות ולא היו מתאימות להעלאת נושא זה.
השגריר שאל האם היתה למזכיר התרשמות מחאדם לגבי עמדת סוריה.
המזכיר אמר שעמדת סוריה נשארה ללא שינוי- תביעה לחזרה לגבולות 1967 בלא לוותר על אינץ אחד. השגריר הוסיף כי אפילו זאת רק כנגד הסכם להפסקת המלחמה ולא שלום והמזכיר אישר זאת.
המזכיר הוסיף כי הוא חש בכל זאת שחאדם התחיל להבין שאין זו תשובה

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

= 5 =

מספקת. המזכיר אמר כי נאמר לחאדם כי ארהב שומעת שזו עמדת
סוריה- כלומר נסיגה לגבולות 1967- אכ אם אתה חאדם מדבר על מום
אמיתי מחובתכ לגלות גמישות מסויימת, לותר וכו. המזכיר ציינ
כי לרגע נדמה היה שחאדם מבינ שאי אפשר רק להעלות גירה את התביעה
לנסיגה לגבולות 1967.
וליוטיס אמר שניתנ לאפיינ דברי חאדם בביקורו בושינגטונ כאילו
אפשר למזכיר TO PEEP INTO THE MAYBE
המזכיר אמר שבנושא הפלשתינאים סיכמ חאדם עמדת סוריה שמה שהפלשתינאים
יחליטו לעשות-טוב לסוריה.
השגריר אמר שלאור כל מה שהוא שומע לגבי עמדות שליטי ערב הרי
ידרש יותר מעשה קסמימ כדי להגיע לבסיס לפתרונ או אפילו
בסיס למומ. המזכיר אמר שאכנ ארוכה הדרכ אכ יש לנסות כי פה כבר
יש התקדמות.
בנצור=

שהח רהמ שהבט

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא – מסווג

דף מספר 1 מתוך 2 דפים

עותק מספר 6 מתוך 35 עותקים

סודי ביותר

מס - 520

נשלח: 291430 אפר 77

אל: ווישינגטון

מאת: המשרד

סודי ביותר

"יארדאל"

השגריר.

בשיחה עם עברון מסר ת.יגב העתק מתדריך מחמ"ד לבירות ערב על ביקור חוסין באחי"ב. הדגיש שעושה זאת ללא הנחיות וביקש לשמור על סודיות מירבית.

להלן התדריך:

THE HUSSEIN VISIT

THE APRIL 25-26 DISCUSSIONS OF PRESIDENT CARTER AND SECRETARY VANCE WITH KING HUSSEIN COVERED THE MAJOR ISSUES OF A MIDDLE EAST SETTLEMENT.

THE KING STRESSED THAT IT WAS IMPORTANT FOR THE UNITED STATES TO PLAY AN ACTIVE ROLE IN PEACE SETTLEMENT EFFORTS. PRESIDENT CARTER REITERATED HIS COMMITMENT TO MIDDLE EAST PEACE AND TO A MAJOR U.S. EFFORT, AS WELL AS THE STRONG SUPORT OF THE UNITED STATES FOR JORDAN. BOTH AGREED THAT FAILURE AT GENEVA WOULD HAVE SERIOUS CONSEQUENCES AND THAT IT WAS THEREFORE NECESSARY TO PREPARE THE GROUND WITH CARE IN ORDER TO GO TO GENEVA WITH SOME CONFIDENCE MEANINGFUL PROGRESS WOULD BE ACHIEVED THERE.

THE PRESIDENT, LOOKING AHEAD TO THE END OF THE PRESENT PERIOD OF CONSULTATIONS, SAID THAT THEREAFTER HE ANTICIPATED ASKING SECRETARY VANCE TO MAKE ANOTHER TRIP TO THE AREA. IF IT APPEARED AT THAT TIME THAT POSSIBILITIES EXISTED FOR ACHIEVING PROGRESS AT A GENEVA CONFERENCE, THE U.S. WAS PREPARED TO BE VERY ACTIVE IN PREPARING FOR IT. KING HUSSEIN PUT STRONG EMPHASIS ON THE IMPORTANCE OF KNOWING WHERE WE WERE TO GO AT GENEVA BEFORE A CONFERENCE WAS CONVENED. HE SAID THIS YEAR WOULD HAVE TO SEE SOMETHING ON GENEVA. HOWEVER, AND THAT HE WAS ENCOURAGED ABOUT THE CHANCES AS A RESULT OF HIS VISIT.

ONTHE SUBSTANTIVE ISSUES, WE NOTED, AS WE HAVE WITH OTHER LEADERS, THE PSYCHOLOGICAL IMPORTANCE OF STEPS

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק יוצא — מסווג

דף מספר......מתוך......דפים

עותק מספר 6 מתוך......עותקים

סודי ביותר

TOWARD NORMALIZATION OF RELATIONS IN THE CONTEXT OF SETTLEMENT. KING HUSSEIN INDICATED HIS UNDERSTANDING THAT THE NATURE OF PEACE WOULD HAVE TO BE AN ELEMENT IN SETTLEMENT NEGOTIATIONS.

ON THE TERRITORIAL QUESTION, THE KING REAFFIRMED HIS VIEW THAT ISRAEL SHOULD WITHDRAW FROM THE OCCUPIED WEST BANK. WITH THE POSSIBILITY LEFT OPEN FOR MINOR MODIFICATIONS IN THE 1967 LINES, AND FROM EAST JERUSALEM, WITH ARRANGEMENTS TO ASSURE THAT ALL JERUSALEM WAS AN OPEN CITY. ON THE QUESTION OF DEMILITARIZATION AND OTHER SECURITY ARRANGEMENTS, THE KING INDICATED THAT HE WAS OPEN-MINDED.

THE SUBJECT OF SELF-DETERMINATION FOR THE PALESTINIANS WAS DISCUSSED AT SOME LEGTH BY HUSSEIN. THE KING SAID HE SUPPORTED IT. BELIEVING THE PALESTINIANS OUGHT TO HAVE THE RIGHT TO SPEAK FOR THEMSELVES. FOR HIS PART, HE WAS PREPARED TO LIVE WITH A SEPARATE PALESTINIAN STATE, A JORDANIAN-WEST BANK FEDERATION OR THE PRE- 1967 UNITY. HE THOUGHT PALESTINIANS WOULD WANT SOME LINK WITH JORDAN. THE WISHES OF THE PALESTINIANS COULD BE DETERMINED IN A PROCESS SUPERVISED BY SOME INTERNATIONAL GROUP. THE PRESIDENT EXPLAINED THAT WE DO NOT THINK IT APPROPRIATE FOR THE UNITED STATES TO SEEK TO DEFINE THE NATURE OF A PALESTINIAN HOMELAND OR ITS RELATIONSHIP TO JORDAN, WHICH SHOULD BE DEALT WITH AS PART OF THE NEGOTIATING PROCESS.

REGARDING PALESTINIAN REPRESENTATION AT A CONFERENCE, HUSSEIN SAID HE WAS PREPARED TO CONSIDER A WIDE RANGE OF POSSIBILITIES. A UNIFIED ARAB DELEGATION WAS PREFERABLE IN HIS VIEW, THOUGH HE RECOGNIZED THE P L O MIGHT INSIST ON A SEPARATE DELEGATION. ON THE STUCTURE OF A CONFERENCE, HE FAVORED THE CONCEPT OF FUNCTIONAL WORKING GROUPS ON SOME OF WHICH AT LEAST THE ARABS WOULD BE REPRESENTED BY A SINGLE DELEGATION.

AD KAN M. RAVIV==

שהח רהמ מנכל שהבט מ/מנכל י,רביב רביב/מאפא רמ ר/אמ

חד/אד

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 2 דפים

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

משרד ראש הממשלה
לשכת ראש הממשלה
- צלום מסמך מסווג -
מספר העתקים נוספים 2
עותקים נוספים
...
1.5.77
העתק זה נקבל מספר
ורשם ביומן, דף 756 שורה 94

אל:המשרד מס' 504

מאת:וושינגטונ מיידי נשלח:291300 אפר 77

<u>בעז</u>

שר החוצ. לנמענ בלבד.

שלי 479.

צלצל רתור גולדברג ואמר שלאחר מחשבה נוספת החליט לבקש פגישה עם תשיא(ולא עם ואנס) ולמסור התזכיר לנשיא. בהמשכ לשיחתנו הוא החליט להכניס כמה שינויים בתזכיר אכ כמובנ יחכה לשמוע גם מהארצ עד תחילת השבוע הבא.

השינויים שהכניס בתזכיר שהברקתי לכם הם כדלקמנ:

א. עמוד 7 של התזכיר הוציא כליל מהמקום הזה את הקטע המתייחס לירושלים המתחיל במילים THE MOSLEM HOLY PLACES
והמסתיים במלים UNDER ISRAEL SOVEREIGNTY
במקום זה מכניס קטע על ירושלים במסגרת רשימת הנושאים לדיונ בהסדר הסופי (עמ' 8 בתזכיר) לאחר המלים HOLY PLACES AND SETTLEMENTS UNDER ISRAEL JURISDICTION

יבוא המשפט החדש הבא:
AN UNDIVIDED JERUSALEM UNDER ISRAEL SOVEREIGNTY WITH ARAB ADMINISTRATION OF MOSLEM HOLY PLACES UNDER A VATICAN TYPE ARRANGEMENT.

ב. באותו עמוד כמה שורות יותר למעלה למשפט
THIS PROTOCOL SHOULD ALSO CALL FOR CONTINUING NEGOTIATIONS
יש להוסיף המילים BETWEEN THE PARTIES
ולאחר ככ כנאמר LOOKING TO A FULL PEACE AGREEMENT

ג. באותו עמוד לאחר המשפט על ירושלים מופיע אצלכם המשפט 2/...

משרד החוץ

מחלקת חקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

עותק מספר 6 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

= 2 =

יש להוסיף

FURTHER DEMILITARIZATION OF CRITICAL AREAS

FROM WHICH ISRAEL SITHDRAWS

וזאת כדי למנוע מחשבות על פרוז משני צידי הגבול.

ד. בעמוד האחרון, פסקא לפני אחרונה יש לשים נקודה לאחר המשפט-

AND FULL NORMALIZATION OF RELATIONS BETWEEN ISRAEL AND ITS ARAB NEIGHBORS.

ולהתחיל משפט חדש האומר THE FINAL SETTLEMENT TO BE EMBODIED IN A FORMAL PEACE AGREEMENT BETWEEN THE PARTIES AS PROVIDED IN RESOLUTION 242.

ה. במשפט האחרון צריך למחוק המילה DRASTIC

והמשפט ייקרא SUCH GUARANTEE SHOULD INCLUDE A CALL FOR LIMITATIONS OF ARMS ETC.

עד כאן התיקונים.

אמור בכוונת גולדברג להגיש לנשיא בשבוע הבא ולקיים אתו פגישה.

אנא הערותיכם עד יום ב'.

דיניץ.===

שהח רהמ שהבט

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ
מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

אל: המשרד | סודי | מסי 513

מאת: ווש | מידי | נשלח: 291545 אפר 77

שה"ח, המנכ"ל, עדרון.

לשלי נר 470.

ארתור גולדברג התקשר אלי כדי לדווח לי על שיחתו עם רה"מ ספרד הבוקר. השיחה נמשכה 45 דקות והשתתף בה גם שה"ח ספרד.

א. רהמ פתח במסירת ברכות חמות מהמלך איתו נפגש גולדברג בעבר. ארתור ביקש למסור איחוליו למלך וברך את רהמ על הצעדים החשובים שנוקטת ספרד בדרך לדמוקרטיה ושכל שוחרי החופש בעולם מקדמים זאת בברכה. ארתור הזכיר שיחתו עם המלך והמסקנה שהגיעו שההכרה בישראל היתה צריכה לבוא ביחד עם חידוש היחסים עם ברהמ ומדינות מזרח אירופה ובצורה כזאת היו ממתנים את התגובה הערבית.

ב. רהמ אמר שהוא חייב לספר לגולדברג שלאחרונה נפגש עם נציג ישראלי מוסמך שהביע הבנה מלאה לעמדתה ולמצבה של ספרד. (ארתור היה נרגז על זה שלא סיפרנו לו על פגישה זו ואמר שכאשר מטילים על אדם שליחות מסויימת לא מעלימים ממנו פרטים הנוגעים לאותו נושא. אמרתי לו שלא ידוע לי על פגישה כזו וכי אני מצטער. ארתור ביקש שאברר ואודיעו עם מי ומתי היתה פגישה והאם אמנם אמר נציגנו שי"ש לנו הבנה למצבה של ספרד"י בנושא זה).

ג. ארתור אמר למלך שהוא איננו מדבר כנציג או מטעם ישראל . אלא כאמריקני שאמנם איננו ממלא עכשיו תפקיד רשמי אך מילא תפקידים כאלו בעבר. הוא יודע, על סמך שיחותיו עם ואנס וחביב, שהוא מביע בנושא זה גם את דעתם, כפי שבודאי רהמ יווכח בעצמו בעת השיחות. כאמריקאי הוא רוצה לומר לרהמ שאין זה נראה APPROPRIATE לספרד לתת ידה לבידוד ישראל ולהרשות למדינות ערב להכתיב לה מדיניות החוץ שלה, תהיה אשר תהיה מדיניותה. אין ספרד צריכה לחשוש מן הערבים, הם לא יחרימו אותה או ילחצו אותה כפי שאין הם עושים זאת לרומניה למשל. אסור לספרד לגלות חולשה בפני לחץ ערבי כי זה רק ינוצל נגדה.

ד. רהמ אמר שהם אמרו לנציג הבכיר הישראלי שזה גם לטובת ישראל שספרד מקיימת יחסים קרובים עם הערבים. ארתור אמר שכדי שיהיו בעלי השפעה במזת צריך שיקיימו יחסים עם שני הצדדים. רק מדינות המקיימות יחסים

2/....

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

עמ שנ׳ הצדדימ יכולות לשחק תפקיד מדינ׳ במזת. בנוספ לככ, אמר ארתור, תהה נכנסת עכשיו ספרד לשותפות מלאה עמ המערב, ולכנ יהיה זה מצב בלתי נורמלי אמ ספרד תהיה המדינה המערבית היחידה שאינ לה יחסימ עמ ישראל. וזאת בשעה שישראל היא חלק אינטגראלי מהעולמ המערבי, התרבות המערבית והמורשת המערבית.

ת. רהמ אמר שיש לו MORAL RESPONSIBILITY לקיימ הבטחתו לערבימ.

ארתור הגיב YOU HAVE A HIGHER RESPONSIBILITY TO THE JEWS.

רהמ לא חלק על ככ.

ו. בנקודה זו אמר רהמ שהוא יכול להגיד לארתור בסודיות THAT WE WILL RECOGNIZE ISRAEL AFTER A CERTAIN INTERVAL OF TIME.

הוא ביקש מארתור לא ללחוצ עליו על הגדרת תקופת הזמנ אכ הבהיר שאינ כוונתו ל INDEFINITE FUTURE.

ז. היות וגמ שהח היה נוכח בישיבה השתמש ארתור בהזדמנות והתייחס להצהרתו של שהח שאמר שספרד שותפה למאבק הערבי נגד האימפריאליזמ והציונות (הדבר היה כלול במזכר שהגשתו לו אתמול). ארתור אמר שהצהרות כאלו איננ רק פוגעות בישראל אלא גמ בארהב ואינ הדעת סובלת אותמ. שהח הכחיש נמרצות שאמר אי פעמ דבר כזה וארתור אמר לו שהדברימ פורסמו בפומבי. שהח אמר שכנראה סרסו את דבריו. ארתור אמר שהוא בטוח שהמלכ לא היה מסכימ עמ הצהרה כזו מאחר שהתרשמותו היתה שהמלכ הרבה יותר זהיר בדבריו.

ת. לבסופ איחל ארתור לרהמ הצלחה בבחירות והוסיפ שיהיה זה לעזר רב לדימויה של ספרד בארהב אמ תקיימ יחסימ דיפלומטיימ עמ ישראל. לישראל ידידימ רבימ בארהב, בעיקר בקרב בקונגרס, והמ ישפטו את ספרד במידה רבה לפי צורת יחסה לישראל. רהמ אמר שספרד ערה לככ והודה מאד לארתור על השיחה וחזר על דברי הברכה מהמלכ.

עד כאנ.

תדריקונא מה להשיב לארתור בעניג שיחת הנציג הישראלי.

דיניצ

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 1 מתוך 4 דפים

עותק מספר 6 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

מ י י ד י   מסי 489

אל:המשרד

מאת:וושינגטונ   נשלח:282230 אפר.77.

סודי ביותר.

מעז.

אל:שהח.

נפגשתי היום לשיחה עם סגנ הנשיא בבית הלבנ. השיחה נמשכה שעה ורבע ונוכח רק עוזרו האישי דניס.

א.סגנ הנשיא קבלני באוירה מאד חמה ובלתי פורמלית ואמר שכבר כמה זמנ שלא החלפנו דברים בינינו והיה רוצה שכתמיד נשוחח גלויות כחברים ותוכ אמונ מלא.

ב. מונדייל שאלני על ההתפתחויות הפנימיות בישראל ועל מערכת הבחירות וסקרתי בפניו המצב.

ג.אמרתי למונדייל שאינ אני שקט לגבי הצורה בה מתפתחים הדברים כאנ בהקשר המזתי. אמרתי לו שאני מודאג מהאופנ שהערבים מציירים לעצמם את העמדה האמריקנית ומהתרשמותם מדברי הנשיא. התייחסתי לציטטות מדברי מבאראק ופהמי כדוגמאות ואמרתי שקיימת סכנה שהעולם הערבי יצפה לקבל מהנשיא יותר מאשר הנשיא יהיה מסוגל לתת ובודאי יותר מאשר ישראל תהיה מוכנה להקריב. יצירת אשליות כאלה תהיה מסוכנת מפני שהציפיות יולידו אשליות שיכולות להתבטא או בחיפוש שעיר לעזעזאל ואז אנו נהיה המועמדים לככ, או שהאכזבות תבאנה לרדיקליזציה של הסכסוכ על כל המשתמע מככ. אמרתי שברצוני לשתפ אותו בדאגתי וכנ להבהיר לו את עמדתנו. ישראל לא תוכל בשום פנים להסכים לחזרה לגבולות 67 מפני שלא תהיה מוכנה לסכנ את בטחונה ואת חיי אזרחיה בגבולות כאלה אפילו תמורת שלום מלא. הוא הדינ לגבי מדינה פלשתינאית. ישראל לא תסכים למדינה כזאת שבטבע הדברים תהיה רדיקלית, אירדנטית ושתהיה סכנה לה ולירדנ וכמו כנ לאינטרסים של המערב באזור. החחשש

...../2

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
- צ י ל ס מס"ד מסווג -
מרשומה זו הועתקו 2 עותקים נוספים
ההעתקה אושרה ע"י
תאריך ההעתקה 29.4.77
העתק זה מקבל מספר 791
נרשם ביומן, דף ___ שורה ___

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

שלנו שהערבים עלולים לקבל הרושם שארהב תשלים עם תופעות אלו ואז יוצר מצב קשה. או של עימות עם ארהב- הדבר האחרון שדרוש לשנינו או של אכזבה כתוצאה מאי הבנה אצל הערבים שגם זה אינו טוב לארהב.
ד. מונדייל הקשיב בתשומת לב רבה ואמר שאכן המצב שאני מתאר לפניו אינו טוב. אמר שמצידו הוא יכול לומר לי שבכל שיחותיו עם הנשיא, והוא משוחח אתו מספר פעמים ביום, חוזר הנשיא ומדגיש בפניו את מחוייבותו לישראל ואת יחסו העמוק אליה והוא בטוח שהנשיא לא ירצה לעשות דבר שיפגע בישראל. אמרתי שלא זו הבעיה. אני בהחלט מקבל הערכתו שהנשיא בעל רגשות כנים ועמוקים כלפי ישראל ושאינ בדעתו לעשות דבר שיפגע בה, אכ אני חושש משני דברים: ראשית, מה התמונה המצטיירת מעיני הערבים לגבי העמדה האמריקנית. ושנית, האם הנשיא מכיר מספיק את עומק הבעיה והשלכותיה. אני יודע שהנשיא מכיר אותנו, אכ האם הוא מכיר את הערבים? הרי בסופו של דבר אנו נצטרכ לעשות שלום עם הערבים ולא עם ארהב, ובעיות בטחוננו וקיומנו מונחים על כפ היחסים והסיכונים שאנו נוטלים עם מדינות ערב ולא עם ארהב. עם כל הכוונות הטובות שבעולם, האם אינ הנשיא מוליכ לקראת הסדעה בפרמטרים שלא יבטיחו לנו את בטחוננו והמשכ קיומנו העצמאי' ואם זה יקרה הרי ברור שלא נוכל להשלים עם דבר המתנקש באשיות קיומנו ונעמוד במצב שנאלצ להתנגד למדיניות ארהב על כל השלכותיו.
ת מונדיל אמר שאסור בשום פנים שדבר כזה יקרה. הוא גם יודע שהנשיא רוצה להגיע רק לאותו פתרונ שיהיה מקובל על ישראל. כמו כנ אסור ללכת לגנבה אלא אם יש הסכמה בינינו על אסטרטגיה משותפת. נכונ שנשיא רוצה מאד להתקדם לפתרונ נכונ, שהוא סבור שכינוס גנבה הוא צעד חשוב בכיוונ זה אכ הנשיא אינו רוצה את גנבה לשם גנבה אלא רק אם נוכל להגיע להסכמה מראש על התכנים. בינתיים עוסק הנשיא בלימוד ובחקירת הבעיה PROBING .

...../3

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 3 מתוך 4 דפים

עותק מספר 6 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

נכון שהוא מקדיש לה הרבה מזמנו ורוצה אך אין בכוונתו לקבוע מסגרות לפני שיסתיים התהליך. אמרתי שראשית הוא קובע מסגרות מסויימות כבר בעיצומו של התהליך ושנית, בעיני הערבי הקביעות הללו יוצרות במחשבתם תכנית המגבילה חופש המום שלנו כאשר יתקיים.

ו. מונדייל אמר שהוא מבין את חששותי. הוא כבר דיבר עם הנשיא שיפסיק לקבוע הלכות ולהגדיר הגדרות בפומבי לכל הכיוונים. ואמנם הנשיא הפסיק זאת מאז ביקור רבין. הוא יכול להבטיח לי שהנשיא לא יגבש קוי מחשבה לפני שיושלם תהליך ההתיעצויות. תהליך זה חייב לכלול שיחה גם עם מי שעתיד להיות ראש ממשלת ישראל לפני חוזר לפני שהנשיא יוכל לסכם לעצמו את המצב. רק אז ורק לאחר שהעמדה הישראלית ותבהר לו שוב לאור ממצאיו אצל מנהיגי ערב יוכל הנשיא להחליט אם יש מכנה משותף מספיק להליכה לג'נבה. הוא מונדייל ידאג שכך ינהג הנשיא. אין הוא יכול להסתיר בפני שהביקורים התכופים הערבים יוצרים ACCUMULATIVE IMPACT אצל הנשיא אבל אין הם מזעזעים את תחושתו הטבעית לישראל לשלומה, לבטחונה ולשגשוגה. הנשיא רוצה מאד בפתרון הסכסוך אך לא יסכים לשום פתרון שיהיה בו משום סיכון לישראל. הנשיא אמנם אמר שינויים קלים בקוי 67' אך לא הגדיר מה משמעותם. מונדייל דיבר אתו בנושא זה והנשיא מבין שהגבולות הסופיים של ישראל חייבים להיות בני הגנה ואין להתפש למילה "קלים" כי לזאת יכולים להיות פרושים שונים. אמרתי שהמונח הזה מצייר בעיני הערבים תמונה מסויימת ומכאן שמקשה על המום אך אני בהחלט מוכן לקבל דבריו שמיקום הגבולות חייב להיות תולדה של מום ולא מוגבל לפרוש הצר של המונח.

ז. מונדייל עבר לדבר על התרשמויותיו ממנהיגי ערב. אמר שסאדאת היה אמנם מאד חינני וידע להציג יפה את עמדותיו אך למעשה לא עשה מעט כל ויתורים. נכון שאמר שמוכן לבחון אפשרויות של נורמליזציה

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 4 מתוך 6 דפים

עותק מספר 17 מתוך 6 עותקים

סודי ביותר

=4=

אכ לא נתנ הסכמתו לדברים ספציפיים. בעניני גבולות ופלשתינאים נשאר נוקשה. הנשיא לא נתנ לו כל התחייבות בנושאים אלה אכ מאחר שהנשיא התרכז בדבריו בנסיונ להזיז את סאדאת בנושא מהות השלומ יתכנ שסאדאת סבור שבנושאים האחרים לא חלק עליו הנשיא. דברי מובארק המ סימנ לכל אכ אינ הדבר נכונ. הנשיא הדגיש ששני נושאים אלה גבולות ופלשתינאים חייבים להידונ במומ בינ הצדדים וכי אינ ארהב קובעת הלכה. האדאמ לא יכול היה להתחייב לשומ דבר והנשיא ניצל נוכחותו כדי להבהיר לאסד מה ברצוננו לשמוע ממנו, ושוב הדגיש מהות השלומ והנורמליזציה. חוסיינ היה עצוב ופטטי כי חשב שאינ ארהב מעונינת בו יותר. לאחר הביקור נרגע. לגופ העניינים הוא לא יהווה בעיה וילכ בדרכ שתסוכמ עמ האחרים. היתה למונדייל הרגשה שחוסיינ חושש מהכנסת אשפ לתמונה יותר מישראל אכ המלכ פוחד מבידוד בעולמ הערבי.

ת. אמרתי למונדייל שלאור כל הנל איכ הוא והנשיא מצפימ שאפשר יהיה לכנס גנבה ויותר מזה להגיע להגבנה בגנבה לגבי בעיות היסוד.

מונדייל אמר שאיננו יודע ומכאנ גמ הצוננימ ששפכ הנשיא אתמול על האופטימיות המפורזת בעניננ גנבה. יתכנ שיהיה צורכ ב SHUTTLE= לפני גנבה ויתכנ שיחפשו מסגרת הדברות מוקדמת אחרת. ברור רק שאסור ללכת לגנבה ללא הסכמת מסגרת כי אחרת ישתלטו עליה הרוסימ והערבימ והדבר הזה ברור לנשיא.

ט. על שאר הדברימ שעלו בשיחה אדווח בעל פה.

סגנ הנשיא ביקשני לבוא ולראותו לאחר שובי מהפגישות בלונדונ ובארצ.

=דיניצ=

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 1 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
- צילום משרד מסווג -
מרשומה זו הועתקו 1 עותקים נוספים
ההעתקה אושרה ע"י
תאריך ההעתקה
העתק זה מקבל מספר 7
ורשם ביומן, דף 29 שורה

מסי 488

נשלח:282100 אפר.77.

אל:המשרד

מאת:וושינגטון

סדי ביותר.

בעז.

שיחת השגריר אתרטונ בהשתתפות סמית והחיים.

אל:שהח

השגריר פתח בשאלה האם נכונה הידיעה שהגיעה אלינו ששגריר מצרים גורבל התלוננ במחמד על דברי הנשיא שלשום בקשר לועידת גנבה.

אתרטונ אמר כי גורבל לא התלוננ אלא הביע דאגה על שארהב כאילו חוזרת בה מתמיכה לכינוס גנבה. אתרטונ הוסיפ כי מחמד אכנ תיקנ ובוקר את הרקורד באמצעות דוברו שאמר שכינוס גנבה היא הראשונה שבסדר הקדימויות של ארהב. אתרטונ העיר בהקשר זה שהעתונות כדרכה הטעימה משפט אחד מתוך דברי הנשיא ועל כנ נוצר הרושם שנוצר.

אתרטונ אמר כי הוא מבקש למסור דיווח מסודר ושטחי על ביקור חוסיינ אחרי שמסרו התרשמויותיהמ על קצה המזלג בעת ארוחת הצהריימ שערכ שלשום חביב לכבוד המנכל. ראשית צייג אתרטונ שהשיחות עם חוסיינ נסבו על מיגוונ נושאים הנידונים בשיחות הנשיא עם מנהיגי האיזור. השיחות עם חוסיינ התרכזו בעיקר על בדור הדרכים להסכמ שלום במזהת וכנ במקצת גם בעיות פיתוח איזורי ויחסימ בילטרליים. אתרטונ הוסיפ שהמלכ אמר לנשיא- את מה שאחרי כנ אמר גם בפומבי- בהגדשה רבה שחשוב שארהב תשחק תפקיד פעיל במומ לשלום במזהת.

הנשיא חזר על הבטחתו שארהב תוסיפ למלא תפקיד פעיל במאמצים לקידום תהדר. הנשיא חזר ואישר מחדש(REAFFIRMED) תמיכת ארהב בירדנ ועמד על החשיבות שארהב מועידה ליחסיה עם ירדנ. אתרטונ העיר כי לדברי הרגעה ונחמ אלה היתה חשיבות מיוחדת לאור ההסטוריה האחרונה ביחסי ארהב-ירדנ קדי פרשת סי.איי.אי.

אתרטונ הוסיפ כי המלכ והנשיא גילו תמימות דעימ שלכשלונ ועידת גנבה תהיינה השלכות רציניות ולכנ יש להכשיר את הקרקע לכינוס הועידה בזהירות רבה(WITH CARE) עוד הוסכמ בינ הנשיא למלכ שכדי

......./2

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 2 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

לזמן את גנבה צריך לדעת שתהיה במהלכה התקדמות ממשית לקראת שלום ואכן נתנו המלך והנשיא פומבי לדעה זו.

השגריר שאל האם בקביעה של הבטחת התקדמות ממשית הכוונה היא לעצם כינוס גנבה וההתגברות על מיכשול שתוף אשפ בדיוניה המשתמע מכך או לגבי הנושאים הסובסטנטיביים שיעמדו לדיון על סדר יומה של הועידה. האם הקביעה של הבטחת "התקדמות ממשית" חלה על שני אספקטים אלה של הבעיה.

אתרטון השיב שאכן כך הדבר.

אתרטון הוסיף כי הנשיא הבהיר למלך .שכתום מעגל השיחות עם מנהיגי האזור שיסתיים בפגישה עם פהד בסוף מאי יהיה צורך לקיים פגישה עם מי שייבחר רוהם ישראל וכמו כן יצא גם המזכיר לאזור לסבוב שיחות נוסף. אם כתום המהלך הזה יתברר לארהב כי אכן קיימות אפשרויות לכינוס ועידת גנבה תהיה ארהב פעילה בקידום תהליך המום.

המלך הדגיש כי חשוב לדעת לאן תלך ועידת גנבה בטרם הולכים לגנבה.

עם זאת אמר המלך שצריך "ילקירות משהו" בהקשר לכינוס גנבה ולקראת סוף הביקור בוושינגטון אף שינה במשהו טעמו ואמר שהוא מעודד לגבי סיכויי ועידת גנבה.

השגריר שאל מדוע הפך חוסיין מעודד בקשר לסיכויי גנבה לקראת סוף ביקורו לאחר שהיה פסימי עם תחילת הביקור.

אתרטון השיב כי שינוי זה שיקף את דאגת המלך במישור היחסים הבילטרליים שכן בטרם באו לוושינגטון לא היתה לו התחושה לגבי הנשיא והממשל. מה גם שהיו גם כמה תקלות ומכות(BLOWS) וכן גם הפירוש הרחב שניתן לדברי הנשיא למולדת לפלשתינאים שהכוונה לתחליף לממלכת ירדן. בביקור זה נתחוור למלך שהוא נשאר חשוב ושארהב מעריכה מסכת יחסיה עם ירדן וגילויים אלה שפרו את מצב רוחו. אתרטון הוסיף כי הנשיא הדגיש נמרצות גם בפני סאדאת וחאדם את החשיבות של שינוי

...../3

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 4 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 12 עותקים

סודי ביותר

-3-

מהותי ופסיכולוגי כצעד לקראת נורמליזציה, כחלק בלתי נפרד של ההסדר ודיבר על האלמנטים השונים של מהות השלום. המלך גילה הבנה מלאה בנושא זה היינו שמהות השלום וגילויים של יחסי שלום צריכים להיות חלק אינטגרלי של הסדר השלום. אתרטון העיר כי בזה היה המלך תמיד מקדים את האחרים בפתיחותו HE WAS WAY AHEAD
השגריר אמר שזה נכון אולם הוא הופתע ללמוד שהמלך שלפני זמן מה התיר גם כניסת ערבים ישראלים לירדן אסר זאת שוב והרי הקשרים הפתוחים הם יסוד מוסד של מהות השלום.
אתרטון אמר שהוא מופתע לשמוע על החלטה זו.
אתרטון אמר כי בתחום הטריטוריאלי חזר המלך על עמדתו שהגדה המערבית צריכה לחזור לירדן עם אפשרות לתיקונים קלים, בקשר למזרח ירושלים חזר המלך גם כן על עמדתו תוך הבטחה שהעיר תישאר מאוחדת והיא תהיה OPEN CITY.
השגריר ביקש להבהיר סוגיה זו ושאל האם המלך תבע החזרת מזרח ירושלים לירדן והטלת ריבונות ירדנית עליה.
אתרטון אישר זאת בהוסיפו כי המלך רואה את ירושלים כ- SINGLE OPEN CITY.

אתרטון אמר כי נידונו גם סידורי בטחון כמו פרוז וכדומה. המלך אמר כי בסוגיה זו הוא פתוח(OPEN MINDED)
והוא מוכן לשקול סידורי בטחון המוסכמים על שני הצדדים. אתרטון ציין כי המלך לא נכנס כמו גם הצד האמריקאי לפרטים.
השגריר שאל האם המלך דיבר במושגים של פרוז הגדה המערבית כולה או רק חלקים ממנה.
אתרטון השיב כי בנושא זה לא הגיעו לדיון ספציפי. המלך אמר כי הסידורים

...../4

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

הבטחוניים בגדה המערבית יהיו תלויים בעתידה. אמ הגדה המערבית תוחזר לירדנ שאלת פירוזה לא תהיה בעיה רצינית. המלכ גילה גמישות בנושא הפירוז אכ אתרטונ חזר והטעימ כי ארהב לא חידדה הנושא ולא דקדקו בפרטימ. אתרטונ אמר כי בנושא הפלשתינאימ שמ המלכ את הדגש על הגדרה עצמית לפלשתינאימ. המלכ אמר כי הוא דוגל ברעיונ של הגדרה עצמית לפלשתינאימ והוא מוכנ לחיות עמ תוצאות ההחלטה של הפלשתינאימ בינ אמ זו פדרציה עמ ירדנ, או מדינה פלשתינאית עצמאית, או החזרת הגדה המערבית למצב של טרומ 1967. המלכ אמר כי הוא מעריכ שהפלשתינאימ רוצימ ומעונינימ בקשר מסויימ עמ ירדנ, והזכיר את תוכנית הפדרציה שלו שמקפלת למעשה הבטחת ריבונותו הא עצמו. אתרטונ ציינ כי המלכ הוסיפ שההגדרה העצמית של הפלשתינאימ יכולה להיעשות על ידי רשות בינלאומית INTERNATIONAL AUTHORITY.

השגריר שאל על אילו פלשתינאימ הצריכימ להחליט על הגדרה עצמית דיבר המלכ? על אוכלוסי הגדה או גמ על אחרימ?

ואתרטונ ענה שהמלכ דיבר בעיקר על הפלשתינאימ בגדה המערבית ברמ לא דיבר קונקרטית על הפלשתינאימ בגדה המערבית כלומר המלכ דיבר בעיקרו של דבר על הפלשתינאימ כמושג. אמר כי המלכ גילה סקרנות למה נתכוונ הנשיא בדבריו על מולדת לפלשתינאימ. אתרטונ סיפר שהנשיא הסביר למלכ כי

THAT IT WOULD NOT BE APPROPRIATE TO ATTEMEPT TO DEFINE THE NATURE OF THE PALESTINIAN HOMELAND AND ITS RELATIONSHIP TO JORDAN

בענינ ייצוג הפלשתינאימ אמר המלכ כי הוא מוכנ לשקול שורה של אפשרויות. המלכ אמר כי הוא אמנמ מבכר שתהיה משלחת ערבית אחת אכ הוא מכיר כי הדבר עשוי להיות בלתי אפשרי.

השגריר שאל האמ בדברו על משלחת ערבית אחת נתכוונ המלכ שזו תיכלול גמ את אשפ.

אתרטונ השיב בחיוב והעיר כי ישראל, מצרימ ואשפ עצמו מתנגדות לרעיונ של משלחת ערבית אחידה.

השגריר שאל נוספות האמ המלכ הזכיר אפשרויות אחרות בקשר לייצוג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 5 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

בעידת גנבה. האמ הזכיר אפשרות צרופ פלשתינאימ מהגדה ומירדנ למשלחת ירדנ.
אתרטונ אמר כי המלכ לא הוציא זאת מכלל חשבונ אמ הדבר יהיה מקובל על שאר ארצות ערב ושעדיפותו בענינ המשלחת המאוחדת דומה בעיקרה לעמדה הסורית.
אתרטונ אמר כי השיחות נסובו גמ על מיבנה גנבה ואופנ פעולתה. סיפר כי המלכ העדיפ מומ בקבוצות או ועדות פונקציונליות בהשתתפות כל נציגי ערב. כלומר הוא מעדיפ דיונ על נושאימ ולא על בסיס גיאוגרפי אב הוא מכיר בעובדה שיש ועדות שיוכלו להתכנס רק על בסיס גיאוגרפי. אינ המלכ דוגמתי בסוגיה זו. אתרטונ הטעימ כי לדידו העיקר לא להיוותר לבד.
השגריר אמר כי הוא מבינ רצונו של המלכ לא להיות לבד ומכאנ עדיפותו למשלחת ערבית מאוחדת אכ אינ המלכ מודאג שזה יכול לפעול בשני הכיוונימ?
אתרטונ אמר כי בשנות מלכותו היה חוסיינ כל ככ הרבה פעמימ מבודד בעולמ הערבי שרקע זה מסביר את דאגתו. אתרטונ שאל השגריר האמ קרא נאומי חוסיינ.
השגריר אמר שכנ ושהנאומימ לא היה חדש אכ היו טובימ מבחינת המלכ וברור מקריאתמ שהרבה גורמימ עשו יד אחת כדי לסייע למלכ להכינ נאומימ אלה.
אתרטונ הגיב כי בסופו של חשבונ היו אלו נאומיו של המלכ וחוסיינ הוא נאומ טוב ומכובד.
השגריר אמר כי היה לחוסיינ קהל שומעימ אוהד. בהקשר זה סיפר השגריר כי במסיבת העתונאימ של חוסיינ לא הורשו העתונאימ הישראלימ להכנס. אמנמ היתה זו מסיבת עתונאימ למוזמנימ בלבד אולמ באו למסיבה גמ עתונאימ אמריקאימ וישראלימ שלא היתה הזמנה באמתחתמ. לעתונאימ האמריקאימ הותר להכנס על סמכ אמנתמ הקיימת ואילו מהעתונאימ הישראלימ נמנעה

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

דף מספר 6 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

הכניסה.

אנדרסונ אמר שהוא מופתע לשמוע ולדעתו היה זה מישגה מה גם שבמסיבת העתונאים של סאדאת נתאפשר לכתבים הישראלים להשתתפ.

השגריר אמר כי אמנם נאומי המלכ היו טובים מבחינתו אכ הוא הופתע עד כמה היה בהם חזרה על ניסוחים ישנים.

אנדרסונ אמר שהוא מסכים עם השגריר אכ היו בכל זאת כמה ניסוחים חדשים ביחוד ההדגשה של המלכ על הדו קיום עם ישראל.

השגריר שאל אם הסורים והסעודים שהם הפחות מחויבים לשיתופ אשפ בגנבה ייעצו למלכ ללכת לגנבה במשותפ עם פלשתנאי הגדמי"ע האם יסכים?

אנדרסונ אמר תחילה כי איננו בטוח בככ ואחרי כנ הוסיפ כי הוא סבור שזה ירול להצליח רק אם סעודיה וסוריה ימכרו הרעיונ לסאדאת.

בשלב זה אנדרסונ מסופק אם זה בר ביצוע, בהעדר הסכם בינערבי בסוגייה זו. אנדרסונ העיר כי בהקשר זה צריכ לקחת בחשבונ עד כמה אדיר חפצה של מצרים בזימונ גנבה.

השגריר שאל אנדרסונ האם בשיחות הנפש עם הנשיא לא הביע המלכ חששו שאשפ יהווה לו סכנה?

אנדרסונ אמר כי המלכ מסביר שאינ הוא סומכ על אשפ במנהיגותו הקיימת. המלכ הדגיש כי הוא סמוכ ובטוח שערפאת לא יזכה בתמיכת הפלשתינאים. אלו יוכלו לבטא עצמם בגדמי"ע ללא מורא וחשש. המלכ משוכנע כי הפלשתינאים לא יעדיפו את ערפאת על פניו והם ייבחרו להחזיר קשר מסויים בינם לבינ ירדנ. למלכ אינ חששות לגבי אשפ כבנ תחרות לו על השלטונ. השגריר אמר כי לדעתו על ידי מס השפתיים המופנבי שהמלכ משלם לאשפ הוא יוצר רושם לפחות ברובד הפסיכולוגי, שהוא מעודד ומשלים עם אופציה של אשפ. בהנחה כי המלכ איננו מעונינ במדינה פלשתינאים עצמאית שממילא תהיה תחת אשפ ובהנחה שאינ הוא רוצה בככ האם אינ עליו לקחת בחשבונ שיש דינמיות מסויימת להתבטאויות פומביות. ותגובת שומעיו- גם אלו האינטלגנטים והבקיאים בנושא בכללו אם לא בכל רזיו, שהמלכ כביכול איננו שולל שום אופציה,

....../7

בל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 7 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

=7=

גם לא את החלטת רבאט האם אין זה מחליש את אלה החושבים על פתרון הבעיה הפלשתינאית במונחים ריאליסטים כמו ישראל. משונה שהצד עשוי להיות היותר ניזוק מכולם לא יוצר בדבריו את האוירה המתאימה על ידי החנקת האופציה של אשף.
אתרטון השיב כי חוסיין חושב על הבעיה הזו ומודע למשמעותה ולדקויותיה. ההבחנה הדקה שבדברי המלך באה לכלל ביטוי בהעתקת מרכז הכובד של דבריו משיתוף אשף בתהליכ המום למושג ה"הגדרה העצמית" לפלשתינאים. הוא מדגיש זאת עתה ביתר שאל ולא התייחס כלל לאשף ויתכן שאמצעי התקשורת לא שמו מספיק לב לדקות זו. כמובן שהמלך לא יצא נגד החלטת רבאט כל עוד לא יקבל תמיכת מדינות ערב. אתרטון הוסיף שבבור שהאופציה של מדינה פלשתינאית עצמאית תיגרום למלך בעיה אכ הוא סבור ומשוכנע שמדינה כזו תשאף לקשר עם ירדן במסגרת תבנית הפדרציה שהציע. מכל מקום המלך בטוח כי אפילו מדינה פלשתינאית עצמאית לא תיבחר בערפאת כמנהיגה.
השגריר שאל האם המלך אינו מודאג שמדינה פלשתינאית עצמאית אפילו כזו הקמה בעקבות משאל עם ברגע שתקבל עצמאותה ושתהיה ללא זיקה לירדן, תתפס מיד על ידי אשף שיטיל עליה מרותו. האם המלך איננו חושש שמדינה פלשתינאית עצמאית שאינה קשורה ומשולבת אורגנית בירדן תיפול בידי אשף כפרי בשל?
אתרטון השיב כי הוא איננו יודע.
השגריר העיר כי לוא היה במקום חוסיין היה מודאג ביותר מאפשרות זו. נכון שמעייני המלך נתונים לשמירת מעמדו ומשולבותו בעולם הערבי, אכ עליו לדאוג גם להנצחת שלטון ממלכתו וכי מדינה פלשתינאית עצמאית תהיה בהכרח נשלטת על ידי אשף ותהיה איום ואולי גם קצ הממלכה ההאשמית הירדנית.

כנצור=

עד כאן=

מברק נכנס - מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

ס ו ד י מס' 464

אל:המשרד

נשלח:281800 אפר' 77

מאת:וושינגטון

מצפא.

משיחה עם ס.מיות/ ישראל/ מחמ"ד.

1. אמר שהגירדות ארה"ב בנ"א מרוחות כי במישאלים מסתמנת מגמת עליה למע"כ ולליכוד וירידה לד"ש. השגרירות מעריכה בזהירות כי לא יחולו שינויים מפליגים במפה הפנים פוליטית הישראלית אחרי הבחירות הכלליות.

2. סיפר שחיוש, מי שהיה הממונה בשגרירותם בנ"א על המגעים עם הכנסת ויעזו חבר משלחת ארה"ב לאום ביקר לאחרונה בארץ בשובו סקר התרשמויותיו בפני סגל האגף המזרחי במחמד. היוש התנבא בסקירתו כי הממשלה שתקום אחרי הבחירות הכלליות בישראל תישאר בסיסית נאמנה למדיניות החוץ של הממשלה הנוכחית. אולם- הוסיף חיוש- אם פרס יעמוד בראש הממשלה הבאה הוא צפוי לגלות יותר מעוף ודמיון ביישומה של אותה מדיניות חוץ.

3. סמית אמר שנתבקש להכין הנייר המדיני עבור המזכיר לקראת פגישתו עם שחייה במאי בלונדון. בדעתו להצביע בנייר על שניים מהשגי האסטרטגיה המדינית המצרית של ממשל קרטר.

א. הצלחתו להחדיר לתודעת מנהיגי ערב שהבעיה הפלשתינאית ואש"פ היא בראש ובראשונה בעייתם הם ושעל מדינות ערב להתמודד עמה כיוון שארה"ב עומדת על הסייגים הידועים בקשר לאש"פ. מנהיגי ערב מבינים כי עליהם לפעול למען שינוי באש"פ והצעת פתרון לבעיה הפלשתינאית.ב. הצלחת הנשיא קרטר להחדיר למנהיגי ערב הצורך בשלום כולל ומלא כתנאי לפתרון הסכסוך המזרח תיכוני ושללא תרומה ערבית למהות השלום לא תיתכן התקדמות.

סמית הוסיף כי לדעתו השלב הבא העשוי להתגבש בתודעת מנהיגי ערב הוא שאם ברצונם לתבוע נסיגה ישראלית מלאה שומה עליהם להציע שלום מלא בתמורה. ואם מדינות ערב אינן יכולות להסכים ולהשלים עם שלום מלא מחובתן להסתפק בפחות מנסיגה ישראלית מלאה.

סמית האמין כי הערבים יגיעו בוודאי למסקנה זו בתהליך של השתכנעות עצמית, ארה"ב לא הציג למדינות ערב את המשוואה של שלום מלא כנגד נסיגה מלאה כיוון שאינו ארה"ב רוצה לחתור תחת עמדת ישראל המתנגדת

....../2

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס - מסווג

לנסיגה מלאה והגדרתה שלום מלא ונסיגה לגבולות בטוחים ומוסכמים.
אולם סאמ ר סביר לזהיה שאם מדינות ערב תיראנה עצמנ בלתי מסוגלות
לסכים שלום מלא עם ישראל הנ תיאלצנה בשלב מסויים של התהליכ

הדיפלומטי הנוסחי להסתפק בתביעה לנסיגה ישראלית אכ לא נסיגה ישראלית
מלאה. סמית הטעים כי השגו האדיר של הנשיא קרטר מתבטא בהצלחתו
להחדיר למנהיגי ערב את התחושה שאינ הם זכאים לתבוע נסיגה
ישראלית מלאה אם אינם נכונים לשלום מלא כמצטייר בחזונה המדיני של
ישראל.
בנצור======

שהח רהמ שהבט מנכל ממנכל ארגוב אבידר רוזן י רביב שק מצפא מזתים חקר רם אמן
רע/נע

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 1 מתוך 4 דפים

עותק מספר 5 מתוך 14 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד

מס' 488

מאת: וושינגטונ.

נשלח: 282100 אפר.77.

סודי ביותר.

בעז.

שיחת השגריר אתרטונ בהשתתפות סמית והחיים.

אב: שהח

השגריר פתח בשאלה האם נכונה הידיעה שהגיעה אלינו ששגריר מצרים גורבל התלוננ במחמד על דברי הנשיא שלשומ בקשר לועידת גנבה.

אתרטונ אמר כי גורבל לא התלוננ אלא הביע דאגה על שארהב כאילו חוזרת בה מתמיכה לכינוס גנבה. אתרטונ הוסיפ כי מחמד אכנ תיקנ תבוקר את הרקורד באמצעות דוברו שאמר שכינוס גנבה היא הראשונה שבסדר הקדימויות של ארהב. אתרטונ העיר בהקשר זה שהעתונות כדרכה הטעימה משפט אחד מתוכ דברי הנשיא ועל כנ נוצר הרושם שנוצר.

אתרטונ אמר כי הוא מבקש למסור דיווח מסודר ושטחי על ביקור חוסיינ אחרי שמסרו התרשמויותיהם על קצה המזלג בעת ארוחת הצהריים שערכ שלשום חביב לכבוד המנכל. ראשית ציינ אתרטונ שהשיחות עם חוסיינ נסבו על מיגוונ נושאים הנידונים בשיחות הנשיא עם מנהיגי האיזור. השיחות עם חוסיינ התרכזו בעיקר על בירור הדרכים להסכם שלום במזהת וכנ במקצת גם בעיות פיתוח איזורי ויחסים בילטרליים. אתרטונ הוסיפ שהמלכ אמר לנשיא- את מה שאחרי כנ אמר גם בפומבי- בהדגשה רבה שחשוב שארהב תשחק תפקיד פעיל במומ לשלום במזהת.

הנשיא חזר על הבטחתו שארהב תוסיפ למלא תפקיד פעיל במאמצים לקידום הסדר. הנשיא חזר ואישר מחדש(REAFFIRMED) תמיכת ארהב בירדנ ועמד על החשיבות שארהב מועידה ליחסיה עם ירדנ. אתרטונ העיר. כי לדברי הרגעה ונחמ אלה היתה חשיבות מיוחדת לאור ההסטוריה האחרונה ביחסי ארהב-ירדנ קדי פרשת סי.איי.אי.

אתרטונ הוסיפ כי המלכ והנשיא גילו תמימות דעים שלכשלונ ועידת גנבה תהיינה השלכות רציניות ולכנ יש להכשיר את הקרקע לכינוס הועידה בזהירות רבה(WITH CARE) עוד הוסכמ בינ הנשיא למלכ שכדי

....../2

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

סודי ביותר

לזמן את גנבה צריך לדעת שתהיה במהלכה התקדמות ממשית לקראת שלום ואכן נתנו המלך והנשיא פומבי לדעה זו.

השגריר שאל האם בקביעה של הבטחת התקדמות ממשית הכוונה היא לעצם כינוס גנבה וההתגברות על מיכשול שתוף אשפ בדיוניה המשתמע מכך או לגבי הנושאים הסובסטנטיביים שיעמדו לדיון על סדר יומה של הועידה. האם הקביעה של הבטחת "התקדמות ממשית" חלה על שני אספקטים אלה של הבעיה.

אתרטון השיב שאכן כך הדבר.

אתרטון הוסיף כי הנשיא הבהיר למלך .שכתום מעגל השיחות עם מנהיגי האזור שיסתיים בפגישה עם פהד בסוף מאי יהיה צורך לקיים פגישה עם מי שייבחר רוהם ישראל וכמו כן יצא גם המזכיר לאזור לסבוב שיחות נוסף. אם כתום המהלך הזה יתברר לארהב כי אכן קיימות אפשרויות לכינוס ועידת גנבה תהיה ארהב פעילה בקידום תהליך המום. המלך הדגיש כי חשוב לדעת לאן תלך ועידת גנבה בטרם הולכים לגנבה. עם זאת אמר המלך שצריך "לקרות משהו" בהקשר לכינוס גנבה ולקראת סוף הביקור בוושינגטון אף שינה במשהו טעמו ואמר שהוא מעודד לגבי סיכויי ועידת גנבה.

השגריר שאל מדוע הפך חוסיין מעודד בקשר לסיכויי גנבה לקראת סוף ביקורו לאחר שהיה פסימי עם תחילת הביקור.

אתרטון השיב כי שינוי זה שיקף את דאגת המלך במישור היחסים הבילטרליים שכן בטרם באו לוושינגטון לא היתה לו התחושה לגבי הנשיא והממשל. מה גם שהיו גם כמה תקלות ומכות(BLOWS) וכן גם הפירוש הרחב שניתן לדברי הנשיא למולדת לפלשתינאים שהכוונה לתחליף לממלכת ירדן. בביקור זה נתחוור למלך שהוא נשאר חשוב ושארהב מעריכה מסכת יחסיה עם ירדן וגילויים אלה שפרו את מצב רוחו. אתרטון הוסיף כי הנשיא הדגיש נמרצות גם בפני סאדאת והאדמ את החשיבות של שינוי

...../3

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 4 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

מהותי ופסיכולוגי כצעד לקראת נורמליזציה, כחלק בלתי נפרד
של ההסדר ודיבר על האלמנטים השונים של מהות השלום. המלכ גילה
הבנה מלאה בנושא זה היינו שמהות השלום וגילויים של יחסי שלום
צריכים להיות חלק אינטגרלי של הסדר השלום. אתרטונ העיר כי בזה
היה המלכ תמיד מקדים את האחרים בפתיחותו HE WAS WAY AHEAD
השגריר אמר שזה נכונ אולמ הוא הופתע ללמוד שהמלכ שלפני זמנ מה
התיר גמ כניסת ערבים ישראלים לירדנ אסר זאת שוב והרי
הגשרים הפתוחים המ יסוד מוסד של מהות השלום.
אתרטונ אמר שהוא מופתע לשמוע על החלטה זו.
אתרטונ אמר כי בתחומ הטריטוריאלי חזר המלכ על עמדתו שהגדה המערבית
צריכה לחזור לירדנ עמ אפשרות לתיקונימ קלימ, בקשר למזרח ירושלימ
חזר המלכ גמ כנ על עמדתו תוכ הבטחה שהעיר תישאר מאוחדת
והיא תהיה OPEN CITY .
השגריר ביקש להבהיר סוגיה זו ושאל האמ המלכ תבע החזרת מזרח ירושלימ
לירדנ והטלת ריבונות ירדנית עליה. .
אתרטונ אישר זאת בהוסיפו כי המלכ רואה את ירושלימ כ- SINGLE OPEN CITY.

אתרטונ אמר כי נידונו גמ סידורי בטחונ כמו פרוז
וכדומה. המלכ אמר כי בסוגיה זו הוא פתוח(OPEN MINDED)
והוא מוכנ לשקול סידורי בטחונ המוסכמימ על שני הצדדימ. אתרטונ
צינ כי המלכ לא נכנס כמו גמ הצד האמריקאי לפרטימ.
השגריר שאל האמ המלכ דיבר במושגימ של פרוז הגדה המערבית כולה או
רק חלקימ ממנה.
אתרטונ השיב כי בנושא זה לא הגיעו לדיונ ספציפי. המלכ אמר כי הסידורימ

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 4 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

הבטחוניים בגדה המערבית יהיו תלויים בעתידה. אם הגדה המערבית
תחזר לירדנ שאלת פירוזה לא תהיה בעיה רצינית. המלכ גילה גמישות
בנושא הפירוז אכ אתרטונ חזר והטעים כי ארהב לא חידדה הנושא ולא
דקדקו בפרטים. אתרטונ אמר כי בנושא הפלשתינאים שם המלכ את הדגש
על הגדרה עצמית לפלשתינאים. המלכ אמר כי הוא דוגל ברעיונ
של הגדרה עצמית לפלשתינאים והוא מוכנ לחיות עם תוצאות ההחלטה
של הפלשתינאים בינ אם זו פדרציה עם ירדנ, או מדינה פלשתינאית
עצמאית, או החזרת הגדה המערבית למצב של טרום 1967. המלכ
אמר כי הוא מעריכ שהפלשתינאים רוצים ומעונינים בקשר מסויים
עם ירדנ, והזכיר את תוכנית הפדרציה שלו שמקפלת למעשה הבטחת ריבונותו
הוא עצמו. אתרטונ ציינ כי המלכ הוסיף שההגדרה העצמית של הפלשתינאים
יכולה להיעשות על ידי רשות בינלאומית INTERNATIONAL AUTHORITY.
השגריר שאל על אילו פלשתינאים הצריכים להחליט על הגדרה עצמית
דיבר המלכ? על אוכלוסי הגדה או גם על אחרים?
ואתרטונ ענה שהמלכ דיבר בעיקר על הפלשתינאים בגדה המערבית ברם לא
דיבר קונקרטית על הפלשתינאים בגדה המערבית כלומר המלכ דיבר
בעיקרו של דבר על הפלשתינאים כמושג. אמר כי המלכ גילה סקרנות
למה נתכוונ הנשיא בדבריו על מולדת לפלשתינאים. אתרטונ סיפר
שהנשיא הסביר למלכ כי ;
THAT IT WOULD NOT BE APPROPRIATE TO ATTEMEPT TO DEFINE THE NATURE
OF THE PALESTINIAN HOMELAND AND ITS RELATIONSHIP TO JORDAN
בענינ ייצוג הפלשתינאים אמר המלכ כי הוא מוכנ לשקול שורה של אפשרויות.
המלכ אמר כי הוא אמנמ מבכר שתהיה משלחת ערבית אחת אכ הוא
מכיר כי הדבר עשוי להיות בלתי אפשרי.
השגריר שאל האמ בדברו על משלחת ערבית אחת נתכוונ המלכ שזו תיכלול
גמ את אשפ.
אתרטונ השיב בחיוב והעיר כי ישראל, מצרים ואשפ עצמו מתנגדות לרעיונ
של משלחת ערבית אחידה.
השגריר שאל נוספות האמ המלכ הזכיר אפשרויות אחרות בקשר לייצוג

....../5

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 5 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 17 עותקים

סודי ביותר

בועידת גנבה, האמ הזכיר אפשרות צרופ פלשתינאימ מהגדה ומירדנ
למשלחת ירדנ.
אתרטונ אמר כי המלכ לא הוציא זאת מכלל חשבונ אמ הדבר יהיה מקובל
על שאר ארצות ערב ושעדיפותו בענינ המשלחת המאוחדת דומה בעיקרה
לעמדה הסורית.
אתרטונ אמר כי השיחות נסובו גמ על מיבנה גנבה ואופנ פעולתה. סיפר כי
המלכ העדיפ מומ בקבוצות או ועדות פונקציונליות בהשתתפות כל נציגי
ערב. כלומר הוא מעדיפ דיונ על נושאימ ולא על בסיס גיאוגרפי
אב הוא מכיר בעובדה שיש ועדות שיוכלו להתכנס רק על בסיס גיאוגרפי.
אינ המלכ דוגמתי בסוגיה זו. אתרטונ הטעימ כי לדידו העיקר לא
להיוותר לבד.
השגריר אמר כי הוא מבינ רצונו של המלכ לא להיות לבד ומכאנ עדיפותו
למשלחת ערבית מאוחדת אכ אינ המלכ מודאג שזה יכול לפעול בשני
הכיוונימ?
אתרטונ אמר כי בשנות מלכותו היה חוסיינ כל ככ הרבה פעמימ מבודד
בעולמ הערבי שרקע זה מסביר את דאגתו. אתרטונ שאל השגריר
האמ קרא נאומי חוסיינ.
השגריר אמר שכנ ושהנאומימ לא היה חדש אכ היו טובימ מבחינת המלכ
וברור מקריאתמ שהרבה גורמימ עשו יד אחת כדי לסייע למלכ להכינ
נאומימ אלה.
אתרטונ הגיב כי בסופו של חשבונ היו אלו נאומיו של המלכ וחוסיינ
הוא נאומ טוב ומכובד.
השגריר אמר כי היה לחוסיינ קהל שומעימ אוהד. בהקשר זה סיפר השגריר
כי במסיבת העתונאימ של חוסיינ לא הורשו העתונאימ הישראלימ להכנס.
אמנמ היתה זו מסיבת עתונאימ למוזמנימ בלבד אולמ באו למסיבה גמ עתונאימ
אמריקאימ וישראלימ שלא היתה הזמנה באמתחתמ. לעתונאימ האמריקאימ
הותר להכנס על סמכ אמנתמ הקיימת ואילו מהעתונאימ הישראלימ נמנעה

....../6

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

סודי ביותר

הכניסה.

אתרטונ אמר שהוא מופתע לשמוע ולדעתו היה זה מישגה מה גם שבמסיבת
העתונאים של סאדאת נתאפשר לכתבים הישראלים להשתתפ.
השגריר אמר כי אמנמ נאומי המלכ היו טובים מבחינתו אכ הוא הופתע
עד כמה היה בהמ חזרה על ניסוחימ ישנימ.
אתרטונ אמר שהוא מסכימ עמ השגריר אכ היו בכל זאת כמה ניסוחימ
חדשימ ביחוד ההדגשה של המלכ על הדו קיומ עמ ישראל.
השגריר שאל אמ הסורימ והסעודימ שהמ הפחות מחויבימ לשיתופ אשפ בגנבה
ייעצו למלכ ללכת לגנבה במשותפ עמ פלשתנאי הגדמי"ע האמ יסכימ?
אתרטונ אמר תחילה כי איננו בטוח בככ ואחרי כנ הוסיפ כי הוא סבור
שזה ירול להצליח רק אמ סעודיה וסוריה ימכרו הרעיונ לסאדאת.
בשלב זה אתרטונ מסופק אמ זה בר ביצוע, בהעדר הסכמ בינערבי
בסוגייה זו. אתרטונ העיר כי בהקשר זה צריכ לקחת בחשבונ
עד כמה אדיר חפצה של מצרימ בזימונ גנבה.
השגריר שאל אתרטונ האמ בשיחות הנפש עמ הנשיא לא הביע המלכ חששו
שאשפ יהווה לו סכנה?
אתרטונ אמר כי המלכ מסביר שאינ הוא סומכ על אשפ במנהיגותו הקיימת.
המלכ הדגיש כי הוא סמוכ ובטוח שערפאת לא יזכה בתמיכת הפלשתינאימ.
הללו יוכלו לבטא עצממ בגדמי"ע ללא מורא וחשש. המלכ משוכנע
כי הפלשתינאימ לא יעדיפו את ערפאת על פניו והמ יבחרו להחזיר
קשר מסויימ בינמ לבינ ירדנ. למלכ אינ חששות לגבי אשפ כבנ תחרות
לו על השלטונ. השגריר אמר כי לדעתו על ידי מס השפתיימ הפומבי
שהמלכ משלמ לאשפ הוא יוצר רושמ לפחות ברובד הפסיכולוגי, שהוא מעודד
ומשלימ עמ אופציה של אשפ. בהנחה כי המלכ איננו מעונינ במדינה
פלשתינאימ עצמאית שממילא תהיה תחת אשפ ובהנחה שאינ הוא רוצה בככ
האמ אינ עליו לקחת בחשבונ שיש דינמיות מסויימת להתבטאויות
פומביות. ותגובת שומעיו- גמ אלו האינטלגנטימ והבקיאימ בנושא
בכללו אמ לא בכל רזיו, שהמלכ כביכול איננו שולל שומ אופציה,

....../7

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 7 מתוך 7 דפים

עותק מספר 5 מתוך 17 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

=7ה

גם לא את החלטת רבאט האם אינ זה מחליש את אלה החושבים על פתרונ
הבעיה הפלשתינאית במונחים ריאליסטים כמו ישראל. משונה שהצד
שעשי להיות היותר ניזוק מכולם לא יוצר בדבריו את האוירה
המתאימה על ידי החנקת האופציה של אשפ.
אתרטונ השיב כי חוסיינ חושב על הבעיה הזו ומודע למשמעותה
ולדקויותיה. ההבחנה הדקה שבדברי המלכ באה לכלל ביטוי בהעתקת
מרכז הכובד של דבריו משיתופ אשפ בתהליכ המומ למושג ה״הגדרה העצמית״
לפלשתינאים. הוא מדגיש זאת עתה ביתר שאל ולא התייחס כלל לאשפ
ויתכנ שאמצעי התקשורת לא שמו מספיק לב לדקות זו. כמובנ שהמלכ
לא יצא נגד החלטת רבאט כל עוד לא יקבל תמיכת מדינות ערב. אתרטונ
הוסיפ שבבור שהאופציה של מדינה פלשתינאית עצמאית תיגרומ
למלכ בעיה אכ הוא סבור ומשוכנע שמדינה כזו תשאפ לקשר עמ ירדנ במסגרת
תבנית הפדרציה שהציע. מכל מקומ המלכ בטוח כי אפילו מדינה פלשתינאית
עצמאית לא תיבחר בערפאת כמנהיגה.
השגריר שאל האמ המלכ אינו מודאג שמדינה פלשתינאית עצמאית אפילו כזו
הקמה בעקבות משאל עמ ברגע שתקבל עצמאותה ושתהיה ללא זיקה לירדנ,
תתפס מיד על ידי אשפ שיטיל עליה מרותו. האמ המלכ איננו חושש
שמדינה פלשתינאית עצמאית שאינה קשורה ומשולבת אורגנית בירדנ
תיפול בידי אשפ כפרי בשל?
אתרטונ השיב כי הוא איננו יודע.
השגריר העיר כי לוא היה במקומ חוסיינ היה מודאג ביותר מאפשרות
זו. נכונ שמעייני המלכ נתונים לשמירת מעמדו ומשולבותו בעולם
הערבי, אכ עליו לדאוג גמ להנצחת שלטונ ממלכתו וכי מדינה פלשתינאית
עצמאית תהיה בהכרח נשלטת על ידי אשפ ותהיה איומ ואולי גמ קצ
הממלכה ההאשמית הירדנית.
בנצור=

עד כאנ=

[illegible]

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 1 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 13 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

אל : המשרד
מאת: וושינגטון

מסי: 435
נשלח: 271000 אפר 77

מ י י ד י

שחיית- לנמען בלבד.

<u>בוטן</u>

שיחת ברזזינסקי – המנכל. נכח השגריר.

1. ברזזינסקי פתח והתעניין בהתפתחויות האחרונות במערכת הבחירות בישראל.

המנכל דיווח על תוצאות הסקרים האחרונים וציין כי במצב שבו קרוב ל-20 אחוזמב הנשאלים טרם החליטו למי להצביע, קשה לנבא. יחד עם זאת ניתנ לציינ חיזוק למערכ כמו גם לליכוד יחד עם ירידה מסויימת לדייש-מה שמסתבר לפחות בחלקו מנ הדינמיקה של רשימה חדשה שברור כי עצם הופעתה היה בה משום חידוש ומשיכה, כאשר ההתקרבות למועד הבחירות מביאה הבוחרים להחליט לגבי טיב הממשלה הרצויה להמ ולא רק לפי אישיות המועמדים. השגריר הוסיפ כי ככל שמתקרב מועד הבחירות ההכרעה נעשית פוליטית יותר ופרסונלאלית פחות.

2. סאדאת ונורמליזציה:

לשאלת המנכל אמר ברזזינסקי כי בעת ביקור סאדאת היתה להמ התרשמות ברורה ביותר כי סאדאת נכונ לויתורים משמעותיים בנושא הנורמליזציה. ארהייב הבהירה למצרים כי ענינ מהות השלום הוא חיוני ומרכזי מבחינתה של ארהייב וישראל כאחת, ושום התקדמות משמעותית לא תושג אם לא תהא מצרים נכונה לויתורים בנושא זה. המנכל הקשה האמ המצרים היו נכונים להתייחס קונקרטית למרכיבי INGREDIENTS השלום. ברזזינסקי השיב שבהחלט כנ, סאדאת הכיר והודה בככ כי לפחות חלק מנ הנושאים האלה צריכים למצוא את פתרונמ במסגרת ההסדר. המנכל חזר והקשה האם עמדת סאדאת היא כי מרכיבים אלה חייבים להיות חלק מהליכ ההסדר עצמו או שהמ יופיעו רק לאחר ההסדר. כאנ הודה ברזזינסקי כי סאדאת נטה לדחות מימוש מרכיבים אלה עד לאחר ההסדר, אולמ האמריקנים הבהירו לו כי לפחות חלק ממרכיבים אלה המ חיוניים בתהליכ ההסדר עצמו, ברזזינסקי אפ הדגיש כי הנשיא היה EMPHATIC בנושא זה וכי הובהר למצרים כי אמ מדובר במימוש הדרגתי של המרכיבים הללו, הרי שגמ הנסיגה הישראלית מצטרכ להתנהל בשלבים מקבילים.

2/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 2 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

3. בתשובה לשאלת השגריר אמר ברזז'ינסקי כי בהקשר זה העלה סאדאת את האימרה כי הנורמליזציה תוכל להיות מושגת תוך חמש שנים מחתימת הסכם, וזאת כאשר נאמר לו כי הדיבור על"י הדור הבא" אינו משמעותי. ברזז'ינסקי ציין כי כאשר נאמר לסאדאת כי גם במקרה זה ברור כי התמורה הטריטוריאלית הישראלית תינתן גם היא במנות זמן מקבילות, היה קצת פחות מאושר מכך שהשתמש במושג חמש שנים. יחד עם זאת לא יכול היה ברז'יזנסקי להצביע מפורשות על נכונות מצרית קונקרטית לויתורים בנושא מרכיבי השלום עצמו, ומסתבר כי הפער בין עמדת הנשיא לעמדה המצרית נשאר כשהיה למרות התזוזה הקלה שהורגשה על ידיהם בנושא. ברזז'ינסקי הוסיף כי ענין מהות השלום הוא מהותי ועקרוני אצל הנשיא. ואם לא תהא תזוזה בכך אצל הערבים, הנשיא יתמוך בעמדה הישראלית בעקביות.

4. ביקור חוסיין. בתשובה לשאלת המנכל אם הביא חוסיין באמתחתו עיונות שיש בהם ניואנסים חדשים בנושא ה"יצוג הפלשתינאי", אמר ברזז'ינסקי כי השיחות עם חוסיין היו ביסודן כלליות למדי. חוסיין אינו חושב שהוא יכול לפעול לבדו בענין הפלשתינאי. הרעיונות הכלליים שהעלה חוסיין נטו להעדיף משלחת ערבית משותפת לשיחות ז'ינבה, שבמסגרתה ישתלבו גם הפלשתינאים. לשאלת המנכל אם הכוונה בהקשר זה לאש"פ, השיב ברזז'ינסקי בחיוב. לשאלה נוספת של המנכל האם לא רואה חוסיין את עצמו שבוי במקרה כזה בידי אשפ בתהליך המוסכמו גם בהדר עצמו, השיב ברזז'ינסקי כי חוסיין סבור כי במקרה כזה יחול פילוג באש"פ והוא יגיע להתמתנות משמעותית. באשר לדמות ההסדר, חוסיין חושב במושגים של "הממלכה הערבית המאוחדת".

המנכל שאל האם היה להם רושם כלשהו כי חוסיין אינו מעוניין להחזיר לעצמו את מעמדו בגדה המערבית, וברזז'ינסקי השיב שהרושם הברור ביותר שלהם היה שחוסיין מקווה ומצפה לחזור לשלוט בגדה המערבית

AND THIS OF COURSE IS ALSO OUR VIEW

3/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 3 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

5. ביקור חדאם: בשיחה שהוא עמצו קיים עם חדאם ברזזינ.סקי התרשם מקיצוניותו ונוקשותו של חדאם.
אמנם בשיחותיו עם הנשיא היתה ההתרשמות מחדאם כי הוא פחות קיצוני ממה שתואר להם, אכ בשיחת ברזזינסקי עם חדאם פתח האחרונ בנאום תוקפני חריפ נגד ארה"ב ומדיניותה, עד אשר ברזזינסקי היה נאלצ לומר לו "כיי אל תשכח שאינכ דובר עם נציג ממשלת ישראל כי אם הממשל האמריקני", וה[illegible] שמשמעת יהי אולי פעם מקום להשמיעם באוזני יגאל אלוני". אולם לאחר התקפה הזאת נרגע חדאם והיה נכונ לדיונ עניני ושקול, אמ כי העמדה שהציג לא היתה שונה מנ העמדה הסורית המסורתית. כאנ העיר המנכל כי בביקור אסאד במוסקבה חלה התקרבות מחודשת בינ סוריה לבריה"מ וכי התקרבות זו בוודאי לא תקל על מיתונ בעמדת סוריה לקראת פגישת קרטר- אסאד.

6. השגריר התייחס לדברי הנשיא אחה"צ שהזהיר בפני כינוס גי נבה ללא הכנה מוקדמת ושאל כיצד רואה ברזזינסקי ההתפתחויות. המנכל שאל האם הממשל חשב על FALL BACK POSITION במקרה שאי אפשר יהיה לגשר על העמדות המנוגדות של הצדדים בחודשים הקרובים ולא ניתנ יהיה לכנס את גינבה עוד ב-1977. המנכל ציינ כי מאחר שהמכשול העיקרי לכינוס גינבה אינו רק בככ שאי אפשר להסכים על ה- END PRODUCT אלא שהתביעה האולטימטיבית לשיתופ אש"פ כתנאי לעצמ קיום גינבה עשויה להקשות על כינוסה, הרי רצוי לקחת אפשרות זו בחשבון ולחשוב על אלטרנטיבות אפשריות.
ברזזינסקי אמר שהמ אכנ חשבו על ככ, וניתנ לחשוב על מספר אפשרויות במקרה שנגיע ל- DEADLOCK . אמ יתברר כי לא נגיע לכינוס גינבה הרי אינ הוא מוציא מכלל אפשרות שארה"ב תציע פגישה משולשת אמריקנית-מצרית- ישראלית העשויה להיות מסגרת של שיחות הכנה לגינבה מבלי שיחולו עליה כל הכללים הנוקשים הקשורים לגינבה.

4/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

השגריר העיר כי שיחות פרלימינריות כאלה יכולות להתקיים בכל מקום כולל בוושינגטון ולהיות יחד עם זאת במסגרתה הכוללת של ועידת ג'ינבה שכן ג'נבה אינה בהכרח מקום גיאוגרפי אלא מסגרת, וברז'זינסקי הסכים לכך.
המנכ"ל שאל האם ברז'זינסקי אכן אומר כי מסגרת של שיחות כאלה עשויה לעקוף את הבעיה של ייצוג אש"פ והאם הוא סובר כי יש סיכוי – אם לא נוכל להגיע לג'ינבה – להתקדם בדרך אלטרנטיבית זו, וברז'זינסקי השיב שהוא בהחלט חושב שזו אחת האפשרויות.
השגריר העיר כי שמנו לב שבדברי הנשיא היום עם חוסיין לעיתונות הוא הביע ספקנות מסויימת באשר לכינוסה של ועידת ג'ינבה אלא אם תושגנה הבנות משמעותיות קודם כינוסה וציין כי בהערכה ריאליסטית זו של הנשיא יש משום תרומה למניעת ציפיות מוגזמות שתסכולן עשוי להיות מסוכן.

7. ברז'זינסקי שאל ביוזמתו מתי אנחנו חושבים כי הסובייטים יחדשו את יחסיהם עמנו. המנכ"ל השיב שהוא אינו רואה כרגע אינדיקציות להתפתחות כזו, והשגריר הוסיף כי הסובייטים יוצרים באורח פריודי רושם כאילו הם מנהלים דיאלוג אתנו מבלי שיש בכך דברים של ממש וציין כי הסובייטים חרדים שמא העולם ישכח כי הם CO-CHAIRMEN של ועידת ג'ינבה, וברצונם להחדיר ההכרה שהם חלק מתהליך המו"מ.
המנכ"ל הפנה תשומת לבו של ברז'זינסקי לשיחת גרומיקו – ואנס בנושא זה במוסקבה ולתשובתו של גרומיקו שדחתה למעשה אפשרות של חידוש הקשרים עם ישראל, המנכ"ל הוסיף כי לדעתו אין הסובייטים מוכנים לשלם את המחיר הפוליטי של חידוש הקשרים עם ישראל אותו יצטרכו לשלם בעולם הערבי, אך ברז'זינסקי תהה האם אכן הדבר יעלה להם במחיר כזה והעיר שלדעתו לחידוש קשריהם עם ישראל לא תהיה השפעה שלילית על שארית מעמדם בעולם הערבי, ולכן אין הוא מוציא זאת מכלל אפשרות.
המנכ"ל העיר שהעמדה האמריקנית המסורתית – היתה – והובעה לאחרונה גם על ידי המזכיר המדינה בביקורו בארץ – כי לסובייטים צריך להיות תפקיד

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר 5 מתוך 5 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

= 5 =

סימלי ושולי בלבד בג'ינבה, וזאת משום שיש להם גישה רק לצד אחד. האם בכך שהם יחדשו את יחסיהם עם ישראל אינ ארה"ב רואה סכנה שהם עשויים אז לחזק את מעמדם בג'ינבה, שכנ אזי תהא להם גישה לשני הצדדים?
בריזזינסקי השיב שאינ חשש אמריקני כזה, שכנ לא עצם קשירת היחסים קובע, כי אם מי מנ המעצמות תוכלנה TO DELIVER, וגם לאחר קשירת קשרים עם ישראל רק לארה"ב יהיה המעמד והעוצמה להשפיע ממשית על תהליכי המו"מ.
כאנ העיר השגריר כי הדי בדור שבעצם קשירת היחסים עם ישראל אינ משום הסכמה עם העמדה הפוליטית הישראלית ובריזזינסקי הוסיפ כי אמנם תמיד ישנה הסכנה כי הסוביטים ינסו TO OUTBID את האמריקנים בג'ינבה במה שיציעו לערבים, אכ דבר זה לא יושפע מנ השאלה אמ יהיו להם יחסים עם ישראל אולא. לדעתו מבחינתה של ארה"ב לא יהיה לעצם קשירת היחסים עם ישראל מצד הסובייטים משום השפעה שלילית על תהליכי המו"מ עצמו ו/או על מעמדה של ארה"ב במו"מ זה, ואינ הוא סבור שקשירת יחסים סובייטים עם ישראל תהיה לו השפעה שלילית כל עיקר על ייצוב המערכת המדינית במזת.
מנכל====

שבח רהם שרה[illegible]

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי״ז - 1957.

מברק נכנס - מסווג

דף מספר ______ מתוך ______ דפים

עותק מספר 6 מתוך 37 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד
מאת: וושינגטון

מס': 434
נשלח: 271200 אפר 77

שהייח.

שיחת המנכל-חביב. בהשתתפות לואיס, אתרטון, וליוטיס, פורבס, קיוליק, השגריר, הציר והחיים.

חביב פתח בהגשת מכתב תודה פורמלית הממוען לציר על סיוענו בטיפול בפינוי האמריקאים באתיופיה.

חביב אמר כי בעקבות פנית השגריר אל חביב בענינ הצהרות מובאראק ופהמי נועד איילטס עם פהמי. פהמי טען כי הוא לא ידע מראש מה יאמר מובאראק ושהוא מובאראק חרג מנ הרצוי. פהמי טען כי הוא פהמי היה לעומת זאת זהיר בדבריו ולא אמר שארה״ב הסכימה למדינה פלשתינאית. חביב צייג כי איילטס הבהיר כי עתה ברור למצרים שאינ ארה״ב מוכנה שעמדותיה תוצגנה ע״י אחרים. רק ארה״ב מוסמכת להציג את עמדותיה המדיניות.

השגריר אמר כי דאניגג פנה לעבדונ ביוזמתו לשאול על מה שנתפרסם על דיווח שהייח אלונ לממשלה ביום א׳. השגריר צייג שעבדונ הסביר כי שהייח הציג בממשלה תמונה מאוזנת אולם גילה דאגה שהתבססה על דברי מובראק, פהמי וכתבת הסי. בי. אס מקהיר.

חביב אמר כי עליו להוסיף עוד פרט. פהמי טענ כי ישראל טוענת שעמדת ארה״ב היא כעמדת ישראל. חביב הוסיף כי הוא סבור שהם נהגו נכונה בהחלטתם לפנות למצרים וביחוד לאור דברי מובראק שהיו בלתי נכונים (NOT CORRECT)

השגריר אמר כי אנו מעריכים פניית ארה״ב למצרים שהרי ברור שכאשר ארה״ב רוצה להביע עמדותיה היא יכולה לעשות זאת בעצמה ולכנ,

הוסיף השגריר היה רצוי שתימצא דרכ שדובר מחמ״ד יאמר דברים ברוח זו.

חביב אמר שכבר אישר תגובה כזו.

השגריר אמר כי הוצגה שאלה אולם נתקבלה תשובה שלא היתה מנוסחת כהלכה.

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי״ז – 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

דף מספר........מתוך........דפים

עותק מספר........מתוך........עותקים

סודי ביותר

תשגריר חזר והציע להציג שאלה נוספת לדובר וחביב שלח במקום את וליוטיס לסיבת העתונאים של הדובר לדאוג לקבל שאלה הולמת. מחר ישיב הדובר לשאלה כמסוכם.

__תשגריר__ אמר כי לצערנו היתה דליפה על הפגישה המתוכננת של שה״ח-והמזכיר בלונדון.

__חביב__ אמר שהוא יודע על כך וכבר ניסחו טיוטה לפירסום הודעה כפי שסוכמה אתנו על הפגישה. חביב אמר כי לואיס עומד להצטרף למיפגש בלונדון ויגיע לישראל אחרי הבחירות. חביב הפליג בשבחו של לואיס בציינו כי לואיס הוא מקצוען המתמצא ובקי בבעיות ושכאן במחמ״ד יאזינו לו כמי שיודע לדווח על בסיס מקצועי ומהימן. חביב העיר כי הוא מצטער על האיחור שבדיווח לנו על שיחות חידאם. מחר נקבל סיכום על ביקור חוסיין. חביב עמד על העובדה שהפעם סיקור הביקור בעתונות איננו רע. כלית מגלה המלך זהירות רבה בכל הנוגע לשאלה הפלשתינאית. כאן התייחס חביב להערות שהשמיע הנשיא ואמר כי קארטר רצה לגרום לחשיבה יותר פתוחה. היתה יותר מדי נוקשות בהליכי החשיבה באזור. יתכן שזה גם חלק מהליך חינוך העם.

__המנכל__ אמר שיש דינמיות בנושא זה. הנשיא מנה מספר אופציות.

__חביב__ התערב והעיר כי אין אלו אופציות אלא אלמנטים.

__המנכל__ אמר כי הנשיא דיבר אמנם במונחים כלליים, אולם משנעשתה הצהרה כמו זה יכול להתפרש על נקלה ע״י העתונות שאלמנטים אלה הם בהכרח מרכיבי ההסכם. אנשים נוטים לחשוב שאלמנטים אלה עשוים להתגבש לתכנית.

__חביב__ אמר כי העתונות נוטה לרוב להדגיש את התמורה (SHIFT)

המנכל אמר שזה חל גם לגבי הניואנסים בין המונחים HOMELAND ל- NATIONAL HOME שזה ההבדל בין האספקט ההומניטרי כפי שנתכוון הנשיא לאספקט המדיני, והנה־בא סאדאת והופך המונח ומציגו כאילו נלקח מהצהרת בלפור.

__המנכל__ אמר כי הבעיה נעוצה בתגובת העתונות. מתפתחת מסכת של שאלות

3/...

מברק נכנס - מסווג דף מספר .... מתוך .... דפים עותק מספר .... מתוך .... עותקים	**משרד החוץ** מחלקת הקשר	כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

סודי ביותר

= 3 =

ותשובות ותלים של פירושים ואנו ניגררים למצב שלא נועד מלכתחילה.

<u>חביב</u> אמר כי הנשיא רצה להציג פתיחות ולהבהיר כי אין יותר שטחים אסורים לדיון ושהוא מעוניין בליבון, דיון וזרימת רעיונות.

<u>השגריר</u> אמר כי מגמת הנשיא היתה אולי להרחיב הפרמטרים של הדיון אך הוא למעשה נמצא מצמצם אותם כיוון שתמיד היה מקובל בינינו שהגבול הסופי יהיה נושא למו"מ בין ישראל לצדדים. ארה"ב מעולם לא אישרה ולא שללה גבולות 1967. אולם הנשיא באומרו גבולות 1967 בתיקונים קלים - תהיה תפיסתו את התיקונים הללו אשר תהיה - גרם לצמצום הפרמטרים של המו"מ כיוון שנקודת <u>המוצא</u> הערבית במו"מ תהיה גבולות 1967 בתיקונים קלים.

<u>חביב</u> אמר כי אין הוא יודע עד כמה ניתן מצידם לצמצם הדיבורים ולא לדבר עד הבחירות. ברור שהתקופה הקרובה היא רגישה ביותר. חביב הטעים כי הממשל ינהג בזהירות מירבית לפני הבחירות והוסיף שאין זאת אומרת שאחרי הבחירות יתירו כל רסן.

<u>המנכל</u> ציין כי עיתוי התבטאות הנשיא בקשר למולדת לפלשתינאים גם יצרה קשי נוסף בכך שבאה מיד לאחר שובו של רהיים מביקורו והנה אח"כ יצא קארטר פומבי עם אלמנטים שלא עלו בשיחות. המנכל העיר ששמנו לב שסאדאת השתמש במונח ,,נורמליזציה" אולם משנלחץ למה הוא מתכוון מהותית נתחוור כי אין במושג זה, כפי שהוא שגור בפיו, ממש, ואין הוא מוכן להתחייב לשום מרכיב ממשי בתהליך הנורמליזציה.

<u>חביב</u> הגיב שאין הדבר כך. ראשית סאדאת היה מוכן בפעם הראשונה לשקול נורמליזציה בתקופת זמן סבירה ולא בדור הבא ושנית היו בתפיסתו אלמנטים של שלום אמיתי שכיום הוא מוכן לקבלם ובעבר לא היה מוכן. כאן פנה חביב וביקש אתרטון לחזק אמונתו.

אתרטון אמר שהוא היה מגדיר עמדת סאדאת כמי שאינו מוציא מכלל חשבון (DOESN'T RULE OUT) מרכיבי שלום.

4/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז - 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר .... מתוך .... עותקים

סודי ביותר

השגריר ביקש דוגמא לשינוי זה וחביב השיב שבנושא הסחר למשל מוכן סאדאת לשקול אפשרות של יחסי מסחר כמערכת יחסים טבעית בין ישראל לשכנותיה.

אהרשון ציין כי סאדאת אמר שהוא מוכן ליחסי מסחר בדור הזה ומכל מקום הוא לא שלל אפשרות זו כליל.

המנכל שאל האם סאדאת הביע נכונות לדון במרכיבי השלום כחלק מתהליך המו"ים עצמו ולא כחזון לאחרית הימים.

חביב השיב שסאדאת לא הוציא מכלל חשבון שיש כמה אלמנטים שיידונו בתהליך המו"ים ואחרים שיבואו יותר מאוחר.

אהרשון ציין כי סאדאת אמר שיש דברים שצריך יהיה לדון בהם במקביל.

המנכל אמר כי סאדאת נזקק לדוגמא של יחסי ארה"ב-סין העממית להמחשת ההדרגתיות.אולם אין זו גזירה שווה שהרי ביחסים אלה יש אלמנטים שהם חלק מהתהליך כביקור נשיא ארה"ב, קבוצת פינגפונג ועוד, וגם אם אין היום עדיין יחסים מלאים ונורמליים בין ארה"ב לסין העממית, הרי חלו שינויים מהותיים בטיב היחסים תוך כדי תהליך ההתקרבות עמו.

חביב אמר כי סאדאת מקבל ההנחה שיש כמהאלמנטים שהם אינם אסורים (FORBIDDEN) לדיון.

המנכל העיר למרות זאת מתקבל הרושם כי סאדאת איננו צופה שינוי בסיסי ביחסים בין ישראל למדינות ערב.

חביב אמר כי התרשמותו היא כי סאדאת מכיר ששלום ומהות השלום שורים בתודעת ישראל לבטחונה.

המשך השיחה בארוחת צהרים אליה הצטרפו סונדרס, דאי"ו וקוואנדט.

חביב התייחס לדברי שהיית על דרום לבנון.

המנכל הבהיר כי דברי שהיית כוונו לכתובתם של אש"פ וסוריה ולא לסרקיס.המנכל הטעים כי אם ביכולתו של סרקיס להקים כוח לבנונים אותנו אנו נתמוך בזה.

5/...

מברק נכנס – מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר .... מתוך .... עותקים

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

אתרטון אמר בהקשר זה כי יש לקחת בחשבון שהוא עלול להיאלץ לבטל את ה- VISIBILITY של הייגדר הטובהיי.

המנכל אמר שלא בהכרח ואינ הוא כה פסימי לגבי יכולת סרקיס לקיים הייגדר הטובהיי.אם יוכל סרקיס להטיל מרותו על דרום לבנונ באורח אותנטי, הרי ייתכנ בהחלט כי כחלק מנ הדינמיקה של תהליכ זה הוא שוי לרצות בייגדר הטובהיי ויתכנ שלטורה הרחוק גם הסורים יסכימו.חביב הסכים להערכה זו. המנכל שאל האמ יש להם ידיעות חדשות על תהליכי הקמת הכוח הלבנוני.

אתרטונ אמר כי יש ניצנים של הקמת כוח אכ האינפרהסטרוקטורה טרם קמה.אתרטונ הוסיפ כי הוא סבור שאמ יקום כוח מרכזי הוא יקום על בסיס עדתי בהתאם לאיזורים שמ יפעל. ככ שיהיה מטה בינעדתי ואילו באיזורים נוצריים הרכב הכוח יהיה נוצרי ואילו המוסלמים יהיה כוח מוסלמי וכוי.

המנכל העיר כי זה יהיה יעיל פרט לדרום לבנונ.

אתרטונ אמר ששמ יתכנ ויקום כוח שיעי-נוצרי.

חביב שאל האמ הנוצרים בלבנונ באו עתה על סיפוקמ.

המנכל השיב כי לנוצרים לא היתה תוכנית סובסטנטיבית לפעול.חלק מהחלל שנוצר בשטח נגרמ עקב הדיסאינטגרציה של מה ששרד מהצבא הלבנוני.

ההתפתחויות האחרונות לא היו פרי מחשבה תחילה.דברי שהח היה בהמ כדי להרגיע ויתכנ שלולא נאמרו היו הנוצרים יוזמים פעולה שיסודה בטענת וביאוש מכל מקום דברי שהייח השפיעו את השפעתמ, הרתיעו את המחבלים, תרמו להרמת המוראל של הנוצרים ועל ידי ככ סייעו להרגעת הרוחות ולהבטחת השקט באיזור.

חביב העיר כי השגנו רגיעה יחסית של מספר שבועות בלבנונ.

הציר שאל האמ חיאדמ דיבר על לבנונ.

אתרטונ אמר שכמעט ולא.

חביב שאל על ההתנחלות האחרונה והביע תמיהתו על הצורכ בהתנחלות [illegible]

המנכל הסביר בהרחבה את מדיניותנו.כמה מנ המשתתפימ הצטרפו להבעת התמיהה וציינו כי הרחבת ההתנחלויות מעידה על תזוזה מנ המדיניות שהיתה נקוטה מיד לאחר 1967.המנכל והשגריר-הדגישו תרומת ועידת חרטומ לערעור יכולת ההידברות לאחר מלחמת ששת הימימ.חרטומ וכנ ההצטיידות המחודשת

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר ...... מתוך ...... דפים

עותק מספר ...... מתוך ...... עותקים

סודי ביותר

של הערבים יצרו דינמיקה חדשה ושונה מזו ששררה מיד לאחר מלחמת ששת הימים.

<u>חביב</u> שאל להערכת המנכ"ל את מדיניותה המזרח תיכונית של בריה"מ.

חביב ציין כי הוא יודע שהיו לנו אי-אלו שיחות עם הסובייטים וכידוע הנושא המזה"תי נדון בשיחות המזכיר-גרומיקו ושיהיה המשך לכך במפגש באינבה במאי. מה להערכתנו עמדת בריה"מ.

המנכ"ל אמר כי בריה"מ נבוכה, ודומה כי היא נוטה לקפוץ (LEAP FROG) מעל למזה"ת ע"י הסבת כובד מישקל התענינותה לאפריקה, וזאת לאחר כשלונותיה במזה"ת.

<u>חביב</u> אמר כי לאחרונה שומעים טענה זו אך אין הדבר כך כי הרי בשנות ה-60 ניסתה בריה"מ מזלה באפריקה ובושה בישבת זו. לו לחביב אין ספק שכל אפריקה אינה שווה בעיני בריה"מ כקמצוץ של השפעה במזה"ת. חביב אמר כי השאלה המרכזית האם בתהליך המו"מ תשחק בריה"מ תפקיד של משבש (SPOILER)

<u>המנכ"ל</u> אמר כי אחיזתה של בריה"מ באזור נחלשה. כאן מנה המנכ"ל את ויתורי הסובייטים לאסאד בעת ביקורו האחרון במוסקבה.

<u>חביב</u> שאל האם הסובייטים רוצים ועידת ג'ינבה כי זה יתן להם לשחק תפקיד, אך תהה אם יהא זה תפקיד של משבש או של שותף לעשית השלום. גרומיקו הבהיר בשיחות המזכיר במוסקבה שבריה"מ רוצה להשתתף בתהליך השלום ע"י היותה שותפה לחלק מן הערבויות להסכם. חביב הוסיף כי בריה"מ הזהירה בדיבורים על מתן תפקיד לבריה"מ אך ארה"ב איננה רוצה שהסובייטים יפריעו. מענינה של ארה"ב לצמצם ענין יושב ראש שותף הסובייטי עד אשר בריה"מ תצטרך למלא תפקיד זה.

<u>זא"ז</u> אמר כי יתכן וזה כל מה שהסובייטים רוצים.

<u>הציב</u> אמר שעמדת בריה"מ תלויה ומותנית בעמדת ארה"ב.

<u>חביב</u> אמר שיתכן שכך הדבר שהרי כל מה שבריה"מ עושה מותנה בעמדה ארה"ב. אולם יש לקחת בחשבון שבמישור הבילטרלי יש לארה"ב ובריה"מ ענינים לעסוק בהם שהם גדולים בהרבה מהנושא המזה"תי.

<u>השגריר</u> אמר כי בריה"מ תירצה למלא תפקיד של נוקשת עמדת הזדהות מלאה

7/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר .... מתוך .... עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך – עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז – 1957.

סודי ביותר

עם הערבים וזאת כדי להפגין בפני הערבים שהם סניגוריהם האמיתים
ובכך לנסות לחבל במעמד ארה"ב.

<u>חביב</u> העיר כי השגריר מדבר על בריה"מ כ- SPOILER המשבש תהליכים
ואח"כ מלקט את השרידים ומנסה להיבנות מהם.

<u>השגריר</u> אמר שזו בדיוק הערכתו את המגמה הסובייטית.

<u>קואנדט</u> אמר שזה יהיה קשה לסובייטים מפני שהערבים השכילו להבין שארה"ב
מציעה למדינות ערב יותר מבריה"מ.

לואיס שאל האם הסובייטים מעדיפים תוהו ובוהו (CHAOS)
או רואים ערך מסוים בהסכם.

<u>חביב</u> אמר שהשאלה האם הסובייטים רוצים בהסכם או בסיכוי לרדיקליזציה
של מדינות ערב.בבחינת האפשרות כלום סאדאת יוכל לעמוד בדיסאינטגרציה
של איסטרטגיית שלום, במעקב אחרי מה שצפוי לחוסיין ועוד.כלומר האם
המצב במזה"ת יהפוך לכזה שהסובייטים יחזרו יחדרו ע"י חידוש ושיפור
יחסיהם עם מדינות ערב בעיקר ע"י חידוש אספקת נשק וע"י כך יהוו סכנה
לישראל.חביב הטעים שעד כה שום גורם ערבי אינו מסוכן לישראל וזה
חשוב מאוד בנוסחה הקיימת.

<u>הציר</u> אמר כי כל מגמה של רדיקליזציה היא באינטרס סובייטי כי כל מה
שיכול בטווח הרחוק להשפיע על המצב בחצי אי-ערב הוא בסופו של דבר
לטובתם.

<u>חביב</u> אמר כי אי יציבות במזה"ת ישפיע על המערב כולו הגם שאירופה נקטה
אמצעי הגנה מסויימים.

<u>לואיס</u> שאל מה צורת שיתוף הפעולה הסובייטי האפשרי.

<u>הנכל</u> הוסיף כי כל הסכם באזור שיושג באמצעות ארה"ב הינו דיבידנדה
לארה"ב.בריה"מ ברור שאינה מרוצה אך אין באפשרותה להציג אלטרנטיבה
יעילה.

<u>קואנדט</u> חיווה דעתו שהסכם ישראלי-ערבי איננו סותר אפשרות למתיחות

8/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך – עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי-חוץ וסודות רשמיים).
תשי"ז – 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס – מסווג

דף מספר........ מתוך........ דפים

עותק מספר........ מתוך........ עותקים

סודי ביותר

במקומות אחרים ויתכן שבריה"מ תעתיק יוזמותיה ותחרנותה למוקדים אחרים.
<u>ולירטיס</u> העיר כי על האזור מרחפת גם הסכנה של עימות גלובלי.
<u>תביב</u> העיר כי הסובייטים אינם חייבים להיות מעורבים שכן מעולם לא
תישקף לערבים סכנת השמד על ידי ישראל, ולכן הם אינם צריכים לחשוש
מעימות גלובאלי, שכן אינם צריכים להתערב גם במקרה של מפלה ערבית.
<u>לאיס</u> העיר שהם כמעט וכן התערבו בפעם שעברה.
<u>תנכל</u> העיר כי לסובייטים יש איסטרטגיה אלטרנטיבית. הם מגיבים כמו במערב
על אירועים משתנים.
<u>תביב</u> אמר שנכסי הסובייטים הם הדהסטבילזציה.
<u>זאיי</u> שאל שאם זה כך למה לבריה"ם ענ"נ בכינוס ועידת גינבה.
<u>תביב</u> השיב שאולי כדי להשתלב במהלך המו"מ ולהוכיח לערבים ידידותם.
תביב הוסיף כי מה שיש לסובייטים להציע זו החדירה עצמה ולא סיוע כלכלי.
הטענה הנגדית שלנו כלפי הסובייטים במגעי ארה"ב עם מדינות ערב
היא שאם אלו רוצות לעלות על דרך של איזשהו סיכוי לשלום וקידום כלכלי
ולא להישאר מדינות קסרקטין (GARRISON STATE) ארה"ב היא
התשובה. יתכן שבריה"ם תחכה לראות אם תיכשל היוזמה האמריקנית ואז
יכנסו לחלל שיווצר ויעודדו תהליך הרדיקליזציה.
<u>השגריר</u> העיר כי נוכח האפשרות שבריה"ם תנסה לנצל כשלון התהליך המדיני
וכן משיקולים אחרים אותם פרט יתכן ורצוי להיערך לאפשרות שיהיה צורך
למצוא אלטרנטיבות למקרה וחילוקי הדעות, הנוכחיים שמנעו עד כה כינוסה
של גינבה ישארו בעינם. השגריר העיר שמביע דעתו האישית, אך עם כל רצוננו
לראות בהצלחת התהליך המביא להסדר כולל אסור לנו להתעלם מהאפשרות
שהתעקשות הערבים בענ"נ אש"פ ימנע את כינוס גינבה, והפער הנמשך
בעמדות הממשיות יכול להביא לכך שאפילו גינבה תתכנס היא תסתיים
בכשלון. מבלי להחליש את המאמץ להגיע להסדר שלום כולל, הביע השגריר חשש,

9/...

מברק נכנס – מסווג

דף מספר .... מתוך .... דפים

עותק מספר .... מתוך .... עותקים

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

= 9 =

שימת כל הקלפים על מהלך אחד שעלול לא להצליח עשויה להביא אכזבה ותיסכול על כל הסכנות הכרוכות בכך.

חביב שאל מה מציע השגריר לעשות. השגריר השיב שלדעתו יש לעבד גם דרך אלטרנטיבית שבמקרה והנסיונות להגיע לשלום כולל יכשלו יהיה FALLBACK POSITION דהיינו מו״ם על סיום מצב המלחמה כדי לא להשאיר חלל מדיני מסוכן.

חביב אמר שבמקרה של כשלון המאמץ להסדר סופי ממילא תפנה אמריקה לחיפוש דרכים אחרות אך מוקדם לעשות זאת עכשיו כי זה יקשין התמסרות הצדדים לחפש הפתרון הכולל.

השגריר אמר שאיננו מציע זאת עכשיו אבל מציע להתכונן לאפשרות כזאת כדי שלא נעמוד כולנו במצב מדיני לא נוח.

חביב ובקוואנדט שאלו מה ניתן לעשות בשלב זה והשגריר השיב שניתן לפחות להפחית את הציפיות שיוצרות ההכרזות ששנת 1977 תביא את הגאולה ויש לדבר במונחים יותר ריאליים ולא ליצור ציפיות מוגזמות בקשר לכינוס ג'נבה ללא הכנה מתאימה.

(הערה: הדברים נאמרו לפני דברי הנשיא לעתונאים בנושא זה).

ב נ צ ו ר ==

שהח רהמ מנכל שהבט מנכל י. רביב רבינ/מצפא רם רוזמן

כל המוסר תוכן מסמך זה, בולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים), תשי״ז - 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

דף מספר 7 מתוך 41 דפים

עותק מספר 1 מתוך 2 עותקים

מס 425

סודי ביותר

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

נשלח 261630 אפר 77

מ י י ד י

עדיון.

אתרטון הזמינני הבוקר על מנת למסור דווח מסודר יותר על בקורו של חדאם.

1. הנקודה העיקרית בבקור היתה שהבקור היה צריך להיות השלב הראשון של השיחות של הנשיא עם אסאד. המטרה האמריקאית היתה לנסות ולמנוע מהסורים הפתעות לגבי אופי וסוג השיחה שהנשיא מתכוון לנהל עם אסאד.
הנשיא בשיחתו עם חדאם חזר והדגיש את מחוייבותה העמוקה של ארהב לשלום באזור ואת הצורך לנוע לקראת מטרה זו משך 1977. הנשיא חזר באזני חדאם על כוונתה של ארהב לאחר הסבוב הנוכחי TO ASSESS THE TOTALITY של העמדות של הצדדים ולאחר מכן לחזור ולהתיעצ עם הממשלות הנוגעות בדבר. הנשיא הזכיר את האפשרות שהוא יבקש אז מהמזכיר לחזור ולצאת לסיור באזור.

2. הצד האמריקאי בשיחות עם חדאם התרשם מהרצינות של גישתו. חדאם חזר ואמר פעמיים שסוריה מעונינת בשלום צודק, יציב וקבוע.
הוא אמר והדגיש שלדעתו רצון זה מהווה שינוי יסודי בגישה הערבית (שאלתי בנקודה זו באם הוא דיבר על שינוי בגישה הסורית, אתרטון אמר שחדאם דיבר על העמדה הערבית בכללותה).
ESSENCE לגבי המרכיבים אמר חדאם שהבעיה הפלשתינאית היא ה
קשה להעלות על הדעת יציבות באזור ללא פתרון הבעיה הפלשתינאית.
הוא הדגיש את הצורך של יצוג אשפ בגנבה. באם הפלשתינאים לא יקחו על עצמם אחריות אינ כל אפשרות להגיע לפתרון. באם אשפ תסרב להשתתפ בגנבה יווצר מצב חדש ועל סוריה יהיה אז להגיע להחלטה חדשה. (בנקודה זו הדגיש חדאם הלוכ ושוב שמובנ שיהיה על אסאד לקבל החלטות חדשות כפי שהוא בבלל נסה כל זמנ השיחות להדגיש אחריותו של אסאד לקבלת החלטות).
חדאם עמד על הצורך של הקמת מדינה פלשתינאית על טריטוריה פלשתינאית ובמסגרת כל החלטות האום. לגבי הקשר בינ מדינה פלשתינאית לבינ ירדנ אמר שזאת בעיה שעל הפלשינאים וירדנ להחליט ביניהם לבינ עצמם. לגבי

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו
או מקצתו לאדם שאינו מוסמך
לכך - עובר על החוק לתיקון
דיני העונשין (בטחון המדינה
יחסי־חוץ וסודות רשמיים),
תשי"ז - 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

דף מספר 2 מתוך 2 דפים

עותק מספר 7 מתוך ______ עותקים

= 2 =

סודי ביותר

השאלה הטריטוריאלית לא היו בפני חדאם כל חדושים מעבר לעמדה הסורית הידועה, דהיינו שלא יכול להיות כל ויתור על איזה טריטוריה שהיא שנכבשה מאז 1967 וזה כולל את ירושלים.

3. הנשיא בלה זמנ רב יחסית על בעית מהות השלום. הוא נסה להדגיש עד כמה שאלה זו היא CRUCIAL מבחינתה של ישראל.

חדאם שלא נכנס לפרטי השאלה אמר שלדעתו הפסקת מצב הלוחמה והקמת מדינה פלשתינאית יהוו נקודת מפנה. מבחינה פסיכולוגית יתפתח אז רחף למצבים חדשים.

הוא הדגיש שלדעתו הפסקת מצב הלוחמה היא נקודה התחלתית ושסוריה לא תחזור אז למלחמה.

השיחה עם הנשיא ארכה כ -45 דקות ונוהלה באמצעות מתורגמנ.

4. בשיחה עם המזכיר העלה המזכיר שאלות של הסדרי בטחונ. חדאם לא השיב לנושא בפרוט אכ אמר שלדעתו ערבויות מטעם מועצת הבטחונ יהיו הערבויות היעילות ביותר. כנ דובר בשיחה עם המזכיר על הבעיה של ייצוג אשפ בג'נבה. חדאם היה דבק בתפיסה הסורית של משלחת ערבית אחידה.

(אתרטונ העיר שגם חוסינ דבק באותו הרעיונ אכ בצורה פחות דוגמטית).

5. לחדאם היה מעט מאד להגיד לגבי מוסקבה וכנ לא נגע בלבנונ. לגבי מוסקבה הסתפק באומרו שאינ שינוי בעמדות הסוביטיות הידועות.

6. מבחינה כללית אמר אתרטונ שהוא מצא את חדאם פחות נוקשה ו MORE SOBER מרגיל. למרות שבזמנ ארוחת צהרים חזר בוכוח עם חביב TO HIS OLD SELF.

בר אונ.==

שחח רהמ מנכל שהבט ממנכל י.רביב שק ארגוב אבידר רוזן רביב/מצפא רמ ר/אמן
צג/אפ

משרד החוץ

מברק נכנס — מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מרשימה זו הוכנו 2 מעתקים
שם המאשר אלי מזרחי
חתימה אלי מזרחי
תאריך 13.4.77

דף מספר 1 מתוך 8 דפים
עותק מספר 6 מתוך 31 עותקים

מס' 129
נשלח 101400 אפר 77

סודי ביותר

אל: המשרד
מאת: ושינגטון

אל: מצפא. מרכז. ע.ו.ג.מזתים.
שיחה בארוחה עם קוונדט מהמועצה לבטחון לאומי.
ביקור סאדאת.

א.אפריקה-

1) סאדאת הקדיש חלק ניכר מהשיחות לדיונ. על החדירה הסובייטית לאפריקה. סאדאת אמר ששוקל האפשרות להגיש סיוע צבאי לזאיר, ואכנ. בינתיים קבוצת קצינים מצריים הגיעה לקינשאסה ב-7 אפריל, כדי לבדוק המצב ולהגיש המלצות לסאדאת על צרכי זאיר ואם יש צורך בשיגור יחידה מצרית לקטנגה.

2) סאדאת אמר שאמנמ מכיר בחולשת משטרו של מובוטו וכי צבאו בלתי יעיל ואפילו זמותו של מובוטו אינה חיובית ביותר, אלא שהחדירה הסובייטית לאפריקה נראית מתוכננת היטב וכי בהדרגה מנסה ברית"מ להשיג מעמד דומיננטי בכל אפריקה השחורה על כנ. חייבים לבולמה. עמ זאת התבטא בנ.ימה בקורתית כלשהיא על מובוטו המחזיק את יחידות העילית של צבאו בקרבת קינשאסה ואילו לחזית שולח את היחידות הגרועות יותר.

3) כאשר סאדאת דיבר על טנקים סובייטים בשימוש הפולשים מאנגולה לזאיר, העירו האמריקנים כי במידע של ארהב אינ כל אימות לכך וביקשוהו לפרט ההוכחות. סאדאת השיב שהדבר ידוע לו ממקורות טובים. כאשר הצד האמריקני חזר על גירסתו, הגיב סאדאת שיבדוק טיב המקורות והמידע שלו. איש שיחי מעיר כי אפיזודה זו אופינית לסגנונ דיבורו של סאדאת.

ב. אספקת נשק למצרים-

1) סאדאת אמר שמעונינ לקבל הרבה נשק מארהב והזכיר סוגים ופריטים רבים. בשיחו עם בראונ שר ההגנה פירט יותר בנושא זה. הצד האמריקני הבהיר לו שארהב לא תהיה ספקית נשק מרכזית של מצרים וכי בכל מקרה אינה יכולה לספק לו נשק בעל אופי התקפי. בנוגע למטוסי

2/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 2 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 31 עותקים

סודי ביותר

F-5E נאמרה לו בפירוש תשובה שלילית, וסאדאת מעט ולא הודרכה על כך. סאדאת לא ביקש טילי טאו. כללית נאמר לסאדאת שיבדקו מה אפשר לספק.

2) הכוונה עתה לגבש הצעה שתובא לאישור הנשיא ואחרי כן תוגש לקונגרס. לשאלתי אם נגמשים APC כלולים בקטגוריה זו השיב בן שיחי בלאו מוחלט, והוסיף שהכוונה למערכות קשר חדישות וציוד אחר הכלול בקטגוריה של NON LETHAL WEAPONS יתכן ויכללו מספר קטן נוסף של מטוסי תובלה B-130 בנוגע למסוקים מבחינים המומחים האמריקנים בין מסוקי לחימה לבין מסוקי שרות אך לא ברור אם סאדאת מעונין במסוקי שרות מארה״ב.

3) בנקודה זו ביקש איש שיחי שלא אשאל ולא אלחץ עליו לפרטים נוספים מה גם ועדיין לא גובשה ההצעה שתובא בפני הנשיא.

4) בהקשר נושא הנשק ציין סאדאת כי שבעת מטוסי C-130 שסופקו לו על ידי ארה״ב מילאו תפקיד חשוב בהעברת הכוחות הסודאניים ממצרים חזרה לסודאן לשם דיכוי ההתקוממות נגד נומירי בקיץ. כאן העירו לו שארה״ב הסכימה בשעתו לספק למצרים שישה מטוסים כאלו וכי עד כה סופקו רק חלק מהם, בשלב זה התברר כי איש מהנוכחים בשיחה לא ידע כמה מטוסים כבר סופקו למצרים ולבסוף נתקבלה הערת אילטס שסופקו ארבעה או חמישה.

5) בן שיחי הסכים אתי כי גם אם סאדאת ישגר קצת ציוד צבאי לזאיר הרי בשביל צרכי זאיר יש לצבא המצרי נשק די והותר, רק שזה אינו יכול לשמש נימוק בידי סאדאת בפניתו לארה״ב.

ג. מהות השלום-

1) הנושא המרכזי בשיחות עם סאדאת הן בבית הלבן והן במוסד היה מהות השלום. הנשיא הציג העמדה האמריקנית בבהירות ובתקיפות בהתאם לקווים אותם פיתח במסיבת העתונאים שלו ובנאום קלינטון.

3/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

הנשיא אף הרחיב ופירט מרכיבים שונים של השלום שלא הוזכרו על ידו פומבית, תוך איזכור מפורש של החלפת שגרירים.

2) סאדאת חזר על עמדתו הידועה בהתבטאו כמעט לפי מתכונת הקלישאות שטבע בראיונותיו הפומביים. סאדאת לא שלל על הסף את הנורמליזציה אלא אמר שזה קשה ולא יכול להתבצע עכשיו וכי המצב בארצות ערב לא יאפשר נורמליזציה כזו במועד להסכם. סאדאת הוסיף שהוא אישית אינו מתנגד אך לא יוכל לעשות זאת ויתר על כן בודאי שלא להכני[ס] זאת לגוף הסכם השלום. לדעתו של סאדאת כל הדברים הללו יכולים לקרו[ת] אך קודם צריכה ישראל לחתום על הסכם השלום ולבצע את הנסיגה.

כאשר הנשיא לחץ עליו באומרו שארה"ב אינה רואה אפשרות לתבוע מישראל לקבל עקרונית הנסיגה לגבול הלגלי אלא אם כן כל צעדי הנורמליזציה יוכללו בהסכם ענה שוב סאדאת שאינו מתנגד לתהליך הנורמליזציה וכי הוא יבוא אחרי כן וזוהי רק שאלה של זמן.

3) האמריקנים אמרו לסאדאת שאם ככה הדבר הרי גם הנסיגה הישראלית תשתרע על משך זמן ארוך יותר והשלבים האחרונים שלה יתעכבו עד לביצוע הנורמליזציה שתבוא אחרי מה שהוא מכנה בשם הסכם השלום. האמריקנים הדגישו שמשך זמן הנסיגה הוא כנראה תהליך ארוך ומכל מקום לא מתקבל על הדעת להשלים הנסיגה בהתאם לדרישתו בזמן ביקור ואנס בקהיר בה קבע מסגרת של שישה חודשים.

4) סאדאת השיב שמוכן להכיר בכך שיש קשיים ולכן מסכים להארכת משך הנסיגה עד לשנתיים. סאדאת נקט בלשון — COUPLE OF YEARS

סאדאת הוסיף כי פרק זמן ארוך יותר להשלמת הנסיגה מרגע חתימת הסכם השלום עלול לחבל בהסכם הירות ויעורר התנגדות בארצות ערב.

5) הצד האמריקני חזר לנושא הנורמליזציה תוך הצגת שאלה לסאדאת אם יסכים שמרכיבי הנורמליזציה אמנם ייכללו בהסכם אולם הלכה

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 4 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 31 עותקים

סודי ביותר

יתבצעו בצמוד לשלבי הנסיגה ואילו מרכיבים אחרים יתבצעו אחרי כן תוך קביעת מספר שנים קצוב. סאדאת ענה בתשובה כללית ובלתי מחייבת. בשלב זה הציע הנשיא להניח לפי שעה לנושא הנורמליזציה ולעבור לדון על נושא אחר. להפתעת כולם הגיב סאדאת בנקודה זו באומרו כי מוכן לשקול ולבדוק האפשרות של הכנסת אלמנטים או מרכיבים מסויימים של הנורמליזציה לגוף הסכם השלום וכי המרכיבים האחרים יבואו אחרי כן. בנ. שיחי ציין שאינו רוצה לפרט את דברי סאדאת בנקודה זו מה גם וסאדאת לא התבטא באופן קונקרטי ומחייב אלא הזכיר כלאחר יד מספר אלמנטים לדוגמא, על כן קוואנדט אינו רוצה להשערות על ידי יצירת אופטימיות מסויימת שהיא עדנה מוקדמת.

6) בנ. שיחי העיר כי אופן תגובת סאדאת שפכה אור מסויים על אישיותו. באותו רגע בו ביקש הנשיא להפסיק הדיון על נושא השלום רק אז נראה חרדה ונקלטה בתודעת סאדאת ההכרה עד כמה הנשיא נחוש בעמדתו וסאדאת פירש דברי הנשיא שביקש לקטוע הדיון על השלום והנורמליזציה כהבעת מורת רוח מצד הנשיא על עמדת סאדאת ואז לפתע כלאחר יד השמיע מספר ויתורים להם לא היה מוכן להסכים במהלך חלופי הדברים בנושא זה.

7) קוואנדט סיכם נושא השלום והנורמליזציה באומרו כי חלה התקדמות מסויימת בעמדת סאדאת מאז ביקור ואנס בקהיר. סאדאת הסכים עכשיו כי משך הזמן להשלמת הנסיגה מרגע חתימת ההסכם יהיה שנתיים במקום שישה חודשים וכי מרכיבים מסויימים של הנורמליזציה יוכנסו לגוף ההסכם. נכון שאמנם זה לא הרבה ואולי ההתקדמות מצד סאדאת היא רק בשעור של עשרים אחוזים, אבל זה משהו ובמיוחד שהשינוי הזה ארע תוך חודש וחצי.

ד.גבולות-

1) סאדאת קבע בתקיפות כי הנסיגה בסיני חייבת להיות מלאה

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 31 עותקים

סודי בהחלט

לגבול הבינ"ל שהינו הליגלי. סאדאת דחה לחלוטין את הרעיון של הצבת
כוחות ישראלים לזמן ארוך או באופן זמני מעבר לגבול הלגלי
ברצועה של אזור בטחון. סאדאת אמר שאם חותמים על הסכם שלום צריכה
הנסיגה הישראלית להיות מוחלטת ומלאה. סאדאת התפלמס עם הטיעון
הישראלי של הצורך בהצבת כוחות ישראלים בשאמ אל שייח באומרו
שהסימת מיצרי באב אל מנדב במלחמת אוקטובר הוכיחה חוסר
הממשות בטיעון ישראלי זה.

2) סאדאת מוכן לסידורי בטחון אחרים כגון רצועת פירוז, כוחות
בינלאומיים וכו ארלם חזר ואמר שבשום פנים לא יסכים להצבת
כוחות או מאחזים ישראלים מעבר לגבול הלגלי. סאדאת דחה בתוקף
כל רעיון בנוגע לתקוני גבול כלשהם בסיני באומרו כי כלל זה
חל גם לגבי הגולן. המקום היחיד בו רואה סאדאת אפשרות לתקוני
גבול קטנים זה בגדה המערבית הירות ולדבריו בתוך שטח פלסטין
לא היו מעולם גבולות בינ"ל מוכרים.

ה. הבעיה הפלסטינאית-

1) סאדאת דיבר בביטול על המשמעות והחשיבות של חומרת ההחלטות
שנתקבלו במועצה הלאומית הפלסטינאית. לדבריו העיקר הוא שהובטח נצחון
ערפאת במועצה, והרי ערפאת נאלצ להסכים לנוסח מסויים על מנת שיוכל
לקיים את שלטונו ולנטרל את הקצוניים. עכשיו אחרי כינוס המועצה
ידיו של ערפאת חופשיות לעשות כרצונו.

2) סאדאת גרס שעכשיו המאמצ צריכ להיות להביא את הפלסטינאים לגנבה
אשר במילא תתכנס על בסיס החלטות 242 ו-338. ומכאן משתמע
בהכרח כי אשפ מקבל החלטות אלו. לגבי אופנ הייצוג של אשפ אחר [illegible]
שיהיה במשלחת ירדנית פלסטינאית משותפת או במסגרת המשלחת הירדנית.

3) האמריקנים הגיבו כי ישראל וארהב לא יקבלו זאת ומכל מקום
ארהב לא תסכים להשתתפות אשפ עד אשר יקבל מפורשות את ההחלטות הנ"ל של
מועבים.

6/..

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

4) בתשובה לשאלתי אמר בן שיחי כי סאדאת דיבר במושגים כלליים גם בנושא הפלשתינאי לא עשה אבחנה בין מדינה ירדנית פלשתינאית אחת בת שני חבלים אוטונומיים עם ריבון אחד, לבין שתי מדינות ריבוניות הקשורות ביניהן. מכל מקום אי אפשר היה להבין בדיוק אל מה מתכוון סאדאת כיצד הוא רואה זאת ומה העדפתו.

5) שאלתי אם לא לחצו עליו יותר בנושא הגבולות או בנושא הפלשתינאי שהרי בגלל עמדת מדינות ערב התובעות שיתוף אשפ בגנבה כיצד יהיה ניתן להתכנס. בן שיחי ענה שעיקר הדיון במכלול הסכסוך הוקדש לנושא השלום והנורמליזציה, וכי הצד האמריקני מיקד עיקר לחצו על סאדאת בנקודה זו היות ולדעת ארהב נושא השלום צריך להיות נקודת מוצא לשלום ולהשגת הסכם, יתכן ובשיחה בארבע עיניים חזר הנשיא לדיון נוסף גם על נושאי הגבולות והבעייה הפלשתינאית אולם לאיש שיחי אין מידע על כך.

ו. ההתרשמות מסאדאת-

1) בן שיחי הדהד שמא אופן ניהול השיחות מצידם עם סאדאת איננו מתאים לאופיו ולסגנון דיבורו של סאדאת. יתכן ויש מקום לא להרפות ממנו בכל נקודה ונקודה כאשר הוא מגיב בדיבורים כלליים ומעורפלים למשל כאשר אמר סאדאת שלא יוכל להכניס לנוסח ההסכם סעיף בנוגע להחלפת שגרירים אולי היה מקום לשאול אותו מיד אם יסכים לרמה אחרת של ייצוג ויחסים דיפלומטיים כגון קונסוליות או INTEREST SECTION בשגרירות של מדינה שלישית או משהו דומה למשרד הקשר האמריקני בפקין.

2) קשה לנהל מומ עם סאדאת משום נטייתו לדבר במושגים ובמונחים כלליים איננו מדייק בלשונו איננו מדקדק בבחירת המלים ולעיתים מפריח רעיון ואחרי כן חוזר בו. לאור זה הינו ומה כיצד ובאיזה אופן ניהל קיסינגר את המומ עם סאדאת.

3) באופן אישי סאדאת הינו נעים כאיש שיחה ובעל חן רב, ויכול

7/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 7 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 31 עותקים

סודי ביותר

להיות לבבי. בדיונ על אפריקה ונושאים אחרים החורגים
ממסגרת הסכסוכ בא זהות הפגינ סאדאת תפיסה גלובלית של מדינאי
בינל בעל שיעור קומה.

4) מעניינ ומשעשע כאחד היה לשמוע את סאדאת מעלה זכרונות על מלחמת
אוקטובר, הוא הציג גירסה שלו שהיתה מובנ שוב ומקובל בארהב והגדיר
למשל את השתלטות צהל על הגדה המערבית של התעלה כהסתננות.

5) זהו שוב קו אופייני לסאדאת שלא רק מדבר במונחים כלליים אלא
אפ לעיתים גודש את דבריו ותאוריו בפרטים ובעובדות ככיכול שאינם
תואמים המציאות. צד זה באישיותו של סאדאת בא גמ לידי ביטוי בנאומיו
הפומבים. מבחינה זו קיים דמיונ בינו לבינ נאצר, אולם
בהבדל אחד והוא, שסאדאת ככל אימת שהוא מציינ תאריכ של ארוע
או פגישה מסויימים התאריכים אצלו בדוקים ומדוייקים.

ז. המהלכים הבאים-

1) קוואנדט אמר כי בהשוואה בינ סאדאת אסד וחוסיינ: הרי בנושא הגבלות
עמדות אחידה ושלושתם נוקטים בארוחה תקפיות. בנושא השלום נמצא
סאדאת באמצע בינ חוסיינ לאסד. ואילו בנושא הפלשתינאי קשה לקבל
תמונה ברורה היכנ הם עומדים.

2) אמרתי כי אמ מנסים לעשות תחזית הרי עמדות סאדאת חוסיינ
ואסד פחות או יותר ידועות ואינ להניח שאסד יגלה גמישות רבה
יותר מזו שגילה סאדאת בנושא כלשהוא. אמ ככ בסופ מאי יושלם
סיבוב השיחות הנוכחי וביוני יצא ואנס לאזור וקשה לתאר שיצליח
להשיג מהערבים הרבה יותר ממה שהשיג הנשיא אמ כנ כיצד הינו
רואה בסתיו הקרוב את דיוני גנבה. קוואנדט העיר בתחילה שיתכנ והמזכיר
יזחה בקורו באזור ליולי. קוואנדט אמר שהינו מסכים כי הפער
עודנו גדול מאד אכ בכל זאת התקדמנו כברת דרכ קטנה עמ הערבים
ולכנ צריכ להמשיכ ולנסות. קוואנדט הוסיפ כי שאלתי מזכירה לו שבסעודת

8/..

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 8 מתוך 8 דפים

עותק מספר 6 מתוך 31 עותקים

סודי ביותר

הערב שנערכה בשגרירות המצרית לכבוד סאדאת פגש את קיסינגר אשר שאל קצרות את קוואנדט: "האם אתם הולכים לגנבה כדי לנהל מומ או כדי לאשר הסכם" קיסינגר הוסיף: "מעניין לראות איך אתם חושבים להגיע לזה". קוואנדט אמר שמהערת קיסינגר משתקפת בבירור תפיסתו שיש לחתור ולהגיע עד להסכם לפני כינוס גנבה, וכי הינו מסתייג מהקו של הממשל הנוכחי המשתדל אמנם לקרב עד כמה שאפשר בינ עמדות הצדדים אכ משאיר חלק ניכר מהמומ לועידת גנבה.

3) קוואנדט הוסיף כי אחת המטרות ארהב שואפת להשיג בביקור פהד מתכוונת לאותם קשיים עליהם הצבעתי בשאלתי. הכוונה היא לשכנע את פהד שסעודיה תשפיע על אסד ועל אשפ בנושא השלום והנורמליזציה וכנ בנושא הבעיה הפלשתינאית.

עד כאנ.

הערה: קוואנדט אמר שאינו יודע מה בדיוק דיווח ומזכיר לשגריר על ביקור סאדאת ולכנ מבקש שהדברים שימסר לי בשיחתנו לא ידלפו ולא ייוחסו אליו מה גמ וזוהי שיחה פרטית.

תורגמנ=

שהח רהמ שהבט מנכל ממנכל אביאר ארגוב רוזן י.רבינ שן אמוג רביב/מזפא רביב/מצתיב רמ ר/אמן

מזכר (להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: ע' לנהרי - ענף תשלום רוה"ל	התאריך: 18.4.77
מאת: ועדת חוץ ובטחון	תיק מס'

הנדון:

רצ"ב 3 פרוטוקולים:

1) פרוטוקול מס' 314 (א') - סיור ועדת-
חו"ב בסיור בסיני ב 20.3.77

2) פרוטוקול מס' 28 ישיבת המליאה
בהשתתפות רמטכ"ל + חו"ב מה- 19.3.77

3) פרוטוקול מס' 71 ישיבת ועדת-
המשנה מיום 25.3.77

בברכה,

[illegible] הוגר

370

לשכת הפרוטוקולים
דף 32 מתיך דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון
הכנסת השמינית
מושב רביעי

-סודי-

פרוטוקול מס' 314/א'

מביקור ועדת החוץ והבטחון בפיקוד צפון
ביום א', א' בניסן תשל"ז - 20.3.1977

השתתפו: חברי הועדה : י. נבון - יו"ר
א. הרליץ
ז. ורהפטיג
ד. זכין
א. יריב
א. לבני
ש. לוין
א. רימלט
י. שערי
ס. תלמי

מוזמנים: הרמטכל רב-אלוף מ.גור
אלוף פיקוד הצפון - אלוף ר. איתן
אל"מ א.יערי - קמ"ן פיקוד צפון

נציגי הג"מר: -
י. צחור - פיקוד צפון, סמחט 769
שמואל עמר -מפקד חבל גורן
בני - מטולה, סג"ב
י. גולדברג
א. שמיר - הגושרים
א. יעקובסון - מעין ברוך, מפקד חבל יפתח
דבי - חניתא
מוטי -
מתי -
עמוס
עוזי - מעמע

מזכיר הועדה: א. רדאי

רשמה: ש. אלטרמן

סדר היום:
1) סקירת אלוף פיקוד הצפון
2) פגישה במטולהה עם נציגי ישובים בנושא הג"מר
3) סכום הביקור בהשתתפות הרמט"כל (בשדה דב)

-=-=-=-=-=-=-

לשכת הפרוטוקולים
דף 32 מתוך דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-
20.3.77

היו"ר י. נמן: אני פותח את הישיבה. אלוף פיקוד הצפון, בבקשה.

אלוף א. איתן: בקר טוב. נהיה בעיקר בגיזרה הזאת של מטולה וממנה נתרשם על המובלעות הנוצריות. נקבל הסבר בשטח על הפעילות שלהם ועל היכולה שלהם. תהיו גם בגדר הטובה. תראו את הפעילות שם. מכאן נעלה לחרמון.

עכשיו תקבלו סקירה על כל פיקוד צפון, על היערכות האויב בשלש הגזרות - לבנון, רמת הגולן וירדן, וכחות נוספים שיכולים להשפיע על הגיזרה שלנו, על הזירה המזרחית.

אחרי הסקירה בכמה מלים, תהיה לכם הזדמנות לשאול שאלות ואחר-כך אסביר את המצב של כוחותינו מול הפריסה הנוכחית והפעילות בשלש הגזרות. תהיה לכם הזדמנות לשאול שאלות גם בתחום הזה. אחרי שנחזור מהגדר הטובה, תהיה פה פגישה עם הנציגים של ההגנה המרחבית. הם יעלו כל דבר שהם רוצים להעלות בשטח שנוגע להם. גם אותם תוכלו לשאול שאלות ולקבל התשובות.

אל"מ א. יערי: עיקר הדברים מופיע בטבלאות, כך שנוכל לקצר. הסקירה שלי על כוחות האויב הנמצאים בשטח מול פיקוד צפון.
אני מתכוון להצביע על המדינות הבאות: סוריה עם סד"כ טנקים של 2400 במצאי ו)1800 טנקים בסד"כ פעיל; ירדן -700 טנקים; עירק 2000 טנקים, מהם 1700 בסד"כ פעיל; סעודיה -קרוב ל-400 טנקים, מהם 200 בסד"כ פעיל. סך הכל יש כ-5500 טנקים בכל המערכות מצאי, 4300 בסד"כ פעיל. כנ"ל קנים, ארטילריה וכל השאר.

הזכרתי היקף אחד שהוא משמעותי. כמובן גם הארטילריה היא משמעותית. סך הכל אנחנו רואים למעלה מ-4 אלפים טנקים בסד"כ פעיל אפשרי, קרוב ל-5000 נגמשים, קרוב ל-3 אלפים קני ארטילריה.

י. שערי: הכל מבטא גידול?

אל"מ א. יערי: הכל מבטא גידול. בסוריה היוxx קצת מעל 2000, בירדן היו פחות, בעירק היו פחות,, בסעודיה ודאי פחות. אין גידול במספר משגרי קרקע- קרקע, שנשארו באותו מעמד. צריך להוסיף טילים בעירק - סקדים ופרוגים. אינני יודע אם טילי קרקע-קרקע בעירק יופיעו. אני מדבר עכשיו על הגבול שכולל את פיקוד מרכז, מראש הנקרה עד שארם א שיך. לסעודיה יכול להיות חלק סגולי באיזור שארם. סעודיה מעורבת בשטח פיקוד צפון, כי היא בעבר תרמה חיל משלוח, חטיבה בירדן וחטיבה בסוריה עם התוספות וארטלריה.

א. לבני: בכל המבנה הזה סעודיה עדיין פחות מ10%.

אל"מ א. יערי: זו קצת בופהלטריה. אנחנו מעריכים לגבי חילות משלוח שיופיעו בזירת פיקוד צפון - סוריה, ירדן, עירק ומשהו מצפון אפריקה לשם אילוסטרציה: בסוריה היו קובנים ומרוקנים.

בנוסף למה שהצבא הסורי והירדני נותנים, אנחנו רואים את עירק מפרישה שתי דויזיות, 2 חי"ר, שריון וממוכנת, 450 קני תותחים. סעודיה מפרישה שלש חטיבות, אחת משורינת. עכשיו הם בונים. וצפון אפריקה מפרישה.

אנחנו רואים היום אפשרות שבזירה שלנו בחזית המזרחית (הערבים קוראים לה חזית צפונית וחזית מזרחית) יהיו כ-14 דויזיות משורינות וממוכנות וחי"ר. סד"כ די גדול של כוחות מיוחדים.

אגב לזה צריך לחבר את סד"כ המסוקים. כאשר מדברים על כוחות מיוחדים, מדברים על פוטנציאל של העברה באויר במסוקים. הפוטנציאל די גדול, אם מצרפים את עירק וסוריה ביחד. בסוריה סד"כ המסוקים גדול פי שנים, מ-35 במצרים ל-70, בעיקר למעלה מ-100.

אנחנו מדברים על עוד חטיבות עצמאיות שניתנות לציוד.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 32 מתוך דפים	
עותק 3 מתוך 6 עותקים	

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

20.3.77

אל"מ א. יערי

יש בסוריה חטיבה עצמאית ויש חטיבות אחרים - אפשר לצווד אותן, הן לא תיקניות. אנחנו מדברים על 3700 טנקים בסד"כ פעיל שיכולים לפעול בזירה, על למעלה מ-2000 קני תותחים. זה סך הכל הצבאות.

בקצרה, מה היחידות העיקריות של כל צבא? סד"כ המטוסים - בין 600 ל-700 מטוסים, כולל עירק, ירדן וסוריה יכולים לפעול בזירה.

היו"ר י. נבון: בטבלה מופיע קרוב ל-1000, מדוע ההנמכה?

אל"מ א. יערי: ישנה כמות מטוסים שלא מוציאים מהארצות, כמו סעודיה. הרבה יותר מציאותי - עוצבות מאורגנות שיתקפו אותנו.

הנקודות העיקריות של כל אחת מהארות: בלבנון אין שום דבר, אם כי עכשיו הם מתכננים כל הזמן מה צריך להיות צבא העתיד של לבנון. השלטון הנוכחי בלבנון מאד צמוד לסורים ולהשקפה הסורית. יש סיכוי די נכבד שדמות הצבא הלבנוני תהיה סורית.

הם צריכים את הצבא בגלל שיווי המשקל של לבנון עצמה. בעבר צבא לבנון היה מעל ומעבר כל שאר הסכסוכים. ברגע שהתפורר במרץ 76, לא היתה שום אישיות לבנונית. סעודיה בריאורגניזציה. כאשר הוציאו את החטיבות מסוריה וירדן, הם טענו שהם הולכים לריאורגניזציה, אם כי היו להם גם שיקולים פוליטיים. הם בונים חטיבת שריון שניה, טנקים, חיל אויר. את כל זה יישמו לצבא. באיזה מידה יגיע ליכולת מבצעית ואיפה יכול לסייע - זה חשוב ביותר. חיל משלוח פירושו יותר קביעת דגל סעודי. אם ירצו להפעיל אותו באיזור החשוף מאילת לשארם, לשתי חטיבות סעודיות יש משמעות גדולה. זה יגרום לנו כאב ראש.

א. יריב: יש להם עוד כוחות?

אל"מ א. יערי: יש להם. הם יכולים לפעול או לתרום לאחרים. זה לא כוח גדול במיוחד, אבל זו הבעיה שהוא מציג לנו. לא הייתי אומר שהבעיה שהוא מציג לנו היא במסגרת חיל המשלוח, זו רק תוספת כוח.

הצבא העירקי משלים במרץ, כל הזמן, את בניית תשע הדויזיות שלו. עיקר המהלך שיכולים כרגע למכן שתי דויזיות, אחת מוכנה ושתי מתמכנות. דויזיה עירקית היא דויזיה גדולה, לפחות מבחינת סד"כ הטנקים. 320 טנקים לעומת 240 בסוריה. דויזיה ממוכנת עירקית יכולה להגיע עד למעלה מ-250 טנקים, אם יהיו לה גדודים משוריינים. גדוד הטנקים העירקי יותר גדול.

היה להם " טסט קייס" במלחמה עם הכורדים והם מימשו כמה מלקחי המלחמה. והעיקר - מה שקרה בשנת 1976, עד קיץ 1976. אמרנו, בואו נציג דגם של חיל משלוח עירקי. ב-1969-1970 הם שלחו חיל משלוח בעדיפות חי"ר, ב-1973 שלחו שתי דויזיות משוריינות פלוס חי"ר. נבנה משהו מאוזן, 2 ח"ר ו-2 משוירנות. במאי-יוני 1976 הדגימו העירקים מה הם מתכוונים בחיל משלוח. הם הופיעו פומבית, הזיזו 5 דויזיות בגבול עם סוריה, הציבו 2 דויזיות משוריינות ודויזית חי"ר ~~אגגגגג~~ בצפון, מאחורי זה עוד 2 דויזיות ממוכנות ומשוריינות. כל זה הודיע במפורש שמתכוונים לשלוח 5 דויזיות להילחם בנו. העירקים הדגימו למה הם מתכוונים היום כאשר מדברים על חיל משלוח בגדלים אלה.

בעבר הנחנו שצבא בן 9 דויזיות יכול להפריש כך וכך. הצבא העירקי כל הזמן בתהליך של רכישה. יש לו מיג 23, טילי קרקע-אויר. זה משמעותי מאד. היום אנחנו חושבים שהצבא העירקי כאשר יופיע עם הדויזיות שלו, יהיו לו טילי קרקע-אויר ס.א 6 להגנה אוירית לארעה, בתוספת למה שיש בסוריה או בירדן.

ירדן זו פרובלמה בפני עצמה. הצבא הירדני עובר תהלים של ריאורגניזציה שהתחילה לפני כחדשיים וזה הדבר המשמעותי ביותר שקורה בחזית שלנו. עד לפני כחודשיים צבא של 5 דויזיות, 2 חי"ר, 2 משוריינות. עכשיו 4 דויזיות - 2 ממוכנות ו-2 משוריינות. דויזיה אחת בוטלה. הם ביטלו דויזיה רביעית שהיתה משמר מלכותי. תוך שבועיים דויזיות חי"ר קיבלו שלש חטיבות ממוכנות.

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77
א. יערי

חטיבת חי"ר של דויזיה אורגינלית עוברת תהליך מיכון. ממוכנת פירושו -2 גד' חרמש,35 נגמשים וגדוד טנקים. משורינה - 3 חטיבות טנקים. בחטיבת טנקים יש גם גדוד חרמש.

הפרובלמטיקה שהדבר הזה מעורר: קודם היו בחטיבת חי"ר 3 גדודים, היום יש 2, כי שלישית ממוכנת. לתפיסת שטח יש אלף בעיות, חסר חי"ר. לעומת זה החטיבה ממוכנת והיא יותר קלה.

קודם לא היו טנקים בחי"ר, היום יש בפועל בשטח גדוד טנקים, לא חביר והוא משחק עם החטיבה. גם בהגנה היא יכולה לפרוש טנקים לכל אורך הציר. בהתקפה הגמישות שלה הרבה יותר גדולה.

בנוסף לזה הם מארגנים בחטיבות גדודי נ.ט, שיהיו מאורגנים ב-2 פלוגות טאו,אפלוגת תולרים וגוד נ.מי, שאותו מחזקים על ידי תותחי וולקן. לדויזיה יהיה כושר נ.ט ונ.מ טוב. כאשר הפרוש, תהיה לה גמישות של לחימה מאוזנת, למרות החוסר בחי"ר. דבר זה יתן את הדוידינדות בהתקפה, אבל גם בהגנה.

לאן הריאורגניזציה הזאת חותרת? זו השאלה שעדיין אין לנו עליה תשובה. אנחנו יודעים שהמבנה הזה מתוכנן לשתי דויזיות משורינות, שלש חטיבות שריון בכל דויזיה (2 גדודי טנקים וגדוד חרמש) ושתי ד יזיות ממוכנות, כאשר בכל דויזיה שתי חטיבות ממוכנות וחטיבת חי"ר.

א. לבני: אני רואה חטיבת תותחנים.

אל"מ א. יערי: זה היה קודם. הם מקבלים מארצות הברית תומתים חדשים והם בונים כבר לכל דויזיה שלשה גדודי חת"ם בנוני ומתחילים לבנות חתם כבד של 203 מ"מ. זה יהיה תקני. הדויזיה תהיה הרבה יותר גמישה.

איפה הם סימני השאלה? ראשית, לגבי החטיבה השלישית שהיא עדיין חי"ר. דויזיה ממוכנת אם תישאר חיר או ממוכנת לתפיסת השטח ? - יש הגיון שתהיה חי"ר. הם יתגברו את חטיבות החי"ר בשביל לתפוס שטח.

דבר שני: האם בדויזיה הממוכנת תתוסף חטיבת טנקים או לא? יש ביטוי אחד בהיערכות שונה בשנה האחרונה שהוא משמעותי. הם פרשו חטיבה משורינת מאחורי דויזית החיר. בזמן האחרון הזיזו את החטיבה. איננו יודעים מה הכוונה לעתיד. שלחו חטיבה אחת לעקבה בשל חילופים. החטיבה המשורינת אשר עדיין ישנה היא תהיה תקנית, תוכפף לדויזיה ממכונת.

עומדת השאלה האם המבנה המרובע הזה מספק אותם? הם דיברו בעבר על 5 דויזיות. הסורים עודדו אותם לכך. נשארו להם מכל התהליך הזה שתי חטיבות חי"ר, שהן 27 ו-36. איננו יודעים מה יהיה איתן. הם רוצים שלעתיד יהיה בסיס ליחידות נוספות, הן קיימות. יותר מזה, הם לקחו חטיבה, העבירו אותה לעמן במקום הדויזיה השלמה הממוכנת שהיתה שם, חטיבה פלוס חטיבת המטכל. חטיבה 4 חושבים אותה לחטיבה של משמר עמן. יכול להיות שבעתיד אפשר לבנות מזה 5 דויזיות. זה גם כן עומד בסימן שאלה.

ז. ורהפטיג: מבחינה מספרית ירדו?

אל"מ א. יערי: לא. גדלו. הם הכניסו שירות חובה. אנחנו הגענו למסקנה שפערי כח אדם גרמו לפירוק הדויזיה. פערי כח אדם מכתיבים את קצב כח אדם בהגנה אוירית. שם צריך להכשיר כח אדם. יש לירדנים כ-90 מטוס. הם צריכים להתחיל לקבל את ההוקים, את הוולקנים הם מקבלים.

זה תהליך נכבד, הוא יוצר בעיות של לוח זמנים, אם הגנה אוירית היא הבעיה.

הריאורגניזציה בצבא ירדן נותנת לו הרבה יותר גמישות

לשכת הפרוטוקולים	
דף 5	מתוך 32 דפים
עותק	3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-
20.3.77

א. יערי

בהתקפה, גם מבחינת המבנה הפנימי של הדויזיה וגם מבחינת היכולת להפעיל את העוצבות. היא יוצרת לו בעיה כאשר אין לו 5 דויזיות, ויוצרת כמה סימני שאלה לגבינו, לגבי תהליך הריאורגניזציה בעתיד.

<u>היו"ר י. נבון:</u> מה מבחינה כמותית אירע בצבא ירדן? נוספו עוד חיילים?

<u>אל"מ א. יערי:</u> הצבא נשאר קרוב ל-80 אלף איש, כמו שהיה. יש כרגע תהליך של כניסת גיוס חובה. לראשונה גיוס חובה יתן עורף של כמה אלפים לשנה, מהשנה הזאת והלאה והוא יכול לבנות עוד כוחות. אם כי זה יוצר פרובלמה בלתי רגילה בירדן.

<u>ש. לוין:</u> המצב הסטטי הזה חל גם לגבי הקצונה?

<u>אל"מ א. יערי:</u> כן. חוץ מהעובדה שפרקו את מטה הדויזיה הזה והקצונה עברה ריאורגניזציה, החליפו מפקדי דויזיות.

<u>ש. לוין:</u> המוצא הבדווי הירדני עדין הדומיננטי?

<u>אל"מ א. יערי:</u> כן, לא רק דומיננטי, גם מבטיח את המשטר.

<u>ז. ורהפטיג:</u> גיוס החובה מכניס את הפלשתינאים.

<u>אל"מ א. יערי:</u> יוצר בעיה. איננו יודעים איך ינווטו אותם, לאיזה יחידות ינווטו אותם.

<u>א. הרליץ:</u> מה היתה כוונת הרה-ארגון - התפתחות מודרניזציה או כוונה ביחס אלינו המחייבת מסקנות?

<u>אל"מ א.יערי:</u> ללא ספק מודרניזציה לכיוון האופנסיבה. זו תפיסה כמעט ישראלית של צבא.

<u>ז. ורהפטיג:</u> מליון וחצי זה אחוז גבוה.

<u>אל"מ א. יערי:</u> זה אחוז גבוה, אבל זה מה שמחזיקים.

<u>א. לבני:</u> יש ארגון או מהלך של קריאה למילואים ?

<u>אל"מ א. יערי:</u> יש.

<u>א. לבני:</u> יש רזרבות של נשק בשבילם?

<u>אל"מ א. יערי:</u> יש. שש שנים אחרי השחרור הוא עוד יכול להיקרא למילואים. מאחר וזה היה צבא מקצועי, שחייל משרת חלק גדול מחייו בצבא, בעית המילואים לא היוותה בעיה. עכשיו עם גיוס חובה זה ייצור מאגר מילואים ממשי. במצרים יש היום מאגר מילואים של חצי מליון.

לגבי סוריה : הדברים המשמעותיים שקרו - בפעם קודמת אמרתי לכם שצבא סוריה ~~עתה עכשיו~~ לפי הסכם ההפרדה. למרות הסכם ההפרדה שהוא מדולל מונחות 2 דויזיות חי"ר ממוכן (דויזיה סוריה היא יותר גדולה מדויזיה ירדנית) עם דויזיה ממוכנת מאחור. בלילה אחד הם יכולים להציב את כולם בחזית.

לשכר הפרוטוקולים
דף 6 מתיך 32 דמים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

החזית מחולקת לשלש גזרות דויזיונויות. בכל דויזיה שלש חטיבות חי"ר ממוכן וחטיבה משורינת. הוציאו שתי חטיבות משורינות ללבנון. בקיץ שלחו את רוב הדויזיה לעירק להוות כח משימה לגבי עירק. בסתו החזירו אותה. היום היא מסוגלת לקרב הגנה, להוציא את החטיבה בלבנון.

ש. לוין: למרות לבנון?

אל"מ א. יערי: למעלה מ-700 טנקים ועוד דויזיה מאחור עם 300 טנקים. קרוב ל-1000 טנקים שיכולים לבוא בלילה אחד למקום היערנות לתקיפה והגנה. הם יכולים לבחור במערכי חירום בשתי תפיסות יסודיות. מערך חירום של שתי חטיבות קדימה ושתים אחורה. אם הם פורשים במערך חירום עם שתי חטיבות קדימה ושתים אחורה, הם מפירים את הסכם ההפרדה. חסרה להם דויזיה משורינת מאחור, כי היא בלבנון.

היו"ר י. נבון: בזמן ריאלי כמה?

אל"מ א. יערי: זמן ריאלי 12 שעות, 30-50 ק"מ. בזמן ריאלי מזיזים את כולם. אחרי שמזיזים אתה צריך לארגן תחמושת. באיזה מידה יגיעו למצב של הכנה קודמת, כך שיפעילו בבוקר?

היו"ר י. נבון: אם יש הכנה מוקדמת?

אל"מ א. יערי: זמן הטנקים בין 5 ל- 7 שעות נסיעה, עם ההכנה. צבא כבד כזה לא זז בבת אחת. הצבא יכול להיערך במערך חירום גם בלי להפר את הסכם ההפרדה, על ידי זה שיסיר חטיבה אחת קדימה ושתי חטיבות מאחור. המהלכים בשטח אפשריים. עם בנויים משלשה קווי הגנה עם פיתוח. זה לא מפר את הסכם ההפרדה וזה מאפשר להם כמעט אותה גמישות. כרגע גם פה תחסר הדויזיה.

היו"ר י. נבון: זו תכנית שאנחנו יודעים עליה?

אל"מ א. יערי: לא. מאז מלחמת יום הכיפורים לא היה לנו מערך חירום שהסורים תפסו. לפני כן היה. רוב הידיעות מדברות על מערך כזה. זה תקני אצלם ומאורגן. היה לפחות סימן אחד בתרגילים.תרגלנו לעצמנו איך לוקחים את הדויזיה הזאת ועושים ממנה משורינת מאחור.

לצורך גמישות בפעם הראשונה אנחנו רואים מחשבה סורית. היום המחשבה יותר גמישה בתכנונים ובשימוש בסד"כ. שתי חטיבות מאחור ושתי הטיבות מלפנים גם כן תרגלו. הם תרגלו איך פועלים בשטח עם הדויזיה החסרה.

א. יריב: הביצורים מאפשרים זאת?

אל"מ א. יערי: כן. הרצועה ראשונה כמעט מלאה. הרצועה השניה בעיקר מאורגנת כך שכוחות משורינים יתפסו אותה. הרצועה השלישית סביב דמשק עם תעלת נ.את,עם מוצבים ועם עומק. הצבא הסורי גם מבחינת אימונים הוא צבא די מוכן יחסית, להוציא את הדויזיות שיש לו בלבנון שבחלקן גם נסיון קרבי ובחלקן צריך למדוד אותן. הצבא המצרי צריך להתחיל בנקודה די נמוכה. בחודשים האחרונים יש תופעה של התכוננות, התארגנות לקראת משהו גם בביקורת, גם בתרגילים, גם בבניית סד"כ. אצל הסורים זה לא כל כך נחוץ, אם כי פה ושם יש תופעות שיכולים לפרש אותן על רקע זה.

אשר לצבא סוריה - לא חלו בצבא שינויים מפליגים כמו בצבא ירדן, להוציא שני דברים: הם עיבו את מערך הנ.ט, הוסיפו טילי מילן וטילי סאגר על בכד"מים (על שריונית) שיורים בבת אחת 6 טילים. בדרגה המטכלי הוסיפו פלוגת נ.ט אשר בנויה מ-54 אגדי נ.ט.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתוך 32 דפים
עותק 3	מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

א. יערי

השינוי החשוב הבא: תוספות שאנחנו מייחסים אותן לכח שנקרא הופעת אסד. עד עכשיו היה כח של חטיבה משוריינת ונ.מ. בזמן האחרון נוספו אגד ארטילרי בינוני וסדנאות ומתחילים לראת צורה של דויזיה. רב הכח ישנו פה, השריון ישנו. יכול להיות מוכפף לו פיג'ה נ.ט השניה.

אינני יודע מתי נוכל להכריז שזו הדויזיה הששית של צבא סוריה, שעוד לא בנו עליה, למרות שניבאנו עליה הרבה זמן.

סד"כ המסוקים הוכפל. חיל האויר הסורי מתעצם כל הזמן, כבר עבר את 400 מטוסי קרב.

נוסף על כל אלה יש דבר משמעותי - מערכת היחסים עם ברית המועצות, שפותחת מחדש את צנור הרכש, טנקים וחיל אויר. הבעיות התחילו להיות די עמוקות עם הפסקת הרכש ביחסים בין מדינות ואפילו בנושא מומחים. אבל זה הסתדר.

י. שערי: הם מקבלים נשק גם ממקור אחר?

אל"מ א. יערי: כן. יש להם גזלים - מסוקים מצרפת. תמיד היו להם עיסקות עם מדינות אחרות, אפילו עם סין יש עיסקות. הבאלק של הציוד של הצבא הסורי הוא רוסי.

א. הרליץ: מהגבול העירקי החזירו את רוב הכוחות?

אל"מ א. יערי: כן. מחזקים את משמר הנשיא.

הצבא העירקי מתארגן לאופנסיבת אביב של כמעט דויזיה. הסורים התרגשו סביב זה, אבל לא הזיזו כוחות.

היו"ר א. נבון: האם היו סימנים דומים למה שהתרחש בצבא המצרי בחודשים האחרונים? נמסר לנו שבמצרים חוששים שישראל עומדת לתקוף מתי שהוא באפריל. משום כך היו פעילויות שונות בצבא.

אל"מ א. יערי: מול מה שנקרא ועדות ביקורת (בדיקה פנימית בצבא) - בצבא סוריה יש.

היו"ר י. נבון: נמסר לנו שבצבא המצרי יש תכונה לקראת אפשרות שישראל תפתח במלחמה.

אל"מ א. יערי: אם ניקח תכנוני מבצעים - הידע שלנו לא כל כך טוב על סוריה. מבחינת מה שרואים בתרגילים השנה - היה תרגיל גדול מטכלי של התקפה. תרגיל קשר אשר הפך לתחל"ג. הנושא היה התקפה די שבלונית, מתקפה של צבא סורי מכביש הגולן עד ירדן. מתכננים אפילו בלי דויזיה שלישית שבלבנון.

א. לבני: מה הקשר הנוכחי בין צבאות סוריה וירדן ? ב) מה מצב הביקורת על הקצונה, בעיקר הבכירה, של סוריה לאור אי שקט והאם יש חילופי מפקדים מבחינת נאמנות?

אל"מ א. יערי: שנת ההדרכה של סוריה התחילה בתנופה. אפשר לפרש שזה שייך לכוננות. האימונים כל הזמן בתנופה, הם לא צריכים להוסיף הרבה על מה שיש להם. אם להשוות לשנה שעברה, אי אפשר לומר שדווקה השנה עושים יותר מאשר בשנה שעברה בסוריה במשך שלשת החודשים הראשונים של השנה.

מבחינת כח אדם - אין שינוי מהותי בצבאות סוריה. יש להוציא גיוסים של מילוי פערים בלבנון וידיעות שמגייסים בעלי מקצוע למילואים אין לנו.

שינוי היערכות לגבי ריכוזים של יחידות בלבנון שהיו מפוזרות באיזור ביירות, על מהסומים

לשכת הפרוטוקולים	
דף 8 מתוך 32 דפים	
עותק 3 מתוך 6 עותקים	

ועדת החוץ והבטחון　　　　　　　　　**-סודי-**

20.3. 77

א. יערי

וכבישים. היחידות מאורגנות יותר טוב לתנועה עם פקודה. מי שרוצה לפרש אחרת, יוכל לומר שהסורים החליטו להפחית את החיכוך עם האוכלוסיה ולירות כאשר אפשר. עם רצח גו'נבלט הוכיחו שזה אפשרי.

בעיות לוגיסטיקה - במצרים יש הקמת מאגרים בלתי שיגרתית, בסוריה לא. ברכש נפתח צינור. מה שרוצה לראות בזה סימן - יש סימן.

א. יריב: מה מימדי העיסקה?

אל"מ א. יערי: מממשים את העיסקה של 75. יש רושם שאסד הולך לעשות עיסקה חדשה.

היו"ר י. נבון: אניה או שתים בשבוע ?

אל"מ א. יערי: מגיעות. זה לא לחץ של רכש כמו לפני התקפה, אבל זה חידוש משמעותי ביחס. הוא היה צפוי. צריך לקחת אותו בחשבון.

בעיות לבנוניות ובעיות אחרות יצרו בעיות בתוך העדה העלווית. יש שם הסתיגויות מאסד.

א. יריב: איך אתה מסביר את זה?

אל"מ א. יערי: בקרב העדה העלווית יש כמה משפחות, שתי משפחות די נכבדות אשר נשענות על אישים. אחד נרצח ואחד בבית הסוהר - משפחות עומרן וג'דיד. התחילו מחחים בתוך צבא סוריה סביב לבנון וענין העלווים בצבץ. במפלגה יש ויכוח גדול על השאלה הלבנונית. לאחר הסכם ריאד הופחת, הוא נתן לסוריה גושפנקה בשם כל העולם הערבי, שהיא עשתה דבר טוב. ועירק כל הזמן מותרת בסוריה.

יש כאן ~~xxxxxxxxxx~~ טבלה של לוח זמנים של הגעת צבא עירק לסוריה. עשינו לוח זמנים לגבי חלק מהיחידות. לגבי חיל מהיחידות זה מפחית את לוח הזמנים לחצי. בשביל שחטיבה שלמה תהיה בחזית עם מחנות קבע - יש שאלה של כמות המובילים. כמות המובילים בחזית המזרחית עלתה מ-500 עד למעלה מ-1500 מובילים, 800 לסוריה ו-700 לעירק. אם יש סיוע לסוריה מעירק במובילים, יכולים ב-200 שעות להביא שתי דויזיות לעומת 17 יום במלחמת יום הכיפורים. צבא עירק צריך למעלה מ-55 שעות לדויזיה אחת ואחר-כך הוא צובר עוד כוחות. 200 שעות ל-5 דויזיות. מתרגיל הסורי הוא בדק אמצעים, הוא פרש את הלוגיסטיקה, הוא גם הביא יחידות עם "ברד"ק " אפשרי בצבא עירק.

א. לבני: אם לא נפריע להם במהלך הצירים?

אל"מ א. יערי: בדיוק.

לבנון: פרישת הכוחות הסוריים בלבנון - הסורים אירגנו את לבנון בחמש גזרות: צפונית, מרכזית, דרומית, מזרחית א', מזרחית ב'. בכל אחת מהגזרות פרשו כוח. סך הכל הכוחות הסורים בלבנון : דויזיה משוריינת אחת (~~xxxx~~ 3 חטיבות), ועוד שלש חטיבות - תשעה גדודים של סד"כ מיוחד, כוחות ריפעת אסד ועוד פיקוד החוף. יש 450 טנקים. חטיבה תקנית הולשה על איזור טריפולי בעזרת קומנדו, דויזיה שלישית בעזרת חטיבה לא-תקנית שולטת בביירות. בהבדל אחד - ציירנו חזק את הריכוזים של הטנקים.

א. לבני: בג'וניה?

אל"מ א. יערי: גדוד טנקים. זה בעזרת גדוד קומנדו. ושאר סד"כ הכח הבין-ערבי. גדוד סעודי, גדוד סודני, גדוד של הנסיכויות. זה נותן צבע טוב לכוחות הסוריים, אבל לא יותר.

בגיזרה הדרומית חטיבה ממוכנת תקנית, עם כוח נוסף שצרפו לגדוד שעשה את תרגיל נבטייה

• שני גדודי קומנדו באיזור שופ. יש לנו הרגשה שהוספו כעת באיזור

לשכה הפרוטוקולים	
דף 10 מתוך 32 דפים	
עותק 3 מתוך 6 עותקים	

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77
א. יערי

בחודשים האחרונים נוספו דיר ממס, כפר קילה ואדסה. אדסה מאונס, נכנסה תחת חסות פיקוח ושיתוף פעולה עם הנוצרים של קליעה, דיבון ועוד כפרים קטנים.

שני דברים משמעותיים: אל-מירה כפר דרוזי, השני אל-חיים, עיירה גדולה של 8 אלפים תושב עם חיילים, חיילים שהיו בצבא לבנון וקצת ג'נדרמריה.

סך הכל מדברים על אד"ל (איזור דרום לבנון) שהולש על גיזרה של קרוב ל-35 אלף תושב, שבחלקם עזבו. מעל 800 חילים שמקבלים בחלקם הגדול משכורת מצבא לבנון, 2500 נושאי נשק אחרים. מעל ל38 אלפים אוחזי נשק. מזה עברו בישראל אימון 1350.

__ז. ורהפטיג:__ כמה יש באוכלוסית דרום לבנון?

__אל"מ א. יערי:__ איזור דרום לבנון כולל קרוב ל-500 אלף, דרומה מהליטני יש לנו קרוב ל-300-250 אלף. אני מתכוון גם למרג' עיון וחצביה. מזה החלק הארי מוסלמים ושיים.

__ז. ורהפטיג:__ בא"דל מאורגנים רק 10%.

__אל"מ א. יערי:__ דרומה לליטני 200 אלף תושבים, מהם דוללו ומזה כ20% מאורגנ באד"ל.

הדברים המשמעותיים בהתפתחות הזאת: יש להם 14 טנקים, 8 תותחים ולמעלה מ-30 נגמשים. חלק קטן מזה יש להם מצבא לבנון וחלק גדול מצה"ל. זה לא צבא במושגים שלנו, אבל זה כוח שהלך והתגבש בתוקף שני דברים: 1) הם יע שלנו. שלא תהיה שום אשלייה, מישהו חושב שזו ברכה ומישהו חושב שזו קללה. אנחנו חושבים שזו ברכה. 2) חוסר ברירה. כאשר יש ברירה, הם בורחים. עד עכשיו היו פעמיים טוטלית במצור.

כאן ההצבר של האוכלוסיה היה הרבה יותר גדול. זרמו הנה אוכלוסיות. עם הפסקת האש נמשך עליהם המ צור, כאשר המחבלים סגרו סביב. המצור הזה גרם אמנם לתהליך של נטישת תושבים, להתרוקנות פנימית.

תופעה שניה: עד כמה שהם עלובים בכוח, זה מקרין על הסביבה. ההצטרפויות האלה הן תוצאה של הקרנה על הסביבה. אלה לא נצחונות במובן הצבאי, אלא שהסביבה התפוררה נוכח הקרנת הכח שלהם.

מולם עומדים המחבלים ובעורף הצבא הסורי. אין התנגדות בסביבה כזו שהיא משמעותית לגביהם ולכן עד היום לא רק שלא ניצחו אותם, אלא בכל המערכות שהיו הם התרחבו . את תל לוביה הם כבשו ,כי הצלע עזב. את מרג'עיון כבשו ללא מלחמה. לאל8 חיים הזמינו אותם.

מציאותו של אד"ל השתנתה מאז שהחלנו לטפל בו. בשלב ראשון, עד אוגוסט 76 ,צבא לבנון התפורר. הם חששו משחיטה. צלע כבש את הכפרים והמחנות והם באו לבקש מאתנו חסות, לקבל אותם כפליטים. אמרנו להם: למה לכם להיות פליטים, ניתן לכם סיוע. זה היה השלב הראשון, אחרי קליעה באו רמש ועור.

בשלב השני - השלב שהתחלנו לאמן אותם, מאוגוסט עד אוקטובר. אימנו 700-600, במחזורים של 200-150. הם חזרו לכפרים עם תלבושת, עם ביטארים, עם תחמושת ואחר-כך עם טנקים.

אחר-כך התחילה תקופת הכיבושים שלהם. עד התקופה של הפסקת האש, הסכם ריאד הם התעסקו מול כוחות לבנונים ושמאל, ובמצור. לאחר התקופה הזאת של הסכם הפסקת האש הם עומדים מול מחבלים, יורים ותושבים בורחים. וזה משמעותי מאד, עד רצח ג'ונבלט. מאז שאד"ל לוחם במחבלים אנחנו רואים ניצני הכרה באד"ל על יד הגורמים האחרים - השיעים והמוסלמים, עם החלק המרכזי של סרקיס.

לשכת הפרוטוקולים
דף 11 מתוך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

20.3.77
א. יערי

יש רושם שהסורים גם לוקחים בחשבון את אד"ל.

<u>ש. לוין:</u> לא מסרת פרטים על המובלעה המרכזית.

<u>היו"ר י. נבון:</u> מה היתה המסגרת הגדולה ביותר שאימנו ?

<u>אלוף ר. איתן:</u> מה עשינו בשנה האחרונה בפיקוד? מבחינת סד"כ הפיקוד נמצא בתקופת גידול של תוספת יחידה משורינת, שהיא מורכבת מחטיבת טנקים טי.62. אנחנו מתחילים בהקמת חטיבה שניה עבור האוגדה הזאת, חטיבת מג"ח (מטונים) ראשננה של פקוד צפון. החטיבה השלישית חטיבת שוט. היא תתחיל להיות מוקמת בתחילת השנה הבאה. גדוד אחד כבר יש לנו.

פיקוד צפון מתחיל לקלוט מרכבה לקראת השנה הזאת 1977.

<u>היו"ר י. נבון:</u> מאיפה תקבל אותם ?

<u>אלוף ר. איתן:</u> את הפלוגה הראשונה אנחנו קולטים לפני הסתו.

<u>היו"ר י. נבון:</u> אנחנו יודעים שעד סוף דצמבר יהיו 5.

<u>אלוף ר. איתן:</u> אני מדבר על פלוגה ראשונה מאמצע השנה והלאה. אנחנו לא בונים על זה שום דבר. זה לא יהווה שינוי משמעותי בסד"כ. הוספנו על ידי ארגון והיערכות שונה מכפי שהיתה עד היום. נוספה חטיבת חי"ר בפיקוד. ובית ספר למכ"ים בגודל חטיבה התווסף כולו לפיקוד. בעבר הוא נתן לפיקוד רק גדוד אחד, היום מוקצה כולו לפיקוד. החטיבה עם שלשה גדודים משתנה בהתאם לעונות השנה.

<u>א ע יריב:</u> זה כוח סדיר?

<u>אלוף ר. איתן:</u> מילואים. זו חטיבה שהיתה בעמקים. היא יצאה החוצה מתפקיד של פרישה בקו והיא חטיבה מרוכזת, שאת מקומה החליפו שתי חטיבות מרחב. הגדודים נבנו ואורגנו.למשימות דפנסיביות הם מאורגנים טוב. יש להם נשק חדיש, אבל הם קצת יותר מבוגרים והם מיועדים להגנה.

מה שיכולנו להפריש ועמד לרשותנו הוצאנו לביצורים ובניית הגנה מרחבית. בעמקים ההתקדמות טובה מאד, ברמת הגולן כמובן. בשנה האחרונה הקדשנו הרבה מאמץ, תשומת לב ואמצעים לגידול, לבניך. אנחנו בעיצומו של התהליך. סיומו של התהליך יתן לנו קו מבוצר בהגנה מרחבית. האוכלוסיה מתאמנת בנשק מכל הסוגים. יש לנו בעיה של תקציבים. לקראת השנה הזאת אושר לנו תקציב שיאפשר לנו לסיים את גבול לבנון, להשלים את הפערים שהיו בעמקים, קצת עומק ודברים שעוד נותרו ברמת הגולן.

כל האוכלוסיה תעבור אימונים גם השנה, כולל הנוער מגיל 15, כפי שעשינו בשנתיים האחרונות.

<u>היו"ר י. נבון:</u> מה הגידול באחוזים או במספרים?

<u>אלוף ר. איתן:</u> נוספו לנו שתי חטיבות חי"ר, אחת מהן מעולה סדירה, בית ספר למכ"ים- תוספת נמו. חטיבת חי"ר מילואים - תוספת נמו. חטיבת טנקים - תוספת נמו.

נוספה לנו חטיבת חי"ר על זה זה שהכנסנו קדימה את גדודי החת"מר. נוספו חמישה גדודי חת"מר. אנחנו בתהליך של קליטת עוד 2 גדודים שיכולים לספק את המשימות ההגנתיות בשילוב עם ההגנה המרחבית ועל ידי זה להפוך יחידה מעולה לצרכים אחרים, בעיקר התקפיים.

לשכה הפרוטוקולים
דף 12 מתיך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

20.3.77
ר. איתן

א. יריב: איפה החתמרים?

אלוף ר. איתן: הקמנו בבית שאן, מהכנרת ועד טירת צבי. אנחנו בתקופת הקמתו של השני.

א. יריב: נוסף ל-612 ?

אלוף ר. איתן: 612 יצאה החוצה, היא נקראת 512, היא לא קשורה בשום גיזרה, היא מרוכזת במחנה עמוס.

א. הרליץ: באיזה מסגרת מאמנים בני 15 ובאיזה סוג ישובים?

אלוף ר. איתן: מבחינה צבאית זה לא נדגע. בכל המקומות זו השנה השלישית שהגילאים האלה מתאמנים. כל שנה מחזור אחד יוצא לצבא.

הקמנו מפקדה לגבול לבנון, השבוע היא מבצעת אמון. זו תוספת נקיה. בדברים קטנים יותר - נוספו לנו לדוגמא שתי פללגות טנקים. פלוגת טנקים בישיבת מעלות, פלוגת טנקים בישיבת מגשימים. תתווסף פלוגה שלישית. הטנקים אצלם בישיבות. זה הגידול בסד"כ.

הסד"כ הזה מחושב לעמידה מול כל אפשרות שהוצגה כאן, עם כל המספרים הגדולים האלה והוא מסוגל לצאת להתקפה ולהשיג את היעדים המוגדרים לו בהתקפה בכל אחת מהגזרות, בתנאי שהתגייסנו.

בלבנון ישנן שתי המובלעות שאנחנו תומכים בהן ומחזקים אותן. הבעיה שלהם עכשיו היא כושר הבליעה ולא יכולת ההתפשטות. הם יכולים להתפשט. הכפרים בסביבה רוצים לעבור תחת חסותם של הנוצרים ולהנות על ידי זה מהטובות שלנו. הם לא סובלים את המחבלים. אבל יכולת העיכול של הנוצרים היא מוגבלת, וזה בגלל חוסר מנהיגות. עכשיו הגיע מישהו שיכול לנהל את הענינים.

י. שערי: הם קשורים לפלנגות או לשמעון?

אלוף ר. איתן: אלה ואלה. למובלעת המרכזית הגיע קצין שאנחנו מקווים שיהיה לו קושר ארגוני ושליטה, אז יכולת ההשתלטות והגידול שלהם יגדלו.

היו"ר י. נבון: מול חניתה מה יש?

אלוף ר. איתן: עלמה שנב. בין שתי המובלעות יש קשר פיזי. הכפרים שנמצאים לאורך הציר הדרומי הם כפרים ניטרליים. הם לא לוקחים חלק בשום דבר. חלק כפרים כמו דהירה, כבר משתף פעולה בצורה יותר פעילה, גם קיבל נשק. עכשיו אנחנו בעיצומו של תהליך של קשירת שובה אלינו והכפר השכן שלו כפר חמן. יתכן שבימים הקרובים נתחיל לסלול דרך לשובה. מבחינה זו, מפנה משמעותי ביותר.

אם אתם שמים לב, זה גבול הפתחלנד והימצאות כוחות אוהדים לנו באיזור הזה תהייה לה השפעה על כל מה שנעשה בדרום הפתחלנד. כיוון שכל זה נעשה יחד עם הנוצרים, הכפיפות של הכפר הזה היא כפיפות לנוצרים בסיוע שלנו, בתיווך שלנו, בתמיכה שלנו.

א. לבני: איפה נמצא עיתרון? מול מה?

אלוף ר. איתן: מול מלכייה, אביבים. עיתרון מפולגת בשני פלגים

לשכת הפרוטוקולים
דף ~~13~~ מתוך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון
20.3. 77

ר. איתן

ואנחנו תומכים בפלג אחד. הוא קיבל נשק וקשור. בעצם הכפר ניקה את עצמו ממחבלים. היות ולא רצינו לפרוץ דרך נוספת במקום הזה - והם רשאים לנוע לאן שהם רוצים, כי הם מוסלמים - אז הם ממתינים. אם בימשבל תיפול, אז יהיה קשר. בימשבל - שני הצדדים שמים עליה עין. היא התרוקנה, היא מהווה בעיה של עיכול ופעילות בגיזרה.

מרון אליאס ניקו גם כן את עצמן ממחבלים או ממסיעים למחבלים והם מחכים שתהיה אליהם התחברות פיזית.

ישנו הכפר ירון, שהוא כבר מחובר לנוצרים ויש קשר. הוא נמצא תחת פקודתם. אנחנו יודעים על נכונות של הרבה כפרים נוספים בפריפריה של המובלעות, שהיו מוכנים אחת-שתים לשתף פעולה עם הנוצרים ולהסתייע על ידם מאתנו.

זה באשר לדרום לבנון והפעילות. למחבלים אין יכולת לחימה ונשימה בדרום והם לא מהווים כח שיכול לעמוד מול משהו רציני. השאלה, על כל פנים, היכולת של הנוצרים לעמוד במלחמת התשה. השאלה שלהם - מה יהיה עתידם במדינת לבנון, האם יכירו בהם או לא. ככל שיהיו חזקים יותר ופעילים יותר, הסיכויים שיכירו בהם יותר גדולים. אם יהיו לחוצים ומיללים, ~~א~~ הסיכוי שלהם להיות גורם קובע את עתידם בלבנון קטן.

<u>היו"ר י. נבון</u>: במה עוסקים המחבלים? הם מתאמנים?

<u>אלוף ר. איתן</u>: איננו יודעים. הארגון שלהם בדרום לא ביחידות. אי אפשר לזהות אותם לפי יחידות או ארגונים. הם באים, מציבים תותח ויורים ומתחמקים. לא הי' אפילו קרב , הנוצרים לא נתקלו במחבלים במסגרות לוחמות, לא במרג' עיון, לא באל-חיים ולא בחנין. יורים האחד על השני ואז נדמה שהעולם נופל עליהם. אבל אלה ערבים.

<u>י. שערי</u>: מה בצור ובצידון ?

<u>אלוף ר. איתן</u>: צור משמשת את המקום האוטונומי היחידי למחבלים, גם בפנים וגם כלפי חוץ. יש להם נמל. יש מחנות פליטים שהם מאגר כח אדם לצרכים שלהם. לא נכנסו סורים או אחרים בשביל לפרוק אותם מנשקם וגם אין סימנים שהם הולכים לעשות זאת. הם מתכוננים להתנגד .

<u>היו"ר י. נבון</u>: חיל הים עוד מפטרל?

<u>אלוף ר. איתן</u>: אינני יודע. יכול להיות שכן. מה שכתוב כאן -1000 מחבלים, אלה יחידות שתחת פיקודו וארגונו של הצבא הסורי. חטיבה 21 בלבנון נמצאת בשליטת הסורים. המחבלים בחטיבת הקסטל.

<u>היו"ר י. נבון</u>: עכשיו נפסיק. נשאל שאלות בשטח.

(הפסקה - 10.15)

לשכה הפרוטוקולים	
דף 14 מתוך 31 דפים	
עותק 3 מתוך 6 עותקים	

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

פגישה עם נציגי ההגנה המרחבית בפיקוד צפון

(בשעה 11.00 בבקר)

היו"ר י. נבון: אנחנו פוגשים כאן את נציגי האיזור, בעיקר בבעיות הגנה מרחבית . לי נזדמן לפגוש אחדים מכם לפני חודש בחניתה.

יוסי צחור: אני מציע שהפתיחה תהיה של אנשי האיזור.

מוטי(חבל דן): קודם כל יש לציין שנעשית בשטח הגמ"רים, מיום כיפור ועד היום, מהפכה מוחלטת על ידי הפיקוד. אנחנו היינו אחרי יום הכיפורים ערומים לגמרי, ללא ביצורים וללא הדברים הקשורים בהגנה. נשים וילדים מהשטחים הקדמיים היו במקלטים, לא היינו מאורגנים להגן עליהם פיזית בשטח האיזור, בשטח הישוב. היום אין ישוב בקו הקדמי שאינו מבוצר, שלא הוכנס בו נשק, שלא אורגן בצורה מהפכנית לגמרי. הפכנו להיות כמו בתקופות הטובות, שהישובים האזרחיים,תרתי משמע, יכולים להגן על עצמם. היום המצב הוא כזה.

ישנן כמה בעיות יסודיות שאנחנו רוצים להעלות אותן, על מנת לשפר את המצב. אינני אומר להפוך אותו, כיוון שהמהפכה כבר נעשתה.

דבר ראשון: הישובים ההגמ"רים במציאות לא גוזלים מצה"ל שום כוח אדם. אנחנו לוקחים אנשים מתנדבים בגילים צעירים יותר, גילים מבוגרים יותר עם גרעין קטן מאד שחייב גיוסו לצהל. נותנים נשק בידי בני אדם שיכולים להגן על אוכלוסיה בלתי לוחמת בישובם, ויחד עם זה להגן על חבל ארץ, מבלי שצהל יצטרך לעשות דברים מיוחדים.

האנשים האלה עומדים על יד נשקם בזמן שצהל צריך להתגייס. האנשים האלה תוך שעה נמצאים בעמדותיהם עם נשקם. הדבר נוסה לא פעם ולא פעמיים, נוסה גם בבט"ש. בלילה כאשר הרמקולים פועלים, רוב העמדות בישובים תפוסות נגד חדירה. את הכח הזה צריך לשכלל. הוא לא מתחרה במטוסים ובטנקים.

אנחנו חייבים לקבל הכרה מטכלית שהיא יכולה להזרים אלינו אמצעים. תהיה לה שלישות שלה, של גוף מוכר ולא אנונימי. אם היום יש לנו אלוף שעושה בשטח זה, מחר בבקר יבוא אחד שלא הכיר את יוסף והמאבק על הנושא מתחיל מחדש. כך נראה לנו הדבר הזה היום.

היו"ר י. נבון: אתה חושב שמטכל לא יודעים על זה?

מוטי: במטכל יושב קצין מטה בלבד.

א. ירי ב: מי הקורספודנט שלכם במטכל?

יוסי צחור: הוא רמח באג"ם. הוא עוסק בחלק של תקציבים לבינוי, למיגון, לא בנושא של לחימה וכח אדם.

ז. ורהפטיג: מה מספר הישובים הכולל בהג"מר?

היו"ר י. נבון: הוא מציג את הבעיות העיקריות.

מוטי: דבר שני: הג"מר כמו שהוא היום מבחינת כח אדם פירושו מיתה בנשיקה. לאט לאט הסוס נגמר, אין תקנים של כח אדם להג"מר. יוצא אדם שמקבל 34 או נפצע בצהל, הרי עושים לנו טובה ומציבים אותו לישובו. אין

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון

20.3.77 -מוטי-

שום נורמות. ואנחנו מדברים על נורמות ברורות, איננו מדברים על צנחנים ולוחמים מהשורה של צה"ל. אנחנו רוצים להיות מוכרים.

כח אדם משתחרר מצנחנים, חיש וחרמש. אם הוא חבר במשק ספר, אוטומטית יהיה מוצב למשקו, לא יעבור לגדודים אחרים. אתם צריכים להבין את הדרישות, אנחנו רוצים להיות מוכרים. אנחנו מדברים על הדרג עד הקצינים, כולל סמלים. יעבירו אותם אלינו.

אנחנו שולחים אנשים לקורסים למרגמות. שולחים אותם חזרה. לצהל ישנם חוקים, אנחנו מכבדים אותם. אנחנו מוכנים לשלוח סוג בריאות יותר נמוך, אבל לא מקבלים אותם.

אדם הגומר בגיל 35-38 צבא, בסופו של דבר יגיע להג"מר.

איננו מדברים על אלפי אנשים. ההתישבות כולה על כל זרמיה 3,5% - מה יגיע לשם? עבורנו זה משמעותי שיהיו אנשים.

כאשר פורצת מלחמה, כל הצעירים עוזבים את משקם והכל זורם עם התרמילים על הכבישים. אנחנו רוצים שאחורה בגבול יישאר משהו.

דבר אחרון: אנחנו מבקשים שהנשק והקשר יהיה כמו בגדודים האחוריים שמחזיקים את הקו. אנחנו חיילים לכל דבר במשימות שאנחנו יכולים לבצע, בתוספת רובאים, בתוספת אנשי נשק מסייע. אנחנו רוצים שאצלנו יהיה אותו נשק. יש בקו אם.16 - יהיה אצלנו אם.16. שלא יהיו אצלנו עשרות מיני התחמושות.

התקדמנו בשטח זה. אנחנו רוצים שיהיה סוף פסוק, לא אם 14 ולא אם 1 ממולא ולא קלצניקובים. מטולה לא יושבת מאחור ומנרה לא יושבת מאחור. אין צורך לקרוא את מפת הארץ. אותו כלי שיש לחיל הבא ויושב יהיה אצלנו. זה יוריד הרבה בעיות.

אותו דבר לגבי קשר. יש מכשירי קשר, יש מוטורולות. נקנה על ידי קרן אחד במאי, עכשיו על כסף צהלי. אבל אנחנו מבולבלים עם כל העסק הזה. הקשר מבחינת הערוצים אינו עונה. כל אחד שומע את כולם, כולם בעצרת אחת. זה לא עונה לנו היום, זה לא עונה מול מה שאנחנו הולכים לעשות.

ודבר אחרון: גם בקשר להגנה הפסיבית יש בעיות נעשו הרבה דברים מבחינת פיקלוס. מבחינה שהייה ארוכה יש בעיות. לא נעלה את הנושא עכשיו, נעמוד רק על הבעיות העיקריות. לדעתי אלה הבעיות הקרדינליות שלנו.

<u>דני(חניתא)</u> : זה טוב ובריא שהאוריינטציה של צהל היא התקפית, לא הגנתית. אני אזרח, אני כרגע בקורס מ"פ. הגנה זה דבר משני וכך צריך להיות. השאלה באיזה מידה הוא משני, עד איזה גבול.

הבעיה מהמקדת היום יותר ויותר בנקודה אחת: בעיה של כח אדם. נשק כזה או אחר - יש התקדמות, אבל זה לא עוד זה. כרגע יש מכשירי קשר שקשה להשיג להם סוללות. אנחנו עדיין ביב של כל הנשק, אפיק שולי. אבל זו לא הבעיה. אני מאמין שעם הזמן נתגבר על זה. השמיכה קצרה וכל אחד מושך אותה אליו. אלוף סמיר הגיע למסקנה שצריכים עוד שלש אוגדותא ויהודים אין. אחד האגפים שנפגע ממשיכת השמיכה הוא הג"מר, נפגע בצורה ברורה לגמרי, כי הוא חלש יותר. אנחנו חלשים מדי כדי לתפוס את השמיכה של כח אדם. יש לנו הרגשה שבמטכל לא חושבים על הגמ"ר בסדר עדיפות גבוה. אנחנו בתחתית סדר העדיפויות. אנשים מזדקנים. אבי יצא מהג"מר ואף אחד לא בא במקומו. הגיע אחד חולה סכרת, אחרי הרבה הרבה טיפולים. לא רציתי לקחת אותו. עם מי רוצים להפעיל טנקים אין עם מי לעבוד.

הגיעו למסקנה שצריך בישוב קדמי שני קצינים. רפול עשה מאמץ להעביר עוד קצין , הוא לא הצליח. המטכל אמר לא. אנחנו עומדים לפני שוקת שבורה בהכרה במטכל. החלטנו להתארגן ולצעוק. עומדים להטיל עלינו משימות במלחמה, משימות כבדות. לא נעמוד בזה, אין לנו חיילים. אין פה פתרון של כסף. אם יוסיפו לכל ישוב מספר אנשים, יוסיפו בשר ושרירים לשלד הזה, והפגיעה בצהל לא תהיה קשה. אם ירד גדוד מצה"ל ,זה לא משמעותי ויתן כל כך הרבה לישובים, גם מבחינה מורלית. אותם אנשים ששווים משהו קיבלו צו לעבור ליחידות אחרות, גם עולים חדשים. ההרגשה בישובים היא לא טובה ולא בריאה. מי יגן עלינו? מי שצריך לתפוס את המוצבים שלנו זה גדוד מיעוטים. הם יצטרכו לעזור לנו לתפוס את המוצבים.

לשכת הפרוטוקולים
דף 16 מתיך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון

30.3.77

דני

קיבלנו הרצאה של הקמ"ן שהתסריט במלחמה הבאה יכול להיות כזה שמרכזי הגיוס יותקפו ראשונים. אנחנו עומדים במינוס 200 אוטובוסים. מה יותר טוב כאשר הכלים והאנשים נמצאים במקום? זה כל כך פשוט, דווקא באותן השעות הראשונות של הלחץ הגדול. נקוה שצהל יתקוף ראשון, אבל יש אפשרות שנותקף. לכן כואב לנו שהעסק הזה לא עובד. אנחנו הולכים ומתנמדים מבחינת כח אדם, רק ניתוח רציני יכול לשפר את המצב.

<u>היו"ר י. נבון:</u> תן דוגמא מחניתא. כמה אנשים יש? כמה אנשים מוצבים להג"מר? כמה תוספת אנשים היה צריך בשביל חניתא.

<u>דני:</u> זו לא דוגמא טובה. ניקח את שתולה, יש להם 17 אנשים בהג"מר, 17 אנשים שצריכים לתפוס מערך פלוגתי, שאומר 45-60 איש. כולם נעים מגיל 45 ומעלה, בעלי לולים, בעלי כרסים.

<u>היו"ר י. נבון:</u> כמה היו רוצים שיהיו?

<u>דני:</u> צריך שיבוא איש צבא עם הסמכות ויגיד: בגיזרת שתולה צריך כך וכך. בכל מקום צריך לקבוע ספציפית. אינני יודע כמה אנשים צריכים להיות, ברור שיותר מ-16.

<u>א. הרליך:</u> איזה נשק יש בשתולה ?

<u>דני:</u> אם 14, נשק סוג ב'. יש להם מכשיר קשר שיצא מצהל - מ.ק 9, לא מייצרים סוללות.

<u>עוזי (סעסע) :</u> למעשה מצבו של הג"מר לא חדש להרבה מהיושבים פה. נכון הדגישו שהמצב שופר בשנים האחרונות. לגל האחרון גרם השינוי הבטחוני והצבאי שחל באיזור הגבול, שהפך לקו עימות וצפוי להתקפות מסיביות ביותר. לא פלוגת מחבלים, היום מדובר על צבאות שיכולים להגיע, בק+ 10 - זה לא מוגזם. הכוחות שצריכים לבוא להגן על המקום הם מתוכננים לק+24.

פה נשאלה שאלה פשוטה: מה קורה במשך הזמן הזה? יצאה פקודה, שבמידה שישוב מותקף - האנשים במקומות לא יצאו בזמן ההתקפה אלא לאחר ההתקפה. אנחנו חושבים שזה לא מספיק. התשובה צריכה להיות ארגון יחידות אורגניות, לא אנשים שהוצבו במקרה. הם לא יודעים איך לתאם את העבודה הקרבית ביניהם. זה אחד הדברים שצריכים להטיל על גורמי הצבא, לראות את מי אפשר להעביר. צריכות להיות יחידות צבאיות נכונות במקום ב-ק+2 ולא בק+24.

נראה לנו שהרכב הכח וגודל הכח צריך לעשות על פי תפיסה של צהל. הדרך לבנות את הכח מתוך הישוב, כאשר מחסני הציוד והחימוש נמצאים קרוב בישובים וניתן להפעיל כח לענין הזה בזמן הנתון.

אם לבודד את הנקודה האחרונה הצבאית - זוהי הנקודה. כאן קרה משהו, יש אויב גדול מכפי ששמענו עליו בעבר. מה עושים נגד הדבר הזה? התשובה בנושא זה היא ארגון הכוח.

<u>היו"ר י. נבון:</u> סדר גודל של גדוד?

<u>עמוס :</u> אני חושב שבכל ישוב מהישובים האלה ישנם כ 40-50 אנשים שמוצבים ביחידות אחרות, מהוכם 20% חיוניים ביותר ואי אפשר להוציא אותם מיחידותיהם. אם כך נשארים כ30-25. אינני נכנס לדברים אופרטיביים, צריך לעשות תכנית מדויקת. סדר הגדול הוא בערך של אלפיים איש, וזה יותר מגדוד. צריך לבדוק שמית . ארבעה גדודים יכולים לעשות הרבה מאד.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 17	מתוך 32 דפים
עותק 3	מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

אלוף ר. איתן: ממשימות שמוטלות על הגנה מרחבית: יכול להיות שהיא תצטרך להיות הצבא הראשון שיורה. יכולים לעבור יומיים עד שתגיע היחידה המתגייסת הראשונה. איננו צריכים לחשוב על הדרך הקלה, אלא דווקה על הדרך הקשה.

דבר שני: אנחנו בכל הגזרות מפילים על הגנה מרחבית משימות. בעמקים לדוגמא, מתוך 35 מוצבים תפוסים היום 5. ההגנה המרחבית תופסת 30 מוצבים. הם שולחים אנשים עם קשר לתפוס את המוצבים, עד שהצבא יתגייס. אותו דבר בגבול לבנון, אין עדיין מוצבים כמו בעמקים. אם יהיו מוצבים, הם יהיו ריקים.

ברמת הגולן הישובים מאורגנים כפלוגות חרמש. הם צריכים לסייע לגדודי הטנקים הסדירים. הם עברו אימון לזה ויש להם נשק לצורך זה. להגנה מרחבית יש משימה לתפוס את מה שהצבא צריך לתפוס בעוד יום-יומיים.

גבול לבנון כקו עימות אנחנו חשבנו שיהיה קל מאד לפני שנתיים וחצי, לכן נעשה רק חלק מהעבודה. היום הגבול יותר חמור מאשר רמת הגולן. נהריה היא בטווח תותחים. מדרום ללבנון אפשר לירות בתותחים על בתי הזיקוק ועל הקריות. זהו טווח התותחים. מי שחושב שהערבים לא יודעים את זה משלה את עצמו. זה קו עימות יותר מסוכן, שעומדת מאחוריו אוכלוסיה גדולה ורגישה. רק צריך לעבור את ראש הנקרה וכבר נמצאים בנהריה. מדוע? כי לא מרשים לנו לבצר את לימן.

אני יכול לעשות את חשבוננו של צהל. כל ההגנה המרחבית שצריכה להיות מוצבת, לדעתנו, בפיקוד צפון בישובים מסתכמת ב-500.

היו"ר י. נבון: עם הגולן?

אלוף ר. איתן: תוספת לגבול לבנון סביב 500 אנשים. זה לא אומר שלא מקימים גדוד בצהל וזה לא אומר שלא מקימים שלשה גדודים בצהל. זה מהפזר על כל המערכה. אינני יודע מה המצב בפיקוד מרכז. בפיקוד מרכז ההגנה המרחבית נמצאת בנתניה. מה שנמצא בבקעה ובערבה - אינני מניח שמרוקנים. אין הרבה ישובים ואין הרבה אנשים.

באדמית היו 10 אנשים. רצו לקחת מהם 3 אנשים. אדמית מקום חיוני מבחינה אופרטיבית והיו בו 10 לוחמים. איננו מכניסים את מג"ב בשום מקום של לחימה, בשום גיזרה. יש בפיקוד שלש פלוגות, אין להן נשק כבד. הן לא מאומנות ללחימה, הן הולכות לצרכי פיקוח על העורף ופיקוח על המיעוטים.

היום בהגנה מרחבית יש שלשה כלי נשק על אדם. אין מספיק אנשים שיפעילו את הנשק. זה נשק מסייע, נשק אישי ונשק כבד. יש נ.ט שהצלחנו להציב בישובים. בתרגיל עומד האיש עם בזוקה או אר.טי.ג'י ועליו יש הרובה שלו, והוא גם רגם. הילדים בני 15 ומעלה עד גיל צבא שאומנו הם לא יציבים. כל שנה מחזור אחד יוצא לצבא ואיננו יכולים להשקיע בהם כמותית וגם איכותית את כל מה שאיש הג"מר צריך לקבל. אפשר ללמד אותו נשק אישי, אפשר ללמוד אותו להיות חבר במוצבו, בקיפוד ולתפעל את הנשק שלו משם ולא הרבה יותר מזה.

יש לתאם את מערכת הקשר~~xxx~~ של ההגנה המרחבית בכל הפיקוד והעורף. אם הקשר של פיקוד צפון עולה 10 מליון לירות, ב-50 וי.אר.סי גמרנו את כל הענין, וההגנה המרחבית תדבר בשפה אחת עם צהל. בפיקוד לקחנו על חשבון יחידות ונתנו להגנה המרחבית. יכול להיות שזה יחסר למישהו ויכול להיות שלא. אני חושב שהם יצטרכו הראשונים לירות, הם צריכים לקבל את הכל. תוך רבע שעה גם על הרגליים. זה פי 10 יותר מהר מאשר היחידה של צהל שתתגייס ותירה.

מוטי: בבט"ש תוך רבע שעה עומדים בעמדות.

אלוף ר. איתן: במוצבים בעמק הירדן נתפסו העמדות בין שעה וחצי לארבע שעות. הם היו בעבודה בשדה. איפה יש צבא מהיר

לשכת הפרוטוקולים	
דף 18	מתוך 32 דפים
עותק 3	מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

ר.איתן 20.3.77

כזה? ואז אנחנו צריכים להילחם על כל כדור? הולכים לשם אנשים שמוצבים ליחידות אחרות והם לא ילכו להתגייס אם הגיזרה תהיה בסכנה.

א. יריב: איך אתה מודא שאם תקבל תוספת - היא תוכל להיות בזמן? התוספת רק מהישובים? היא תוספת מצומצמת מאד.

אלוף ר. איתן: משק כמו אדמית אתה מוסיף לו 5 אנשים וזו מהפיכה.

היו"ר י. נבון: הייתי מציע לשמוע עוד נציגים.

דני: אני מניח שחיפגשו עם הרמטכל והוא יגיד לכם: אם תהיה סכנה באדמית - הם יישארו באדמית, הם לא יילחמו.
בישוב חניתה מוצבים 20 איש ועוד 40 מוצבים לצהל. אם חניתא בסכנה, הם כולם נשארים עד עבור הסכנה - זה הפתרון של הרמטכל. עם כל הצניעות, אנחנו לא מקבלים אותו. אם תהיה מלחמה, אז לא יישאר במשק איש. נהיה ערומות.
אני המפקד של 20 איש מבוגרים. יש עוד בעיה: מה עושים עם אותם 40 איש? זה אילתור מסוכן.

שמואל עמר:(מפקד חבל גורן) בחבל שלי מתוך 8 ישובים בקו עימות 6 מושבים, מושבי עולים. אותם עולים חדשים שעלו ארצה ועברו סך הכל 3 ימי אימון בהג"מר. יודעים להשתמש ברובה. היום הגיעו לגיל 55-60. בשתולה מתוך 17 יש כ 6-7 מבוגרים בגיל 55.
בשומרה שהיא צומת, וצריכה לחסום צומת, שם המצב קטסטרופלי, כולם מבוגרים ואין להם אימון מיוחד לתפוס עמדה ולהילחם. זו בעיה קשה מאד. כנ"ל באבן מנחם וגורן, אנשים מבוגרים אשר סך הכל יכולים להפעיל רובה. על זה צריך לתת את הדעת. זה לא המצב כמו ביתר הישובים. ביערה, גורן, שומר, אבן מנחם, זרעית ושתולה המצב שונה מאשר בקיבוצים מבחינת כח אדם. האנשים שם יותר חזקים, עברו צבא, מאומנים.

א. הרליץ: כל הצעירים והבנים מגויסים?

שמואל עמר: כל הצעירים והבנים ביחידות אחרות.

מתי: בנוסף לכל הדברים הרבים שהעלו, אצלנו יש בעיה של אמון ומקצוע. אצלנו הבעיה העיקרית מחסור בצוותי מרגמות. צהל שלח חזרה את כל אלה ששלחנו, בגלל גיל וכושר.

היו"ר י. נבון: מה ההגבלה של הגיל?

מתי: אם יש גיל גבוה, גם הכושר יורד.

אלוף ר. איתן: מתיחסים אליהם כמו אל חיילים סדירים. באלייקים אנחנו אימנו בעצמנו תותחנים.

בני: זו בעיה של האנשים. אם אני צריך לתפוס את כל המשימות שיש לי, אין לי אנשים. החיילים שבמקום לא יהיו אנשי מוצבים. הם לא התאמנו. כל אחד מהם מתאמן ביחידה שלו, אנשי מרגמות וסיוע לא יהיו. אם אני צריך לפי התכנון בערך 60 לוחמים, יש לי 25 במקום. אין לי אנשים להקצות לתפקידים מיוחדים.

איתן (הגושרים): יכול להיות שאפשר להוכיח מספרית שישנה מצבה של 35 איש, אבל כאשר יודעים לנתח ממה הם מורכבים, מבחינת גיל

לשכר הפרוטוקולים
דף 19 מתוך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

איתן

וכושר, מבחינת היכולת להשתלב בקורסים צהליים, אנחנו מגיעים לתמונה עגומה. הנסיון הוכיח, ניסינו ושלחנו אנשים והם הוחזרו. 22 עברו את גיל 42-43, היו בצהל בשנת 1948-50. לא עברו שום אימון אחר. היעילות שלהם קרובה לאפס.

<u>היו"ר י. נבון</u>: אני אמנם יליד 1921, אבל אני חושב שאני אוכל להפעיל מרגמה.

<u>איתן</u>: אני חושב שלא אתה ולא דומים לך מסוגלים לרוץ עם מרגמה 200 מטר, עם תחמושת כבדה מאד.

הדברים לא כל כך פשוטים.

אני רוצה להעלות נושא שלא דובר עליו. בגמר המלחמה קיבלתי שני מכתבים מחברים שלנו באפריקה ושניהם שואלים האם יש בבית מי ששומר על האשה ועל הילדים. אם צהל כצבא ינסה גם לשקול את האספקטים המורליים של היחידות המסתערות, עליו לשקול גם את הנקודה הזאת : האם בבית שומר מישהו על מה שהשאירו החיילים?

אחד מהם אמר לי: במלחמה הבאה אני אצטרך לשקול מה לעשות.

אינני אומר שזו תמונה כללית, אבל אין ספק שצריך לשים לב גם לתחום הזה.

אני רוצה לעבור לענין ההגנה האזרחית. דיברנו על צה"ל, אנחנו בסך הכל מגינים, פרט לחבל הקרקע שהוא חשוב, על אוכלוסיה בלתי לוחמת של 500,400,300 נפ
נפש בישובים ביבוניים. בהגושרים מתוך 270 חברים 100 בחורים לפני קריאה אינם. פרט לזה שיש צורך להגן עליהם פיזית - ומדינת ישראל עשתה דברים עצומים בנושאי מיקלוט ומיגון - יש להחזיק אותם מתחת לאדמה במשך כמה ימים. האם יש התנאים המינימליים לאוכלוסיה של נשים, זקנים וילדים לשבת במקלט שבועות. ויכולה להיות מלחמת התשה בקלות. האם נותנים להם את המינימום לקיים חיים הוגנים, קרי - חשמל כמקור הירום. היום כל החיול עילי. עד שחברת החשמל תגיע אין לנו שום תשובה. דרושה סניטציה אנושית, לא לרוץ בלילה עם הדליים כדי לרוקן אותם. אנחנו יודעים שבתנאים של לחץ יש פעילות מוגברת. צריך לתת לזה תשובה.

קשר: מה אתה עושה כאשר יש לך ישובים מתחת לאדמה ואין לך קשר איתם, אין לך אמצעי תקשורת פיזי פרט לרצים. ומי הרצים? ילדים בני 13-14. אותם אני אוציא בזמן הפגזה? והרשימה ארוכה. אלה השאלות הבוערות שעליהן יש לתת תשובה.

ונעשו מאמצים עצומים במשך שלש-ארבע השנים האחרונות, אבל זה לא די. יכול להיות שאין ההכרה המוחלטת שזה דרוש לקיומה של מדינת ישראל. אם זה לא יהיה, מדינת ישראל לא תהיה.

<u>אברהם (מעין ברוך)</u> : אני רוצה להוסיף שני דברים על כל מה שאמרו, וכל מה שאמרו נכון. קודם כל צריך לזכור שהרצועה שאנחנו מדברים עליה היא לא כל הג"מר. אנחנו מדברים על רצועה לאורך גבול הלבנון, לעומק כפי שהוחלט. כאשר מתרגמים למספרים, המספרים לא גדולים. לא צריך להיבהל ולעשות הערכות תקציביות.

דבר שני: הישובים האלה הם לא רק מגינים, אלא צריכים להיות מסוגלים תוך כדי הגנה לקיים ישוב חקלאי או ישוב תעשיתי, כמו שתולה שיש לו בית חרושת שעובד למען הצבא. גם במעין ברוך בית חרושת שעובד בשביל הצבא. הם גם צריכים ליצור תוצרת חקלאית ותעשיתית בשביל האוכלוסיה.

<u>היו"ר י. נבון</u>: בזמן מלחמה?

<u>אברהם</u>: בזמן מלחמה צריך לחלוב את הפרות ולעבור בבית חרושת בשביל הצבא, כדי שיהיה אוכל בתל־אביב. ניקח דוגמא ממעין ברוך. רשומים 26 בגילאים שונים, שחלק מהם גם פעילים בחוץ. בפועל נשארים 20. ב-30 איש מחזיקים טוב, ב-20 איש מחזיקים רע. זה כל ההבדל.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 20	מתיך 32 דפים
עותק	3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

__ש. לוין:__ אני מבקש הבהרה: העניך של הבטחת כח אדם להגנה מרחבית מחייב אנשים מבני הישובים לישובים?

__אברהם:__ כל אדם בישובו.

__ש. לוין:__ האם אין צורך לתכנן? אם למטולה ולכפר יובל יש בעיות שונות - אי אפשר לתת להם פתרונות שווים. אתם מוכנים לאפשרות של נורמות שונות?

__אברהם:__ כן, גם המשימות וגם הביצועים שונים.

__א. לבני:__ במשקים ישנן נשים יוצאות צהל והן עוברות את האימון הבסיס של נשק. יש גם נשק אישי לנשים למקרה גרוע?

__אברהם:__ שמירה על מקלטים.

__א. לבני:__ אתה נתקל בבעיות אלה בכל איזור. יש פה מומנט שנזרק על ידי האלוף, של אפשרות התקפת פתע. אז האנשים לא יכולים להגיע ליחידותיהם במשך כמה זמן. אם זה מושב או קיבוץ, יש מאגר של כח אנושי. אתם מתכננים אפשרות שבמקום שיסע החייל דרומה יתפוס עמדה באיזור? צריך לחשוב על המאגרים.

__היו"ר י. נבון:__ שאלות לאלוף נדחה לסוף היום. אני מבקש להציג שאלות לנציגי הישובים..

__א. הרליך:__ אני רוצה להרחיב בשאלה הראשונה: האם יש להטיל תפקידים נוספים על החברות בישובים? האם במתנדבים יכול להיות פתרון איזה שהוא? מתנדברים מחו"ל

__מושי:__ אסור להם להישאר בישובי ספר.

__א. הרליך:__ שאלה שלישית: מה קורה בישוב כמו מעלות?

__יוסי צחור:__ אנחנו מאמנים הרבה נערים. אנחנו מאמנים גם חברות. אצלנו הגרעין של לוחמים קטן מאד. נערים מטפלים בתותחים. לחברות יש תפקיד להחזיק את המשק, לטפל בילדים, לדאוג לאוכל, גם לעמוד בעמדת מרגמה וגם להחזיק מכשיר קשר.

__א. יריב:__ מה האמצעים שעומדים לרשותו של מפקד חבל?

__אברהם:__ לא רצינו לגעת בנקודה הזאת של הבעיות הטכניות. כאשר יכירו בצורך שלהם, נדבר עליהן. בגיזרה שלנו, מפקדי החבלים תפסנו טרמפ על יחידות אחרות. אם אני לוקח חבל בהג"א שמקבל אמצעי קשר טובים, באזור דן - הרי תפסנו טרמפ על הטלפון שלו ועל מכשירי הקשר. מפקד חבל במטולה קיבל חדר במטה הגדוד. אנחנו קיבלנו בהשאלה חצי מקלט בישוב יפתח, בגודל של 4x2. בחדר בגודל כזה אני צריך להפעיל 4 מכשירי קשר, רשתות לישובים ולגדוד. אין מקום לשבת. הפעולה שאני מחליט עליה צריכה להיות שקולה. אין תנאים בשביל לעבוד בשקט כמפקדה שצריכה לשלוט על כוחות ולהחליט החלטות.

__א. יריב:__ אתה שולט על איקס ישובים, יש לך כח משימה מתוכנן?

__אברהם:__ כח משימה מתוכנן אין לנו. יש מחלקת מקשנים, כלומר - לוקחים את האנשים שאומרו והכשרו למשימות של הג"מר לחסום צירים, להניח מוקשים ולהזור. אין כח בין-ישובי אלא לכל ישוב יש הכח שלו.

20.3.77

היו"ר י. נבון: אתה מנהל את המלחמה מהחדר הזה עם 4 מכשירי קשר?

אלוף ר. איתן: כאשר הג"מ לבד - כך זה פועל . כאשר הצבא נערך - מפקדי החבלים משתלבים בגזרות, במפקדת הגדוד הוא נציג הגמ"ר, הוא מטפל בהגנה המרחבית.

בשלב שהוא לבד צריך לתפוס מוצבים, להניח מוקשים ולתת אש בגיזרה שלו.

א. יריב: גם היום יש לו תעסוקה.

אלוף ר. איתן: אם הוא מנקיסט, הוא צריך לרוץ למקום אחר. כל העומס מוטל עליו, תחת פיקוד החטיבה שבגיזרה. האנשים ימצאו בשלב הביניים בין הירייה ובין הכוננות, עד שההתארגנות נגמרת.

ז. ורהפטיג: בקשר לאימונים: שמעתי דברים מפי נציג מושבי עולים שבאו לפני שלשים שנה. האם אין טעם לומר שהאנשים צריכים לקבל את האימונים באופן עצמאי ולא במסגרת האימונים הרגילים של צהל. אם אתה משלב אותם עם חיילים רגילים, הם מפריעים, הם לא יכולים להשתלב. לו היו אימונים מיוחדים בשביל הג"מר, אפשר היה לנצל את כח האדם יותר טוב. הוא לא יהיה חייל ממדרגה ראשונה, אבל יהיה יותר מאומן. האם אתם חושבים על אימונים כאלה?

יוסי צחור: אנחנו עושים אימונים של אנשי הג"מר בגיזרה.

אלוף ר. איתן: יש אימונים מוגבלים במקצועות שרשאים להסמיך . אנחנו לא רשאים להסמיך במרגמות 81 מ"מ.

יוסי צחור: למרגמות יש בית ספר צבאי אחד בארץ, שהוא רשאי לאמן ולהסמיך בנושא של מרמגות. כאשר צריך לשלוח אדם עם נתונים מסוימים, בישוב כמו שתולה לא קיימים אנשים עם נתונים כאלה.

א . הרליץ: המסקנה שמתקבלת היא, שצריך באותו מתקן לעשות כל הזמן השתלמויות רק לאנשי הגמ"ר.

יוסי צחור: מצד שני, צריך להוסיף אנשים.

בני (מטולה): למרגמה צריך להיות איש בעל כושר מסוים.

א. הרליץ: יש לכם בעיה של שמירות?

יוסי גולדברג: אם אין אדם שיודע להפעיל מרגמה, ברגעים הקריטיים הוא לא יהי. מצד שני, יש בעיה של פתע. יש מחנה אימונים להגמ"ר, מעבירים את האנשים, הילדים ,הנשים והמבוגרים . לבעיות מיוחדות צריך בתי ספר מיוחדים של צה"ל. צריך שהאש תפגע. אם התשובה לא תהיה רצינית, אז הכל ילך בצורה צולעת ברגעים הקריטיים.

היו"ר י. נבון: אנחנו ראינו את השלבים של התפתחות דומה בגולן. אני זוכר את הדיונים ואת הויכוחים ואת השיחות עם החברים בחומרה הרבה יותר גדולה מאשר נשמעת כאן. אני רואה שבעזרת השם ובעזרת רפול משהו זז בענין הזה. במידה שיכולתי לשמוע מחברים בהזדמנויות אחרות, המצב היום איננו כפי שהיה לפני שנה.

אני מבין שהבעיה העיקרית היא עדיין הבעיה של כח אדם.אני שמח על ההזדמנות שהיתה לנו. עוד תהיה לנו פגישה עם הרמטכל אחר-כך ואני מניח שחברים יתיחסו

-סודי-

20.3.77
י. נבון

לבעיות האלה. נשמע מה שיש לו לומר, נשמיע מה שיש לנו לומר. אני מאמין שהתקדמות מסוימת תחול בענין הזה. אסור להבטיח, אבל יש כמה דברים שהושמעו פה שהם סבירים לאוזן ולעין. אני מודה לכם מאד ולהתראות.

(הפגישה הסתיימה בשעה 12.10)

סיכום הביקור בהשתתפות הרמטכל (בשדה דב)

(בשעה 15.45)

היו"ר י. נבון: ראשית, אני מברך את הרמטכל לכהונת שנה נוספת. אני מאחל לו הצלחה.

אני רוצה להעלות על נס את הסיור היפה, נוסף לדברים המאלפים ששמענו.

עברנו על גבול הלבנון, ראינו את הגדר הטובה במטולה, פגשנו את נציגי הצפון ושוחחנו איתם. נשאלו שאלות , ונשאר לנו חוב של שאלה אחת ששאל חבר-הכנסת איתן לבני את מפקד הפיקוד.

א. לבני: במטולה דובר על בעיות הג"מר וכח אדם. נציגי הישובים בוכים שלוקחים להם את הנוער למשימות אחרות והם נשארים חסרי כח אדם. נדמה לי שמדברים על הנושא כבר 25 שנים.

ועכשיו לעיקר: דובר על מצב אפשרי שנותקף באופן פתאומי. דרכים ישובשו וכחות מהמשקים, קיבוצים ומושבים, אפילו לא יוכלו לנוע דרומה, ואין מחשבה על שיבוצם בתוך ישובם .

אני מדבר על קרית שמונה. מה שקורה לישובים בסביבה יכול לקרות גם להם. האם ישנה מחשבה לשבץ כח אדם צבאי, אנשי מילואים אשר גרים במקומות,כדי שכל אחד ידע מראש מה תפקידו. אולי כדאי לעשות תרגיל של שעת חירום.

זו היתה שאלה שעליה לא קיבלתי תשובה.

לאור מצב תאורטי שצוייר - הלוואי ולא יהיה - האם יש להגמ"ר אמון כל שהוא או ידע בהבלה, לא במיקוש, אפשרות להרוס גשרי מים, גשרונים ועוד?

לולא הגמ"ר איזה כח צבאי רגיל ,סדיר, מילואים היינו צריכים להקציב לנושא הזה? כמה חוסר הג"מר ? אם הוא חוסך הרבה, אולי נעשה את החשבון של כמה מאות איש שהם צריכים?

ז. ורהפטיג: שמענו שמחזירים הרבה אנשים מקורסים כיוון שהם לא מתאימים. שאלתי האם אין אפשרות לארגן בשבילם אימונים מיוחדים, במקום האימונים הצבאי או באיזור? יתכן שהם לא משתלבים מפאת כושרם המוגבל ~~שמא~~ באימונים, שמתקיימים כרגיל בשביל יותר צעירים.

שאלה שניה: האם אנחנו לא מגזימים בערך של ההג"מר? יש לפעמים הרושם, כשאנחנו נפגשים עם נציגי ישובים, שהם סומכים יותר מדי והושבים שהעיקר ההגנה המרחבית, ומכאן העמדה התקיפה שלהם. הם שואלים: מדוע אתם לוקחים מאתנו לוחמים?

וכי לא צריך כי תהיה להם הרגשה שצהל צריך להיות אחראי להגנה. ההגנה המרחבית צריך להיות לעזר, אבל לא הראשונה במעלה. אני אומר זאת מתוך ידיעה

לשכת הפרוטוקולים
דף 32 מתוך ~~23~~ דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

20.3.77
ז. ורהפטיג

אישית, בשני ישובי ספר יש לי קרובים. אני יודע שמעריכים יותר מדי, סומכים על אותם 7-10 איש שיכולים להיות לוחמים. בטחון עצמי זה הוא טוב, אבל מאידך גיסא האם אין בכך הפרזה?

לאיזה ישובים יש תכנית של פינוי ילדים? זה יתן יותר בטחון עצמי.

ד. זכין: זה לא מקרה שאנחנו כולנו מתרכזים בנושא של הג"מר, זה הנושא הכי מדאיג עד עכשיו. אני רוצה להציג תשובה שלך, אדוני הרמטכל, כדי שתתייחס להערכה של משקי הספר. אתה טענת בפניהם שבמקרה של שעת חירום החיילים שצריכים לצאת מהישובים לא יצאו בשעת ההתקפה ויהיו יחד עם התושבים. על טענה זו קיבלנו הסבר מאד משכנע היום. כאשר מתחילה שעת חירום, החבר׳ה ששייכים ליחידות מתעופפים. ההתקפה הממשית יכולה להתקיים חמש שעות אחרי זה, ואז הם נותרים עם מעט אנשים שאינם מספיקים לתפעל את הכלים.

היו שבחים לאלוף פיקוד הצפון על הכלים, על המקלוט ועל המיגון, אם כי היו מספר תלונות על איכות הנשק. בפעם הראשונה שמעתי דו"ח לגבי גבול הלבנון על סך הכל הסד"כ. הוא עגום מאד. אלוף הפיקוד אמר שהתוספת התפעולית להג"מר מסתכמת ב-500 איש.

היו"ר י. נבון: נציגי הישובים אמרו מספרים אחרים.

ד. זכין: למה לא להשלים להם את המספר, כדי שתהיה להם הרגשה שישנו כח תפעולי בשלבים הראשונים. ק+24 זה רלבנטי לגבי הקו הראשון שלנו. עד אז הכח התפעולי המקומי הוא שיצטרך להדוף. יש להשלים אותו למינימום.

א. הרליך: אני רוצה להמשיך במקום שקודמי הפסיקו בהערה אחת ובשאלה אחת. אנשי הישובים אמרו שיש להם הרושם שבמטכל אין להם אבא. אין ברמה המטכלית התכנונית מי שחי את ענין הג"מר, ולכן הם חושבים שהם נשארים יתומים מפני שאין התיחסות אליהם. הם שיפרו את ההתיחסות אליהם בפיקוד.

היו"ר י. נבון: הם דיברו על המחסור בהכרה מטכליה בשני נושאים:1) בהקניית תורה 2) במיסוד של הנושא.

א. הרליך: זה דבר אשר מטריד את הועדה הזאת הרבה זמן. היה טוב לו הרמטכל היה מתיחס לזה.

הדבר השני הוא יותר בגדר של הערה: אנחנו שמענו שהתכנון של הגמ"ר כולל ילדים מגיל 15, איננו כולל מתנדבים שנמצאים בישובים האלה. פה אני מבקשת להעיר הערה על תקן מה שנראה לי הציונות הצרופה. אינני מדברת על צעירים לא יהודים שנמצאים בישובי הגבול, אני מדבר על ההכרה, לדעתי, לשתף צעירים יהודים שנמצא ים בישובים בארץ, בלימוד נשק ובהשתלבות איזה שהיא בפעולות הגנה. אני חושבת שזה נוגד כל עקרון ציוני להוציא את החבר׳ה האלה מתוך אותו מאגר. אם הם לא שותפים לשותפות הגורל הזאת, אז כל התרגילים שאנחנו עושים איתם אינם משיגים את מטרתם.

אני מוסיפה הערה אשר כבר ציינתי פעם בפני הרמטכל. אני מייחסת אותה חשיבות גם להקניית הכרה בנשק לאותם הסטודנטים הנמצאים פה שנה-שנתיים. זה יכול להוות חוליה שתשפיע על הישארותם או אי-הישארותם בארץ. היום זה התעורר מפני שאני שאלתי מה גורל המתנדבים שנמצאים בישובים האלה, שהם בדרך כלל אנשים צעירים ולא מגויסים ליחידות בשעת חירום.

א. יריב: אני רוצה להתיחס לנושא שלא שייך ישירות לסיור של היום. ביום ששי שמענו דיווחים של אמ"ן. חשוב שהוועדה תשמע איך הרמטכל רואה את הענין. מה בדעתו להציע, לעשות ומה נעשה בנושא המצרי.

י. שערי: שתי שאלות:1) מה יקרה אם הסורים יחליטו לתקוף בלבנון?

לשכת הפרוטוקולים
דף 32 מתיך 24 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון
20.3.77

-סודי-

י. שערי

אומרים לנו שפיזור הצבא הסורי יקל עלינו. היום שמענו שהם ריכזו את הצבא ושוב פיזרו, קצת בגלל רצייחתו של גו'נבלט. הם יכולים יפה מאד להתארגן בלבנון ולהחליט שכדאי להם יותר לתקוף מצד יותר חלש שלנו, אם הוא יותר חלש. כפי ששמו תמיד, לא התקיפו דרך הביצורים כמו קו מז'ינו או מקומות אחרים. האם לקחנו בחשבון שאם תפרוץ מלחמה, הם חליטו לתקוף דוקא בלבנון ? ואיך אנחנו ערוכים לאפשרות כזאת?

2) מה עם הפיקוד המזרחי ? הוא עוד לא גובש, אבל איך שיתוף הפעולה בין סוריה וירדן מצד אחד, בין סוריה ומצרים מצד שני וגם היחסים עם עירק? היום ראינו שלמרות שאין גידול ממשי בצבא הירדני והסורי, למרות זה הסך הכל - כאשר מצרפים את עירק וגורמים אחרים - הכח שעומד לרשותם כעת יותר גדול מאשר הכח שהיה להם במלחמת יום הכיפורים.

ש. לוין: שתי שאלות: שאלה אחת לאלוף הפיקוד. שמענו היום מפי נציגי כמה ישובים שתנאי המיקלוט בישובים האלה אינם מתאימים לשהייה ממושכת. אחד האנשים אפילו התאונן על טעויות ארכיטקטוניות חמורות. אני רוצה לדעת אם התמונה הזאת היא נכונה. שאלה שניה: האם הוסקו מכך מסקנות לגבי העתיד.

שאלה שניה נובעת להתבססותם ומציאותם של המחבלים באיזור צור. שמענו שנמל צור משרת אותם. האם אין זו שגיאה שאנחנו מאפשרים להם להשתמש בנמל בימי חולשתם וכאשר הם נמצאים בכל זאת במצב של התגוננות ?

היו"ר י. נבון: מה הבעיות העיקריות שהוצגו לפנינו על ידי נציגי הישובים? אתה ודאי מכיר אותן, אבל אני רוצה לסכם אותן לעצמנו. א) ענין של הכרה במטבל. כפי שהזכירה חברת-הכנסת הרליץ, יש נושא כזה שראוי להקמת מחלקה, כתובת במטבל, שתקנה תורת לחימה, תורה של שימוש בהג"מר, שהגמ"ר יהיה מוכר עם כל המסקנות המעשיות הנובעות מכך. נקרא לזה מיסוד הנושא.

ב) הכנסת אחידות בשימוש בקשר ובכלי נשק, בעיקר בנשק הקל. לשם הדגמה: משתמשים בכלי נשק שאינם תואמים את תנאי הקשר של הפיקוד ואין תיאום. הערוצים שונים. יש מחסור בכלי קשר בין המקלטים השונים. יכולים אנשים להיות באדמה במקלטים, אבל אין קשר ביניהם תחת אש. אחדות בכלי הנשק, בעיקר בנשק קל, במקלעים ומחסור בכלי הקשר.

ג) ענין כח האדם, כבר נזכר כאן. שמענו מספרים שונים, לדברי האלוף 500, לדברי אחרים מספרים גדולים יותר. אם דיברו על 140 ישובים, זה מגיע ל-3000 איש.

רב-אלוף מ.גור: 500 לתיגבור ישובים.

היו"ר י. נבון: אין תנאים לשהייה ממושכת תחת הפגזות. ברור שהנושא איננו חדש, הועלה בועדה בענין רמת הגולן. נעשתה התקדמות גדולה ברמת הגולן. גם הצבא נמצא שם במימדים כאלה שאין בלבנון. אם אין שחרור אנשים לישובים, ישנו צהל.

הבעיה שעוררו נציגי הישובים בגבול הלבנון נראית יותר חמורה מאשר בגולן בגלל היעדר צבא במימדים שיש בגולן. אני התרשמתי לא רק היום, גם משיחות קודמות, שהנושא הזה יש לו השלכה מעל ומעבר למימדים הנדרשים, לגבי הרגשתם של האנשים, לגבי תחושה מה קורה אם יש פתאום התקפה ויש שם מספר כה קטן של אנשים. באיזה מקום במערכת השיקולים השונים תחושתם, הרגשתם, המורל של הישובים עצמם - זה שיקול רציני מאד לא רק מבחינה מורלית, גם מבחינה מעשית. היות והמערכת הצבאית דלילה שם, יכול להיות שבאיזור הגבול הלבנוני מן הראוי ללכת קצת יותר לקראתם של הישובים. יש יותר יסוד ובסיס לדרישות שלהם, שיופרשו יותר אנשים להגנה המרחבית מתוך אנשי הישובים עצמם.

הדרישה הזאת נראית, לי לפחות, דומני גם לאחרים, די סבירה. נדמה לי שבתוך המערך הכללי של צהל זו תהיה תוספת חשובה להגברת כח העמידה של הישובים בגבול הזה.

ברצוני לבדוק את הנושא התקציבי של הביצורים. אם שמעתי נכון, תוקצבו לשנת הכספים הבאה כ-10 מליון לירות לביצורים של גבול הלבנון, כאשר ההצעה

לשכה הפרוטוקולים
דף 25 מתוך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

20.3.77

י. נבון

הראשונית היתה כפולה וחצי.

<u>רב-אלוף מ. גור:</u> 100 מיליון. ההצעה של פיקוד צפון היתה 80 מליון.

<u>היו"ר י. נבון:</u> כמה תוקצבו? 18- 15 מליון?

<u>אלוף ר. איתן:</u> הצבת כח אדם מתוך המרחב ליחידות מקומיות, הצבה טריטוריאלית: צהל בודק את הנושא בעבר והוא לא מעשי משתי סיבות עיקריות: 1) כח אדם צעיר הוא נייד. כל שנה - שנה וחצי נצטרך לארגן את היחידות מחדש, כי אנשים באים והולכים. לא תמיד הנדידה הזאת היא מקצועית, כלומר - טנקיסטים באים והולכים, תותחנים הולכים ובאים במספרים שווים ובתדירות שווה. הנושא הזה נבדק ונמצא שהוא לא בר ביצוע. 2) אבידות במלחמה ליחידות טריטוריאליות שעלולות להביא לאסון, למחוזות שלמים או לישובים, שעלולים לאבד חלק גדול מכח האדם שלהם. אנחנו זוכרים, במלחמת העולם השניה קרה אסון כזה לדויזיה אמריקאית במונטה קסינו. היה רעש גדול וכמעט הודח הנשיא בגלל זה. גם בארצות הברית הפסיקו את היחידות הטריטוריאליות.

<u>א. יריב:</u> גם במלחמת השחרור.

<u>אלוף ר. איתן:</u> אם ישוב שלם הולך, לפעמים דור שלם נכחד. הנושא הזה נבדק והוא לא מעשי בנתונים של צהל.

ידע בחבלה: במסגרת האמון שאנחנו מקנים להגנה המרחבית ובמסגרת האנשים הנמצאים שם יש כאלה שמקבלים אימון בסיסי ויש כאלה שיש להם ידע בסיסי בחבלה . אצלנו המרחקים, הקירבה של יחידות אנשי מילואים שהם בעלי מקצוע והם מעורבים בכל סוגי האוכלוסיה מאפשרים לנו לעשות דברים שאתה הזכרת, כמו חבלות כאלה או אחרות.

אני לא אומר שזה מאורגן היום כך שכל חוליה יודעת שהיא צריכה לרוץ לפוצץ מעביר מים במקרה כזה או אחר. שלא כמו בהנחת מוקשים, לזה יש יחידות קבועות. הם יודעים איפה המוקשים, הם יודעים איזה טרקטורים הם לוקחים, מאיפה עד איפה. לא כך בחבלה.

כמה כח חוסך ארגון ההגנה המרחבית? אינני יודע ואינני חושב שאפשר לדעת. זה לא חשבון סטטיסטי. את זה הייתי קושר בשאלה של ורהפטיג, האם אנחנו לא מגזימים בערך ההגנה המרחבית. אל תשכחו, איפה שעמדה ההגנה המרחבית היה גבול, איפה שלא עמדה ההגנה המרחבית לא היה גבול. גוש עציון, גזר, כפר דרום, ניצנים ונגבה, שלא נפלה.

בית אשל - כמה בחורים הגנו על בית אשל? 22 אנשים.

<u>א. לבני:</u> לו לאורך תעלת סואץ היתה הגנה מרחבית וישובים?

<u>אלוף ר. איתן:</u> אם טירת צבי היתה מול קנטרה, אז התעלה היתה בידנו. הגנה מרחבית היא ערך מוחלט, ואם ניתן לה את מה שצריך לתת - היא בלתי ניתנת לכיבוש, יש לה כושר עמידה מוחלט. נתתי כמה דוגמאות, אפשר לתת דוגמאות נוספות.

<u>א. הרליץ:</u> למרות מה שהיה ברמה, כאשר פינו ישובים?

<u>אלוף ר. איתן:</u> אז מה? אם ההגנה המרחבית ברמה היתה מאורגנת כמו היום, לא היו צריכים לפנות. היו מפנים אולי נשים וילדים. לא היו נכנסים סורים לרמת מגשימים (המקום היחידי שהם נכנסו).

להגנה המרחבית יש ערך בשני דברים: היא מהווה כח של בני אדם עם נשק, במקומות שהיא יושבת בהם. יש לכך גם ערך פסיכולוגי. לי אין קנה מידה לומר כמה זה חוסך.

לשכר הפרוטוקולים
דף 26 מתיך 37 דפים
עותק 7 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

ר. איתן

<u>א. לבני:</u> השאלה שלי היתה להק מה כדאי להשקיע בהגנה המרחבית.

<u>אלוף ר. איתן:</u> להגנה מרחבית צריך לתת כושר עמידה. בכל מקום דבר אחר בכמות אחרת. הנושאים דומים בכל המקומות - ביצורים, כח אדם, נשק ואימונים. כאשר מדברים על הגנה מרחבית, לוקחים כל מקום ומתכננים אותו אינדיבידואלית ולא משווים אותו למקומות אחרים.

כמה כח זה חוסך? אינני יודע. כמה כח זה מפנה למשימות אחרות- אינני יודע. גם כוחות האויב משתנים ואיננו יודעים איזה מיתאר יהיה למלחמה הבאה.

נתוני קבלה לקורסים: אמרו לכם שאנשים לא מתקבלים לקורסים, אם הנתונים שלהם לא מתאימים. העניך הזה נבדק ושינו את הקריטריונים לקבלה אנשי הג"מר לקורסים. יש הקלה בעניך הזה. כאשר האיש הוא חיוני לקורס הזה, הנתונים מותאמים לבן-האדם. בהתחלה היו תקלות, אחרי התערבות שלנו הם פחתו וכמעט לא קיימות היום.

פינוי בלתי לוחמים: יש לנו תכנית לפינוי בלתי לוחמים בכל הגזרות. באיזה נסיבות יבצעו את הפינוי הזה? - אני לא יודע. אפשר לומר באופן כללי, כאשר האנשים האלה יסתכנו במקום הזה, מבלי להביא תועלת- יפנו אותם. מדובר על נשים וילדים ואנשים שהסיכון שלהם מיותר באותו מקום, והם לא יביאו שום תועלת בחיזוק אותו מקום שהם נמצאים בו.

השארת לוחמים בגזרות נתונות לסכנה: זו הקביעה היום. במידה וגיזרה נתונה תחת התקפה, או סביר שתהיה מועד קצר לפני הגיוס תחת התקפה, יש הנחיות שהאנשים קודם כל יגנו בגיזרה שלהם. כאשר תחלוף הסכנה יתגייסו.

האם בין גיוס והתקפת פתע יווצר פער? הוא לא סביר, לא כל היחידות לוח הזמנים שלהן ארוך. גם לא כל האנשים יוצאים מהישובים בבת-אחת. יש יחידות שריון ואחרות שיכולות להיות בגזרות שלהם תוך זמן קצר, הרבה יותר קצר מאשר הורגלנו בעבר. אם יקרו דברים בלתי מתוכננים, הגיוס יארך קצת, אבל יהיו יחידות שיגויסו די מהר.

שילוב מתנדבים בהגנה מרחבית- אינני מודע לנושא הזה של נוער, אינני בקיא בנושא הזה עד כמה הוא רוצה להחזיק נשק ולהתאמן. אני יודע שחלק מהם מתגייסים לצבא, אחרי שהם נמצאים תקופת מה בארץ ורוצים להרגיש שייכות למדינה. אני נתקל בהם בגולני, לא הרבה, אבל כאלה שתנקבלו כחברים בקיבוצים והם בני גילים של 28-24. הם רוצים לתת את השירות שלהם כמו כל אחד שהוא אזרח.

<u>א. הרליץ:</u> אלוף המשנה אמר שההנחיות הן לפנות אותם מהישובים.

<u>אלוף ר. איתן:</u> אינני יודע יותר מאשר אמרתי.

התקפה סורית מלבנון: יכולה להיות. לשם זה אנחנו מחזקים את הגבול הזה וגם הסברתי לכם, הקמנו מפקדה לכל הגיזרה הזאת. אירגנו את הכוחות שעומדים לגיזרה הזאת. הכוחות האלה כוללים היום גם ארטילריה, גם טנקים, גם חיר וכמובן המפקדה שמעליהם. יש לנו שני כוחות עתודה מעולים - חטיבת צנחנים וחטיבת בית ספר למכים, שהמיקום שלהם מול לבנון, חטיבת צנחנים במירון ובית ספר למכים באצבע הגליל.

מיגון פסיבי בישובים: יכול להיות שלא נעים לשבת הרבה זמן במקלטים. היום ברוב הישובים החקלאיים עברנו את הנפח של 0,4 לבן אדם. יש מעל זה. זה כולל גם מקלטים ישנים. היתה ועדה של חיל הנדסה עם הג"א. הועדה עברה ובדקה את כל המקלטים וקבעה מי מקלט סביר גם לתקופה הזאת ומי טעון שיפור או שיפוץ או ביטול ומתן תמורה במקומו.

יש ויכוח עם משרד השיכון או משרד הפנים על ריהוט פנים של המקלטים. הבחור מהגושרים התכוון לריהוט פנים. כל מה שיש מעל האדמה יהיה גם מתחת לאדמה. זה לא שייך לצבא, זה לא שייך לתקציב הבטחון.

לשכת הפרוטוקולים
דף 27 מתוך 37 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

ר. איתן

מערכות הקשר: אנחנו נתנו לישובים קשר על חשבון הצבא, שהוא קשר חביר ליחידות, שהישובים האלה משתלבים בתוכן. התכנית הזאת מצדנו עוד לא נגמרה. יש לנו תכנית שהעלינו אותה במטה הכללי, שבה אנחנו מפרטים למה אנחנו זקוקים. בישובי העימות אנחנו לא זקוקים להרבה. יש לנו בעיה עם העורף. המוטורולה שלהם אף פעם לא היתה כוונה שתשתלב במערכת הצבאית. המוטורולה לצרכי פנים בתוך הישוב, בין הישובים ולא כמערכת צבאית.

אנחנו קיבלנו מכשירי מוטורולה כאלה לחתמרים בשביל שיוכלו להיות ברשתות פנימיות שלהם ולדעת מה קורה. יש להם מכשירי קשר של הצבא - גי.אר.סי ופי.אר.סי, רשת בקרת אש ורשת שליטה.

<u>א. הרליץ:</u> הם אמרו שאין סוללות למכשירים.

<u>אלוף ר. איתן:</u> החשמל נמצא מעל האדמה. יש ישוב אחד בגבול לבנון שמנסים להוריד את החשמל. זה עולה מליונים רבים של לירות.

<u>א. הרליץ:</u> הם אמרו שיש מכשירי קשר שהפסיקו לייצר סוללות מתאימות, זה בנוסף לבעית החוטים.

<u>אלוף ר. איתן:</u> פ.ק 9 - יכול להיות. איננו יודעים עד מתי יהיו סוללות. הוצאנו אותו ממערך צהל ונתנו אותו כבונוס. הוא לא בתקן, הוא תוספת. הוא יחיה בישובים עד שייגמרו לו הסוללות.

אחידות בכלי נשק: לצהל אין מספיק נשק קל בשביל שיוכל לתת לכולם נשק אחיד. גם בצהל עוד אין אחידות של נשק. גם בצהל יש קליברים שונים) 9 מ"מ, 752. היום יש בישובים תחמושת לא תקנית, כמו לקלצניקובים וסמיונובים.

כאשר אמרתי 500 - זו הכמות הנדרשת על ידם להוספה. בישובים הגדולים זה מסתכם ב 12-10, בישובים הקטנים ב 4-3. המספר 500 הוא מוגזם, צריך להיות פחות. אני מדבר רק על ישובי עימות ולא ישובים שבעומק. יש ישובים בעומק שרואים את עצמם כישובי עימות, כמו יערה, גורן, מצובה, צוריאל ועוד. אלה ישובים בעומק, הם לא על הגבול, אבל הם רוצים לראות את עצמם כישובי קו עימות מסיבות לגיטימיות וגם לא לגיטימיות.

<u>רב-אלוף מ. גור:</u> הגמ"ר בשנתיים האחרונות עבר שינוי מהפכני. יכולת העמידה של הישובים היא ללא כל השוואה.
אני רוצה להוסיף לכך, אינני יודע באיזה מידה עמדתם על כך : בשינוי המבנה של צהל היום אנחנו בונים חתמרים מיוחדים שישבו בגזרות ,עם מפקדות גיזרה. העוצבות ניידות.

אם נשאלתי כמה הג"מר יכול לחסוך בעוצבות ניידות?על ידי ארגון יותר נכון , שהמשמעות שלו הקמת חתמרים מהגא והג"מר . כאשר עושים מאזן הכח, המאזן הוא חיובי. כל השקעה בהגנה המרחבית כדאית מכל הכיוונים ומכל הבחינות.

מכיוון שיש לנו בעיה עקרונית כמה כח להשקיע בעוצבות קבועות בשטח וכמה כח להקצות ליחידות ניידות, יש לזה השלכה על מספר האנשים בהג"מר. זה נכון לישוב, זה נכון לחטיבת המרחב, זה נכון לחטיבת החיר. והיה, ויש שם מאמץ עיקרי, לוקחים את הטנקים הכי טובים ושמים לפני הישובים.

בגבול הלבנון התכנית לזוז בין חצי ק"מ עד 3 ק"מ קדימה. להתישב על השטחים השולטים ומשם להגן על הישובים. אם יהיה לנו זמן ויינתן אישור, רוב הישובים יהיו מאחור והצבא לפניהם. בעמק בית שאן הצבא לפניהם. אני מקווה שאמנם זה יהיה המצב, שהצבא יגן על הישובים ולא הישובים מגינים על הצבא.

אבל ההגנה המרחבית מתבססת על המציאות הקבועה של הישובים ועל מערכי ההגנה בסביבה. התרומה לא רק לאומה סטרטגית אלא גם ענינית טקטית.

האימונים שניתנים להגמר אימונים מיוחדים מקצועיים

לשכת הפרוטוקולים
דף 28 מתיק 32 דמים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

ר/אלוף מ. גור

למרכים שבמקום . היתה לנו בעיה עם מפקדי איזורים. פתחנו קורסים מיוחדים לענין הזה, כיוון שזה נתקל בקשיים.אצל מערכת ההדרכה אצלנו לא רוצה להוריד את הסטנדרטים, לא רוצה לאשר קצין אם לא עבר 5 חדשים. המטה הכללי החליט לחייב את מערכת ההדרכה, לקחת אנשים ולתת להם קורס יותר מקוצר. לפעמים צריך ללכת לפשרות. לא עשינו מזה עקרון. לאט לאט נמצאים הפתרונות המתאימים.

הגמ׳ר במטכל: יש טעות בתפיסה של אנשי הגמר שהם חושבים שאם הגוף יהיה אחר, ייטב להם. זו אשלייה אופטית. המטה הכללי לא מקבל החלטה לפי גוף כזה או אחר. יש במטה הכללי הגמ"ר. אני הייתי ראש מחלקת מבצעים והיה ענף. עכשיו יש מחלקה. המחלקה הזאת מתפקדת עד היום. גנדי עשה את זה למחלקת נפרדת בראשותו של הרטינה.

המחלקה הזאת מטפלת בנושאים ארגוניים, בנושאי כח אדם ,בנושאי תורת לחימה. היא עושה את עבודתה טוב מאד. לשמחתי הרבה אלופי הפיקודים מקדישים הרבה זמן , גם מחשבה וגם אמצעים והם מאפיינים את ההגנה המרחבית בגיזרותיהם לפי צרכיהם. הצרכים שונים, התפיסות שונות ויש תשומת לב גדולה של המפקדים בשטח.

אף ראש אגף לא היה יכול לקבל את ההחלטה הזאת שדיברה על הזזה של 250 אנשים מיחידות לוחמות. על זה אני מקבל החלטות. אותו דבר על אמצעי נשק. כאשר האלוף הגנה את רעיון הפריסטים, הנושא עלה עשר פעמים אצל ראש אגם. תותחי 105 מ"מ יצאו מהכח הנייד, פיקוד הצפון העלה רעיון למקם אותם בישובים. להוציא תותחים ממערך צהל ולמקם אותם בישובים - זה נושא שעליו צריך לקבל החלטה הרמטכל.

קידום ההגנה המרחבית היה תוצאה של לחץ אלופי הפיקודים והחלטה של הרמטכל. כל דיבור על לחץ פירושו אי הבנה של תהליך קבלת ההחלטות.

היו"ר י. נבון: זה איננו תלוי באלופי הפיקוד, הם מתחלפים.

רב-אלוף מ. גור: יש מדיניות של מטה כללי. המדיניות של המטה הכללי נקבעה בלחצים של אלופי הפיקוד, בלחצים של המטה הכללי עצמו, של הגופים האזרחיים. זו פונקציה של השקפת עולם, של תפיסה אסטרטגית. לשמחתי הרבה כל אלופי הפיקוד חשים עצמם חלק אינטגרלי של הג"מר. בצפון ובמרכז יש שני אלופים שהם משוגעים להגנה מרחבית והם הזיזו באופן יוצא מהכלל את הדברים. זה בא על רקע מלחמת יום הכיפורים ששינתה את התפיסה הכוללת ונתנה תנופה גדולה וחיובית.

א . יריב: בכל זאת למה אתה מצפה מההגנה המרחבית? מה אתה רוצה שהיא תתרום ?

רב-אלוף מ. גור: היא צריכה לשמש בסיס גם למערך ההגנה וגם למערך ההתקפה. כל ישוב צריך להיות מרכז התנגדות והגנה כעומד בפני עצמו. הישובים כולם צריכים לשמש בסיס של מוטיבציה ושל ארגון יציאת כוחות מהם החוצה. את זה ההגנה המרחבית עושה בקו העימות.

ציונים מתנדבים: היתה לנו דוגמא עם אדמית. היתה דרישה של אנשי אדמית, טרם היותם אזרחי מדינת ישראל. היתה בעיה חוקית והיינו צריכים להוציא תקנה מיוחדת. אם מישהו מהם היה נפגע תוך כדי אימון, היתה לנו בעיה קשה עם האמריקאים והיתה לנו בעיה ביטוח עם האיש עצמו. מצאנו פתרון. הם היו צריכים לחתום.

לא תהיה לנו שום בעיה עם כל צעיר שחותם על הצהרה ומאפשר לנו מבחינה חוקית לעשות את זה. מבחינתנו לא תהיה בעיה, אם תמצאו דרך לשנות את התקנות ולאפשר לנו להעיזר בהם. הרעיון הוא טוב, אין לנו קשה להוציא אותו לפועל. הבעיה היא חוקית.

בענין המקלטים: החלטת המטה הכללי היתה ברורה וחד משמעית. כל עוד זה תלוי בנו אנחנו נמליץ על בניית יותר מקלטים ולא על ריהוט פנימי, שיהיה לאנשים

לשכת הפרוטוקולים
דף 29 מתוך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון   -סודי-

20.3.77

ר/אלוף מ. גור

לאן להיכנס. הרבה משקים עושים זאת, כאשר ההנהגה המקומית יודעת מה טוב לציבור שלה.

דפנה דוגמא יוצאת מהכלל. עד שהספקנו לזוז, סידרו את המיקלטים בצורה יוצאת מהכלל. יש רשויות שיש להן מספיק אמצעים לסדר את הריהוט הפנימי. כסף ציבורי צריך לתת ראשית כל למקלטים.

במיגדל העמק 5 מליון לירות רצו לתת לריהוט מקלטים קיימים, בשעה שבשכונות שבהם נפלו הפרוגים לא היו מקלטים. הייתי צריך להתערב בדרג ממשלתי כדי למנוע מתן קרנות וכספים לריהוט.

<u>א. הרליץ</u>: יש ערך לחדרי בטחון ?

<u>רב אלוף מ. גור</u>: מול ריסוס יש הגנה לישובי הצפון. כאשר יש הפגזה יותר טוב להכות בחדרי הבטחון עד שיהיה שקט ואז לעבור למקלטים.

אנחנו נמנעים לפגוע בלבנון, היא די רגישה. גם אם מגיע קצת מצור, אין לנו הרגשה שאנחנו צריכים להתערב בענינים.

תקציב הביצורים של פיקוד הצפון 18 מליון לירות, חיזוק ישובים, תעלות נ.ט, גידור, מוקשים, מספר דרכים ומספר מוצבים נוספים בשטח. עקב אילוצים תקציביים המטה הכללי המליץ להתרכז בחיזוק הביצורים של הישובים עצמם, על מנת שישוב יוכל להחזיק יותר טוב, לקלוט יחידת תגבור ולהילחם סביב המשק. שר הבטחון הוסיף תיגבור של ראש הנקרה ופירצת מטולה.

התקציב שאנחנו אישרנו לפיקוד היה כ-10 מליון, עם שתי התוספות עוד 5-9 מליון. נתנו דגש להמשך ביצור הישובים והפיכתם למעוזים של ממש.

צריך לראות את החזית המזרחית הרבה יותר מסוכנת מהחזית המצרית, היא יותר קרובה. החזית המזרחית עם 14 דויזיות. הקשרים בין סוריה וירדן יותר אמיצים. צריך לראות את החזית המצרית כחזית שנמשכת מלבנון, דרך סוריה, ירדן עד סעודיה בדרום. מבחינתנו החזית המזרחית הזאת היא חזית מסוכנת ורבת עוצמה.

אנחנו בונים את הכח שלנו ביחס אל חזית שלמה שפועלת כגוף הומוגני.

<u>י. שערי</u>: יש להם פיקוד משותף ?

<u>אלוף ר. איתן</u>: תאורטית, לא מעשית.

<u>רב-אלוף מ. גור</u>: ביום ששי ראש אמ"ן העביר לכם סקירה, אני רוצה להשלים אותה בכמה תחומים, כיוון שהשלמנו בממשלה.

לתמונה המצרית אני רוצה להוסיף את התמונה הירדנית והסורית. הספקות שהתחילו להעלות בתוכנו התרכזו במערכת כולה. הסורים התחילו לרכז מחדש את הכח. הנימוק היה לגיסטי:1) יותר קל מבחינה ארגונית2) להתחכך פחות בתושבים. מבחינה צבאית כח מרוכז עם עוצמת ניידות ויכולת פעולה יותר גדולה. הנקודה הזאת לא מצאה חן בעינינו.

דבר שני: נעלמו לנו שתי סוללות טילים בסוריה. זה בא על רקע של ידיעות של סוללות ס.א 6 בלבנון. אותה מצאנו. לגבי הסוללות הכבדות יותר התעוררו סימני שאלה. שאלנו את עצמנו מה קורה.

בירדן - הירדנים מתכננים ריאורגניזציה של הצבא וזה תהליך שנמשך כבר למעלה משנתיים. אבל התהליך הזה התנהל בעצלתיים עד לפני שלשה חדשים. לפני שלשה חודשים נכנס לתאוצה גדולה. היום עומדים בסיום התהליך הראשוני של החלפת עוצבות ויחידות.

זו פעם ראשונה שיש חטיבת טנקים בעקבה. 40 טנקים

לשכת הפרוטוקולים
דף 30 מתוך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

20.3.77

רב-אלוף מ. גור

בעקבה - זה לא היה קודם. כתוצאה מזה יש לנו היום לאורך הקו יותר עוצבות ניידות, ממוכנות ומשוריינות, ירדניות.

כל הפרטים שמסר ראש אמן לגבי בב אל מנדב, רגישות מצרית, שלב מתקדם של הירדנים, ריכוז כוחות מסוים אצל הסורים - כל הדברים האלה עוררו סימני שאלה. על רובם אין לנו תשובות, יש לנו הערכות.

מה אנחנו עושים? א) עירנות מודיעינית. ב) נגביר את מערך הפיקוח והבקרה על מנת להחזיר עוצבות לכשירות. אם צריך לזרז תיקונים והשלמות, נעשה זאת. אנחנו מרעננים תכנונים אופרטיביים בכל הגיזרות, ויש לנו תכנית תיגבור הכח על מנת שלא נעמוד עם פחות כוחות.

אנחנו ממשיכים במעבכת ההדרכה כרגיל. החיים ביסודו של דבר נמשכים כתיקנם. בגזרות, בחתמרים, באוגדות, בפיקודים יש עין יותר פקוחה ויכולת לתגבר. אין לנו נסבר מספיק על סימני השאלה. הדבר היחידי שנותר לנו לעשות - להישאר חשדניים עד שנראה לאן הדברים פונים ומתפתחים.

א. לבני: בהערכת מצב וכוחות אויב של אלוף הפיקוד שמענו על על הדברים הקלאסיים : סוריה, ירדן, לבנון. היתה התעלמות מוחלטת מאותה חטיבה שמורכבת מצבאות שונים, כמו הגדוד המוגדל של הנסיכויות, הסעודים. האם זו התעלמות מחשבתית או לא מתייחסים אליהם? אלה לא צבאות שהתנסו בלחימה, אבל אנחנו מכירים כל מיני מצבים של הולכת שולל. יש לנו מידע מפורש מה הם עושים? אולי הם בונים תשתית לקליטת כוחות של עצמם? הם יכולים להביא תועלת של שימור פנימי, כדי לשחרר צבא סורי למלחמה. אינני מבין את היחס שלנו. האם יש מחשבה בכיוון זה, שלנו? אני מדבר על הכח הבין-ערבי של כאלף איש. יש גדוד סעודי וגדוד סודני, אין להם נשק. איזה פעולות הם מבצעים? לא יתכן שצבא יושב חצי שנה ולא נכנס במסגרת תכנון ערבי כל שהוא. נאמר שהגדוד הסעודי יכול להיהפך לחטיבה.

אל"מ א. יערי: הצגנו לך פוטנציאל של שתי חטיבות.

א. לבני: הצבא הסורי עבר חורף עכשיו בלבנון. בכל רחבי סוריה אין תנאי חורף כמו בלבנון. איך הצבא הסתדר והתארגן ואיך הוא מתגבר על בעיות?

אלוף ר. איתן: אם הנסיכויות או סעודיה או לוב או מרוקו ירצו בהבאת כוחות נוספים, הם לא זקוקים לתשתית שיכינו להם הגדודים האלה. אם רוצים להביא כוחות, הם לא צריכים שיכינו עבוראם תשתית, כפי שהיה עם הגדוד המרוקאי בסוריה לפני אוקטובר והעירקים שבאו פנימה. הם לא שלחו יחידות קדימה.

מה הם עושים? יכול להיות שהם יושבים ולא עושים שום דבר. או שהם יושבים במחסומים. הם לא עושים דבר שאנחנו יודעים עליו.

רב-אלוף מ. גור: אם יש לנו דאגות, עזוב אותם.

אלוף ר. איתן: מאלה אנחנו לא מוטרדים. הלובים היו דבר אחר. הם הביאו איתם הרבה נגמשים. הם היו ממוכנים. אבל הם יצאו. באו מכווית, מסעודיה, מתימן, מאבו דבי. הם לא מהווים גורם, הם לא צריכים להוות תשתית למשהו שיבוא לתגבר. הם יכולים לבוא בהרקולסים ולתגבר, בלי שאלה יכינו תשתית.

לשכת הפרוטוקולים
דף 31 מתיך רך דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון
20.3.77

-סודי-

ר. איתן

הסורים בלבנון לא חיים בשדה. הם נשענים על מחנות לבנוניים של צבא , או על ערים ועיירות. למשל, בשטורה תפסו את בתי ההבראה.

<u>רב-אלוף מ. גור</u>: בחיים שלהם לא היה להם כל כך טוב כמו ~~אצלנו~~ בלבנון! זה שקר חזותי לומר שבלבנון יותר קר. בגולן הוצאו אנשים קפואים. בלבנון לא יותר קר, זה כמו שפלת החוף אצלנו. בהר הם בעיירות, בערים ובמחנות.

<u>היו"ר י. נבון</u>: תרשה לי להציג שאלה: הנחה מאד לא סימפטית, אבל הנחה- צבא בשעה איקס הסורים מורידים את הרשתות ונפתחת מלחמת פתע נגדנו. מה בערך מתרחש אצלנו?

<u>א. יריב</u>: השאלה שלי מצטרפת לשאלה הזאת: היום בגלל הביקור עלה הנושא של הגמר. אני שאלתי למה אתה מצפה מהג"מר, קיבלתי את התשובה והיא משכנעת.

אם כך נשאלת שאלה : בתקופה מסוימת בהנחה הקשה - נקווה שלא תתקיים - של התקפת פתע, הרי הישובים האלה עלולים לעמוד במצב של כח שלא מאפשר למלא את יעודו. אני יכול להבין את ההתלבטות להצמיד להם אנשים שממלאים תפקידי מפתח בעוצבות הניידות. והיה והמלחמה נפתחת בתנאים יותר טובים, יווצר קושי בעוצבות.

<u>רב-אלוף מ. גור</u>: יש החלטת מטה חד-משמעית : במלחמת פתע האנשים נשארים בישובים ונלחמים, עד שמשחררים אותם.

<u>א .יריב</u>: אני חושב שההחלטה היא נכונה. מה נעשה כדי לוודא את ההשתלבות של האנשים האלה בישוב, בתרגילים? שמענו דברים אחרים מהמאז של חניתה, אינני מזדהה איתם.

<u>היו"ר י. נבון</u>: דבריו לא היו סותרים ומנוגדים לשאר.

<u>אלוף ר. איתן</u>: יש פקודה מפורשת: כולם חייבים לקחת חלק בתכנון של הישוב שהם חיים בו. אנשי הגמ"ר תופסים מוצבים ריקים בגזרות. 70% מהאנשים הם אנשי יחידות. מי יוכל לרוץ קדימה עם מרגמה ועם מכשיר קשר? אנשים צעירים. האנשים האלה היום בכל תרגיל כוננות שאנחנו מבצעים בישובים, כולם. ולא משנה השייכות, הגיל והיחידה, אם הוא בחופש או לא - כולם לוקחים חלק. לכל אחד יש משימה, הוא יודע עם מי הוא בקיפוד. בהתחלה היו בעיות.

לגבי מתקפת פתע, שכבר מתחילים לירות: זה מבצ שהוא לא יכול להתקבל על הדעת. אנחנו יושבים כל בקר ב-7.15 על מה שהיה הלילה ואתמול מ-7 בבקר. אנחנו בודקים כל דבר. היום המערכת שלנו צריכה לתת לנו תשובה שלא יקרה מצב כזה.

<u>היו"ר י. נבון</u>: ואם קרה?

<u>אלוף ר. איתן</u>: ביום הכיפורים כל הנתונים היו לאנשים בראש ובעיניים. זה רק היה סתום. היום המערכת הרבה יותר רגישה והרבה יותר עירנית, אבל אינגו סומכים על ניסים.

מה הלאה? יש שלש תשובות. זה תלוי בגזרות, זה פחות או יותר שווה לשלש הגזרות: צבא סדיר, מכשולים והגנה מרחבית. אלה שלשה אלמנטים שצריכים לתת במצב כזה יכולת לעמוד ולהתגייס מאחורי היכולת הזאת. המערכת הזאת בצהל מתוגברת על ידי מערכת ההדרכה, על ידי סידורי קריאה מהירים לחלק מהעוצבות. נתתי לכם דוגמא של ישיבת רמת מגשימים, של ישיבת מעלות. פלוגת טנקים צריכה להיות בארבע שעות בראש הניקרה. ישיבת רמת מגשימים תוך שעה צריכה להימצא ברמפות שלה בתל סקי וצפונה.

פיקוד צפון הכין הצעה, היא עכשיו בדיון במטה כללי,

לשכת הפרוטוקולים 32
דף מתוך 32 דפים
עותק 3 מתוך 6 עותקים

ועדת החוץ והבטחון 20.3.77 -סודי-

ר. איתן

להגדיל את הכח ולא להוסיף ימי מילואים ולא לשנות מתכנית המלואים שום דבר. אני מניח שההצעה תתקבל. אם היא תתקבל, אז יש לנו תוספת כח למקרה כזה, כדי לעמוד, להתגייס ולהתארגן, ולא לשחוק את מי שעמד. חלק גדול יש להגנה המרחבית ולמכשולים.

היום יש שני מליון מוקשים בפיקוד צפון, במלחמת יום הכיפורים היו 100 אלף. יש 120 ק"מ תעלות נ.ט, היו 20. יש 110 מוצבים, שחצי מהם יכולים להיתפס על ידי מי שנמצא ברמת הגולן והיתר תוך 8 שעות. אלה סידורי חירום. זה כולל הגנה מרחבית, אשר רצה ותופסת מוצבים.

הזמן שעובר מאפשר לנו להשתכלל ולהקשות את הקליפה הזאת כמה שיותר. מה שאנחנו עושים היום הוא בכיוון הקשייה, כדי שהקליפה תהיה קשה והצבא יוכל להתארגן מאחוריה.

<u>היו"ר י. נבון</u>: במלים אחרות, הצבאות הסדירים, עם הג"מר ומכשולים יוכלו לבלום את התקפות האויב, באותו פרק זמן הדרוש להתגייסות הכוחות.

<u>אלוף ר. איתן</u>: אני מקוה שזה לא יקרה. יקרה אסון גדול אם אלה יצטרכו לשאת בעומס של החזית המזרחית. יכול להיות שיחזיקו מעמד, אבל הרבה לא יישאר מהם אחרי זה. הלוואי ונימנע מזה.

<u>רב אלוף מ. גור</u>: אם הצבא הסורי כפי שהוא היום ב-20 למרץ 1977 ,בפרישה שלו, מתחיל במלחמה - אנחנו עלולים לאבד שטח קטן פה ושם. הצבא הסורי יושמד באופן טוטלי, מכיוון שהוא לא נמצא היום במצב שהוא יכול לרכז אמצעים ולנצל הצלחות מקומיות וזמניות. בהתארגנות בשני הכיוונים צהל אם ידביק את הקצב והצבא הסורי יקבל מכה חמורה מאד . בדקנו את זה במשחקי מלחמה, בתרגילי מחשבה. הפרישה היום היא פריסה שעל בסיסה יקבל החלטה לצאת למלחמה - זו החלטת התאבדות. יש לנו קשיים , רפול מנה אותם. אינני מתעלם מהם. אם אתה שואל שאלה ברורה, אני נותן לך תשובה ברורה.

<u>היו"ר י. נבון</u>: אני מודה לרמטכל ולאלוף הפיקוד על הסיום.

הישיבה ננעלה בשעה 13.15

לשכת הפרוטוקולים		
דף	6 מתוך	דפים
עותק 1	מתוך 6	עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

ועדת הכספים

פרוטוקול מס' 28

מישיבת הוועדה המשותפת כספים וחוץ ובטחון
לענין תקציב הבטחון
מיום ג', י' בניסן תשל"ו - 19.3.76, שעה 9:00

נכחו:

<u>חברי הוועדה:</u>
י. קרגמן - יו"ר
ש. ארליך
א. אפרת
ע. אמורא'י
י. בן-אהרן
מ. ארנס
מ. ירוספטל
מ. כרמל
י. הורביץ
ז. ורהפטיג
י. פרנק
מ. תלמי
א. שוסטק
ד. קורן
נ. קצב

<u>מוזמנים:</u>
תא"ל י. גור - ראש אגף התקציבים במשרד הבטחון
אל"מ י. חי - משרד הבטחון
י. אלרון - יועץ כספי לוועדה

א. קרשנר - מזכיר ועדת הכספים
א. דראי - מזכיר ועדת החוץ והבטחון
א.נ. פלוג - יועץ כלכלי לוועדה
ג. קטרון - יועץ משפטי

<u>רשמה:</u> א. ברק

סדר היום:
1. תקציב הבטחון לשנת 1976
2. תשלום מקדמות לאלמנות, לנכים ולהורים שכולים
3. תקציב הבטחון לשנת 1977

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

לשכה הפרוטוקולים
דף 6 מתוך 6 דפים
עותק 6 מתוך 9 עותקים

ועדת החוץ והבטחון -סודי-

ועדת הכספים
29.3.77

תקציב הבטחון לשנת 1976

היו"ר י. קרגמן: אני פותח את הישיבה.
התקציב המקורי של תקציב הבטחון לשנת 1976 היה 32.330 מיליארד לירות. ועדת המשנה לתקציב הבטחון אישרה במשך השנה כמה תוספות לתקציב, ביניהן: תוספת ביחס למס ערך מוסף, תוספת בגין העלאת שכר, תוספת מס ערך מוסף, תוספת בגין מס ערך מוסף על יבוא ותוספת בגין פטור מותנה. בהתאם לתוספות אלה גדל תקציב הבטחון ל-35.494 מיליארד לירות.

מוצע להעביר מהרזרבה של התקציב הכללי לתקציב הבטחון לכיסוי התוספות האלה, ואת זה אנו צריכים לאשר. ועדת המשנה דנה בענין ואישרה את הדבר פה-אחד. אנו יכולים לקבל פרטים ממה מורכבת התוספת.

תא"ל י. גור: ~~xxxx xxxx xxx xxxx~~
במשך 1976 חלו מספר שינויים:
קודם כל היה קיצוץ בתקציב פעם אחת בסכום של 500 מיליון לירות, פעם שניה בסכום של 154 מיליון לירות וכן היה החזר לתקציב בסך 500 מיליון לירות לצורך כיסוי התייקרויות.

האירוע השני שכדאי להזכיר הוא החזר מס ערך מוסף. קיבלנו מיליארד ו-240 מיליון לירות ועוד 85 מיליון לירות לשכר.

האירוע השלישי - כפי שדיווחתי בוועדת המשנה, ביצענו נכיון בדולרים באפריקה. עשינו מבצע באפריקה והשלמנו אותו בארץ. כתוצאה מכך היו שינויים ביעדי תקציב הדולרים. קיבלנו תוספת עבור ביטול פטור מותנה בסך 450 מיליון לירות, וזה התווסף כמובן לתקציב.

סך הכל כתוצאה מהשינויים האלה מגיע תקציב הבטחון לשנת 1976 ל-35 מיליארד לירות ו-529 מיליון לירות. זהו התקציב המעודכן.

היו"ר י. קרגמן: לו לא היו מקצצים את חצי מיליארד הלירות, היה תקציב הרבה יותר גדול?

ש. ארליך: סביר להניח כך.

י. בן-אהרן: האם כל התוספות האלה באו כדי להגדיל את התקציב?

היו"ר י. קרגמן: לא. מדובר על שמירה על הערך הריאלי של התקציב.

לשכת הפרוטוקולים
דף 6 מתיך דפים
עותק 6 מתוך 9 עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

ועדת הכספים
29.3.77

<u>תא"ל י. גור:</u> באופן ריאלי תקציב הבטחון כתוצאה מהשינויים האלה, שחלקם היו שינויים חשבונאיים, לא גדל.

למה כוונתי בשינויים חשבונאיים? - לפי הסכם שלנו בארצות-הברית, סוכם שאנו משלמים לפנטגון רק תמורת דרישת הזרועות. שילמנו עכשיו לפי ערך העסקה. כתוצאה מכך שהזרועות של צבא ארצות-הברית לא עמדו בהתחייבויות, החליטו האמריקאים להחזיר לנו כסף כדי להעניש את הזרועות. אנו מקבלים את הכסף אבל בסך הכל נצטרך לשלם זאת לצבא ארצות-הברית. אלה הם שינויים חשבונאיים, בדומה למה שעשינו עם החזרת מס ערך מוסף, הורדת חצי מיליארד לירות להתייקרויות, וכו'. השינויים האלה לא שינו את הערך הריאלי של תקציב הבטחון.

<u>י. בן-אהרן:</u> התרגיל הזה חל על כל תקציבי המשרדים?

<u>היו"ר י. קרגמן:</u> לא בסמדים כאלה. אבל בכל המשרדים הפנינו מהרזרבה סכומים כדי לשמור על הערך הריאלי של התקציב כתוצאה מהקיצוץ.

<u>תא"ל י. גור:</u> אתן דוגמה נוספת. קיבלנו החזר עבור ביטול פטור מותנה. עד כה חלק מהציוד הצבאי היה פטור ממכס. עכשיו משלמים עליו מכס. קיבלנו על זה החזר, אבל באופן מעשי שום דבר לא השתנה.

<u>היו"ר י. קרגמן:</u> בזמנו החלטנו שעל כל היבוא הבטחוני יהיה מכס. אבל באותה עת החלטנו להחזיר את סכום המכס למשרד הבטחון.

אני מבין שאין התנגדות לאשר את השינויים הללו בתקציב הבטחון לשנת הכספים 1976.

הוחלט: לאשר את תקציב הבטחון כפי שהוגש במכתבו של ראש אגף התקציבים במשרד הבטחון מיום 28.4.76 ובשינויים הבאים:

שינויים בתקציב הבטחון לשנת הכספים 1976 (לפי מכתבי המסורבה על התקציבים מיום 3.11.76, 16.1.77 ו-17.3.77);

שינויים בתקציב השטחים המוחזקים (לפי מכתב סגן הממונה על התקציבים);

שינויים בתקציבי המפעלים העסקיים בתקציב הבטחון לשנת הכספים 1976 (לפי מכתב שר האוצר מיום 22.3.77 ומכתב ראש אגף התקציבים במשרד הבטחון מיום 14.3.77);

קרן להתנדבות ישראל (לפי מכתב ראש אגף התקציבים במשרד הבטחון מיום 2.10.76).

לשכת הפרוטוקולים
דף 4 מתוך 6 דפים
עותק 6 מתוך 9 עותקים

ועדת החוץ והבטחון
ועדת הכספים
29.3.77

-סודי-

תקציב הבטחון לשנת 1977

היו"ר י. קרגמן: אנו צריכים לאשר את תקציב 1977 ל-4 חודשים, החל מה-1 באפריל. משרד הבטחון יוכל להשתמש בכסף החל מה-1 באפריל. אם איננו מאשרים את החלוקה לסעיפי משנה, לא יוכל משרד הבטחון להשתמש בכסף.

עלינו לאשר באופן עקרוני את החלוקה לפי 26.7% מסך הכל התקציב ל-1977. הכנסת אישרה את הסכום הגלובלי, ופה ההצעה אומרת לאשר למשרד הבטחון 26.7%. אני מבין שאין התנגדות לאשר את ההצעה.

הוחלט: לאשר את תקציב הבטחון לשנת 1977 ל-4 חודשים לפי מכתב מר שירן, הממונה על התקציבים, מיום 28.3.77.

תשלום מקדמות לאלמנות, נכים והורים שכולים

היו"ר י. קרגמן: ישנה לפנינו פניה בדבר תשלום מקדמות לאלמנות, נכים והורים שכולים, כרלקמן:

"אוכלוסיית האלמנות, הורים שכולים ונכים מקבלים תגמולים בצמוד לשכר המשולם לעובדי המדינה. בעקבות הסכמי השכר האחרונים, התעורר הצורך להשוות שכרם של אוכלוסיות אלו להעלאות שאושרו לעובדי מדינה.

השינויים בבסיס חישוב התגמולים הם: א. אלמנה שלא נישאה עם ילדים - מדרגה ט"ו לדרגה ט"ז; ב. אלמנה ללא ילדים מעל גיל 30 - מדרגה י' לדרגה י"א; אלמנה שנישאה עם ילדים - מדרגה ט"ו לדרגה ט"ז; הורים שכולים - מדרגה י"ב לדרגה ט"ז; נכים - מדרגה י"ב לדרגה י"ג.

מאחר והאוכלוסיה הנ"ל מקבלת שכרה על-פי חוק אנו מבקשים אישור הוועדה לשלם לאוכלוסיה זו החל מ-1 באפריל 1977 את התוספת הנובעת מהשינויים הנ"ל כמקדמה עד לאישור החוק.

בקשה זו באה לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה סמך ידו על ביצוע תשלום המקדמות ובתנאי שיתווספו לסעיפי התגמולים המלים "לרבות מקדמות", וינתן לכך אישור הוועדה המשותפת.

התוספת התקציבית הנדרשת בעקבות השינויים הנ"ל כלולה בתקציב הבטחון בסעיפי התגמולים לנכים ולמשפחות שכולות.

אנו מבקשים אישור הוועדה לתוספת המלים הנ"ל ולתשלום השינויים כמקדמות עד לאישור השינויים המבוקשים ~~צא~~ לעיל בחוקי התגמולים.

כן מבוקש אישור הוועדה המשותפת לתשלומי מקדמות שכבר שולמו בשנת 1976 וקיבלו אישור ועדת הכספים של הכנסת."

לשכת הפרוטוקולים
דף 6 מתוך דפים
עותק 6 מתוך 9 עותקים

מהו הסכום שהמדינה משלמת לתגמולים בשנת 1976? מהו הסכום הדרוש, לדעתכם, לתשלום לכל האוכלוסיה הזו?

תא"ל י. גור: הסכום לתגמולים ושיקום בשנת 1977 הוא מיליארד ו-148 מיליון לירות. ב-1976 - 911.425 מיליון לירות.

א. שוסטק: כלומר, יש כאן גידול של 25% לרגל השינויים של הדרגות?

תא"ל י. גור: השינויים הן לא רק כתוצאה משינויי שכר אלא גם כתוצאה משינוי באוכלוסיית הנפגעים. ב-1976 הערכנו שאוכלוסיית הנפגעים תעלה ב-10%. לשמחתי, היא גדלה בפחות אחוזים, אם כי בחודש מארס האירועים שקרו מעלים את אוכלוסיית הנפגעים בצורה ניכרת. היתה מכה חזקה של תאונות דרכים קטלניות. היו תאונות אמונים בהרבה פחות, אבל המכה הקשה היתה בתאונות הדרכים. יש לנו 18 חללים בחודש מארס מתאונות דרכים, כולן קטלניות. כל יושבי המכוניות המעורבות בתאונות הללו נהרגו. לכן סך כל הסכומים לתגמולים נובע לא רק משינויים בשכר ובהטבות אלא משינוי סדרי הגודל של אוכלוסיית הנפגעים.

א. שוסטק: איך יספיק לך סכום של 70 מיליון לירות כמקדמה?

תא"ל י. גור: שינוי הדירוג המוצע מסתכם ב-72 מיליון לירות. זו תוספת הכלולה ב-מיליארד ו-184 מיליון לירות.

אנו משלמים תגמולים על-פי חוק המדינה. פנינו ליועץ המשפטי לממשלה והוא טוען שהיות וזה מבוסס על החוק, צריכים להכניס את השינויים האלה לחוק. אבל היות ואי-אפשר לחכות עם התשלום עד שינוי החוק, סיכמנו שתיווסף המלה "כולל מקדמות" לחוק התקציב, הוועדה תאשר את זה ועד אז היועץ המשפטי יפעל לשינוי החוק. בינתיים הדבר נכלל בהערכה שלנו לשנת 1977.

היו"ר י. קרגמן: זה לא תקין מבחינת החוק, אבל כדי למנוע זעזועים מאוכלוסיית האלמנות, ההורים השכולים והנכים, נאשר את זה.

הוחלט: לאשר פניית ראש אגף התקציבים במשרד הבטחון בדבר תוספת המלים "כולל מקדמות" לחוק התקציב 1977 וכן לאשר תשלומי מקדמות שכבר שולמו ב-1976 ואושרו בוועדת הכספים.

מ. ארנס: כיוון שזו ישיבתה האחרונה של הוועדה המשותפת הזו, הייתי רוצה להיות בטוח שראש הממשלה או שר הבטחון לא יסכמו דבר בנוגע ל-מ.16 בלי הוועדה. הדבר חייב להיות מותנה באישור הוועדה.

לשכת הפרוטוקולים		
דף 6	מתוך 6	דפים
עותק 6	מתוך 6	עותקים

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

ועדת הכספים
29.3.77

<u>היו"ר י. קרגמן:</u> אם ירצו לרכוש ויביאו לנו התחייבויות תקציביות לכך, נדון בנושא.

<u>מ. ארנס:</u> אם יירשם בפרוטוקול שכל התחייבות תקציבית בנושא חייבת להיות מובאת לוועדה לפני שמסכמים, אני מרוצה.

<u>היו"ר י. קרגמן:</u> בחוק התקציב מדובר שמה שקשור להתחייבויות מובא לאישור בוועדה. עכשיו אישרנו תקציב בטחון בסדר גודל של 26%. אם בתקציב זה אין התחייבויות בענין ה-פ.16, יביאו לנו זאת כשידובר בכך.

<u>תא"ל י. גור:</u> בתקציב הבטחון אין עדיין שום התחייבות ל-פ.16.

<u>היו"ר י.קרגמן:</u> כאשר תבוא הצעה להתחייבות ל-פ.16 יביאו את זה לפורום שצריך לתת כספים.

<u>הישיבה ננעלה בשעה 9.30</u>

370

לשכת הפרוטוקולים			
דף	1	מתוך	6 דפים
עותק	6	מתוך	9 עותקים

ועדת החוץ והבטחון
הכנסת השמינית
מושב רביעי

-סודי-

פרוטוקול מס' 71

מישיבת ועדת המשנה לתקציב הבטחון שהתקיימה
ביום ו', ו' בניסן השל"ז- 25.3.77, בשעה 8.00

השתתפו: **חברי הועדה:** ש. ארליך - יו"ר
י. קרגמן
א. אפרת
ב. צ. הלפרן
ס. יוספטל
מ. כרמל
ג. פת
ד. קורן
א. שוסטק

מוזמנים: תא"ל י. גור - ראש אגף תקציבים
אל"מ י. חי
סא"ל עופר
תא"ל י. אלרון - יועץ לועדה
א.נ. פלוג - יועץ כלכלי לועדה
ש. פרחי - משרד האוצר

רשמה: ש. אלטרמן

סדר היום: 1) המלצות ועדת המשנה לשבר חיילי חובה.
2) העברות תקציביות.

=-=-=-=-=-

לשכת הפרוטוקולים		
דף 2	מתוך 6	דפים
עותק 6	מתוך 9	עותקים

ועדת משנה לתקציב הבטחון

ועדת החוץ והבטחון
25.3.77

-סודי-

25.3.77

המלצות ועדת המשנה לשכר חיילי חובה.

<u>היו"ר ש. ארליך</u>: אני פותח את הישיבה. על פי המלצת שר האוצר אנחנו בשעתו קבענו ועדת משנה שתעסוק בשכר חיילי חובה. עכשיו קיבלנו המלצות הוועדה:

1. ועדת המשנה המשותפת לתקציב הבטחון מינתה ב-19.11.1976 ועדת משנה מיוחדה לבדיקת שכר חיילי חובה בהרכב הבא: ג. פת -יו"ר, א. אבטבי, ע. אמוראי, א. אפרת, ח. קורפו.

2. ועדת המשנה קיימה חמש ישיבות בהשתתפות היועץ הכספי לרמט"כל, נציגי צה"ל ומערכת הבטחון ואגף התקציבים באוצר. והמלצותיה מוגשות פה אחד.

3. הוועדה ממליצה כי שכר חיילי החובה יוצמד לשכר הממוצע למשרת שכיר (בלי עובדי שטחים) הידוע במועד הקביעה בשיעור 10%.

4. הוועדה ממליצה כי ההסדר המוצע ייכנס לתוקף ב-1.4.1977 וכי יעודכן כל שישה חודשים.

5. התוספות לשכר, כגון תוספת טייס, קישור, גיוס, צניחה, תוספת שדה תישארנה ללא שינוי ותתווספנה לשכר.

חבר הכנסת פת, אם יש לך מה להוסיף - בבקשה.

<u>ג. פת</u>: גם לפי המלצות הוועדה יהיה תמיד פיגור של בערך תשעה חודשים עד שנה בהתאמת 10% לממוצע השכר במשק. הסטטיסטיקה נקבעת תמיד חצי שנה אחורנית. אנחנו מציעים שכל חצי שנה יותאם השכר.

אני רוצה להסביר מה זה אומר בכסף. היום מקבל חייל 214 לירות לחודש. אם קוראים לזה דמי כיס או שכר - זה לא משנה. לפי ההצעה החדשה הוא יקבל 320-330 לירות לחודש. אנחנו חייבים את זה לחיילי חובה, ביחוד בתקופה הזאת שבה אנחנו כל כך נדיבים בהעלאות שכר. העלנו את שכר חיילי הקבע בסכומים משמעותיים רטרואקטיבית. לא יתכן שצעיר שאינו יכול לשבות, הוא יישאר בשוליים.

<u>ד. קורן</u>: מה זה תוספת שדה ומדוע היא לא משתנה עם השינויים וההתאמות?

<u>תא"ל י. גור</u>: חבר-הכנסת פת פנה לשר הבטחון. שר הבטחון מקיים היום דיון בשעה 2 כדי לסכם את דעת המשרד. אני יכול לומר מה שאני הצעתי בוועדת המשנה. עמדת צהל הוצגה בזמנו בוועדת המשנה.

אנחנו רואים בשכר חיילי חובה לא שכר במובן המקובל, אלא דמי כיס. כך אנחנו רואים את הדברים. בסך הכל הצבא רואב

לשכה הפרוטוקולים		
דף 3	מתוך 6	דפים
עותק 6	מתוך 6	עותקים

ועדת משנה לתקציב הבטחון

ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

25.3.77

תא"ל י. גור

לכל הצרכים של החייל והוא מקבל דמי כיס.

אנחנו בשנים קודמות כבר העלינו את הבסיס של שכר חיילי חובה ב-1974 ב-80%. אני מזכיר לחברי הוועדה שבשנה שעברה או השנה ביקשנו להצמיד אותם. נתנו להם תוספת 6% של פועלי היצור.

כל לירה תוספת בשכר לחייל על כל אוכלוסית החיילים לשנה פירושה 1,200 מליון . הצמדת שכר החיילים לשכר הממוצע במשק, לשכר של בין 335 ל-360 לירות לחודש, פירושה תוספת 170 מליון לירות לשנה, בסעיף שכר חיילי חובה.

כרגע אינני יכול להציג את העמדה שר הבטחון ינקוס. אני יכול לומר מה המלצתי, שהוגשה לוועדת המשנה. המלצתי היתה להצמיד את שכר חיילי חובה למדד . זו שיטת עידכון מקובלת.

<u>ג. פת</u>: הרי זה לא שכר. כאשר כדאי - זה שכר, כאשר לא כדאי - זה לא שכר.

<u>תא"ל י. גור</u>: השיקול לא רק של כדאי, השיקול מה יש לנו לתת. לא כל מה שכדאי אנחנו עושים. יש לנו בעיות בתקציב הבטחון, יש לנו פריצות שכר כלליות.

איש לא המליץ בפנינו להעלות את שכר חיילי חובה ב-1974, ולתת להם 6% ב-1976. זו היתה החלטה שלנו. גם לנו יש הרגשת אחריות לגבי חיילי חובה.

זוהי דעתי, כך צריך לנהוג - אין להצמיד שכר חיילי חובה לשכר הממוצע במשק. פירושה של ההמלצה הזאת תוספת 170 מליון. ויש לנו בעיה עם 170 מליון לירות. אני ראש אגף תקציבים ואני מדבר גם על מליונים.

אין לנו חילוקי דיעות עם ועדת המשנה, אנחנו הצענו להוסיף לשתי אוכלוסיות. אוכלוסיה ראשונה - חיילים בודדים, להעלות להם מ-125 לירות ל-175. וכן להגדיל את המענק הכספי לחיילים שמשפחותיהם מקבלות תמיכה משפחתית מ-50 לירות ל-100 לירות. בנושא זה אין לנו חילוקי דיעות עם חברי הועדה. אני מציע לאשר שני דברים אלה.

באשר לעמדה מוסמכת של שר הבטחון - הפנייה הוצפנתה אליו. יש לנו פגישת מליאת הוועדה ביום ג' בירושלים, נביע שם עמדה.

<u>ג. פת</u>: רבותי, ההצעה שהוצעה לנו על ידי צה"ל, על תוספת של 50 לירות לחייל בודד ותוספת של 50 לירות לתמיכה סעד היא לעג לרש. זה יתבטא בהוצאה של 6 - 5 מליון לירות. כאשר באים להציע דבר כזה, באים לזרוע חול בעינינו. אל תבואו להגיד שהיום נקבל את ה הצעה הזאת וביום שלישי נדון על ההצעה הכוללת.

תא"ל גור הציע שלכל החיילים לא תינתן בכלל תוספת.

<u>היו"ר ש. ארליך</u>: מה ההבדל בין הצעת הוועדה להצעת משרד הבטחון?

לשכת הפרוטוקולים
דף 4 מתוך 6 דפים
עותק 6 מתוך 9 עותקים

ועדת משנה לתקציב הבטחון
ועדת החוץ והבטחון
25.3.77

-סודי-

ג. פת: 330 + 125 לירות = 445 לירות. לא נצטרך להוסיף להם בנפרד.

אינני חושב שכל הרעיון של תוספת סעד לחייל היא טובה. החייל הבודד מקבל 460 לירות, לעומת החייל הרגיל שמקבל 330 לירות.

אני יודע ששר הבטחון מאד עסוק, אבל העברנו את ההמלצות לפני חודש ימים. המכתב לשר הבטחון נשלח לפני שלשה שבועות. היום באים לישיבה ומודיעים ששר הבטחון ידון בכך. בסופו של דבר ההחלטות אינן בוועדה הזאת.

החומר הועבר לנציגי צה"ל. תוספת שדה, תוספת טיס ותוספות מקצועיות אחרות קבענו שהן נשארות במתכונת הקיימת. כאשר האינדקס גדל - הן גדלות עם האינדקס. אתה לא יכול לחשב אותן במסגרת השכר הממוצע במשק.

היו"ר ש. ארליך: אני רוצה לנסות לסכם. כיוון שאתה פנית לשר הבטחון, זה לא יהיה הוגן שנחליט מבלי להמתין לתשובתו. אם אתה לא ממתין לתשובה, בשביל מה פנית אליו? כאשר מודיעים לנו שהשר יקיים דיון בשעה 2, ההגיון מחייב, הנוהל התקין מחייב להמתין.

אני מציע שביום ג' בשעה 9, בדיון של המליאה, נביא את הענין לשם עם עמדת שר הבטחון ונכריע בענין הזה. זה לא יהיה הוגן אם נחליט היום.

חבר-הכנסת קרגמן אומר שאין צורך בועדת במליאה, אלא בוועדת המשנה עם שני יושבי־הראש.

כיוון שאין שוני מהותי בין הצעת הועדה לבין עמדת שר הבטחון בענין חייל בודד, אולי נאשר.

ד. קורן: יש חילוקי דיעות . הוא אומר שהתוספת לחייל הבודד תהיה קבועה.

תא"ל י. גור: מה שחל על כלל האוכלוסיה חל גם על הבודד. אני מוכן שכל הנושא הזה יידון ביום ג' יחד.

א. אפרת: יידון ויוחלט יחד. אחרת יש חשש שהאחד יתקבל והשני יידחה.

א. שוסטק: צריכה להיות דעה מגובשת למליאה. אני שמעתי שיש חילוקי דיעות.

היו"ר ש. ארליך: ביום ג' נכריע, אחרי עמדת שר הבטחון.

לשכת הפרוטוקולים
דף 5 מתוך 6 דפים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

ועדת משנה לתקציב הבטחון
ועדת החוץ והבטחון

-סודי-

25.3.77

העברות תקציביות:

היו"ר ש. ארליך: אנחנו עוברים לסעיף השני. שר האוצר מבקש את אישור הועדה המשותפת, ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון לשינויים בתקציב מפעלים עסקיים (מצטט)

דבר שני: שר האוצר מבקש את אישור הועדה בתקציב הבטחון (העברות תקציביות, הוצאות מותנות בהכנסות, הפחתות, הגדלת תכנית התחיבויות על חשבון שנים באות) (מצטט).

אני מבקש את חברי הועדה, אם יש הערות - בבקשה,

אם אין הערות - נאשר.

ג. פת: זו לא תוספת?

תא"ל י. גור: זו לא תוספת.

א. אפרת: לגבי סעיף 3: מה היום היקף ההכנסות מערכות התגוננות? בכמה זה עבר את התחזית ?

~~**תא"ל י. גור:**~~ כ-140 מליון.

א. אפרת: בכמה עברו?

א. פרחי: הביצוע יהיה 105 מליון ל-1976. התחזית ל-1977 היא כ-145 מליון לירות. לגבי שנת 1976 85 לירות יש לנו התחיבויות משנים קודמות.

יש תכנית חדשה של ערכות נוספות, שביאה בחשבון גידול האוכלוסיה. נוסף לזה הוצאה של ציוד רפואי שקשור לנושא אב"כ. הולכים לקנות ציוד רפואי לשעת חירום.

יש בעיה של עצם ההחזקה השוטפת של המסכות, במסגרת התקציב של 1977. הפעילות נמשכת לפחות עוד שנתיים.

תא"ל י. גור: ב-1978 יצטרכו לשקול.

א. אפרת: השאלה העומדת: האם צריך עוד לשאוב 140 מליון מהציבור דווקה למטרה הזאת?

תא"ל י. גור: לערכות נדרש סכום של 60 מליון (ערכות -מסכות).

א. אפרת: שאלתי אם יש כוונה להמשיך לגבות כסף ומי מחליט לאן הכסף הולך?

היו"ר ש. ארליך: מחליט מי שמחליט.

י. קרגמן: אנחנו הוספנו 0,3 כדי שכל אחד ירכוש, לא רק מי שיש לו כסף.

לשכת הפרוטוקולים
דף 6 מתוך 6 דפים
עותק 6 מתוך 6 עותקים

ועדת משנה לתקציב הבטחון
ועדת החוץ והבטחון
25.3.77

-סודי-

תא"ל י. גור: ב-1977 זה עוד לא נגמר.

א. פרחי: יש בעיה של ריענון חלק מהערכות ומודלים חדשים. יש גם בעיה של איחסון וגם בעיה של ציוד. הנושא הזה בבדיקה וגם לו יש משמעות כספית.

א. שוסטק: יהיו גם חידושים בייצור המסכה.

היו"ר ש. ארליך: אנחנו מאשרים את השינויים בתקציב.

1) הועדה מאשרת את מכתב שר האוצר מיום 17 במרץ 1977 בענין שינויים בתקציב הבטחון (העברות תקציביות, הוצאות מותנות בהכנסות, הפחתות, הגדלת תכנית התחייבויות על חשבון השנים הבאות.

2) הועדה מאשרת את מכתב שר הבטחון מיום 23 במרץ 1977 בענין שינויים בתקציב מפעלים עיסקיים.

ד. קורן: כאשר ועדת הכספים ביקרה במפעל הנייר בחדרה העלו את הבעיה שהם אינם יכולים לעמוד בתשלומים שלהם לועד לשען החייל. זה לא נותן להם אפשרות למחזר את כל הניר. הם מציינים את המתקנים ואוספים, כל זה עולה להם הרבה כסף. היות והם צריכים לתת 200 לירות לטובה ניר, הם מפסידים כסף. אנחנו אמרנו להם שנברר את הענין. הם צלצלו ושאלו.

היו"ר ש. ארליך: אני קובע שסדר היום מוצה כולו. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 8.30

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 8 דפים

עותק מספר 5 מתוך 31 עותקים

מס' 129

נשלח 101400 אפר 77

סודי ביותר

אל: המשרד

מאת: ורשינגטון

אל: מצפא. מרכז. ענ.וג.מזתים.

שיחה בארוחה עם קוואנדט מהמועצה לבטחון לאומי.

ביקור סאדאת.

א. אפריקה-

1) סאדאת הקדיש חלק ניכר מהשיחות לדיון על ההדירה הסובייטית לאפריקה. סאדאת אמר ששוקל האפשרות להגיש סיוע צבאי לזאיר, ואכן בינתיים קבוצת קצינים מצריים הגיעה לקינשאסה ב-7 אפריל, הדי לבדוק המצב ולהגיש המלצות לסאדאת על צרכי זאיר ואם יש צורך בשיגור יחידה מצרית לקטנגה.

2) סאדאת אמר שאמנם מכיר בחולשת משטרו של מובוטו וכי צבאו בלתי יעיל ואפילו המותו של מובוטו אינה חיובית ביותר, אלא שהחדירה הסובייטית לאפריקה נראית מתוכננת היטב וכי בהדרגה מנסה בריהמ להשיג מעמד דומיננטי בכל אפריקה השחורה על כן חייבים לבולמה. עם זאת הובטא בנימה בקורתית כלשהיא על מובוטו המחזיק את יחידות העילית של צבאו בקרבת קינשאסה ואילו לחזית שולח את היחידות הגרועות יותר.

3) כאשר סאדאת דיבר על טנקים סובייטים בשימוש הפולשים מאנגולה לזאיר, העירו האמריקנים כי במידע של ארהב אין כל אימות לכך וביקשוהו לפרט ההוכחות. סאדאת השיב שהדבר ידוע לו ממקורות טובים. כאשר הצד האמריקני חזר על גירסתו, הגיב סאדאת שיבדוק טיב המקורות והמידע שלו. איש שיחי מעיר כי אפיזודה זו אופיינית לסגנון דיבורו של סאדאת.

ב. אספקת נשק למצרים-

1) סאדאת אמר שמעונין לקבל הרבה נשק מארהב והזכיר סוגים ונשקים רבים. בשיחו עם בראון שר ההגנה פירט יותר בנושא זה. הצד האמריקני הבהיר לו שארהב לא תהיה ספקית נשק מרכזית של מצרים וכי בכל מקרה אינה יכולה לספק לו נשק בעל אופי התקפי. בנוגע למטוסי

2/..

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 2 מתוך 8 דפים

עותק מספר 5 מתוך 31 עותקים

סודי ביותר

F-5E נאמרה לו בפירוש תשובה שלילית, וסאדאת מעט ולא התווכח על כך. סאדאת לא ביקש טילי טאו. כללית נאמר לסאדאת שיבדקו מה אפשר לספק.

2) הכוונה עתה לגבש הצעה שתובא לאישור הנשיא ואחרי כן תוגש לקונגרס. לשאלתי אם נגמשים APC כלולים בקטגוריה זו השיב בן שיחי בלאו מוחלט, והוסיף שהכוונה למערכות קשר חדישות וציוד אחר הכלול בקטגוריה של NON LETHAL WEAPONS יתכן ויכללו מספר קטן נוסף של מטוסי תובלה B-130 בנוגע למסוקים מבחינים המומחים האמריקנים בין מסוקי לחימה לבין מסוקי שרות אך לא ברור אם סאדאת מעונין במסוקי שרות מארהב.

3) בנקודה זו ביקש איש שיחי שלא אשאל ולא אלחץ עליו לפרטים נוספים מה גם ועדיין לא גובשה ההצעה שתובא בפני הנשיא.

4) בהקשר נושא הנשק ציין סאדאת כי שבעת מטוסי C-130 שסופקו לו על ידי ארהב מילאו תפקיד חשוב בהעברת הכוחות הסודאניים ממצרים חזרה לסודאן לשם דיכוי ההתקוממות נגד נומירי בקיץ. כאן העירו לו שארהב הסכימה בשעתו לספק למצרים שישה מטוסים כאלו וכי עד כה סופקו רק חלק מהם, בשלב זה התברר כי איש מהנוכחים בשיחה לא ידע כמה מטוסים כבר סופקו למצרים ולבסוף נתקבלה הערת איילטס שסופקו ארבעה או חמישה.

5) בן שיחי הסכים אתי כי גם אם סאדאת ישגר קצת ציוד צבאי לזאיר הרי בשביל צרכי זאיר יש לצבא המצרי נשק די והותר, רק שזה אינו יכול לשמש נימוק בידי סאדאת בפניתו לארהב.

ג. מהות השלום-

1) הנושא המרכזי בשיחות עם סאדאת הן בבית הלבן והן במחמד היה מהות השלום. הנשיא הציג העמדה האמריקנית בבהירות ובתקיפות בהתאם לקווים אותם פיתח במסיבת העתונאים שלו ובנאום קלינטון.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

הנשיא אף הרחיב ופירט מרכיבים שונים של השלום שלא הוזכרו
על ידו פומבית, תוך איזכור מפורש של החלפת שגרירים.
2) סאדאת חזר על עמדתו הידועה בהתבטאו כמעט לפי מתכונת הקלישאות
שטבע בראיונותיו הפומביים. סאדאת לא שלל על הסף את הנורמליזציה
אלא אמר שזה קשה ולא יכול להתבצע עכשיו וכי המצב בארצות
ערב לא יאפשר נורמליזציה כזו בצמוד להסכם. סאדאת הוסיף שהוא
אישית אינו מתנגד אך לא יוכל לעשות זאת ויתר על כן בודאי שלא להכניס
זאת לגוף הסכם השלום. לדעתו של סאדאת כל הדברים הללו יכולים לקרות
אך קודם צריכה ישראל לחתום על הסכם השלום ולבצע את הנסיגה.
כאשר הנשיא לחץ עליו באומרו שארהב אינה רואה אפשרות לתבוע מישראל
לקבל עקרון הנסיגה לגבול הלגלי אלא אם כן כל צעדי הנורמליזציה
יוכללו בהסכם ענה שוב סאדאת שאינו מתנגד לתהליך הנורמליזציה
וכי הוא יבוא אחרי כן וזוהי רק שאלה של זמן.
3) האמריקנים אמרו לסאדאת שאם כך הדבר הרי גם הנסיגה הישראלית
תשתרע על משך זמן ארוך יותר והשלבים האחרונים שלה יתעכבו
עד לביצוע הנורמליזציה שתבוא אחרי מה שהוא מכנה בשם הסכם השלום.
האמריקנים הדגישו שמשך זמן הנסיגה הוא כנראה תהליך ארוך ומכל
מקום לא מתקבל על הדעת להשלים הנסיגה בהתאם לדרישתו בזמן ביקור
ואנס בקהיר בה קבע מסגרת של שישה חודשים.
4) סאדאת השיב שמוכן להכיר בכך שיש קשיים ולכן מסכים להארכת
משך הנסיגה עד לשנתיים. סאדאת נקט בלשון COUPLE OF YEARS
סאדאת הוסיף כי פרק זמן ארוך יותר להשלמת הנסיגה
מרגע חתימת הסכם השלום עלול לחבל בהסכם הירות ויעורר התנגדות
בארצות ערב.
5) הצד האמריקני חזר לנושא הנורמליזציה תוך הצגת שאלה
לסאדאת אם יסכים שמרכיבי הנורמליזציה אמנם ייכללו בהסכם אולם חלקם

4/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

עותק מספר 5 מתוך 31 עותקים

סודי ביותר

יתבצעו בצמוד לשלבי הנסיגה ואילו מרכיבים אחרים יתבצעו אחרי כן תוך קביעת מספר שנים קצוב. סאדאת ענה בתשובה כללית ובלתי מחייבת. בשלב זה הציע הנשיא להניח לפי שעה לנושא הנורמליזציה ולעבור לדון על נושא אחר. להפתעת כולם הגיב סאדאת בנקודה זו באומרו כי מוכן לשקול ולבדוק האפשרות של הכנסת אלמנטים או מרכיבים מסויימים של הנורמליזציה לגוף הסכם השלום וכי המרכיבים האחרים יבואו אחרי כן. בן שיחי ציין שאינו רוצה לפרט את דברי סאדאת בנקודה זו מה גם וסאדאת לא התבטא באופן קונקרטי ומחייב אלא הזכיר כלאחר יד מספר אלמנטים לדוגמא, על כן קוואנדט אינו רוצה להטעות על ידי יצירת אופטימיות מסויימת שהיא עודנה מוקדמת.

6) בן שיחי העיר כי אופן תגובת סאדאת שפכה אור מסויים על אישיותו. באותו רגע בו ביקש הנשיא להפסיק הדיון על נושא השלום רק אז נראה חרדה ונקלטה בתודעת סאדאת ההכרה עד כמה הנשיא נחוש בעמדתו וסאדאת פירש דברי הנשיא שביקש לקטוע הדיון על השלום והנורמליזציה כהבעת מורת רוח מצד הנשיא על עמדת סאדאת ואז לפתע כלאחר יד השמיע מספר ויתורים להם לא היה מוכן להסכים במהלך חלופי הדברים בנושא זה.

7) קוואנדט סיכם נושא השלום והנורמליזציה באומרו כי חלה התקדמות מסויימת בעמדת סאדאת מאז ביקור ואנס בקהיר. סאדאת הסכים עכשיו כי משך הזמן להשלמת הנסיגה מרגע חתימת ההסכם יהיה שנתיים במקום שישה חודשים וכי מרכיבים מסויימים של הנורמליזציה יוכנסו לגוף ההסכם. נכון שאמנם זה לא הרבה ואולי ההתקדמות מצד סאדאת היא רק בשיעור של עשרים אחוזים, אבל זה משהו ובמיוחד שהשינוי הזה ארע תוך חודש וחצי.

ד.גבולות-

1) סאדאת קבע בתקיפות כי הנסיגה בסיני חייבת להיות מלאה

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

לגבול הבינ"ל שהינו הליגלי. ~~סאדאת דחה לחלוטין~~ את הרעיון של הצבת כוחות ישראלים לזמן ארוך או באופן זמני מעבר לגבול הלגלי ברצועה של אזור בטחון. סאדאת אמר שאם חותמים על הסכם שלום צריכה הנסיגה הישראלית להיות מוחלטת ומלאה. סאדאת התפלמס עם הטיעון הישראלי של הצורך בהצבת כוחות ישראלים בשארם אל שייח באומרו שהסימות מיצרי באב אל מנדב במלחמת אוקטובר הוכיחה חוסר הממשות בטיעון ישראלי זה.

2) סאדאת מוכן לסידורי בטחון אחרים כגון רצועת פירוז, כוחות בינלאומיים וכו ארום וזר ואמר שבשום פנים לא יסכים להצבת כוחות או מאחזים ישראלים מעבר לגבול הלגלי. סאדאת דחה בתוקף כל רעיון בנוגע לתקוני גבול כלשהם בסיני באומרו כי כלל זה חל גם לגבי הגולן. המקום היחיד בו רואה סאדאת אפשרות לתקוני גבול קטנים זה בגדה המערבית הירת ולדבריו בתוך שטח פלסטין לא היו מעולם גבולות בינ"ל מוכרים.

ה. הבעיה הפלשתינאית-

1) סאדאת דיבר בביטול על המשמעות והחשיבות של חומרת ההחלטות שנתקבלו במועצה הלאומית הפלשתינאית. לדבריו העיקר הוא שהובטח נצחון ערפאת במועצה, והרי ערפאת נאלץ להסכים לנוסחאות מסוימים על מנת שיוכל לקיים את שלטונו ולנטרל את הקצונים. עכשיו אחרי כינוס המועצה ידיו של ערפאת חופשיות לעשות כרצונו.

2) סאדאת גרס שעכשיו המאמץ צריך להיות להביא את הפלשתינאים לגנבה אשר במילא תתכנס על בסיס החלטות 242 ו-338. ומכאן משתמע בהכרח כי אשף מקבל החלטות אלו. לגבי אופן הייצוג של אשף אמר סאדאת שיהיה במשלחת ירדנית פלשתינאית משותפת או במסגרת המשלחת הירדנית.

3) האמריקנים הגיבו כי ישראל וארהב לא יקבלו זאת ומכל מקום ארהב לא תסכים להשתתפות אשף עד אשר יקבל מפורשות את ההחלטות הנל של מועביט.

6/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 6 מתוך 8 דפים

עותק מספר 5 מתוך 31 עותקים

סודי ביותר

4) בתשובה לשאלתי אמר בן שיחי כי סאדאת דיבר במושגים כלליים גם בנושא הפלשתינאי לא עשה אבחנה בין מדינה ירדנית פלשתינאית אחת בת שני חבלים אוטונומיים עם ריבון אחד, לבין שתי מדינות ריבוניות הקשורות ביניהן. מכל מקום אי אפשר היה להבין בדיוק אל מה מתכוון סאדאת כיצד הוא רואה זאת ומה העדפתו.

5) שאלתי אם לא לחצו עליו יותר בנושא הגבולות או בנושא הפלשתינאי שהרי בגלל עמדת מדינות ערב התובענית שיתוף אשף בגנבה כיצד יהיה ניתן להתכנס. בן שיחי ענה שעיקר הדיון במכלול הסכסוך הוקדש לנושא השלום והנורמליזציה, וכי הצד האמריקני מיקד עיקר לחצו על סאדאת בנקודה זו היות ולדעת ארהב נושא השלום צריך להיות נקודת מוצא למו״מ ולהשגת הסכם, יתכן ובשיחה בארבע עיניים חזר הנשיא לדיון נוסף גם על נושאי הגבולות והבעייה הפלשתינאית אולם לאיש שיחי אין מידע על כך.

ו. התרשמות מסאדאת-

1) בן שיחי חוזר שמא אופן ניהול השיחות מצידם עם סאדאת אינו מתאים לאופיו ולסגנון דיבורו של סאדאת. יתכן ויש מקום לא להרפות ממנו בכל נקודה ונקודה כאשר הוא מגיב בדיבורים כלליים ומעורפלים. למשל כאשר אמר סאדאת שלא יוכל להכניס לנוסח ההסכם סעיף בנוגע להחלפת שגרירים אולי היה מקום לשאול אותו מיד אם יסכים לרמה אחרת של ייצוג ויחסים דיפלומטיים כגון קונסוליות או INTEREST SECTION בשגרירות של מדינה שלישית או משהו דומה למשרד הקשר האמריקני בפקין.

2) קשה לנהל מו״מ עם סאדאת משום נטייתו לדבר במושגים ובמונחים כלליים אינו מדייק בלשונו אינו מדקדק בבחירת המלים ולעיתים מפריח רעיון ואחרי כן חוזר בו. לאור זה הינו ומה כיצד ובאיזה אופן ניהל קיסינגר את המו״מ עם סאדאת.

3) באופן אישי סאדאת הינו נעים כאיש שיחה ובעל חן רב, ויכול

7/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

להיות לבבי. בדיון על אפריקה ובנושאים אחרים החורגים ממסגרת הסכסוך במזהת הפגין סאדאת תפיסה גלובלית של מדינאי בינל בעל שיעור קומה.

4) מעניין ומשעשע כאחד היה לשמוע את סאדאת מעלה זכרונות על מלחמת אוקטובר, הוא הציג גירסה שלו שהיתה מובן שוב ומקובל בארהב והגדיר למשל את השתלטות צהל על הגדה המערבית של התעלה כהסתננות.

5) זהו שוב קו אופייני לסאדאת שלא רק מדבר במונחים כלליים אלא אף לעיתים גודש את דבריו ותאוריו בפרטים ובעובדות ככיכול שאינם תואמים המציאות. צד זה באישיותו של סאדאת בא גם לידי ביטוי בנאומיו הפומבים. מבחינה זו קיים דמיון בינו לבין נאצר, אולם בהבדל אחד והוא, שסאדאת כל אימת שהוא מציין תאריך של ארוע או פגישה מסויימים התאריכים אצלו בדוקים ומדוייקים.

ז. המהלכים הבאים-

1) קוואנדט אמר כי בהשוואה בין סאדאת אסד וחוסיין: הרי בנושא הגבולות עמדום אחידה ושלושתם נוקטים בארתה תקפיות. בנושא השלום נמצא סאדאת באמצע בין חוסיין לאסד. ואילו בנושא הפלשתינאי קשה לקבל תמונה ברורה היכן הם עומדים.

2) אמרתי כי אם מנסים לעשות תחזית הרי עמדות סאדאת חוסיין ואסד פחות או יותר ידועות ואין להניח שאסד יגלה גמישות רבה יותר מזו שגילה סאדאת בנושא כלשהוא. אם ככ בסוף מאי יושלם סיבוב השיחות הנוכחי וביוני יצא ואנס לאזור וקשה לתאר שיצליח להשיג מהערבים הרבה יותר ממה שהשיג הנשיא אם כן כיצד הינו רואה בסתיו הקרוב את דיוני גנבה. קוואנדט העיר בתחילה שיתכן ותמזכיר ידחה בקורו באזור ליולי. קוואנדט אמר שהינו מסכים כי הפער עודנו גדול מאד אך בכל זאת התקדמנו כברת דרך קטנה עם הערבים ולכן צריך להמשיך ולנסות. קוואנדט הוסיף כי שאלתי מזכירה לו שבסעודת

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 8 מתוך 8 דפים

עותק מספר 5 מתוך 31 עותקים

- 8 -

סודי ביותר

הערב שנערכה בשגרירות המצרית לכבוד סאדאת פגש את קיסינגר אשר
שאל קצרות את קוואנדט: ״האם אתם הולכים לגנבה כדי לנהל מו״מ
או כדי לאשר הסכם״ קיסינגר הוסיף: ״מעניין לראות איך אתם חושבים
להגיע לזה״. קוואנדט אמר שמתוך הערת קיסינגר משתקפת בבירור
תפיסתו שיש לחתור ולהגיע עד להסכם לפני כינוס גנבה, וכי הינו מסתייג
מהקו של הממשל הנוכחי המשתדל אמנם לקרב עד כמה שאפשר בין עמדות
הצדדים אך משאיר חלק ניכר מהמו״מ לועידת גנבה.
3) קוואנדט הוסיף כי אחת המטרות אותן שראתה ארהב להשיג בביקור
פהד מתכוונת לאותם קשיים עליהם הצבעתי בשאלתי. הכוונה היא לשכנע
את פהד שסעודיה תשפיע על אסד ועל אשפ בנושא השלום והנורמליזציה
וכן בנושא הבעיה הפלשתינאית.
עד כאן.
הערה: קוואנדט אמר שאינו יודע מה בדיוק דיווח המזכיר לשגריר
על ביקור סאדאת ולכן מבקש שהדברים שימסר לי בשיחתנו לא ידלפו
ולא ייוחסו אליו מה גם וזוהי שיחה פרטית.

תורגמן=

[illegible]

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 11 דפים

עותק מספר 5 מתוך 8 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד
מאת: וושינגטונ

מס 123
נשלח 081730 אפר 77

בהול

אל: שה״ח - לנמענ בלבד.

<u>בונז</u>

שיחת המזכיר-השגריר בהשתתפות אתרטונ, סמית, בראונ והח״מ.

<u>המזכיר</u> פתח בשאלה על הארועים האחרונ״ים בישראל.

<u>השגריר</u> הג״יש לו נוסח הודעת רה״מ והסביר כי עתה צפויות התפתחויות בשני מישורים. במישור הממשלתי יתמנה תוכ זמנ קצר מ״מ רה״מ ואילו במישור המפלגתי עומד מרכז המפלגה לבחור במועמד שיעמוד בראש רשימת ה״מערכ״ לכנסת.

<u>השגריר</u> הטעים כי ישראל עוברת תהליכ דימוקרטי קשה אולם ממשלת ישראל ממשיכ לפעול בהתאם למצע הממשלה והחלטות הכנסת ולמלא את תפקידה באורח תקינ.

<u>השגריר</u> העיר כי יתכנ ויאמר כדברים האלה פומבית למענ לא תהיה בענינ זה כל אי הבנה בינ אויבים וגמ ידידים.

<u>המזכיר</u> העיר כי חשוב שהצהרה ברוח זו לאמצעי התקשורת תימסר ע״י השגריר.

המזכיר הוסיפ כי הוא מצטער על האירועים האחרונ״ים. זה עצוב ואישית לבו כואב על מה שרה״מ היה צריכ לעבור.

<u>השגריר</u> פרט את השתלשלות המאורעות והמזכיר הגיב שוב כי אכנ זה סיומ עצוב לקריירה מזהרת.

2. <u>המזכיר</u> אמר כי ברצונו לעדכנ השגריר בשלושה נושאים: דרום לבנונ, ביקורו במוסקבה וביקור סאדאת בארה״ב.

א. דרום לבנונ.

<u>המזכיר</u> אמר כי ההתאפקות שישראל גילתה נוכח ההתרחשויות האחרונות בלבנונ ראויה לשבח. זו התאפקות וריסונ למניעת התלקחות אשר עלולה לגרופ את כולמ.

המזכיר הוסיפ כי ארה״ב עושה מאמצ ומקיימת מגעים עם הצדדים הנוגעים בדבר כדי להעמידמ על הסכנה שהעניינים יגלשו אל מעבר ליכולת שליטה

2/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

עליהם.

ארהייב מזהירה את הנוגעים בדבר מפני הידרדרות.

המזכיר העיר כי קיימת מבוכה באשר למה שקורה למעשה בשטח, ושאל מה ידוע לנו על המצב.

השגריר השיב כי אין ברשותו מידע בנוסף למה שנמסר אתמול לממונה האמריקאי ואניגג בירושלים.

השגריר הוסיף כי עקב הארועים האחרונים התאחרה קמעה התשובה [illegible] המפורטת למזכרם וכי ברגע שתהיה בידו תשובה או הערות אחרות בקשר להתפתחויות יתקשר עם המזכיר.

השגריר הוסיף כי אנו לא הבחנו עד עתה בתנועה של כוחות סורים בלבנון, אולם אנו מבחינים ביותר מתירנות ביחס של הסורים לפלשתינאים המוצאת ביטויה בסיוע לוגיסטי ובהיתר לאירגון צעיקא לפעול בשטח.

המזכיר שאל איזה סיוע לוגיסטי מגישים הסורים לפלשתינאים.

השגריר הסביר כי הסורים מאפשרים לפלשתינאים מעבר בשטחים ומסייעים גם בארטילריה.

השגריר ציין כי לפי שעה לא אובחנה תנועת כוחות סורים.

השגריר ציין כי אנו עוקבים אחרי המאורעות בלבנון בערנות רבה ושברצונו להדגיש כפי שאמר אתמול שהח לדאניגג - שאין ישראל מעודדת (WE DISCOURAGE) הנוצרים לחרוג מתחום מושבם ושישראל מנסה לרסן הנוצרים.

מעבר לכך ישראל מודאגת ממספר התפתחויות אפשריות בדרום לבנון:

1. תנועת סורים לעבר הגבול.
2. השתלטות (TAKE OVER) פלשתינאי ופעילות מחבלים העלולה לסכן האוכלוסיה שבסמוך לגבול בדרום לבנון.
3. אפשרות של כניסת כוח בינערבי או שיבוש הסדר והחיים התקינים בדרום לבנון.

השגריר אמר כי אנו מנסים לרסן הנוצרים מלחרוג מתחומם ובמקביל עוקבים בצמידות ובערנות אחרי כל התפתחות אשר עלולה להוות סכנה לנו. בטחון ישראל הוא השיקול המכתיב פעולתנו, ושאיפתנו האחת היא להבטיח את הגנתנו.

3/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

= 3 =

המזכיר שאל האם הגדר הטובה נפגעה במהלך האירועים האחרונים.
השגריר ענה כי לפני מספר ימים הועברו פצועים לישראל דרך הגדר הטובה ושהיתה גם הפגזה אחת בסביבתה.
השגריר ציין שוב כי הוא מצפה שנוכל למסור לאמריקנים פרטים נוספים בתשובה למזכרם.
הציר העיר כי דומה שב-24 השעות האחרונות הקרבות שככו.
המזכיר אמר כי עיין ברפרוף במברק מביירות המדבר על נסיון הקפאת המצב בלבנון. (STAND STILL)
אתרטון ציין כי בהנחיות ששוגרו לקראת שיחותיו עם סרקיס וביטריס, נתבקש פארקר להציע מויים להקפאת המצב.
פארקר שוחח ברוח זו עם שהייח ביטריס אך תוצאות ההצעה אינן ידועות עדיין.
השגריר העיר כי תמיד חששנו שלאחר שהסורים יבססו עצמם בלבנון ע"י תמיכה בנוצרים כנגד הפלשתינאים הם עלולים להפוך עורם ולהעניק תמיכתם לפלשתינאים כנגד הנוצרים.
עתה נראים סימנים ראשונים למהלך זה.
השגריר אמר כי נוסיף לקיים קשר הדוק ולהחליף מידע בנידון.
המזכיר ביקש כי נשמור על קשר הדוק בענין זה.
אתרטון אמר כי הם פנו גם בדמשק לתבוע ריסון ולהביע התרשמותם שסוריה גורמת להחזרת BRING IN הפלשתינאים לתמונה.
המזכיר העיר כי בהיעדר שהייח חידאם השיחה נערכה עם מישהו אחר.
השגריר אמר כי ההתפתחויות בלבנון מעסיקות את הממשלה ואת דעת הקהל בישראל.
המזכיר אמר כי גם העתונות האמריקאית דשה בנושא ונקל לתאר עד כמה הנושא מעסיק את ישראל. המזכיר חזר וביקש שנעמוד במגע הדוק לגבי ההתפתחויות.
ב. הביקור במוסקבה.
המזכיר אמר כי הנושא המזייתי עלה בשיחותיו במוסקבה. הסוביטים הציגו עמדתם בסוגיה זו וטענו שמטרתם לסייע במציאת פתרון צודק.

4/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

אחרי קביעה זו עבדו הסוביטים לפירוט מרכיבי ההסדר (ISSUES) בהתאם למדיניותם המסורתית הסטנדרטית.

המזכיר ציינ כי עלתה השאלה האם בריה״ים שנתה עמדתה כלפי אש״פ וזה נבע מנ הדווח בעיתונות על דברי הברכה (TOAST) של גרומיקו לואנס. העתונות דיווחה דברי גרומיקו כהפחתת התמיכה הסוביטית באש״פ.

המזכיר הדגיש כי אינ הדבר נכונ.הוא שאל את גרומיקו ישירות אמ יש שינוי בעמדת בריה״ים כלפי אש״פ וגרומיקו אמר שלא חל כל שינוי.

המזכיר אמר כי הסובייטים התייחסו לנושאימ הסובסטנטיביימ כפי שאלה בוטאו בנאום ברזינייב בועדת האיגודימ המקצועיימ.

לא היה בכך שום דבר חדש.

המזכיר ציינ כי אחרי הצגת הדברים הסובייטית, הוא הגיב כי ההצגה היא חד צדדית ואז הציג הוא את תמונת המצב מנ הצד השני.

המזכיר טענ כי יש גישות שונות ועמדות שונות וצריכ לעשות מאמצ לגשר על פני הדברים, והדגיש כי עמדת בריה״ים היא חד-צדדית.

המזכיר הטעים כי הסובייטים יודעים היטב כי ארה״ב וברה״ים חלוקות לגבי מספר נושאי יסוד בבעיה המזתי״ית

המזכיר הוסיפ כי הסוביטימ הדגישו את הצורכ בשיתופ פעולה - בתהליכ המזי״תי.

המזכיר טענ כי לבריה״ים כיו״ר שותפ בג׳ינבה יש אחריות עמ ארה״ב לעשות הכל למענ יושג שלום במזי״ת, ויש לשתפ פעולה במסגרת זו.

המזכיר הסכים לכלול בהודעה המשותפת פיסקה האומרת שבתור יושבי ראש של ועידת ג׳ינבה ישתפו יושבי הראש פעולה בהשגת שלום במזת.זו פסקא כללית שנאמרה גמ בעבר וארהב אינה מוכנה ללכת מעבר לזה.

המזכיר הטעימ כי מדיניות ארהב היא שהסוביטימ אינמ יכולימ לשחק תפקיד בקידום הסדר כי ״אינ להמ השפעה״ על הצדדימ אכ אסור להשפילמ במישור הפומבי לבל ידחפו למלא תפקיד שלילי ומחבל (SPOILING ROLE)

השגריר הגיב כי גישה זו די קרובה לעמדתנו הגורסת שעל ברה״ימ לשחק תפקיד נומינלי בלבד במסגרת תפקידה כיו״ר-שותפ של ועידת ג׳ינבה אכ לא להיות שותפ בתהליכ המו״ימ לשלום.

המזכיר הוסיפ כי גרומיקו אמר לו שברה״ימ תמכה בהקמת מדינת ישראל.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך 11 דפים

עותק מספר 5 מתוך 14 עותקים

סודי ביותר

המזכיר שאל את גרומיקו מדוע ברה"מ לא תחדש את יחסיה עם ישראל,
למה ברה"מ איננה יוצרת קשר עם ישראל ? (TO DEAL WITH ISRAEL)
גרומיקו הגיב כי אין השעה בשלה RIPE לכך בשלב זה.
המזכיר הוסיף כי הוא אמר עוד שהיה זה יכול להיות מועיל
לחדש הקשרים וליצור קשר (TO COMMUNICATE)
עם ישראל.
גרומיקו אמר שאחרי שיהיה הסכם שלום במציאות הדבר בודאי יתאפשר.
גרומיקו אמר שדעת הקהל בברה"מ אינה מוכנה לכך.המזכיר הגיב על כך
בחיוך, והוסיף יתכן שהם חוששים שישראל תשלח את גולדה למוסקבה.
השגריר אמר שברור כי חלק מסרובם לכונן יחסים עם ישראל נובע מחשש
מהימצאות שגריר ישראלי במוסקבה עקב הבעיה היהודית בברה"מ.
המזכיר הוסיף כי העלה הנושא היהודי וכי מסר הרשימות של פעילי העליה
והעצורים שהגשנו לו.הסוביטים קבלו הרשימות הבטיחו ללמוד אותן
אך נמנעו מלהתחייב לגבי תוצאות בדיקת הרשימות.
המזכיר הוסיף כי העלה את ענין הגירת יהודי בריה"מ, הביע דאגת ארה"ב,
והסוביטים לא סרבו לקבל החומר שהוגש להם.עתה הסוביטים לפחות
מודעים לדאגתה של ארה"ב לבעיה זו.
השגריר הודה והעיר כי אנו מקוים כי העובדה שארה"ב גילתה דאגה בנושא
תהיה בה כדי להרתיע השלטונות הסוביטים.
המזכיר השיב כי הוא שותף להערכה זו.
המזכיר הוסיף כי אוירת השיחות היתה ידידותית, נינוחה ומעשית והדווח
בעתונות לא שקפו נכונה.
במספר נושאים בילטרלים חלה התקדמות שהפתיעה אף את המזכיר עצמו.
בענין סאלט לא חלה התקדמות, אולם הוא הבטיח שתהיה התקדמות.
השגריר אמר כי העתונות סיקרה השיחות במוסקבה מתוך נקודת מוצא
של צפיות מוגזמות.
המזכיר אמר שזו גם הערכתו.סיפר כי הוחל כבר בכינון ועדות הכנה
משותפות לקראת פגישתו עם גרומיקו במאי בג'נבה. מכל מקום אין
לדבר על התמוטטות שיחות מוסקבה.

6/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 6 מתוך 11 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

ג. ביקור סאדאת.

המזכיר אמר כי בשיחות עם סאדאת דובר על כל העני־נים (ISSUES) הקשורים במזי״ת. מה שעני־ן המזכיר במיוחד היה השנוי (SHIFT) שהוא חש בעמדת סאדאת בקשר למהות השלום.

בעבר דיבר סאדאת על שלום בדור הבא וכמשהו המצוי הרחק הרחק ואילו מה שאמר בארה״ב בכל זאת משקף תזוזה מסוימת.

המזכיר ציין כי ארהב הדגישה מאד את ההגינות (FAIRNESS) וההגיון של עמדת ישראל בענין מהות השלום.

השגריר העיר כי רצונו להגיב על נקודה זו. הוא מתייחס רק לדברים שנאמרו ע״י סאדאת בפומבי.

אשר לשימוש סאדאת במונח נורמליזציה ברצונו להזכיר לא מתוך פולמיקה אלא כתגובה עניינית שראשית סאדאת השתמש כבר בעבר במונח זה בעת שיחותיו עם שה״ח גרמניה גנשר. שנית, בהופעותיו הפומביות משנלחץ סאדאת ע״י מראייניו להבהיר מה הוא מתכוון במונח נורמליזציה - האם משמעות המונח יחסים דיפלומטיים, יחסי תיירות, תרבות וכו', נתחוור כי הוא מתכוון למעשה רק לסיום מצב המלחמה. ואילו שאר האלמנטים שייכים לתהליך שיתפתח רק אחרי נסיגת ישראל לגבולות 1967.

סאדאת אינו רואה בנורמליזציה חלק מתפיסת השלום. האלמנטים המהווים נורמליזציה הם מבחינתו דברים שיכולים להתפתח אח״כ אך לא כחלק מהסכם השלום.

המזכיר אמר כי לא נתכוון לומר שסאדאת מסכים עם עמדת ישראל אלא רק שהוא שם לב שיש תזוזה מסוימת בהלך מחשבתו ושיש סימנים שהוא מתחיל להתמקד בסוגיית מהות השלום.

השגריר שאל אם המזכיר מתכוון לומר שסאדאת כנראה מתחיל אולי להבין (REALIZE) שמושג קץ מצב המלחמה שלו הטיפ בעבר איננו זהה למושג השלום שארה״ב וישראל שותפים לו.

המזכיר העיר כי זה תיאור נכון.

המזכיר ציין כי בענין הגבולות היה סאדאת קשוח (ADANANT) בענין הפלשתינאי גרס שצריך להיות ישות פלשתינאית עם הסדרי קונפדרציה עם ירדן ושזה צריך לקרות לפני שהולכים לג׳נבה.

7/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

השגריר שאל אם בענין הגבולות אנו צריכים להבין שסאדאת שלל את מה שהנשיא קארטר אמר עת הבחין בין גבול מדיני-ריבוני לגבול בטחוני ושאין הוא מכיר בהבחנה בין גבול לגלי לגבול בטחוני המורכב מהסדרי בטחון ונוכחות צהל מעבר לו.

המזכיר אמר כי זה נכון אך אין סאדאת שולל פרוז כחלק מסידורי בטחון.

השגריר שאל אם סאדאת מדבר על פרוז משני צדי הגבול?

והמזכיר השיב כי זה נכון.

השגריר שאל האם סאדאת עומד על נסיגה לגבולות 1967.

המזכיר אישר שכן. נסיגה לגבולות 1967 עם שינויים מיזעריים שבמיזעריים (VERY MINOR RECTIFICATIONS)

אתרטון העיר כי כשסאדאת מדבר על שינויים קלים הוא מדבר רק על שינויים בגדה המערבית.

המזכיר אמר כי אין ספק בקשר לכך שסאדאת תבע נסיגה לגבולות 1967.

השגריר העיר שהמזכיר אמר כי סאדאת דיבר על ENTITY פלשתינאי אך לפי ששמענו בפומבי השתמש סאדאת מספר פעמים במונח STATE.

המזכיר אמר שאמנם זה נכון ושהוא סבור שסאדאת חושב במונחים של STATE -.

השגריר שאל אם סאדאת מדבר על מדינה בגדה ובעזה ועל פרוזדור בין המדינה הפלשתינאית ורצועת עזה והמזכיר אישר שזה נכון.

השגריר אמר שלאור כל זאת הרי אין כל מקום להבחין בשינוי בעמדת סאדאת. יש מאיתנו איפלו הגורסים, לפי ההתבטאויות הפומביות שסאדאת הדגיש פחות את ענין הקשר בין המדינה הפלשתינאית לירדן.

המזכיר אמר שסאדאת טען שאשפ מיתן את עמדתו, שאין מישהו אחר שיכול לייצג הפלשתינאים, ולכן הם זכאים ל- ENTITY.

השגריר שאל אם גם המזכיר הבחין באיזה שהוא מיתון בעמדת אש"פ?

המזכיר השיב שהוא לא הבחין בשום שינוי לטובה או מיתון כלשהו בהחלטות המועצה הפלשתינאית.

אתרטון הוסיף כי סאדאת טען שהפלשתינאים רוצים להיות חלק מהמו"מ ונכונותם זו לדברי סאדאת היא עדות כי הם מוכנים להכיר בישראל אך ברור שאינם יכולים לוותר על קלף מיקוח זה לפני המו"מ גופו.

השגריר אמר שבכל העמדות שמנה המזכיר לגבי סאדאת אין השגריר רואה

8/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 8 מתוך 11 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

כל שינוי לטובה בעמדתו הקשוחה של סאדאת.

המזכיר אמר כי החשוב הוא שסאדאת מתמקד בסוגית מהות השלום ומגלה פתיחות שלא ניכרה בו קודם וזה שינוי יחידי אך חשוב.כנראה שיש הבדל בגישתו לבחינת מהות השלום כיום לעומת גישתו בעבר, עת דיבר על סיום מצב המלחמה בלבד.השינוי היסודי שהוא מוכן לחשוב היום במושגים שלא היה מוכן לחשוב בעבר.

השגריר אמר כי דברי סאדאת לגבי עמדתו הוא לא הפתיעו אותנו אך אנחנו מודאגים מנסיונו של סאדאת להעניק לדברי הנשיא פרשנות וכוונות שהנשיא לא נתן להם.סאדאת דיבר בנוכחות הנשיא על NATIONAL HOMELAND כאילו הנשיא דיבר על מדינה לפלשתינאים וציין שקארטר התחיל להבין מהות הענין שהוא כינון מדינה פלשתינאית.

המזכיר התערב ואמר שהנשיא לא אמר הדברים האלה.

השגריר אמר כי הוא מבקש אישור להנחתו שהעובדה שסאדאת פרש את התבטאות הנשיא בצורה כזו ונתן לה משמעות כזו, בנוכחות הנשיא, והדברים לא הוכחשו שאין פרוש הדבר שיש הסכמה עם האינטרפרטציה של סאדאת.

המזכיר השיב שזו הנחה נכונה בהחלט.המזכיר אמר כי דברי הנשיא בנושא זה ובכל הנושאים ניצבים על רגליהם הם, ואין פרשנות סאדאת משנה את עמדת הנשיא.

השגריר שאל את המזכיר כיצד הוא מעריך ביקור סאדאת בהקשר המאמצים למויים והתהליך הכללי לקדום השלום הגם שזה אולי מוקדם לשפוט מאחר וטרם הושלמה סדרת הפגישות עם מנהיגי האזור.

המזכיר אמר שמצא נכונות אצל סאדאת לשקול מהות השלום ושזו התפתחות חשובה. אין שום תזוזה בענין אשף זו בעיה קשה ביותר.בקשר לגבולות 1967 אין שינוי בעמדת סאדאת וזו היתה העמדה שארה"יב הניחה שסאדאת יציג וכך גם בנושא אשף.האספקט המעט פוזיטיבי הוא בצמצום מסויים של הפער בעמדה ביחס למהות השלום.בנושאים אחרים לא חל שום שינוי.

אתרטון הוסיף כי בענין ייצוג אשף סאדאת מבין שזה ענין בינערבי לענות

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 9 מתוך 11 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

בו ואינ הוא אומר שזה סופ הענינ.

<u>המזכיר</u> הוסיפ כי סאדאת אומר שהנושא הפלשתינאי הוא נושא ערבי ושיש עוד לטפל בו.

<u>אתרטונ</u> הוסיפ כי מצרים מסכימה עם ישראל שיש לשגר לג'ינבה משלחות ערביות עצמאיות ולא משלחת ערבית משותפת.

<u>השגריר</u> העיר שזו סוריה שמצדדת במשלחת מאוחדת מתוכ סיבות שלה.

<u>המזכיר</u> אישר זאת.

המזכיר אמר כי שאלת ירושלים לא נתעוררה אכ היא תעלה בודאי בשיחות עם פהד שיבוא ב-4-5 במאי ובביקור חוסיינ ב-24 לאפריל.

<u>השגריר</u> שאל מה בתחום היחסים הבילטרלים מצרים-ארהב.

המזכיר אמר כי שוחחו על עננ הסקר ההידרוגרפי בסואצ ו"ישמשהו ממשי ייצא מזה". הסיוע הכלכלי יישאר ברמתו הנוכחית.

בנושא הצבאי היה דיונ כללי.סאדאת העלה צרכיה של מצרים בתחומים שונים, שום החלטה לא נתקבלה ושום הבטחה לא ניתנה בקשר לפריטים שבקש ויהיה עלינו לשקול מה לעשות עם בקשותיו (WHAT WE SHOULD DO).

<u>השגריר</u> שאל הנכונ שסאדאת ביסס בקשותיו לנשק על המצב באפריקה.

המזכיר אמר כי סאדאת דיבר על צרכיה הכלליים של מצרים וגם על ההקשר האפריקני.הדגיש הצורכ בשמירת רמת צבאו וכנ הביע דאגתו מנ הנעשה באפריקה וקרנ אפריקה, אתיופיה והסכנה למקורות המים בסודאנ. כנ גילה דאגה מנ הנעשה בזאיר ומנ הפעילות הסוביטית הכוללת באפריקה.

<u>המזכיר</u> אמר כי ארהב לדעתו לא תכנס לדיונ עם מצרים ולא תאשר מטוסי קרב F-5-E אלא אולי תדונ עמה על מטוסי תובלה C-130 כפי שנעשה בעבר. אלה הם פני הדברים.

<u>השגריר</u> אמר כי אנו כמובנ עוקבים אחרי הביקור ומודים על המידע. הוסיפ כי ידווח לממשלתו ובודאי נשוב ונעלה בעיות ושאלות הקשורות בדיווח זה.

<u>המזכיר</u> אמר כי הדגש בשיחות היה על מזיית והסדר שלומ ואילו הנשק היה ענינ משני, אמ כי לא בלתי צפוי, כי שגרירמ בקהיר דיווה שבדעתו של סאדאת להגיש בקשות לנשק.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

= 10 =

השגריר העיר כי סאדאת אמר גם בפומבי כי בדעתו לבקש נשק מארה"ב.
המזכיר הוסיף כי זמן ניכר של השיחות הוקדש לבחינת המגמות הסוביטיות והיציבות באפריקה.
סאדאת הביע דאגה בקשר ללוב.
המזכיר אמר כי זה עתה הושלם סקר על אפריקה ובמיוחד על קרן אפריקה שיידון בשבוע הבא במועצה לבטחון לאומי.
הציר אמר כי בענין קרן אפריקה הוא מבקש להעיר כי בעבר הגשנו משך 20 שנה סיוע בעיקר טכני אך גם צבאי לאפריקה בכלל ולאתיופיה בפרט. להערכתנו האיום של מורדי אריתריאה על שלמות אתיופיה והשאיפות של סומליה הם שני גורמים בסיסים המערערים היציבות ושניהם בתמיכה ערבית. אם תיעצר ההתקוממות האריתריאית והאמביציה הסומאלית ע"י מניעת סהיוע של מדינות ערב להן יתכן ובכך ניתן יהיה למצוא מסלול העשוי לסלול את הדרך להסדר אפילו עם אתיופיה של היום.
אנו בדעה שיתכן והאתיופים יסכימו בתנאים אלה לותר על סיוע סוביטי ולמנוע מהסוביטים חדירה לאתיופיה.היו תקדימים לכך בעבר.
יש להניח שהתפיסה הבסיסית האתיופית של האינטרס הלאומי שלה לא נשתנתה. על כן אם מדינות ערב יחדלו מלתמוך בשתי התנועות האירידנטיסטיות ניתן יהיה אולי ביתר קלות לדחוק רגלי הסובייטים.
השגריר אמר כי אם סאדאת מודאג מהחדירה הסוביטית יכ ליצור מצב שיצמצם הסיבה להזדקקות אתיופיה לסיוע סובייטי.
סומאליה נתמכת ע"י סודן ומצרים בכסף ובאמצעים אחרים במטרה להפוך הים האדום לים ערבי, זו תופעה המסוכנת גם מבחינתנו.
במקשור זה של הפסקת החתירה סאדאת יוכל לתרום יותר מאשר ע"י קבלת מטוסי קרב F-5-E זו מחשבה שאנו מעלים שהרי אנו מאוחדים ברצוננו לא לראות התפשטות סוביטית באפריקה ובקרן אפריקה.
המזכיר סיפר כי סומאלי פנתה לאחרונה לארהב בבקשת סיוע אמריקאי, כי היד הסוביטית כבדה עליהם מאד.
הסומלים דברו גם עם הערבים בבקשה לקבל סיוע צבאי במטרה לצמצם ההזדקקות לברה"מ.
הציר אמר כי במצב השורר באפריקה ענין השלמות הטריטוריאלית בגבולות

11/...

משרד החוץ

מחלקת חקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 11 מתוך 11 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

= 11 =

הקיימים הוא בעל משמעות עליונה.כיוון שעם כל המגמה האידיאולוגית המאפיינת המישטר באתיופיה ברור שבבסיס תפיסתה הלאומית נשאר זה של שלמות המדינה ויתכן שניתן להשיג את המטרה של חזיקת הסובייטים ע"י אי סיוע לסומליה ואריתריאה כפי שנוהגות עתה מדינות ערב.

השגריר אמר כי אישית הוא מבחין בסתירה מסויימת בין דאגת סאדאת מההתפשטות הסובייטית באפריקה ובאותו זמן הוא מטיף לכינון מדינה פלשתינאית שתהיה רדיקלית וללא ספק מכשיר בידי הסובייטים.כמו כן טוען סאדאת שסודאן זה אזור בטחון של מצרים אך איננו מכיר בצורך של גבולות בטחון לישראל.

המזכיר חייך ואמר שאכן נוטה כל אחד לראות רק את בעייתו.

3. השגריר אמר כי הוא מבקש לברר ענין הקמת הועדה המשותפת ללימוד סוגיית יצוא נשק ישראלי הכולל מרכיבים אמריקאים.

אתרטון אמר כי מחמייד במגע עם גורמים אחרים במימשל וקיימה שיחות פנימיות בנדון.

השגריר אמר שאנו מוכנים להתחיל בשיחות ובבירורים משותפים ברגע שיקבעו מי מצדם מטפל בענין.

המזכיר ואתרטון הסכימו ביניהם כי גלב יעמוד בראש הצד האמריקאי.

השגריר אמר כי בראון וציתנובר יהיו בצוות הישראלי.השגריר ציין כי הדבר הראשון שנבקש לעלות על סדר יומה של ועדה זו יהיה מכירת מטוסי כפיר לאוסטריה.

המזכיר אמר כי במבט ראשון איננו רואה סיבה מדוע שארה"ב לא תסכים לעיסקה.

השגריר אמר שאנו מעריכים זאת וכי יתכן שנבקש מהם לסייע לנו אצל האוסטרים.

המזכיר אמר שהם בהחלט יהיו מוכנים לעזור.

השגריר והמזכיר סכמו שבראון יקבע ע מ אתרטון מועד התכנסות הצוות.

בסוף השיחה ביקש השגריר מהמזכיר להעביר מכתב של אשת אסיר ציון בבדיהיים אווה בוטמן לגבי ליליאן קארטר. המזכיר אמר שיעשה זאת ברצון.

בנצור =====

שהם ראה שהבט

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 11 דפים

עותק מספר 6 מתוך 18 עותקים

12.4.77

סודי ביותר

משרד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
צילום מסמך מסווג
מרשומה זו הועתקו 2 עותקים נוספים
העתקה אושרה ע"י
תאריך העתקה
העתק זה יקבל מספר
נרשם ביומן, דף 237 שורה 3

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

מס 123

נשלח 081730 אפר 77

בהול

אל: שהייח - לנמען בלבד.

בנעז

שיחת המזכיר-השגריר בהשתתפות אתרטון, סמית, בראון והחיים.

המזכיר פתח בשאלה על הארועים האחרונים בישראל.

השגריר הגיש לו נוסח הודעת רהיים והסביר כי עתה צפויות התפתחויות בשני מישורים. במישור הממשלתי יתמנה תוך זמן קצר מ״מ רה״ים ואילו במישור המפלגתי עומד מרכז המפלגה לבחור במועמד שיעמוד בראש רשימת ה״מערך״ לכנסת.

השגריר הטעים כי ישראל עוברת תהליך דימוקרטי קשה אולם ממשלת ישראל ממשיכה לפעול בהתאם למצע הממשלה והחלטות הכנסת ולמלא את תפקידה באורח תקין.

השגריר העיר כי יתכן ויאמר כדברים האלה פומבית למען לא תהיה בענין זה כל אי הבנה בין אויבים וגם ידידים.

המזכיר העיר כי חשוב שהצהרה ברוח זו לאמצעי התקשורת תימסר ע״י השגריר.

המזכיר הוסיף כי הוא מצטער על האירועים האחרונים. זה עצוב ואישית לבו כואב על מה שרה״ים היה צריך לעבור.

השגריר פרט את השתלשלות המאורעות והמזכיר הגיב שוב כי אכן זה סיום עצוב לקריירה מזהרת.

2. המזכיר אמר כי ברצונו לעדכן השגריר בשלושה נושאים:
דרום לבנון, ביקורו במוסקבה וביקור סאדאת בארה״ב.

א. דרום לבנון.

המזכיר אמר כי ההתאפקות שישראל גילתה נוכח ההתרחשויות האחרונות בלבנון ראויה לשבח. זו התאפקות וריסון למניעת התלקחות אשר עלולה לגרוף את כולם.

המזכיר הוסיף כי ארה״ב עושה מאמץ ומקיימת מגעים עם הצדדים הנוגעים בדבר כדי להעמידם על הסכנה שהענינים יגלשו אל מעבר ליכולת שליטה

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

עליהם.
ארה"ב מזהירה את הנוגעים בדבר מפני הידרדרות.
המזכיר העיר כי קיימת מבוכה באשר למה שקורה למעשה בשטח, ושאל מה ידוע לנו על המצב.
השגריר השיב כי אין ברשותו מידע בנוסף למה שנמסר אתמול לממונה האמריקאי דאניגן בירושלים.
השגריר הוסיף כי עקב הארועים האחרונים האחרונים קמעה התשובה [illegible] המפורשת למזכרם וכי ברגע שתהיה בידו תשובה או הערות אחרות בקשר להתפתחויות יתקשר עם המזכיר.
השגריר הוסיף כי אנו לא הבחנו עד עתה בתנועה של כוחות סורים בלבנון, אולם אנו מבחינים ביתר מתירנות ביחס של הסורים לפלשתינאים המוצאת ביטויה בסיוע לוגיסטי ובהיתר לאירגון צעיקא לפעול בשטח.
המזכיר שאל איזה סיוע לוגיסטי מגישים הסורים לפלשתינאים.
השגריר הסביר כי הסורים מאפשרים לפלשתינאים מעבר בשטחים ומסייעים גם בארטילריה.
השגריר ציין כי לפי שעה לא אובחנה תנועת כוחות סורים.
השגריר ציין כי אנו עוקבים אחרי המאורעות בלבנון בערנות רבה ושברצוננו להדגיש כפי שאמר אתמול שהח לדאניגן - שאין ישראל מעודדת (WE DISCOURAGE) הנוצרים לחרוג מתחום מושבם ושישראל מנסה לרסן הנוצרים.
מעבר לכך ישראל מודאגת ממספר התפתחויות אפשריות בדרום לבנון:
1. תנועת סורים לעבר הגבול.
2. השתלטות (TAKE OVER) פלשתינאי ופעילות מחבלים העלולה לסכן האוכלוסיה שבסמוך לגבול בדרום לבנון.
3. אפשרות של כניסת כוח בינערבי או שיבוש הסדר והחיים התקינים בדרום לבנון.
השגריר אמר כי אנו מנסים לרסן הנוצרים מלחרוג מתחומם ובמקביל עוקבים בצמידות ובערנות אחרי כל התפתחות אשר עלולה להוות סכנה לנו.
בטחון ישראל הוא השיקול המכתיב פעולתנו, ושאיפתנו האחת היא להבטיח את הגנתנו.

3/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

עותק מספר 6 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

המזכיר שאל האם הגדוד הטובה נפגעה במהלך האירועים האחרונים.

השגריר ענה כי לפני מספר ימים הועברו פצועים לישראל דרך הגדוד הטובה ושהיתה גם הפגזה אחת בסביבתה.

השגריר ציין שוב כי הוא מצפה שנוכל למסור לאמריקנים פרטים נוספים בתשובה למזכרם.

הציר העיר כי דומה שב-24 השעות האחרונות הקרבות שככו.

המזכיר אמר כי עיין ברפרוף במברק מביירות המדבר על נסיון הקפאת המצב בלבנון. (STAND STILL)

אתרטון ציין כי בהנחיות ששוגרו לקראת שיחותיו עם סרקיס וביטריס, נתבקש פארקר להציע מו״מ להקפאת המצב.

פארקר שוחח ברוח זו עם שהייח ביטריס אך תוצאות ההצעה אינן ידועות עדיין.

השגריר העיר כי תמיד חששנו שלאחר שהסורים יבססו עצמם בלבנון ע״י תמיכה בנוצרים כנגד הפלשתינאים הם עלולים להפוך עורם ולהעניק תמיכתם לפלשתינאים כנגד הנוצרים.

עתה נראים סימנים ראשונים למהלך זה.

השגריר אמר כי נוסיף לקיים קשר הדוק ולהחליף מידע בנידון.

המזכיר ביקש כי נשמור על קשר הדוק בענין זה.

אתרטון אמר כי הם פנו גם בדמשק לתבוע ריסון ולהביע התרשמותם שסוריה גורמת להחזרת BRING IN הפלשתינאים לתמונה.

המזכיר העיר כי בהיעדר שהייח חידאם השיחה נערכה עם מישהו אחר.

השגריר אמר כי ההתפתחויות בלבנון מעסיקות את הממשלה ואת דעת הקהל בישראל.

המזכיר אמר כי גם העתונות האמריקאית דשה בנושא ונקל לתאר עד כמה הנושא מעסיק את ישראל.המזכיר חזר וביקש שנעמוד במגע הדוק לגבי ההתפתחויות.

ב. הביקור במוסקבה.

המזכיר אמר כי הנושא המזייתי עלה בשיחותיו במוסקבה. הסוביטים הציגו עמדתם בסוגיה זו וטענו שמטרתם לסייע במציאת פתרון צודק.

4/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 4 מתוך 11 דפים

עותק מספר 6 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

אחרי קביעה זו עברו הסובייטים לפירוט מרכיבי ההסדר (ISSUES) בהתאם למדיניותם המסורתית הסטנדרטית.

<u>המזכיר</u> ציין כי עלתה השאלה האם בריה"מ שנתה עמדתה כלפי אש"פ וזה נבע מן הדווח בעיתונות על דברי הברכה (TOAST) של גרומיקו לואנס. העתונות דיווחה דברי גרומיקו כהפחתת התמיכה הסובייטית באש"פ.

<u>המזכיר</u> הדגיש כי אין הדבר נכון. הוא שאל את גרומיקו ישירות אם יש שינוי בעמדת בריה"מ כלפי אש"פ וגרומיקו אמר שלא חל כל שינוי.

<u>המזכיר</u> אמר כי הסובייטים התייחסו לנושאים הסובסטנטיביים כפי שאלה בוטאו בנאום ברז'נייב בועדת האיגודים המקצועיים.

לא היה בכך שום דבר חדש.

המזכיר ציין כי אחרי הצגת הדברים הסובייטית, הוא הגיב כי ההצגה היא חד צדדית ואז הציג הוא את תמונת המצב מן הצד השני.

<u>המזכיר</u> טען כי יש גישות שונות ועמדות שונות וצריך לעשות מאמץ לגשר על פני הדברים, והדגיש כי עמדת בריה"מ היא חד-צדדית.

<u>והמזכיר</u> הטעים כי הסובייטים יודעים היטב כי ארה"ב וברה"מ חלוקות לגבי מספר נושאי יסוד בבעיה המזת"ית

<u>המזכיר</u> הוסיף כי הסובייטים הדגישו את הצורך בשיתוף פעולה - בתהליך המז"תי.

<u>המזכיר</u> טען כי לבריה"מ כיו"ר שותף בג'נבה יש אחריות עם ארה"ב לעשות הכל למען יושג שלום במז"ת, ויש לשתף פעולה במסגרת זו.

<u>המזכיר</u> הסכים לכלול בהודעה המשותפת פיסקה האומרת שבתור יושבי ראש של ועידת ג'נבה ישתפו יושבי הראש פעולה בהשגת שלום במזת. זו פסקא כללית שנאמרה גם בעבר וארהב אינה מוכנה ללכת מעבר לזה.

המזכיר הטעים כי מדיניות ארהב היא שהסובייטים אינם יכולים לשחק תפקיד בקידום הסדר כי "אין להם השפעה" על הצדדים אך אסור להשפילם במישור הפומבי לבל ידחפו למלא תפקיד שלילי ומחבל (SPOILING ROLE)

<u>השגריר</u> הגיב כי גישה זו די קרובה לעמדתנו הגורסת שעל ברה"מ לשחק תפקיד נומינלי בלבד במסגרת תפקידה כיו"ר-שותף של ועידת ג'נבה אך לא להיות שותף בתהליך המוים לשלום.

<u>המזכיר</u> הוסיף כי גרומיקו אמר לו שברה"מ תמכה בהקמת מדינת ישראל.

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

= 5 =

המזכיר שאל את גרומיקו מדוע ברה"מ לא תחדש את יחסיה עם ישראל,
למה ברה"מ איננה יוצרת קשר עם ישראל ? (TO DEAL WITH ISRAEL)
גרומיקו הגיב כי אין השעה בשלה RIPE לכך בשלב זה.
המזכיר הוסיף כי הוא אמר עוד שהיה זה יכול להיות מועיל
לחדש הקשרים וליצור קשר (TO COMMUNICATE)
עם ישראל.
גרומיקו אמר שאחרי שיהיה הסכם שלום במזי"ת הדבר בודאי יתאפשר.
גרומיקו אמר שדעת הקהל בברה"מ איננה מוכנה לכך.המזכיר הגיב על כך
בחיוך, והוסיף יתכן שהם חוששים שישראל תשלח את גולדה למוסקבה.
השגריר אמר שברור כי חלק מסרובם לכונן יחסים עם ישראל נובע מחשש
מהימצאות שגריר ישראלי במוסקבה עקב הבעיה היהודית בברה"מ.
המזכיר הוסיף כי העלה הנושא היהודי וכי מסר הרשימות של פעילי העליה
והעצורים שהגשנו לו.הסוביטים קבלו הרשימות הבטיחו ללמוד אותן
אך נמנעו מלהתחייב לגבי תוצאות בדיקת הרשימות.
המזכיר הוסיף כי העלה את ענין הגירת יהודי בריה"מ, הביע דאגת ארה"ב,
והסוביטים לא סרבו לקבל החומר שהוגש להם.עתה הסוביטים לפחות
מודעים לדאגתה של ארה"ב לבעיה זו.
השגריר הודה והעיר כי אנו מקוים כי העובדה שארה"ב גילתה דאגה בנושא
תהיה בה כדי להרתיע השלטונות הסוביטים.
המזכיר השיב כי הוא שותף להערכה זו.
המזכיר הוסיף כי אוירת השיחות היתה ידידותית, נינוחה ומעשית והדווח
בעתונות לא שקפה נכונה.
במספר נושאים בילטרלים חלה התקדמות שהפתיעה אף את המזכיר עצמו.
בענין סאלט לא חלה התקדמות, אולם הוא הבטיח שתהיה התקדמות.
השגריר אמר כי העתונות סיקרה השיחות במוסקבה מתוך נקודת מוצא
של צפיות מוגזמות.
המזכיר אמר שזו גם הערכתו.סיפר כי הוחל כבר בכינון ועדות הכנה
משותפות לקראת פגישתו עם גרומיקו במאי בג'נבה. מכל מקום אין
לדבר על התמוטטות שיחות מוסקבה.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 6 מתוך 11 דפים

עותק מספר 6 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

ג. ביקור סאדאת.

המזכיר אמר כי בשיחות עם סאדאת דובר על כל הענינים (ISSUES)
הקשורים במזיית.מה שענין המזכיר במיוחד היה השנוי שהוא חש (SHIFT)
בעמדת סאדאת בקשר למהות השלום.
בעבר דיבר סאדאת על שלום בדור הבא וכמשהו המצוי הרחק הרחק ואילו
מה שאמר בארה"ב בכל זאת משקף תזוזה מסוימת.
המזכיר ציין כי ארהב הדגישה מאד את ההגינות (FAIRNESS)
וההגיון של עמדת ישראל בענין מהות השלום.
השגריר העיר כי רצונו להגיב על נקודה זו.הוא מתייחס רק לדברים
שנאמרו ע"י סאדאת בפומבי.
אשר לשימוש סאדאת במונח נורמליזציה ברצונו להזכיר לא מתוך פולמיקה
אלא כתגובה ענינית שראשית סאדאת השתמש כבר בעבר במונח זה בעת שיחותיו
עם שהיה גרמניה גנשר.שנית, בהופעותיו הפומביות משנלחץ סאדאת
ע"י מראייניו להבהיר מה הוא מתכוון במונח נורמליזציה - האם
משמעות המונח יחסים דיפלומטיים, יחסי תיירות, תרבות וכו', נתחוור
כי הוא מתכוון למעשה רק לסיום מצב המלחמה.ואילו שאר האלמנטים שיכים
להליך שיתפתח רק אחרי נסיגת ישראל לגבולות 1967.
סאדאת אינו רואה בנורמליזציה חלק מתפיסת השלום.האלמנטים
המהווים נורמליזציה הם מבחינתו דברים שיכולים להתפתח אח"כ אך
לא כחלק מהסכם השלום.
המזכיר אמר כי לא נתכוון לומר שסאדאת מסכים עם עמדת ישראל אלא רק
שהוא שם לב שיש תזוזה מסוימת בהלך מחשבתו ושיש סימנים שהוא מתחיל
להתמקד בסוגיית מהות השלום.
השגריר שאל אם המזכיר מתכוון לומר שסאדאת כנראה מתחיל
אולי להבין (REALIZE) שמושג קץ מצב המלחמה שלו הטיפ בעבר
איננו זהה למושג השלום שארה"ב וישראל שותפים לו.
המזכיר העיר כי זה תיאור נכון.
המזכיר ציין כי בענין הגבולות היה סאדאת קשוח (ADANANT)
בענין הפלשתינאי גרס שצריך להיות ישות פלשתינאית עם הסדרי קונפדרציה
עם ירדן ושזה צריך לקרות לפני שהולכים לג'נבה.

7/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

= 7 =

השגריר שאל אם בענין הגבולות אנו צריכים להבין שסאדאת שלל את מה שהנשיא קארטר אמר עת הבחין בין גבול מדיני-ריבוני לגבול בטחוני ושאין הוא מכיר בהבחנה בין גבול לגלי לגבול בטחוני המורכב מהסדרי בטחון ונוכחות צהל מעבר לו.

המזכיר אמר כי זה נכון אך אין סאדאת שולל פרוז כחלק מסידורי בטחון.

השגריר שאל אם סאדאת מדבר על פרוז משני צדי הגבול?

והמזכיר השיב כי זה נכון.

השגריר שאל האם סאדאת עומד על נסיגה לגבולות 1967.

המזכיר אישר שכן. נסיגה לגבולות 1967 עם שינויים מיזעריים שבמיזעריים (VERY MINOR RECTIFICATIONS)

אתרטון העיר כי כשסאדאת מדבר על שינויים קלים הוא מדבר רק על שינויים בגדה המערבית.

המזכיר אמר כי אין ספק בקשר לכך שסאדאת תבע נסיגה לגבולות 1967.

השגריר העיר שהמזכיר אמר כי סאדאת דיבר על ENTITY פלשתינאי אך לפי ששמענו בפומבי השתמש סאדאת מספר פעמים במונח STATE.

המזכיר אמר שאמנם זה נכון ושהוא סבור שסאדאת חושב במונחים של STATE.-

השגריר שאל אם סאדאת מדבר על מדינה בגדה ובעזה ועל פרוזדור בין המדינה הפלשתינאית ורצועת עזה והמזכיר אישר שזה נכון.

השגריר אמר שלאור כל זאת הרי אין כל מקום להבחין בשינוי בעמדת סאדאת. יש מאיתנו איפלו הגורסים, לפי ההתבטאויות הפומביות שסאדאת הדגיש פחות את ענין הקשר בין המדינה הפלשתינאית לירדן.

המזכיר אמר שסאדאת טען שאשפ מיתן את עמדתו, שאין מישהו אחר שיכול לייצג הפלשתינאים, ולכן הם זכאים ל- ENTITY.

השגריר שאל אם גם המזכיר הבחין באיזה שהוא מיתון בעמדת אשייפ?

המזכיר השיב שהוא לא הבחין בשום שינוי לטובה או מיתון כלשהו בהחלטות המועצה הפלשתינאית.

אתרטון הוסיף כי סאדאת טען שהפלשתינאים רוצים להיות חלק מהמויים ונכונותם זו לדברי סאדאת היא עדות כי הם מוכנים להכיר בישראל אך ברור שאינם יכולים לוותר על קלף מיקוח זה לפני המויים גופו.

השגריר אמר שבכל העמדות שמנה המזכיר לגבי סאדאת אין השגריר רואה

8/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

כל שינוי לטובה בעמדתו הקשוחה של סאדאת.

<u>המזכיר</u> אמר כי החשוב הוא שסאדאת מתמקד בסוגית מהות השלום ומגלה פתיחות שלא ניכרה בו קודם וזה שינוי יחידי אך חשוב.כנראה שיש הבדל בגישתו לבחינת מהות השלום כיום לעומת גישתו בעבר, עת דיבר על סיום מצב המלחמה בלבד.השינוי היסודי שהוא מוכן לחשוב היום במושגים שלא היה מוכן לחשוב בעבר.

<u>השגריר</u> אמר כי דברי סאדאת לגבי עמדתו הוא לא הפתיעו אותנו אך אנחנו מודאגים מנסיונו של סאדאת להעניק לדברי הנשיא פרשנות וכוונות שהנשיא לא נתן להם.סאדאת דיבר בנוכחות הנשיא על NATIONAL HOMELAND כאילו הנשיא דיבר על מדינה לפלשתינאים וציין שקארטר התחיל להבין מהות הענין שהוא כינון מדינה פלשתינאית.

<u>המזכיר</u> התערב ואמר שהנשיא לא אמר הדברים האלה.

<u>השגריר</u> אמר כי הוא מבקש אישור להנחתו שהעובדה שסאדאת פרש את התבטאות הנשיא בצורה כזו ונתן לה משמעות כזו, בנוכחות הנשיא, והדברים לא הוכחשו שאין פרוש הדבר שיש הסכמה עם האינטרפרטציה של סאדאת.

<u>המזכיר</u> השיב שזו הנחה נכונה בהחלט.המזכיר אמר כי דברי הנשיא בנושא זה ובכל הנושאים ניצבים על רגליהם הם, ואין פרשנות סאדאת משנה את עמדת הנשיא.

<u>השגריר</u> שאל את המזכיר כיצד הוא מעריך ביקור סאדאת בהקשר המאמצים למו"ם והתהליך הכללי לקדום השלום הגם שזה אולי מוקדם לשפוט מאחר וטרם הושלמה סדרת הפגישות עם מנהיגי האזור.

<u>המזכיר</u> אמר שמצא נכונות אצל סאדאת לשקול מהות השלום ושזו התפתחות תשובה. אין שום תזוזה בענין אשפ זו בעיה קשה ביותר.בקשר לגבולות 1967 אין שינוי בעמדת סאדאת וזו היתה העמדה שארה"ב הניחה שסאדאת יציג וכן גם בנושא אשפ.האספקט המעט פוזיטיבי הוא בצמצום מסויים של הפער בעמדה ביחס למהות השלום.בנושאים אחרים לא חל שום שינוי.

<u>אתרטון</u> הוסיף כי בענין ייצוג אשפ סאדאת מבין שזה ענין בינערבי לענות

משרד החוץ

מחלקת חקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 9 מתוך 11 דפים

עותק מספר 6 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

בו ואין הוא אומר שזה סוף הענין.

המזכיר הוסיף כי סאדאת אומר שהנושא הפלשתינאי הוא נושא ערבי ושיש עוד לטפל בו.

אתרטון הוסיף כי מצרים מסכימה עם ישראל שיש לשגר לג'ינבה משלחות ערביות עצמאיות ולא משלחת ערבית משותפת.

השגריר העיר שזו סוריה שמצדדת במשלחת מאוחדת מתוך סיבות שלה.

המזכיר אישר זאת.

המזכיר אמר כי שאלת ירושלים לא נתעוררה אך היא תעלה בודאי בשיחות עם פהד שיבוא ב-4-5 במאי ובביקור חוסיין ב-24 לאפריל.

השגריר שאל מה בתחום היחסים הבילטרלים מצרים-ארהב.

המזכיר אמר כי שוחחו על ענין הסקר ההידרוגרפי בסואץ ו"ישמשהו ממשי ייצא מזה". הסיוע הכלכלי יישאר ברמתו הנוכחית.

בנושא הצבאי היה דיון כללי. סאדאת העלה צרכיה של מצרים בתחומים שונים. שום החלטה לא נתקבלה ושום הבטחה לא ניתנה בקשר לפריטים שבקש ויהיה עלינו לשקול מה לעשות עם בקשותיו (WHAT WE SHOULD DO).

השגריר שאל הנכון שסאדאת ביסס בקשותיו לנשק על המצב באפריקה.

המזכיר אמר כי סאדאת דיבר על צרכיה הכלליים של מצרים וגם על ההקשר האפריקני. הדגיש הצורך בשמירת רמת צבאו וכן הביע דאגתו מן הנעשה באפריקה וקרן אפריקה, אתיופיה והסכנה למקורות המים בסודאן.

כן גילה דאגה מן הנעשה בזאיר ומן הפעילות הסוביטית הכוללת באפריקה.

המזכיר אמר כי ארהב לדעתו לא תכנס לדיון עם מצרים ולא תאשר מטוסי קרב F-5-E אלא אולי תדון עמה על מטוסי תובלה C -130 כפי שנעשה בעבר. אלה הם פני הדברים.

השגריר אמר כי אנו כמובן עוקבים אחרי הביקור ומודים על המידע.

הוסיף כי ידווח לממשלתו ובודאי נשוב ונעלה בעיות ושאלות הקשורות בדיווח זה.

המזכיר אמר כי הדגש בשיחות היה על מזיית והסדר שלום ואילו הנשק היה ענין משני, אם כי לא בלתי צפוי, כי שגרירם בקהיר דיווח שבדעתו של סאדאת להגיש בקשות לנשק.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 10 מתוך 11 דפים

עותק מספר 6 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

= 10 =

השגריר העיר כי סאדאת אמר גם בפומבי כי בדעתו לבקש נשק מארה"ב.

המזכיר הוסיף כי זמן ניכר של השיחות הוקדש לבחינת המגמות הסוביטיות והיציבות באפריקה.

סאדאת הביע דאגה בקשר ללוב.

המזכיר אמר כי זה עתה הושלם סקר על אפריקה ובמיוחד על קרן אפריקה שיידון בשבוע הבא במועצה לבטחון לאומי.

הציר אמר כי בענין קרן אפריקה הוא מבקש להעיר כי בעבר הגשנו משך 20 שנה סיוע בעיקר טכני אך גם צבאי לאפריקה בכלל ולאתיופיה בפרט. להערכתנו האיום של מורדי אריתריאה על שלמות אתיופיה והשאיפות של סומליה הם שני גורמים בסיסים המערערים היציבות ושניהם בתמיכה ערבית. אם תיעצר ההתקוממות האריתריאית והאמביציה הסומאלית ע"י מניעת הסיוע של מדינות ערב להן יתכן ובכך ניתן יהיה למצוא מסלול העשוי לסלול את הדרך להסדר אפילו עם אתיופיה של היום.

אנו בדעה שיתכן והאתיופים יסכימו בתנאים אלה לותר על סיוע סוביטי ולמנוע מהסוביטים חדירה לאתיופיה.היו תקדימים לכך בעבר.

יש להניח שהתפיסה הבסיסית האתיופית של האינטרס הלאומי שלה לא נשתנתה. על כן אם מדינות ערב יחדלו מלתמוך בשתי התנועות האירידנטיסטיות ניתן יהיה אולי ביתר קלות לחחוק רגלי הסובייטים.

השגריר אמר כי אם סאדאת מודאג מהחדירה הסוביטית יכ ליצור מצב שיצמצם הסיבה להזדקקות אתיופיה לסיוע סובייטי.

סומאליה נתמכת ע"י סודן ומצרים בכסף ובאמצעים אחרים במטרה להפוך הים האדום לים ערבי, זו תופעה המסוכנת גם מבחינתנו.

במקשור זה של הפסקת החתירה סאדאת יוכל לתרום יותר מאשר ע"י קבלת מטוסי קרב F-5-E זו מחשבה שאנו מעלים שהרי אנו מאוחדים ברצוננו לא לראות התפשטות סוביטית באפריקה ובקרן אפריקה.

המזכיר סיפר כי סומאלי פנתה לאחרונה לארהב בבקשת סיוע אמריקאי, כי היד הסוביטית כבדה עליהם מאד.

הסומלים דברו גם עם הערבים בבקשה לקבל סיוע צבאי במטרה לצמצם ההזדקקות לברה"ים.

הציר אמר כי במצב השורר באפריקה ענין השלמות הטריטוריאלית בגבולות

11/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 11 מתוך 11 דפים

עותק מספר 6 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

הקיימים הוא בעל משמעות עליונה.כיוון שעם כל המגמה והאידיאולוגית המאפיינת המישטר באתיופיה ברור שבבסיס תפיסתה הלאומית נשאר זה של שלמות המדינה ויתכן שניתן להשיג את המטרה של דחיקת הסוביטים ע"י אי סיוע לסומליה ואריתריאה כפי שנוהגות עתה מדינות ערב.

<u>השגריר</u> אמר כי אישית הוא מבחין בסתירה מסויימת בין דאגת סאדאת מההתפשטות הסובייטית באפריקה ובאותו זמן הוא מטיף לכינון מדינה פלשתינאית שתהיה רדיקלית וללא ספק מכשיר בידי הסובייטים.כמו כן טוען סאדאת שסודאן זה אזור בטחון של מצרים אך איננו מכיר בצורך של גבולות בטחון לישראל.

<u>המזכיר</u> חייך ואמר שאכן נוטה כל אחד לראות רק את בעייתו.

3. <u>השגריר</u> אמר כי הוא מבקש לברר ענין הקמת הועדה המשותפת ללימוד סוגיית יצוא נשק ישראלי הכולל מרכיבים אמריקאים.

<u>אתרטון</u> אמר כי מחמייד במגע עם גורמים אחרים במימשל וקיימה שיחות פנימיות בנדון.

<u>השגריר</u> אמר שאנו מוכנים להתחיל בשיחות ובבירורים משותפים ברגע שיקבעו מי מצדם מטפל בענין.

<u>המזכיר ואתרטון</u> הסכימו ביניהם כי גלב יעמוד בראש הצד האמריקאי.

<u>השגריר</u> אמר כי בראון וציתנובר יהיו בצוות הישראלי.השגריר ציין כי הדבר הראשון שנבקש לעלות על סדר יומה של ועדה זו יהיה מכירת מטוסי כפיר לאוסטריה.

<u>המזכיר</u> אמר כי במבט ראשון איננו רואה סיבה מדוע שארה"ב לא תסכים לעיסקה.

<u>השגריר</u> אמר שאנו מעריכים זאת וכי יתכן שנבקש מהם לסייע לנו אצל האוסטרים.

<u>המזכיר</u> אמר שהם בהחלט יהיו מוכנים לעזור.

<u>השגריר והמזכיר</u> סכמו שבראון יקבע ע מ אתרטון מועד התכנסות הצוות.

בסוף השיחה ביקש השגריר מהמזכיר להעביר מכתב של אשת אסיר ציון בבריה"מ אווה בוטמן לגבי ליליאן קארטר. המזכיר אמר שיעשה זאת ברצון.

בנצור =====

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 3 דפים

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

הומו 24.12

מזניני

סודי ביותר

אל: המשרד

מש. ד ראש הממשלה
לשכת רה"מ
צ.י.ל מקבץ מסווג
מ.רשומה זו הועתקו 1 עותקים נוספים
ההעתקה אושרה ע"י
תאריך ההעתקה 10.4
העתק זה מקבל מספר
נרשם ביומן, דף 25 שורה 4

מס': 108

נשלח: 072000 אפר 77

אל: המשרד

מאת: ושינגטון

אריאל.

אל: מצפא.

משיחה עם וליוטיס/סגנ עוזר המזכיר/מזת/מחמד.

ביקור סאדאת.

1. אמר כי השגריר ישמע מחר דיווח מפורט על הביקור מפי מזכיר המדינה.

2. סיפר כי בנושא הפלשתינאי אמר סאדאת דברים השונים מהתבטאויותיו הפומביות. סאדאת אמר כי הוא שרוי במחלוקת עם ערפאת כיוונ שהוא עומד על קשר בינ בינ הישות-המדינה הפלשתינאית עם ירדנ והצהרה פומבית על זיקה זו עוד בטרמ כינוס ועידת גנבה. סאדאת אפ מספר כי הוא עודנו מאיצ בערפאת לכנס את מוסדות אשפ כדי להחליט על קשר זה אולמ ערפאת עומד בסרובו או באי יכולתו להסכימ לתביעה זו סאדאת הטעימ כי הוא עומד על ככ שמשלחת אשפ תהיה חלק ממשלחת ירדנ לועידת גנבה ומכאנ ההכרח ביצירת הזיקה הפומבית עמ ממלכת ירדנ עוד לפני ועידת גנבה. אינ סאדאת רוצה במשלחת ערבית מאוחדת כדי לא לכבול ידי מצרימ על ידי שותפות דרכ עמ כאלה שלהיטותמ להסדר פחותה משל מצרימ. סאדאת טענ כי הוא מקווה לשכנע את אסד לתמוכ בקו זה ושהוא סבור כי האינטרס הערבי הכולל-מחייב השתפות אשפ בגנבה לא כגורמ עצמאי אלא כאמור כחלק ממשלחת ירדנ. וליטויוס הוסיפ כי ידוע שסעודיה אשר לה כיומ מהלכימ והשפעה בקרב מנהיגות אשפ אולי יותר מכל מדינה ערבית אחרת גורסת זיקה מלאה לירדנ שכנ היא רואה בכינונ מדינה פלשתינאית עצמאית איומ וסכנה למשטרה.

3. משנשאל סאדאת קונקרטית על ידי אחד מעוזריו של ואנס כיצד הוא רואה את הקשר בינ הישות-המדינה הפלשתינאית עמ ירדנ-האמ הוא חושב במונחימ של ריבונות בלתי מחולקת (SINGLE SOVEREIGNITY) השיב סאדאת בחיוב. משנשאל עוד כלומ אינו סבור שקשר זה יערער

2/...

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

סודי ביותר

מעמדו של חוסיינ ואולי יגרומ להתמוטטות השיב כי להערכתו ההיפכ הוא הנכונ. קשר מעינ זה יאפשר לחוסיינ להציג עצמו קבל עולמ ער... ופלשתינאי כמי שעלה בידו להשיג מולדת לפלשתינאימ ומכאנ שזה יחזק מעמדו באופנ ניכר. במהלכ השיחות היה סאדאת מעורפל בשימוש במושגי מדעי המדינה וההגדרות ישות ומדינה נתחלפו בדבריו לסירוגינ. בסוגיית החלטות המועצה הפלשתינאית ניסה סאדאת למעט ממשמעותנ ולהתעלמ ממשקלנ. סאדאת ניסה ליצור רושמ שהחלטות אלו אינמ מעלות ואיננ מורידות והדגש צריכ להיות מושמ על ענינ הקשר בינ המדינה הפלשתינאימ לירדנ.

4. בסוגיית השלומ הבהיר הנשיא קרטר לסאדאת שאינ לבוא לישראל בתביעה ליטול על עצמה החלטות מכאיבות ומרחיקות לכת בתחומ הטריטוריאלי ולצפות שהיא תמתינ לקבל את התמורה בנורמליזציה וגילויי שלומ רק כעבור שנימ.

5. בענינ הגבולות עמד סאדאת על ההכרח בנסיגה ישראלית לגבלות 1967. סאדאת שלל כל שינויי ריבונות הזכיר נכונות להסדרי בטחונ מסויימימ בלא נוכחות ישראלית מעבר לגבלות המדינה, היינו גבולות 1967.

6. הובהר לסאדאת כי אינ ארהב יכולה בעתיד הנראה לעינ להיכנס למערכת יחסימ של אספקת נשק קטלני (LETHAL) למצרימ. אמנמ נאמר לסאדאת שמיכלול בקשותיו ייבדק ויישקל אולמ סאדאת הבינ כי איננו יכול לצפות לאספקת נשק אמריקאית מסיבית. מאידכ רמז וליוטיס כי קיימת נטייה להיענות לבקשות אחרות כמו אספקת מערכות תיקשורת וכנ אולי גמ מטוסי תובלה ומשאיות כדי שסאדאת יוכל להתייצב בפני הממסד הצבאי כדי להצביע על הישג מסויימ בתחומ זה. בהקשר זה סיפר וליוטיס כי עתונאי מצרי אשר סר לבקרו סיפר לו כי בסיוריו בפאתי קהיר ראה תנועת שיירות שריונ ורכב אחר כשהכלימ

3/...

מברק נכנס — מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

במצב ותחזוקה ירוד. אמרתי שכל עוד הכלים נעים פרוש הדבר שאינ. רמת התחזוקה גרועה כל ככ ואמ צבא מצרים מתקשה לתחזק המצאי הקיימ בודאי שיתקשה לתחזק כל תוספת שיקבל אמ תיפול החלטה חיובית.

7. וליוטיס אמר כי סאדאת ופמליתו ביקשו במישור יחסיהמ הבילטרליימ עמ ארהב להבטיח שתי מגמות: א) שרמת הסיוע הנוכחית המוענקת על ידי ארהב למצרימ תישמר ברמתה הקיימת על פני מספר שנימ.
ב) עידוד השקעות תשתית במצרימ. סאדאת אמר כי יסכימ לקבל השקעות של כל חברה אמריקאית בלי שימ לב להימצאה או אי המצאה ברשימת החרמ. הפרוייקטימ הקונקרטימ שעל הפרק המ מפעל ליצור צמיגימ שסקר מדעי הוכיח את כדאיתו מפעל ״פורד״ ליצור משאיות ועוד.

8. ארהב תעניק למצרימ סיוע בסקר ההידרוגרפי של מפרצ סואצ כהכנה לבדיקת אפשרות הרחבת תעלת סואצ. כנ נערכ סקר לגבי פוטנציאל כדאיות מעבר הדלק במכולות דרכ התעלה לאירופה אמ תורחב התעלה. וליוטיס העיד כי פרוייקט זה חייב בשלב מסויימ להשתלב בפרוייקט רחוב המימדימ של הבנק העולמי לפיתוח תעלת סואצ.

בנצור=

שהם רהמ שהבט מנכל מ/מנכל י.רביב רביב/מצפ רמ רנ/אמ

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 3 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

אל : המשרד
מאת: וושינגטון

מסי: 105
נשלח:071800 אפר 77

עברון.
אביאל

שיחות ואנס במוסקבה.
מצהדים עם גלב.
1. מזיית.
גלב שהשתתף בשיחות על המזהיית אמר שכל רוח דברי גרומיקו היו מכוונים להדגיש בפני האמריקאים הצורך בשתופה של בריהיים בכל מהלכ במזהיית. עיקר הדגש היה על כנוס גינבה.ואנס מנה בפני הסוביטים את שלושת המרכיבים הידועים של הסכסוכ, דהיינו שלום, גבולות והפלשתינאים.בדבריו לא חרג ואנס מהרצאת ממצאיו מסיורו אכ הוא עשה זאת בקצור נמרצ.הסובייטים השיבו בהרצאה ארוכה יותר כשהם התייחסו לשלושת המרכיבים דלקמנ:
מהות השלום - זאת לא בעיה מרכזית אלא העיקר הוא הפסקת מצב המלחמה. הרי גמ בינ מדינות המקיימות יחסים תקינים עשוי לפרוצ סכסוכ שסופו מלחמה.מכאנ שהדבר העיקרי להגיע להפסקת מצב המלחמה וכש... מצב זה יבואו גמ יתר השאלות על פתרוננ.
גבולות - לפני הכל חייבת ישראל לסגת לקוי 1967.
פלשתינאים - לא היתה כמעט כל התיחסות סובייטית.המ כמעט ולא הגיבו פרט שציינו את הנושא בהקשר של גינבה וחזרו וטענו שזאת שאלה נוהלית.ואנס השיב שישננ בעיות נוהליות שהנ מאד סובסטנטיביות.
בעיות האזור עלו גמ בעקיפינ בסוגית הדיונ של הגבלת הפצת נשק קונבנציונאלי.הסובייטים העירו בהקשר זה שקיומ סכסוכים פוליטיים הוא הגורם למרוצ החמוש ושלכנ יש לטפל קודמ כל בחסול הסכסוכים דבר שיפסיק את מרוצ החמוש בלאו הכי.
גלב הדגיש שהתרשמותו מהשיחות בנושא המזייתי היתה שלפני הכל הסובייטים רצו להמחיש לבני שיחמ האמריקאימ ששתופה של בריהיימ

2/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

בכל מהלך מזרח תיכוני הוא הכרחי וששתי המעצמות באם יעבדו ביחד יוכלו למצוא פתרון לכמעט כל הבעיות.

2. כללי.

גלב סיכם את התרשמותו הכללית מהבקור באומרו שבכל שיחה ושיחה, כולל הדיונים של סאלט, בלט הרצון הסובייטי להדגיש בפני ארה"ב את היחידות של היחסים בין שתי מעצמות העל, שהם יחסים מיוחדים במינם שאין להם אח ורע במקום אחר.האוירה הכללית היתה נוחה וניכר היה מאמץ מצד הסובייטים להשוות לשיחות אופי של דיון חופשי בין שוים.

התרשמותו של גלב היא שהסובייטים רצו ורוצים לנסות להמחיש לממשל החדש את הצורך לחזור לאופי היחסים שהיו קיימים בין שתי המעצמות בתקופת השיא של הדטנט.כל עוד ודבר זה לא יקרה יהיה לארה"ב קשה להתקדם במשאלותיה המרכזיים, דהיינו סאלט.

גלב ציין שלגבי אפריקה התחמקו הסובייטים מכל דיון עניני.הוא העיר שמבחינה מסוימת הדבר היה טבעי וניתן היה לצפות מראש מאחר והסובייטים נמצאים בעיצומו של מהלך אסטרטגי באפריקה ושרק כאשר מהלך זה [illegible] לקיצו הם יהיו נכונים להידברות עם ארה"ב על בסיס המצב שיווצר אז.

מבחינת הערכתו האישית אמר גלב שלדעתו צפויה תקופה של פעילות סובייטית בזירות שונות.בין השאר הוא ציין שלא יתפלא באם הסובייטים יגלו סימני פתיחות מיוחדים לעבר רפ"ג, המשך הפעילות האפריקאית ונסיון להפריע ביתר שאת לכל מהלך במזה"ת.לשאלתי באם הוא רואה ביקורו של ערפאת במוסקבה וההתקרבות הזהירה לעבר סוריה כחלק של אותה מדיניות ענה גלב בהן ברור.

יחד עם פעילות סובייטית צפויה זו מניח גלב שהסובייטים ינסו להדגים בפני ארה"ב מצב של BUSINESS AS USUAL במישור הבילטרלי, דהיינו גלב אינו צופה להפחתת קצב בקורי משלחות מכל המינים והסוגים, ההיפך הוא הנכון יתכן וההצעות הסובייטיות במישור זה אף יגברו.

כמו כן הוא צופה לפעולה מהירה למדי להקמת צוותי העבודה שעליהם

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 3 מתוך 3 דפים

עותק מספר 5 מתוך 13 עותקים

סודי ביותר

סוכמ בזמנ הבקור במוסקבה (דרכ אגב במוסקבה לא נקבעו כל כללי נוהל לגבי צוותי עבודה אלו ולא רמת הייצוג בצוותות.דבר זה נשאר לטפול בצנורות דיפלומטימ).

לגבי אישימ העיר גלב שברז'ינייב נראה זקנ מאד אכ הוא לפחות לא התרשמ שהוא היה נראה חולה.בזמנ שישב ראש בפגישות הוא נהלמ בתוקפ ובאופנ בלעדי.לגבי גרומיקו אמר גלב שהיה נכר שכאשר ישב ר[illegible] בשיחות הוא היה ״יבעל ביתי״ לכל דבר.

<u>הערה</u>: גלב השביע אותי לא לדווח על שיחה זו ובקש בכל לשונ של בקשה שהדברימ ישארו בינינו מאחר והוא אינו מוסמכ לנהל אתנו שיחות בנושאימ אלה.אודה אמ כנ באמ תשמרו על סודיות מוחלטת של המקור.

בר-און =

שה"ח רה"מ שהב"ט מנכ"ל מ/מנכ"ל י.[illegible] רם ר/אמן

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 2 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

אל : המשרד

מאת: וושינגטון

מס': 106

נשלח: 071900 אפר 77

מ י י ד י

בועז

אל:מנכל.

כפי שדווחנו ולבטח גם מסתבר מדווחי כלי התקשורת הדגיש סאדאת בשיחותיו כאן את דאגתו ליציבות אפריקה תוכ הדגשת החדירה הסובייטית והלובית לקרן האפריקאית. סאדאת כנראה הצליח להרשים את אנשי שיחו והעמיד את עצמו כבנ ברית נאמנ של ארהב בפרט והמערב בכלל , בינ השאר מנסה סאדאת להצדיק בזה את בקשתו לנשק.

פרט לטעונים שהמ בעיקר הסברתיים ושאותמ העברנו בשלנו 76 מ-6/4 מעלימ לשיקולכ האמ לא רצוי שאנו נגיד למזכיר שהנה ישראל בהחלט שותפה לדאגתו של סאדאת ליציבות האפריקאית בכלל ולבעית קרנ אפריקה בפרט. דאגה ישראלית זו היא לא רק מהיום אלא יש לה רקע של כמעט עשרימ שנה כשמשכ תקופה ארוכה נסתה ישראל לתרומ את חלקה ליציבותה של אפריקה בכלל ושל אתיופיה בפרט על ידי פעולות משב נרחבות וסיוע צבאי לא מבוטל. כפי שישראל גמ נסתה בעיתו לתרומ ליציבותה של סודאנ כישראל עודדה התפייסות בינ הצפונ לבינ דרומ סודאנ ואפ תרמה הלכה למעשה למומ בינ האנינה לבינ נומיירי ובכ ניצל נומיירי.

ישראל משוכנעת שהמפתח ליציבות בקרנ אפריקה הוא בשמירה על הסטטוס קוו הטריטוריאלי בקרנ בכלל ובאתיופיה בפרט. נכונ שקיימת כיומ ממשלה באתיופיה שכמעט ואינ צנורות מגע אתה לא אמריקאיימ וכמעט

2/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 2 מתוך 2 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

= 2 =

לא ישראלימ אכ למרות זאת נראה לנו שהדרכ הכמעט יחידה להשיג
את אותה מטרה שעליה דיבר סאדאת בשיחותיו כאנ והיינו חסונ האזור
מפני חדירה סובייטית ומניעת מלחמה היא בהבטחת היציבות
הטריטוריאלית באזור זה. מכאנ שאנו מציעימ שארצות ערב ובראש
וראשונה מצרימ וסודאנ יחדלו מהמשכ תמיכתמ במורדימ האריתראימ
תמורת הבטחה אתיופית לחדול מהדוק קשריה עמ בריהמ ולוב. אמ תושג
מטרה זו יהיו הנ ישראל והנ מצרימ מוכנות להושיט סיוע כלכלי ומשבי
לאתיופיה כולל אריתריאה תוכ תאומ אמריקאי. אותו הכלל של יציבות
גבולות מובנ חייב גמ לחול על סומליה ובמיוחד גיבוטי.
אינ לנו הרבה תקוות שהקו הנל אמנמ יתקבל על דעת כל הגורמימ
ובמיוחד לא על המצרימ אכ נראה לנו שבעצמ הצגת תיזה מעינ זו עשויה
לצמוח תועלת מדינית לא מועטה, וקעקוע התיזה המצרית כאילו הדרכ
להציל אפריקה הוא באספקת נשק למצרימ.
תנל על דעת השגריר.

בר־אונ.

שהם רהג מנכל

15.4.77
אליגי

הכנסת

חבר הכנסת
אהוד אולמרט

טז' בניסן תשל"ז
4 באפריל 1977

לכבוד
ראש הממשלה
יצחק רבין
ירושלים

אדוני ראש הממשלה,

בימים האחרונים נחשפו פרטים הנוגעים לפעילות פרטית נכיכול של אלוף (מיל) רחבעם (גאנדי) זאבי, הקשורה בייעוץ לממשלות זרות למלחמה נגד טרור.

האלוף במילואים, זאבי, כיהן במשך מספר שנים, יועץ מיוחד לראש הממשלה, לעניני לוחמה נגד טרור וכן שמש יועץ לעניני מודיעין.

לפני מספר חדשים נמסר כי מר זאבי פרש מתפקידו, אולם, בפועל המשיך להיות עובד ממשלה עד הימים האחרונים, ואף קיבל שכר וכן נהנה משרותים האמורים הקשורים במעמדו הבכיר כעובד הממשלה. עתה, כפי שמסר מר זאבי עצמו, הציע הוא את שרותיו הטובים במסגרת עסקות פרטיות כיועץ בינלאומי למלחמה בטרור. עוד הוברר, כי שותפו לפעילות זו, הוא מר בצלאל מזרחי, קבלן מתל-אביב.

במסגרת פעילות זו, בקרב השניים בארצות דרום אמריקה, לרבות אקוודור, להן הציע את שרותיהם.

בראיונות לעתונות מיום 1.4.1977 מסר מר זאבי, כי לפני שיצא לאקוודור הביא את ההחלטה להקים מוסד ליעוץ בטחוני בפני כל הגורמים המוסמכים, המדיניים והבטחוניים, בישראל ופרט בפניהם את תכניותיו.

עוד ציין כי תאם את הביקור באקוודור עם השגריר הישראלי שם.

זו הפעם הראשונה, שקצין מילואים בכיר, אשר טרם פרש רשמית מאחד התפקידים הרגישים ביותר במערכת הבטחונית - מדינית נוסע ומציע את מומחיותו וכישוריו לממשלות זרות.

זאת ועוד, מסתבר כי בניגוד גמור להכרזותיו של מר זאבי, לא היה ידוע דבר על נסיעותיו לנציגים המוסמכים של משרד החוץ, לא באקוודור ולא בישראל.

עלי לציין כי אל מר זאבי נלוה בסיוריו קבלן פרטי בשם בצלאל מזרחי אשר לו אין דבר עם פעילות בטחונית וייעוץ ללוחמה בטרור.

צרוף הנסיבות המיוחדות של מקרה מיוחד זה, והאישים המעורבים בו, מעלה חשש סביר, כי מר זאבי, תוך גילוי של חוסר אחריות מופלגת, פריקת כל עול של משמעת כלפי המדינה וחריגה מנוהלים אלמנטרים של בטחון ניצל את מעמדו, תפקידיו בעבר וקשריו בהווה, כדי לעסוק בהרפתקה בינלאומית למען קידום עסקיו האישיים ועסקי שותפיו.

2/...

לפיכך, אבקש את ראש הממשלה להבהיר את השאלות הבאות:

א. האם פנה רחבעם זאבי , לגורם בטחוני כלשהו בישראל, ומסר לו פרטים מדוייקים על תכניותיו להקמת חברה שתעסוק ביעוץ בטחוני למדינות זרות?

ב. אם כן, למי פנה מר זאבי, והאם אכן קיבל אישור "וברכת הדרך" לביצוע תכניותיו אלה?

ג. האם בפני אותם מוסדות מוסמכים בישראל, הוצגו כל הצעדים שבוקט מר זאבי לצורך מימוש תכניות אלה לרבות מבנה העסק, שותפיו, אופי הקשרים עם ממשלות זרות וכדומה. האם כל הפרטים הללו זכו לאישור?.

ד. האם שותפיו של מר זאבי נבדקו על ידי גורמי הבטחון בישראל, ונמצא שהם מוסמכים לעסוק בעניינים בעלי אופי בטחוני רגיש, לרבות קשר עם ממשלות זרות?

ה. האם על פי חוק שרות המדינה, נמצא כי מותר למר זאבי, לנצל את מומחיותו קשריו ומעמדו מכח שרותו הממלכתי, במיוחד בנושא זה; כדי להקים עסק פרטי; וזאת לא רק ללא תקופת צינון אלא בעודו מכהן רשמית כבעל תפקיד בכיר בשרות הציבורי?

ו. האם נכון הדבר, כי פקידים בכירים בלשכתו של ראש הממשלה, פעלו כדי למנוע פרסום דבר ביקורו של מר זאבי באקוודור תוך שימוש בנימוקים של בטחון, יחסי חוץ של ישראל וכד'?

ז. אם כן - מה היו השיקולים שהנחו את פקידי לשכת ראש הממשלה בפעולתם למניעת פרסום הענין, אף שמר זאבי נסע לדבריו על בסיס פרטי?.

לסיום: הפרסומים הרבים על דבר נסיעתו של מר זאבי, ובמיוחד הראיונות שהוא עצמו מסר לעתונות ביום 1.4.1977 מעלים את החשש כי יש כאן נסיון , חסר תקדים בחומרתו, לנצל מידע ומומחיות שנרכשו בתפקידים הרגישים ביותר במערכת הבטחונית הישראלית לצורך פרטי מחוץ לגבולות ישראל, ללא פקוח, בקורת או שליטה של גורמים ממלכתיים ובשותפות עם גורמים שאמינותם מוטלת בספק.

אם אכן, ידעו גורמים מוסמכים על כוונה זו ונתנו לה אישור, כי אז עלולה מדינת ישראל להקלע לתסבוכות מדיניות ובטחוניות דיפלומטיות שאי אפשר להגזים בהשלכותיהם.

נוסף לכך, עלול להווצר תקדים של שימוש בקצינים בכירים בישראל, כיועצים פרטיים בכל תחומי הבטחון, למדינות זרות.

לפיכך, אם הנסיון האמור, לא מבוסס על אישור של גורם מוסמך כלשהו אלא הוא הרפתקה חסרת אחריות של מר זאבי ושותפיו, כי אז חובה על ראש הממשלה להודיע על כך בפומבי, ובצורה חד- משמעית כדי למנוע אי-הבנות; פירושים מוטעים ותקדימים מסוכנים.

בברכה, ואיחולים לשמחה

אהוד אולמרט

אל.

ר3___ רוצה. לעולם

ע ני שלהו.

אושר.

מאור ד

המש קולה. ואני לומד נ.ה.צ.

ואז משה בתוך ה׳.

ך

14.4.11

הכנסת

אהוד אולמרט

דחוף ביד

לכבוד
ראש הממשלה
יצחק רבין
משרד ראש הממשלה
ירושלים

לשכת ראש אג"מ
כ"ל 3011
מד 10619
ניסן תשל"ה
25 מרץ 75

01/ 0165

עותק מס' 1 מתוך 9 עותקים
המסמך כולל 3 עמודים בלבד

רמטכ"ל (2)

הנדון:- מצבים צבאיים חזויים המחייבים התייחסות וקביעת הדרג-המדיני

כללי

1. **בהערכת המצב שקויימה ב-24 למרץ 75 הוצגו מצבים צבאיים חזויים המחייבים שקול, התייחסות וקביעה מוקדמת של הדרג-המדיני, כדי שצה"ל יוכל לנקוט בהכנות המוקדמות המתחייבות מכך.**

2. להלן הצגה תמציתית ועקרונית של המצבים, האפשרויות לתגובה והמלצות לדרג-המדיני.

מצבים צבאיים חזויים

3. צבא מצרי/ סורי מפר הסכם-ההפרדה ונכנס לשטח-הדילול.

4. צבא מצרי /סורי מפר הסכם-ההפרדה ונכנס לשטח-הדילול וכן תופס שטח ההפרדה (המוחזק ע"י ה-או"ם) - כולו או חלקו, עם או בלי פתיחה באש.

5. צבא מצרי /סורי מבצע כאמור בסעיף 4 לעיל וכן מבצע מחטפים-קרקעיים בשטח המוחזק ע"י ישראל.

6. סגירת מעבר באב-אל-מנדב לספינות המפליגות לישראל.

האפשרויות לתגובה

7. **זירת מצרים**

א. **הפרת הסכם-ההפרדה וכניסה לשטח-הדילול,-**

1) אפשרות א':- תגובה מקדימה או מקבילה ע"י צה"ל (מותנה בקיום התראה של לפחות 8 שעות בטרח תחלו הכוחות המצריים לעבור לגדמ"ז), - ע"י תפיסת חלק מהגדמ"ז (באזור קנטרה או באזור האגם המר -הגדול) עד המעלה.

2) **אפשרות ב'**:- לא להגיב מיד, כניסה למצב "חומה" ובהמשך ל-"מצודה". תגובה התקפית לאחר הערכת-מצב.

ב. **הפרת הסכם-ההפרדה וכניסה לשטח-הדילול וכן תפיסת שטח ההפרדה- כולו או חלקו;-**

ההנחה שאפשרות א' כאמור בסעיף 7 לעיל, - לא בוצעה.

אפשרות:- כניסה למגננה (סד"כ "מצודה"). מהלכים התקפיים לאחר הערכת-מצב.

2/...

ג. חפיפת שטחים בשטחי ההפרדה בזירה המצרית/הסורית (בנוסף לאמור בסעיף ב' לעיל) במקביל לכניסת צבא מצרי/סורי לאותו שטח.

סעיפים א' ו-ב' לעיל מומלצים. (סעיף ב' - מותנה בקיום התראה).

סעיף ג' - לא מומלץ כקביעה חד-משמעית.

הרצל שפיר, אלוף
ראש אג"מ

הש/אד

ג. כאמור בסעיף ב' וכן מחטפים קרקעיים בשטח ישראל,-

האפשרות:- כניסה למגננה (סד"כ "מצודה"). הדיפת והשמדת כוחות אויב בשטחינו. מהלכים התקפיים לאחר הערכת-מצב (מותנה במצב שיווצר בחזית הצפון).

ד. סגירת מעבר באב-אל-מנדב,-

1) אפשרות א:- סגירת המעבר לכל שייט אזרחי, - בתעלה, במפרץ-סואץ ובים-האדום.

2) אפשרות ב':- כאמור באפשרות א' וכן סגירת הכניסות לנמלי-אויב עקריים בים-התיכון (הכרזה פומבית וכן מניעה בפועל ע"י ח"י וח"א).

8. זירת סוריה,-

א. הפרת הסכם-ההפרדה וכניסה לשטח-הדילול;-

1) אפשרות א':- תגובה מקבילה ע"י צה"ל ע"י תפיסת הר-החרמון.

2) אפשרות ב':- כנ"ל, ועוד תפיסת ריכס 1912.

3) אפשרות ג':- כאמור באפשרות א' וכן כניסה לשטח ההפרדה, - כולו או חלקו.

4) אפשרות ד':- לא להגיב מיד. כניסה למצב "חומה" ובהמשך ל-"מצודה". תגובה התקפית לאחר הערכת-מצב.

ב. הפרת הסכם-ההפרדה וכניסה לשטח הדילול וכן תפיסת שטח-ההפרדה, - כולו או חלקו,-

1) אפשרות א':- כאמור באפשרויות א' ו-ב' לעיל, - מותנה במצב.

2) אפשרות ב':- כניסה למגננה (סד"כ "מצודה"). מהלכים התקפיים לאחר הערכת-מצב.

ג. כאמור בסעיף ב' לעיל וכן מחטפים קרקעיים בשטח ישראל;-

האפשרות:- כניסה למגננה. הדיפת והשמדת כוחות אויב בשטחינו. מהלכים התקפיים לאחר הערכת-מצב (מותנה במצב שיווצר בחזית הדרומית).

המלצות לדרג-המדיני

9. פעולות אשר יחשבו כ"קאזוס-באלי", דהיינו פעולה המחייבת כניסת צה"ל למלחמה;-

א. כניסת צבא סורי לשטח-ההפרדה ברמה"ג (המוחזק ע"י ה-או"ם).

ב. מחטפים קרקעיים בשטח ישראל, בזירה המצרית/הסורית;

ג. סגירת מעבר באב-אל-מנדב.

10. מהאמור בסעיף 9 לעיל יובן שאין הכרח לראות כ"קאזוס-באלי" כניסת צבא מצרי/סורי לשטח הדילול וכן כניסת צבא מצרי לשטח ההפרדה (לא כן בזירה הסורית).

11. צה"ל צריך לקבל הנחיות-מדיניות מוקדמות לביצוע הפעולות הבאות:-

א. תגובה מקדימה או מקבילה לתפיסת חלק מהגדמ"ז עד התעלה. (בהנחה של קיום התראה מוקדמת וודאית על כניסת צבא מצרי לגדמ"ז).

ב. תפיסת הר החרמון כתגובה מקבילה לכניסת צבא סורי לשטח-הדילול (למרות ששטח זה הינו בשטח-ההפרדה בשליטת ה-או"ם).

3/...

סודי

מס. 17/77
עותק מס. 5

משרד החוץ - המרכז למחקר ולתכנון מדיני

סקירה מיוחדת

מהלכי הנשיא קארטר לקידום הסדר הסכסוך במזה"ת

מסמך זה מכיל 13 עמודים

כל המוסר תוכן מסמך זה או מקצתו לידיעת אנשים שאינם מוסמכים לכך עובר על חוקי בטחון המדינה

סודי

סודי

מס. 17/77
עותק מס.

משרד החוץ - המרכז למחקר ולתכנון מדיני

סקירה מיוחדת

מהלכי הנשיא קארטר לקידום הסדר הסכסוך במזה"ית

מסמך זה מכיל 13 עמודים

כל המוסר תוכן מסמך זה או מקצתו לידיעת אנשים שאינם מוסמכים לכך עובר על חוקי בטחון המדינה

סודי

ס ו ד י

המרכז למחקר ותכנון מדיני
משרד החוץ

ירושלים, ה' ניסן תשל"ז
24 במרס 1977

17/77

מהלכי הנשיא קארטר לקידום הסדר הסכסוך
במזה"ת

מסמך זה מכיל 13 עמודים

ס ו ד י

תוכן העינינים

	עמוד
כללי	
הטקטיקה האמריקנית	1
העיתוי	
תפקיד ארה"ב	2
שילוב הסובייטים	3
סכויי הצלחת היזמה האמריקנית	
מרכיבי ההסדר המדיני	
כללי	4
מהות השלום	
קביעת גבולות	5
פתרון השאלה הפלסטינית:	
- העמדה המוצהרת	6
- תהליך פתרון הבעיה, הלכה למעשה	7
סיכום	8
נספח מובאות	

מהלכי הנשיא קארטר לקידום הסדר הסכסוך במזה"ת

כללי

1. כל הסימנים מעידים כי ממשל קארטר החליט לחדש בתנופה רבה את התהליך המדיני במזה"ת. ההערכה היא כי אין עוד טעם לדחות את התהליך המדיני או להתחילו בקצב איטי וזהיר מדי אלא שיש לקחת חלק פעיל בעיצוב ההתפתחויות המדיניות ולסייע ביצירת התנופה המדינית. קארטר עצמו הבהיר במילים מפורשות כי קיימת מחוייבות אמריקנית לחידוש תהליך המו"מ במזה"ת וכי יקדיש מזמנו לנושא[1](צטוטים כסימוכין רוכזו בסוף הסקירה).

2. נראה כי החלטה זו נתקבלה ע"י קארטר לאחר שבמהלך סיורו של וואנס באזור (14-21.2.77) הוברר כי שני הצדדים, למרות הבעות כלליות של נכונות להסדר, מתחפרים בעמדות ישנות מבלי יכולת או נכונות לפרוץ המסגרות הקיימות ולהציג עמדות חדשות בפרוט רב יותר. במצב דברים זה, נראה שהוחלט כי על מנת לחדש את התהליך המדיני על ארה"ב ליטול חלק פעיל כדי להביא לתזוזה בעמדות הצדדים.

הטקטיקה האמריקנית

3. נראה כי הטקטיקה הנקוטה בידי הממשל, או ליתר דיוק, בידי הנשיא, כוללת מספר מרכיבים:

א. הנשיא ממלא תפקיד מרכזי בהצגת עמדות ארה"ב. הדבר מעניק משקל, יוקרה ויתר תוקף למסע האמריקני לחידוש התהליך המדיני.

ב. אלמנט מרכזי בטקטיקה זו הוא אלמנט ההפתעה. הדבר מושג בשני אופנים:

(1) סודיות מוחלטת. אין הדלפות וככל הנראה ה"ביורוקרטיה", פרט לדרגים העליונים ביותר, איננה מעודכנת באשר לצעדים בהם מתכונן לנקוט הנשיא.

(2) הצגת עמדת ארה"ב כבדרך אגב תוך שימוש בביטויים בעלי אופי "פרובוקטיבי" ("גבולות בני הגנה" ו"מולדת" לפלסטינים).

ההפתעה מהביטויים ה"פרוביקטיביים" מעוררים אוירה ציבורית של ציפיה והתרגשות ומחייבים את הצדדים עצמם להגיב תוך שהם חושפים עצמם ואת עמדותיהם.

ג. עמדות ארה"מ מתגלות לא בבת אחת אלא בשלבים. הדבר יוצר את הרושם כי אין המדובר בתוכנית מקיפה וסדירה לפתרון הסכסוך, אלא ב"רעיונות" לגבי היבט זה או אחר של הסכסוך. בדרך זו, משיג הממשל שתי מגמות:

(1) בדיעבד הצגת עמדותיו וקביעת הפרמטרים של המו"מ.

(2) מאידך, מאחר וניתן לטעון כי אין המדובר בתוכנית, מודגש כי "הכל" פתוח למו"מ וארה"ב רק מסייעת לצדדים במאמציהם להגיע להסדר.

ד. ע"י עשיית שימוש בביטויים, סתומים במידת מה, (גם אם פרובוקטיביים) נמנע הממשל מלהציג עמדות חד-משמעיות, דבר העלול להכביד על יחסיו עם הצדדים. התוצאה היא שנוצר מעין דו-שיח בינו לבין גורמים שונים (כמו העתונות, וגורמים אחרים, כמו הצדדים עצמם) שבמהלכו מתבררת עמדת ארה"ב במידה רבה יותר, אבל שוב, נמנע הרושם של תוכנית אמריקנית מסודרת ומחייבת.

ה. עם זאת, גם לאחר דו-שיח זה עדיין נותר דבר מה מן העירפול המהווה את מרחב התמרון של הצדדים במו"מ העתיד אם אמנם יתחדש. ואכן חוזרים דוברי הממשל ואומרים בהדגשה יתרה כי בסופו של דבר המו"מ נתון בידי הצדדים ואין בכוונת ארה"ב לכפות את רצונה.

העיתוי

4. נראה כי שאלת העיתוי קשורה בשני שיקולים מרכזיים:

א. כדי למנוע בזבוז המהלך הנוכחי, כלומר העליה לרגל של ראשי מדינות האזור לוושינגטון, הוחלט להציג את העמדות האמריקניות כדי להאיץ בראשי מדינות ערב לבוא לוושינגטון עם עמדות יותר מחודדות ומגובשות בנושא הגבולות ומהות השלום.

ב. נסיון להאיץ באש"ף, תוך מהלך וועידתו, לנקוט בעמדות סבירות יותר מבחינתה של ארה"ב בנושא ההכרה בישראל וקבלת החלטות מועב"ט וכן בהקשר של מו"מ בין אש"ף לירדן.

תפקיד ארה"ב

5. במהלך התבטאויותיו הן במסיבת העתונאים ב-9.3 והן בקלינטון ב-16.3 וכן בהזדמנויות אחרות מדגישים הנשיא ועוזריו כי ארה"ב תמלא תפקיד של מתווך כאשר הצדדים עצמם ישאו יתנו ויביאו את המו"מ לידי גמר על אחריותם. [2] לאחר דברי קארטר במסיבת העתונאים (9.3) התקשר בז'ז'ינסקי והפנה תשומת לב השגרירות בוושינגטון לפסקה המתאימה בדברי קארטר להדגיש מחוייבות ארה"ב לא לכפות פתרון.

6. אולם ע"פ דברי הנשיא עצמו ארה"ב לא תסתפק בתפקיד של מתווך פאסיבי אלא תמלא תפקיד של קטליזטור [3] שיאיץ בצדדים ויזרזם להכנס לתהליך המדיני ולאחר מכן למ"מ שילווה גם, בשינוי עמדות יצויין שכבר ע"י עצם הצגת עמדות ארה"ב ולו גם בקווים כלליים החלה ארה"ב ממלאת את תפקיד הקטליזטור שנטלה על עצמה. התבטאויות אמריקניות נוספות נועדו גם הם לאותה מטרה [4].

7. אחד האמצעים להאיץ בצדדים הוא להצביע על החשיבות הרבה שמייחסת ארה"ב להנעת תהליך מדיני משמעותי ועל כנות כוונותיה [5].

8. התבטאויות אלה נועדו לא רק להאיץ בצדדים וליצור אוירה המזרזת הנעת התהליך המדיני. הדברים מהווים גם משום "מסע הסברה" שמגמתו להבהיר לציבור האמריקני ולמעצבי דעת הקהל את מדיניות הממשל ואולי, בבוא הזמן ובמידת הצורך, להבטיח תמיכה וגיבוי ציבורי מירבי במקרה שהתהליך המדיני יסתבך או יוצר עימות בין ארה"ב לצד זה או אחר במזה"ת ו/או אולי אף במקרה עימות בין-מעצמתי על המזה"ת.

9. אם לשפוט עפ"י התגובות בכלי התקשורת האמריקניים עד כה, נראה כי קארטר אכן הצליח במשימתו. עתוניה הגדולים של ארה"ב, כולל הוושינגטון פוסט (11.3) והניו-יורק טיימס (13.3) קבלו בברכה יוזמת הנשיא כפי שבאה לידי בטוי במסיבת העתונאים שלו מ-9.3 בענין מהות השלום והגבולות.
דברי הביקורת שהושמעו עד עתה, בעיקר במה שנוגע לסגנון פעילותו של קארטר, היו מועטים ונבלעו באוירה הכללית של הסכמה הן לאופי וסגנון פנילותו של הנשיא והן לגבי מהות ההצעות שהשמיעו. כן לגבי נכונות הטקטיקה שנקט לעדוד הצדדים להתחיל בתהליך המדיני, [illegible]

שילוב הסובייטים

10. בדברי קארטר לא היתה כל התייחסות לענין של שתוף אפשרי של הסובייטים בתהליך המדיני. נראה כי הממשל הנוכחי, כמו הקודם, החליט להמנע משילוב הסובייטים בתהליך המדיני אם כי, כפי שאמר מזכיר המדינה וואנס באחת ההזדמנויות, ינסו "להחזיק אותם בתמונה" באמצעות דווחים תקופתיים על "ההתפתחויות האחרונות" ותו לא.
"דווח" סתמי ובלתי מחייב מעין זה ימסר, ככל הנראה, ע"י וואנס בבקורו הקרוב במוסקבה (27.3)

4/..

סיכויי הצלחת היוזמה האמריקנית

11. עם כל המחוייבות האמריקנית להנעתו מחדש של התהליך המדיני וסיומו המוצלח, נראה כי קיימת סקפטיות מסויימת בענין זה. מזכיר המדינה וואנס הזהיר מספר פעמים במהלך סיורו האחרון במזה"ת (14-21.2) מפני אופטימיות יתר. בתום סיורו באזור ציין כי הדרך להסדר תהיה "ארוכה וקשה" אבל נחושה החלטת ארה"ב "להתמיד".

12. קארטר בהתבטאויותיו נשמע יותר אופטימי אולם מדי פעם גם הוא מזהיר מפני אופטימיות יתר. במסיבת עתונאים (9.3) שלו העריך כי התהליך המדיני

...IS GOING TO BE A LONG AND TEDIOUS PROCESS...

וכאשר מתאר קארטר את ציפיותיו לגבי המשך המאמצים המדיניים הוא מוסיף:

I CAN'T GUARANTEE THAT IT IS A HOPE.

מרכיבי ההסדר המדיני

כללי

13. עם כניסתו לתפקידו, ניסח ממשל קארטר את הבעיה המזה"תית כמורכבת משלושה מרכיבים מרכזיים:

א. הגדרת והסכמה על מהות השלום.

ב. קביעת הגבולות הסופיים בין ישראל לשכנותיה.

ג. פיתרון הבעייה הפלסטינית.

מזכיר המדינה הבהיר לשגרירים הערביים (12.3) כי הגדרת הסוגייה המזה"תית בניסוח זה אין פירושה קביעת סדר טיפול כרונולוגי, אלא שהבעיה נתפסת כשלושה נושאים המשולבים האחד בתוך השני הטעונים טיפול סימולטני כאשר למעשה התקדמות בתחום אחד תלויה בהתקדמות בתחום אחר. יש להניח כי אכן המגמה תהיא לטפל לפחות בשני המרכיבים הראשונים, זה לצד זה, אך חשוב לציין שסדר הצגת שלושת המרכיבים נשאר קבוע ואף הודגש בדברי הנשיא בקלינטון בהם ציינם כתנאי ראשון, שני ושלישי.

מהות השלום

14. בתחום זה מאמץ קארטר בדבריו במסיבת העתונאים שלו מ-9.3, את העמדה הישראלית בקויה הכלליים:

- סיום מצב המלחמה.
- הכרה בזכותה של ישראל להתקיים בשלום.
- גבולות פתוחים לתיירות ומסחר.
- חילופי תרבות בין ישראל לשכנותיה.

המגמה היא - אומר קארטר - להביא לִיַצוּב המצב באזור באורח בסיסי יותר מבלי שהדבר יהיה תלוי בתהפוכות הזמן של חילופי שלטון במדינות האזור. הוא מביע את התקווה (בקלינטון) שגבולות פתוחים וחילופין הדדיים יאפשרו יצירת קשר בין העמים.

15. קארטר אינו מציין שני אלמנטים בולטים בראיה הישראלית את מהות השלום:

א. יחסם דיפלומטיים.

ב. חוזה (TREATY) שלום סופי, גם אם בדבריו בקלינטון (16.3), אמר כי המטרה היא COMPLETE PEACE.

16. בדבריו בקלינטון (16.3), מגדיר קארטר את ענין ההכרה הערבית בישראל כתנאי מוקדם להשגת השלום [6]. בהקשר זה קארטר אף מרחיק לכת ובהתיחסו לישראל הוא קובע כי הקמתה היא אחד המעשים היפים שעשתה הקהיליה הבינ"ל מעודה [7]. בדבריו בקבלת הפנים לרה"מ חזר על מחוייבותה המוחלטת של ארה"ב לישראל[8]. סוג זה של התבטאות על ישראל היה מקובל עליו עוד בתקופת מסע הבחירות שלו והדבר יוחס הן לאהדתו האמיתית לישראל והן לשיקולים אלקטורליים. אולם באחת ההזדמנויות ציין קארטר גם כי כל אימת שארה"ב מהססת בעמדתה כלפי ישראל הדבר מפחיד את ישראל ומרתיעה אותה מלשאת ולתת בחופשיות[9].

קביעת גבולות

17. בעקבות התבטאות הנשיא בקבלת הפנים לרה"מ (7.3), על הצורך להבטיח גבולות "בני הגנה" להבטחת בטחונה של ישראל, פירט הנשיא במסיבת העתונאים שלו (9.3) עמדת ארה"ב בנושא זה. הנשיא נמנע מלהיכנס לפרטים, אלא הסתפק בקביעת מספר עקרונות הקובעים למעשה מסגרת המו"מ בעתיד:

א. במזה"ת יש להבחין בין שני סוגי גבולות:

(1) גבולות מוכרים הדדית וקבועים המבטאים ריבונות.

(2) גבולות הגנה אשר בעתיד הנראה לעין לא יהיו חופפים לגבולות החוקיים, אלא יהיו מעין EXTENSIONS זמניים של יכולת ההגנה הישראלית מעבר לגבולות הקבועים והמוכרים.

ב. יכולת ההגנה הישראלית תבוא לידי ביטוי ב:-

(1) הסכמים בינ"ל.

(2) לעיתים, הצבת כוחות ישראליים.

(3) תחנות מעקב והתרעה, כמו בסיני, מעבר לגבולות המבטאים ריבונות.

(4) הצבת כוחות בינ"ל.

ג. יתכן תהליך ממושך של צעד אחר צעד שבמהלכו יוסכם הדדית על ההסדר הסופי, כולל התווית קוי הגבול הסופיים, באחד משלבי התהליך. במצב הביניים, שימשך שנתיים, שמונה שנים או יותר, יסתיים מצב המלחמה ויתחיל תהליך של נורמליזציה באזור.

ד. דבר זה יביא לנסיגה משמעותית (SUBSTANTIAL WITH-DRAWAL) של ישראל, היכן יסתיים תהליך הנסיגה אין לדעת. יש להניח כי יהיו אי-אלו תיקונים קלים (MINOR ADJUSTMENTS) בגבולות 1967. אולם, זה יהיה נושא למו"מ.

ה. יתכן שיהיו אזורים מפורזים ברוחב של 20 ק"מ או יותר שם יובטח פירוז משני צדי הגבול.

6/..

18. הצגת נושא הנסיגה יש בו מספר רב של נקודות סתומות ומעורפלות ולא במקרה. כך, למשל לא ברור כלל אם:

א. קודם יוסכם על הגבולות הסופיים ורק אחר כך יתחיל תהליך הנסיגה שימשך מספר שנים (כמוצע בתכנית ברוקינגס).

ב. סידורי הבטחון יתקיימו רק בתקופת תהליך הנסיגה או גם לאחריו ולכמה זמן.

ג. האזורים המפורזים משני צידי הגבול יהיו ברוחב שווה משני צידי הגבול.

19. ברור שהעירפול הינו מכוון. אולם ברור גם כי נקבעו מספר עקרונות משמעותיים שינחו את ארה"ב במהלכיה בשעת המו"מ. ברור גם שהמונח גבולות "בני הגנה" חסר את המשמעות שישראל ביקשה להקנות לו מאז שנת 1967. הנשיא קארטר עצמו במסיבת העיתונאים שלו (9.3) אמר באהבחנה בין "גבולות בני הגנה" ו"גבגלות בטוחים" (רמז ל-242) הינה סמנטית גרידא.עוד קודם לכן, הבהירו, הן דוברי הבית הלבן[10] והן מזכיר המדינה[11] כי אין לייחס משמעות טריטוריאלית למונח "גבולות בני הגנה".

20. אישי הממשל מפרשים עתה את המונח "גבולות בני הגנה" כ"סדורי בטחון הדדיים" הנוספים על הגבולות המשפטיים שיגדירו את רבונות הצדדים. הדברים הוצגו בצורה ברורה ע"י מזכיר המדינה בדבריו לראשי מועצת בתי-הכנסת (18.3) וגם בדבריו לשגרירים הערביים (12.3). באשר לסדורי הבטחון עצמם אפשר שקיימת אפשרות של שילוב מספר אמצעים בעת ובעונה אחת (כמו הצבת כוחות ישראליים בשילוב כוחות בינ"ל וכו'). אין להוציא מכלל אפשרות גם שילוב כוחות של מדינות ערב השכנות באזורים מסויימים.

<u>פתרון השאלה הפלסטינית</u>

<u>העמדה המוצהרת</u>

21. במסיבת העתונאים שלו מ-9.3 רק הזכיר קארטר את השאלה הפלסטינית כאחד המרכיבים להסדר ולא פרט. ואילו בנאומו בקלינטון, ב-16.3, התרכז וחידד את ראיית ארה"ב את הבעיה הפלסטינית. הקביעה הראשונה היא כי פתרון שאלה זו הוא תנאי מוקדם שלישי (בנוסף להשגת הסכמה על מהות השלום וקביעת הגבולות) התובע פתרון בטרם יכון שלום של קבע במזה"ת.

22. קביעה שניה היא כי בסיסית לא חל כל שינוי בעמדת ה"פלסטינים" באשר לאי-הכרתם בישראל ובזכותה להתקיים כמדינה ריבונית. ניסוח זה הוא הבהיר והבסיסי ביותר שהושמע אי פעם ע"י מנהיג אמריקני באשר ליחס הפלסטיני כלפי ישראל.[12] עם זאת, יצוין שגם אם הוא משתמש במונח "פלסטינים" ברור בעצם כי הכוונה לאש"ף, שכן אין בטוי קולקטיבי אחר לעמדה "פלסטינית" זו מלבד אש"ף.

23. עמדה זו של הפלסטינים (קרי אש"ף) מהווה מכשול למציאת פתרון לבעיה. על כן
That has to be overcome

24. לאחר שתפתר בעית חוסר הרצון הפלסטיני להכיר בישראל, לאחר שאש"ף יתגבר על כוונתו להרוס את ישראל אז ניתן יהיה לגשת לפתרון הבעיה הפלסטינית ע"י
There has to be a homeland provided for the Palestinian refugees who have suffered for so many years.

(המונח פליטים מבטא אולי התיחסותו ה"אנושית" של קארטר לבעיתם אך אין לראות בו אינדקציה שהפתרון גם הוא צריך להיות "הומניטרי" גרידא).

25. לאחר שהביטוי homelnad עורר התרגשות כללית, אמר קארטר 17.3 בתשובה לשאלת עתונאים כי
I think some provision has got to be made for the Palestinians in the framework of the nation of Jordan or by other means.

תהליך פתרון הבעיה - הלכה למעשה

26. ניסוח זה מצביע על כך, כי אף שקארטר חוזר על דבריו על פתרון הבעיה הפלסטינית במסגרת ירדן, כאחת האפשרויות, הרי שלמעשה העמדה האמריקנית מותירה את כל האופציות פתוחות. מבחינה זו, לא חלה כל התפתחות מהותית בעמדה האמריקנית מאז עדות סונדרס בועדת החוץ של הבית הנבחרים (12.11.75).

27. מכאן, שעמדת ארה"ב בשאלה הפלסטינית הינה המעורפלת והפחות בהירה בהשוואה לעמדתה בשתי הבעיות המרכזיות האחרות, מהות השלום ובעית הגבולות. הסיבה לכך נעוצה בהיעדר הסכמה בין ערבית, או ליתר דיוק, ביריבות ובעוינות הבין-ערבית החריפה שהיא מעבר לניגודי אינטרסים גרידא אלא המדובר הוא בגורלן של תנועות, מדינות, משטרים ושושלות. לכן, הגישור מעל פני יריבויות וחשדנות בין-ערביים הוא תנאי קודם לגיבוש כל גישה אמריקנית מחייבת יותר בנושא. לאור זאת, יש לקבל כפשוטם דברי דובר הממשל כי אכן לא חל כל שינוי בעמדת ארה"ב, גם אם דובר מחמ"ד הסתבך באי-אלו "גמגומים" כנראה כתוצאה מתדרוך פנימי לקוי.

28. מכל מקום, חוזר קארטר ותובע ממדינות ערב "לעשות סדר בביתן" הן לפני שיוחל במו"מ משמעותי בנושא זה עם ישראל. מבחינה זו, הבנה בין ערבית מוקדמת, קודמת לכל מהלך מדיני משמעותי בנושא הפלסטיני.

29. באם הסכמה בין-ערבית זו תתרכז סביב דחיקת רגלי אש"ף והפקדת הטיפול בגדמ"ע בידי ירדן, כי אז ארה"ב תקבל זאת ותצפה שלא תהינה במשלן בעיות מבחינתה של ישראל (מלבד הנושא הטריטוריאלי ומהות השלום). אולם אם יוחלט על הפקדת הנושא בידי אש"ף או על פשרה שבמסגרתה ימלא אש"ף תפקיד מרכזי, כי אז תתעורר בעית הכרת אש"ף בישראל.

30. במצב זה עלולות להתעורר אי אילו בעיות וקשיים בין ישראל לארה"ב, גם אם אין להטיל ספק בכנות דברי הנשיא כי קודם כל על הפלסטינים להכיר בישראל ולחדול משאיפתם להרסה. לאחר לחיצת היד עם נציג אש"ף בקבלת הפנים שערך באו"ם, (18.3) אמר קארטר בתשובה לשאלות עתונאים, אם הלחיצה מסמנת מגעים נוספים בין ארה"ב לאש"ף:

"Not until the P.L.O. changes its attitude towards Israel".

31. המחויבות האמריקנית בהקשר זה קשורה גם לאופן בו רואה ארה"ב את "מהות השלום" שישרור באזור לאחר השגת ההסכם בין ישראל לבין מדינות ערב. אולם מאידך, ברור שבמצב דברים זה (כלומר, הסכמה בין-ערבית והכרה אש"פית כלשהי בישראל) תראה ארה"ב באש"ף בן-שיח לישראל ומבחינה זו, קביעתו של קארטר כי המו"מ יתנהל בין מדינות ערב לישראל [13], אין להבינה כפשוטה.

32. מנקודת ראות זו, לא יכול להיות ספק כי קיים אינטרס אמריקני אמיתי במיתון אש"ף, גם כאמצעי לענות ולשרת אינטרסיה של מצרים בעולם הערבי. שכן הדבר יסייע למימוש מדיניות סאדאת לגבי האזור וכלפי ארה"ב. לאור זאת, עיתוי ההתבטאות וטביעת המטבע הלשוני "מולדת לפלסטינים" וכן ההסכמה להזמין את נציג אש"ף להופעת קארטר באו"ם ובקבלת הפנים שערך לאחר מכן, הושפעו, מבחינת העיתוי, מקיום ועידת המועצה הפלסטינית בקהיר. שיקול נוסף - הרצון לזרז את תהליך גיבוש העמדות במדינות ערב בטרם יגיעו מנהיגיהן לשיחות עם הנשיא קארטר בשבועות הקרובים. גם קביעתו של מזכיר המדינה וואנס בשיחה עם מועצת בתי הכנסת (18.3) כי אם אש"ף ישנה אמנתו, יכיר בישראל ויקבל החלטות מועב"ט 242 ו-338, הוא יהיה קרוב יותר לשילובו בתהליך המדיני. מדגימה עמדתה הבסיסית של ארה"ב בסוגיה זו. וואנס אף הביע בטחונו אזה יקרה גם אם אין הוא יודע מתי, יצוין שבנוסף לשאלת יחסו של אש"ף לישראל, יחסה ארה"ב חשיבות מרובה לתקווה שכנוס המועצה יאפשר דו-שיח משמעותי בין ירדן לאש"ף.

סיכום

33. התבטאויותיו האחרונות של נשיא ארה"ב בנושא מהות השלום, שאלת הגבולות והנושא הפלסטיני, מצביעות על כך כי ארה"ב התגברה על הסוסיה ונכונה עתה לעשות מאמץ מכריע לחידוש תהליך מדיני משמעותי באזור תוך שאיפה להגיע לפתרון השאלה המזה"תית באורח מקיף וסופי.

34. דברי הנשיא מהווים למעשה קווים לתכנית אמריקנית מקיפה ומדויקת מספיק כדי לקבוע את מסגרת המו"מ ואת מהותו העקרונית של הסדר סופי מבחינה מדינית וגיאוגרפית. המו"מ בין הצדדים יקבע את אופיו של ההסדר לפרטיו. נראה שבמהלך המו"מ תעשה ארה"ב כל שביכולתה למנוע כשלון גם ע"י הפעלת לחצים גלויים וסמויים על הצדדים. עם זאת, נראה גם שארה"ב תעמוד על עקרונות שקבעה לעצמה (כמו בענין מהות השלום), גם מתוך אינטרסים אמריקניים ולא רק מנימוקים אלטרואיסטים.

35. מעשית חודש התהליך המדיני מבחינת ארה"ב, עם הודעת נשיא ארה"ב על הצורך להבטיח גבולות בני הגנה לישראל עם תחילת ביקור רה"מ בוושינגטון (73) הודעה זו היא שפתחה את "מסע ההבהרות וההשלמות" שהסתיים בהצגת קווים לתכנית אמריקנית מקיפה ומגובשת, גם אם לא לפרטי פרטים.

36. עתה נותר להניע את התהליך המדיני באזור. שתי בעיות ניצבות בפני ארה"ב בהקשר זה ושתיהן קשורות בעולם הערבי:

א. השגת הבנה בין-ערבית בנושא הפלסטיני.

ב. עמדתה ומדיניותה האזורית והבין-מעצמתית של סוריה.

שני הנושאים האלה טרם מצאו פתרון מניח את הדעת מבחינת האמריקנים וכל זמן שזה לא יקרה אין להניח שיתחיל מו"מ משמעותי בין מדינות האזור בסיועה של ארה"ב, אשר הצלחתו הוא תנאי בל יעבור יעבור 14. בטרם ניתן יהיה לכנס ועידה בג'נבה.

37. מבחינה זו, ההתפתחויות בעולם הערבי בחודשים הקרובים יהיו מכריעים לקביעת סכויי הצלחת המהלך המדיני בו החל הנשיא קארטר. בהקשר זה יצוינו במיוחד ההתפתחויות האפשרויות הבאות:

א. תוצאות דיוני מועצת אש"ף בקהיר בעיקר בנושא הדו-שיח עם ירדן ומה יתרחש בשטח הלכה למעשה בנושא זה.

ב. גישה יותר פוזיטיבית מצד סוריה לגבי עצם חדוש התהליך המדיני, בתיווך האמריקני.

ג. עתיד יחסי סוריה עם בריה"מ ואפשרות המפגש בדרג גבוה בין הסורים לסובייטים בשבועות הקרובים.

ד. ארה"ב מודעת ואף מודאגת מהיעדר הבנה טובה ועמוקה יותר בין סוריה למצרים. ניגודי האינטרסים מוסיפים לעמוד בעינם ולהכביד על הנעת התהליך המדיני ובעיקר על שילוב סוריה בתהליך זה.

ה. תוצאות שיחות קארטר - אסד בחודש מאי אי שם באירופה. נתעוררו קשיים בקביעת מקום מפגש כאשר הסורים סרבו לפגישה בלונדון והציעו את בלגרד. נראה שהמפגש יתקיים, אם יתקיים, בבירה שלישית באירופה.

38. על רקע קשיים וספקות אלה, אין להתפלא כי דוברי הממשל, כולל הנשיא, מתבטאים בזהירות מירבית לגבי סכויי היוזמה המדינית הנוכחות, אך עם זאת נראה כי אין נסיגה מצעדו של הנשיא קארטר והוא מתכוון להתמיד בפעילותו בנושא.

<u>נספח מובאות</u> (ראה סימונים בגוף הסקירה)

1) ... So this is such a crucial area of the world that I will be devoting a major part of my own time on foreign policy between now and next fall...

(קארטר בדבריו בקלינטון, 16.3)

2) ... We recognize that the responsibilities fall on the participants themselves in the negotiations. ... We will offer our good offices if they are requested. ...

(קארטר בארוחה לכבוד רה"מ 8.3)

... Obviously any agreement has to be between the parties concerned. We will act as intermediary when our good offices will serve well. ...

(קארטר במסיבת עתונאים 9.3)

... But I am not trying to predispose our own nation's attitude toward what might be the ultimate details of the agreement ... that can mean so much to world peace.

(שם)

3) ... But we will have to act as a catalyst ... to bring about their ability to negotiate successfully. ... (קארטר בדבריו בקלינטון 16.3)

4) ... The President feels this is a crucial year of opportunity ... and he places great importance on the maximum possible mutual understanding of positions and feelings of the participants. ... (הודעת דובר הבית הלבן לאחר שיחת רה"מ עם קארטר 8.3)

... We are going to mount a major effort in our own Government in 1977 to bring the parties to Geneva. ... (קארטר במסיבת העתונאים 9.3)

5) ... 1977 is a year that might very well bring a major step forward toward ultimate and permanent peace. ... (קארטר בקבלת הפנים לרה"מ 7.3)

... because what happens in the M. E. in the future might very well cause a major war there which would quickly spread to all the other nations of the world ... many countries depend completely on oil from the M. E. ...

(קארטר בדבריו בקלינטון 16.3)

... Japan imports more than 98% of all its energy and other countries like in Europe - Germany, Italy, France - are also dependent on oil from the M. E. ...

(שם)

... We hope that later on this year, in the latter part of the year, we might get all these parties to agree to come together at Geneva. ... (שם.)

6) ... First prerequisite of a lasting peace is the recognition of Israel by her neighbours, Israel's right to exist permanently, Israel's right to exist in peace.
(קארטר בדבריו בקלינטון 16.3)

7) I think one of the finest acts of the world's nations that has ever occurred was to establish the State of Israel. (שם)

8) ... and would like to express our complete commitment to our even greater inter-relationship. ... (קארטר בקבלת הפנים לכבוד רה"מ 7.3)

9) Whenever we equivocate about our position, it also scores the Israeli people into not being willing to negotiate freely. (קארטר בנאום בניו-ג'רסי 6.6.76)

10) I think it is important that we avoid any narrow definition to the word "defensible" in geographical terms ... he spoke specifically of defensible borders in the terms of the historical position of this country on that matter ... and in the terms which were in fact expressed in U. N. Resolution 242 which calls for "secure and recognized boundaries". ... (הודעת דובר הבית הלבן בתום שיחות קארטר עם רה"מ 8.3)

11) There is no change of position by use of the words "defensible borders". There was no geographical connotation and it is not consistent with our position.
(מזכיר המדינה וואנס בשיחה עם כתבים 8.3)

12) ... The Palestinians claims up to this moment that Israel has no right to be there, that the land belongs to the Palestinians and they have never given up their publicly-professed commitment to destroy Israel. (קארטר בדבריו בקלינטון 16.3)

13) (should) ... first of all address itself right now to the Arab countries, and then secondly to the Arab countries negotiating with Israel. (שם)

... first the Palestinian question has to be worked out within the Arab nations themselves and then, negotiated with the Israelis.

(קארטר בשיחה עם עתונאים בדרך מקלינטון לניו-יורק 17.3)

... I have good hopes the Palestinians and the Arab nations can get together - among themselves first of all - and when they - the Arabs and Israel - get to Geneva this year, there will be an adequate basis for progress.

(קארטר בתשובה לשאלות עתונאים לאחר קבלת הפנים שערך באו"ם בה לחץ ידי נציג אש"ף 18.3)

14) ... they also agreed that if the (Geneva) Conference is to be reconvened, and progress toward a settlement made, it is essential to prepare the ground for it.

(הודעת דובר הבית הלבן בתום שיחות קארטר עם רה"מ 8.3)

משרד החוץ

מחלקת חקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 1 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

סודי ביותר

אל: המשרד מידי מס' 354

מאת: וושינגטון נשלח 181800 מרץ 77

אריאל.

אל:מנכל. עברון.

נוצהרים עם דוד ארון.

לגבי הצהרותיו השונות של הנשיא הסביר ארון את הנקודות הבאות:

1. הוא מקוה ששמנו לב שהנשיא אימצ לעצמו את הגדרת הבעיות העיקריות שוואנס הביא עמו מהסיור דהיינו:
שלום ,גבולות,פלשתינאים.

2. ארון הצביע על כך שהנשיא אימצ לעצמו הגדרתנו של מהות השלום.

3. לגבי גבולות אמר שהדי ברור למדי שמונח שינויים מזעריים בעיני הנשיא אינמ זהים עם תכנית רוגרס ושהגדרתמ נשארת למומ. הוא המשיכ והדגיש שלפי תפיסת הנשיא שינויימ מזעריימ אינ פרושמ כמה מאות מטרים ואיש לא קבע שלמשל בסיני לא יכול להיות מדובר בעשרות קילומטרים או בכל שינוי אחר שיוסכמ עליו במשכ המומ. ארונ הדגיש שהנשיא לא התכוונ בשומ פנימ ואופנ לצייר מפות או לקבוע מה פרושמ הגיאוגרפי של גבולותיה הסופימ של ישראל.

4. גמ בנושא הפלשתינאי לא היתה כל כוונה להגדיר המילה HOMELAND . בהקשר זה הסב ארונ תשומת הלב לדברי הרקע של בזזינסקי בניו יורק דלקמנ:

AS FAR AS THE WORD HOMELAND IS CONCERNED THAT WORD AS OF ITSELF DOES NOT HAVE A SPECIFIC POLITICAL CONNOTATION.

הסברתי לארונ בפרוטרוט את עמדותינו בקשר לכיי א מהנושאימ. עמדתי על המושג של גבולות בר הגנה, השאלה הפלשתינאית וכו.

ארונ שוב ושוב העיר שהוא בהחלט ער לבעיות אלו ואיננו חושב שדברי הנשיא מקשימ על עמדותינו. הוא מקבל דברי שהפרסום והפומביות של דברי הנשיא עשויימ להקנות את הרושמ של תכנית אמריקאית חדשה דבר שהוא לכשעצמו עשוי להיות מזיק, אכ מאחר ונוצר מצב חדש לאחר דברי הנשיא הרי לפי תשקפתו מוטב לנו שלא נקשה במומ ידינו על עצמנו על ידי פרושימ מפרושימ שונימ שכלל לא היו כלולימ בדברי הנשיא.

בר-און====

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 1 מתוך 4 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד	בהול	מס׳ 346
מאת: וושינגטון		נשלח 181500 מרץ 77

שה״ח - לנמען בלבד

בועז

שיחה עם בז׳ז׳ינסקי בבית הלבן.

א. בז׳ז׳ינסקי פתח באומרו שקרא בעתונות הישראלית שהוא התאונן על דברים שיוחסו לישראל ולרה״מ שאין הוא ידידותי לישראל. אמרתי שאני יודע שאין זו דעתו של רה״מ. (לאחר שחזרתי למשרד ראיתי את סקירת העתונות המתייחסת לדברי רה״מ בראיון בשנ לידיעות אחרונות שאמר שהוא מאמין ומקוה שגישתו של בז׳ז׳ינסקי אינה עוינת לישראל. מסרתי דברים אלה אח״כ בטלפון לבז׳ז׳ינסקי).

ב. בז׳ז׳ינסקי אמר שהוא מתפלא על ההדים הנרגשים של התקשורת הישראלית להצהרותיו האחרונות של הנשיא. לדעתו כוללים הדברים אלמנטים חיוביים ביותר מבחינת ישראל ומשאירים לה מרווח תמרון רחב ונוח למו״מ בכל הבעיות המרכזיות.

אמרתי שיש להבחין קודם כל בין תוכן הדברים (SUBSTANCE) ובין צורת הטפול (FORM)

<u>לגבי התוכן</u> יש מספר דברים שאינם קבילים עלינו לחלוטין: לא נוכל לקבל נוסחא של ״שינויים קלים״ בגבולות מפני שעמדתנו היתה ונשארה שגבולות ישראל חייבים להיות בני-הגנה ואין הם יכולים להיות מבוססים על קוי 67׳. כמו כן המונח 'HOMELAND' מסבך ומעורר מפני שהוא ניתן לפרושים בלתי קבילים כפי שאכן קרה הן בקרב הערבים והן בעתונות הכללית.

<u>לגבי צורת הטפול</u> הרי עם כל הבנתנו את רצונו של הנשיא להיות פתוח עם העם הרי דבריו יוצרים הרושם של קביעת עמדות אמריקניות בנושאים הנתונים למו״מ עדין. וזה כובל את ידינו מחבל באפשרות של מו״מ חופשי בין הצדדים שהנשיא עצמו רואה כיסוד לכל התקדמות

2/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי״ז — 1957.

סודי ביותר

= 2 =

לפתרון מדיני. לכן יש חשש שהתייחסות לעמדות ספציפיות יהיו COUNTER-PRODUCTIVE בתהליך המו"מ לקידום השלום. אני מבין אם הנשיא מתייחס למרכיבי הבעיה ומציין שהפתרון צריך להעשות באמצעות מו"מ בין הצדדים כאשר ארה"ב תהיה מוכנה לתת את שירותיה הטובים, אך לא מעבר לזה.

ג. בז'ז'ינסקי אמר שהוא מבין את דברי אך ברצונו להעיר כדלקמן:

ראשית, לגבי התוכן SUBSTANCE, הוא חוזר על דעתו שמה שאמר הנשיא מבחינת רעיונות רק יכול לעזור לנו כי יוצר רקע רחב ונוח למו"מ:

בשאלת השלום - קיבל למעשה הנשיא את הגישה הישראלית והוא רואה בזה היסוד הראשון וההכרחי להסדר.

בשאלת הגבולות הכיר הנשיא בצורך בגבולות בני הגנה ובטוחים DEFENSIBLE AND SECURE BORDERS אשר לדבריו שבגבולות השלום יהיו MINOR ADJUSTMENTS הרי זה אינו סוגר את האופציה של מה יהיו השינויים בגבול. ישראל הרי יכולה לטעון שגם 20 או 50 ק"מ זה תיקון קל למשל בהשוואה לשטח סיני. המלה MINOR חשובה מפני שהיא מוציאה מהערבים את החשש כאילו בכוונת ישראל להחזיק את מרבית השטחים. לו היה ישראלי היה מייעץ לנו להשתמש במילה זו ואחר כך להתווכח על מה זה MINOR זה היה עוזר הרבה גם מבחינה ציבורית. חשיבות דברי הנשיא בזה שהוא הכיר בצורך בשינויים בגבול ואינו מקבל את תביעת הערבים שישראל צריכה לחזור לקוי 67'. לו אישית ברור שהסכם השלום הסופי לא יכול לכלול SUBSTANTIAL CHANGES בגבולות הסופיים, מפני שלא רק הערבים אלא העולם כולו לא יקבל הסדר שלום סופי מלא ואמיתי אלא אם יהיה מבוסס בסופו של דבר על SUBSTANTICAL WITHDRAWAL של ישראל.

3/..

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 3 מתוך 4 דפים

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

<u>באשר לשאלה הפלשתינאית</u> הרי דברי הנשיא כוללים הרבה אלמנטים חיוביים. הנשיא נוטה לגישתנו נגד SEPARATE STATE וכמו כן מעדיף הפתרון בהקשר עם ירדן. למונח HOMELAND אין קונוטציה פוליטית. הנשיא חזר והדגיש שהבעיה היא קודם כל בין ארצות ערב ובין עצמן ורק אחר כך בין מדינות ערב וישראל. יש בזה גם X EXCLUSION של אש"פ והנשיא הדגיש לאחר המסיבה בניו יורק וכן בדבריו בקלינטון שקודם כל קיימת עליהם מחוייבות לשלול את תקבעתם ואת אמנתם הקוראת להחרבת ישראל. פה נתן לי בז'זינסקי העתק מדבריו שאמר אמש בניו יורק בתדרוך עתונאי ואמר שאנו יכולים להשתמש בהם בשמו. הדברים שמסר לעתונאים והכתיב לי העתקם הם כדלקמן:

"AS FAR SA THE WORD 'HOMELAND' IS CONCERNED, THAT WORD AS OF ITSELF DOES NOT HAVE A SPECIFIC POLITICAL CONNOTATION.

"THE IMPORTANCE OF THAT STATEMENT IS IN THE BROADER APPROACH THAT IT TAKES. I DON'T THINK THAT THIS IS A STATEMENT THAT OUGHT TO BE SUBJECTED TO EXEGESIS AS IF IT WERE SOME SORT OF A DOCUMENT THAT OUGHT TO BE SCRUTINIZED OR ANALYZED WORD BY WORD."

<u>באשר לצורה</u> הרי הוא בהחלט מבין ומקבל את הערתי. הסיבה נעוצה לא במחשבה או תוכנית מקובלת וקבועה אלא באופיו של הנשיא לשתף את העם בהרהוריו השונים עוד לפני שמתגבשת תוכנית. הוא בהחלט מבין את הקשיים שציינתי ומצדו יפעל אצל הנשיא כדי שינהג בדרך זו.

ד. אמרתי לו שאין כוונתי להכנס אתו עכשיו להתדיינות סובסטנטיבית אלא להסתפק בכמה הערות לדברים שאמר: אנו מעריכים עמדת הנשיא לגבי הגדרת מהות השלום ולגבי הציון שהדבר צריך להיות היסוד הראשון והמרכזי במרכיבי ההסדר. לגבי גבולות אין לנו כוונה לראות את גבולות

4/..

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

עותק מספר 5 מתוך 18 עותקים

סודי ביותר

השלומ חופפימ לקוי הפסקת האש הנוכחיימ אלא לנהל עמ מדינות ערב
מוייימ על מיקוממ הסופי של גבולות השלומ. אינ אנו מוכנימ להגדיר
השינויימ שיידרשו כ- MINOR . אנו לא מגדירימ אותמ כלל.
אנו עומדימ על ככ שהמ חייבימ להיות גבולות בני-הגנה ומיקוממ יקבע
במויימ בינ הצדדימ. הגדרת השינויימ עיי הנשיא כ- MINOR
מטעה מקשה ומחבלת ביכולת המוויימ שלנו. בזזינסקי אמר שמבינ
נקודה זו.

<u>לגבי הבעיה הפלשתינאית</u> אני מקבל שהנשיא אמנמ לא התכוונ במונח
HOMELAND למדינה פלשתינאית מפני שכידוע לו לא נסכימ
בשומ פנימ למדינה שלישית. שמתי לב גמ לדברי הנשיא לפני הבחירות
ושוב אמש, שהוא מדבר על פתרונ במסגרת ירדנ. הנקודה היא שהשמוש
במונח חדש כמו HOMELAND עלול ליצור רושמ מטעה
בקרב הערבימ, דבר שכבר קרה, וכנ בקרב ישראלימ. כל הכנסה של
טרמינולוגיה חדשה יוצרת בלבול כזה. בזזינסקי אמר שמבינ זאת ולכנ
גמ הנשיא וגמ הוא ניסו להבהיר מה היתה כוונת דבריו. בזזינסקי
התייחס לדברי הנשיא אמש על הפתרונ בהקשר לירדנ. בזזינסקי סיכמ
שהוא מבינ את הקשיימ העלולימ להווצר אכ הוא חוזר וטוענ שלגופ
הדברימ מנה הנשיא יסודות והגדרות חשובות ומועילות ביותר
מבחינתנו. יחד עמ זאת יעשה הכל כדי שהנשיא לא ימשיכ ויפרט
עמדות ספציפיות בנושא המזתיי אלא יסתפק בפורמולה הכללית
שהזכרנו.

== דינצ ==

מברק נכנס — מסווג	כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

דף מספר 1 מתוך 1 דפים

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד

מאת: וושינגטון

מס - 301

נשלח: 162000 מרץ 77

מ י י ד י

סודי ביותר-לנמען בלבד

שר החוצ.

ב ו ע ז.

כשעה לאחר שחזרתי למשרד משיחתי עם המזכיר התקשר חביב ביוזמתו.אמר שהוא כולו מדוכא ושהם ממשיכים "לשבור את הראש" מה לעשות כדי לצמצם את הנזק שגרמו בפרשת קבלת הפנים באום.אמר שיעשו כמיטב יכולתם שבתוכ קבלת הפנים לא תהיה גישה כלשהי של אנשי אשפ לנשיא.אמרתי לו שאני כבר רואה כותרת באחד העתונים האומרת נשיא ארה"ב לחצ ידם המגואלות בדם של נציגי הטרור האחראים לרצח נשים וילדים.

חביב אמר לי: אתה לא צריכ להסביר לי.אני מכיר את הטרוריסטים הללו. בני משפחתי וחברי לבית הספר נרצחו על ידם.אני מצטער על כל התסבוכת המיותרת הזאת ונעשה הכל כדי לצמצם הנזק.

דינ'צ.==

==

שהח רהמ שהבט

מברק נכנס — מסווג

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

דף מספר 1 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך [illegible] עותקים

סודי ביותר

אל: המשרד
מאת: וושינגטון

מס - 300
נשלח : 161700 מרץ 77

ב ה ו ל

סודי ביותר-לנמען בלבד
שר החוצ.
<u>ב ו ע ז</u>.

שיחת השגריר-המזכיר בהשתתפות אתרטונ,סמית בראונ והחים.
בתחילת השיחה סיפר המזכיר כי הוא עומד להפגש ביומ ו' עמ דר קיסינגר.
א. המזכיר אמר כי ברצונו להתייחס לידיעה שהופיעה הבוקר ב״וושינגטונ פוסט״ בהבלטה על שארה״ב נעתרה להזמינ נציג אש״פ לנאום הנשיא קרטר באו״מ ולקבלת הפנימ.המזכיר אמר כי ברצונו לומר את אשר אמר הבוקר בעדותו בקונגרס שהשתלשלות הענינ היתה פשוט כדלהלנ. הוצגה בפני המזכיר השאלה כיצד לנהוג בעניג הזמנת המשקיפימ ליד האומ להופעת הנשיא. תשובת המזכיר היתה כי זה ענינ אומי מובהק ושההחלטה את מי לכלול במוזמנימ ואת מי לא נתונה בידי המזכ״ל ואינ זה הולמ (APPROPRIATE) שארהב תביע דעתה בסוגיה את מי להזמינ למעמד אומי זה.המזכיר הוסיפ כי אחרי מתנ העדות נשאל ע״י העתונאימ האמ להזמנת נציג אש״פ יש משמעות פוליטית מהבחינה של שינוי עמדת ארהב כלפי אשפ והמזכיר השיב קטגורית כי אינ לדבר כל משמעות פוליטית, ואינ כל שינוי בעמדת ארהב כלפי אשפ. המזכיר ציינ כי הוא הדגיש באזני העתונאימ שענינ הזמנת נציג אשפ הוא ענינ פרוטוקולרי גרידא והזמנתו היא ענינ של אומ ולא של ארהב.
השגריר הגיב כי הוא מעריכ דברי המזכיר,את עמדתו ואת עמדת ארהב אכ הוא חייב להגיב על עצמ הארוע וההזמנה.השגריר אמר שהוא אמנמ ביקש הפגישה עמ המזכיר עוד בטרמ נתרגש הארוע האחרונ באומ, אכ הוא רוצה להביע דאגתנו העמוקה DEEP CONCERN נוכח הזמנת נציג אשפ ע״י המזכל להופעת הנשיא. WE ARE DISTURBED לא בגלל זאת שאנו חוששימ שמא חל שינוי בעמדת ארהב כלפי אשפ על רקע נסיעת הנשיא קרטר לניו יורק. אנו מקבלימ דבריהמ שלא חל שינוי במדיניות ארהב מה גמ שלא נתגלו שומ סימני מיתונ באשפ.אנו יודעימ כי היחסימ בינ ישראל לארהב המ אינטימיימ דיימ כדי שנדע ונתבשר מראש אמ אמנמ היתה כל כוונה של שינוי במדיניות ארהב בעוד מועד,רק שנוכל להתמודד עמה

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 2 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

וחזקה עלינו שבויכוח בנושא זה ידנו תהיה על העליונה. אולם, הוסיף השגריר, דאגתנו התעוררה בעיקר בשל החשש לאינטרפטרציה שיעניק העולם הערבי ובכלל להזמנת נציג אשפ למעמד זה-ונתברר שאכן צדקנו בחששנו זה. השגריר ציין כי אין זה סוד שבעולם בו אנו חיים הרבה דברים נעשים ונתפרשים באמצעות מחוות ומלים. די אם נזכור את ביקור הנשיא לשעבר פורד בבוקרשט כאשר שני אנשי אשפ "התגנבו" אל שורת הכבוד הדיפלומטית שנערכה לכבוד נשיא ארהב וניסו לעשות מכך מטעמים. אז נתחוללה סערה הגם קונה שכן ארהב יכלה לטעון שלא ידעה מראש שהללו יתגנבו אל טור הכבוד. אולם המקרה החדש הוא שונה, כאשר המזכל הציג השאלה למזכיר האם להזמין את המשקיפים או לא הוא עשה זאת בעורמה ובמתכוון על מנת לכרוך ארהב בענין. בצורה כזו גלגל את האחריות לארהב. (TO INVOLVE)

השגריר העיר כי כאמור אנו חיים בעולם של מלים ונוכחות נציג אשפ במעמד זה עם הנשיא קרטר באום תגרום בעיה גדולה לישראל ובמידת מה גם לארהב. השגריר ציין שזו הסיבה מדוע אמש, מיד משנודע לנו על הכוונה להזמין נציג אשפ התקשרנו עם אתרטון וחביב להתריע על הענין ולשקול מציאת נוסחה לפיה יוזמנו למעמד רק אותם נציגים שעמם ארהב מקיימת יחסים. השגריר העיר שכאשר ערך המזכל קבלת פנים לסאדאת באום לא הזמין שגרירנו הרצוג וזה הדין גם לגבי מעמדים דומים אחרים בהם נפקד מקומנו. על כן רצוי היה ליישם נוסחה שההזמנות תקבענה בהתאם לאבני בוחן של קודמים. השגריר חזר ואמר כי זה שורש דאגתנו אותה הבענו עוד אמש במגעינו עם מחמייד. ובשיחתו עם המזכיר הבוקר. השגריר הוסיף כי לפרשה השלכות תוורות שאיננו יכולים להתעלם מהם.

כאן התערב המזכיר ואמר כי הוא יודע זאת שארהב רגישה SENSITIVE לנעשה בישראל והוא מבין ויודע את הקשיים שהדבר גורם לנו ולא זאת היתה הכוונה.

השגריר העיר כי בנוסף לכל הדברים שכבר אמר בנושא זה, קבל מברק הנחייה משהייח להביע באזני מזכיר המדינה דאגתה העמוקה והרצינית של ישראל. השגריר חזר וציין כי רצה שהמזכיר ידע עמדתנו לאשורה ומקור דאגתנו. המזכיר אמר כי הוא מבין הבעיות שנגרמו לנו עקב הזמנת נציג אשפ אך הדבר נגרם SET UP עייי המזכל, והם עשו ועושים כל מה

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי-חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 3 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

שביכולתם כדי להבהיר הדברים ולצמצם הנזק.
השגריר העיר כי המזכיר בודאי יודע שהמזכל או מזכירות אום דאגו למסור לעתונות את הידיעה שההזמנה נעשתה בהסכמת ארהב. השגריר סיפר כי הדבר נודע לנו ממקורות עתונאים ומיד ביקש הציר להתקשר עם אתרטון.
השגריר חזר ואמר כי הוא ביקש להעביר לידיעת המזכיר הרגשתנו ודאגתנו בעקבות פרשה זו.

ב. השגריר אמר כי ביקש הפגישה עם המזכיר בזמנו כדי לקיים עמו שיחה לקראת נסיעת המזכיר למוסקבה. ברצוננו להציג בפני המזכיר שלוש בקשות ונשאלות.

1. אנו מבקשים שבשיחות המזכיר במוסקבה יימנע המזכיר מלהעביר לסובייטים איזו שהן עמדות אמריקניות בנושא הסכסוך המזרח תיכוני ומובן גם לא עמדות ישראליות. הסובייטים בודאי ינצלו כל מידע שיועבר לידיעתם במגעיהם עם מדינות ערב ובהתיחסותם לסכסוך.
המזכיר אמר שבקשתנו ברורה ואין לו כל בעיות למלא אותה.

2. ישראל מבקשת שהמזכיר יעשה ככל מאודו לא לשלב את הסובייטים בתהליך המו״מ ולערבאותם מה שפחות. השגריר ציין כי המזכיר השכיל לתאר בביקורו בישראל כיצד בדעתו לטפל בסובייטים וזה לרוחנו.
אין ישראל רוצה לראות ברהיים שותפת לתהליך הדיפלומטי במז״ת.
המזכיר העיר כי הסובייטים לא לחצו עד כה בענין זה. יתכן ויעשו זאת אך עד עתה נמנעו מללחוץ לשיתופם. הוא כמובן ינהג כפי שהסביר לנו בארץ.

3. יהודי ברה״מ. כאן הקדים המזכיר ואמר כי הוא מצפה לקבל מאתנו רשימות. השגריר ענה שאכן הביא עמו שתי רשימות אליהן התיחס רהיים. האחת של אסירים יהודיים והשניה של משפחות הממתינות לעליה. השגריר מסר למזכיר הרשימות והחל מעיין ולומד אותן. המזכיר העיר כי ברשימה הראשונה מופיעים מקרים של משפחות מנותקות ושל אחרים שאינם נמנים על קטגוריה זו.
השגריר אישר שאכן כך הדבר וציין כי לצערנו עליו להוסיף לרשימת האסירים גם את שירנסקי שנאסר אתמול.
המזכיר ביקש לשמוע את סיפור מעצרו של שירנסקי והשגריר גוללו באוזניו.
השגריר הוסיף כי אשר לרשימת האסירים הרי שזו מורכבת מאלה שנאסרו

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 4 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

= 4 =

בלנינגרד ביוני 1970 ונידונו לתקופות מאסר ממושכות.ואנס העיר שזה לתקופות של 10 שנים ויותר.השגריר ציין כי הם נאסרו בשל עוון אחד ויחיד: רצונם לעלות לישראל.אך אין השגריר יודע איזה סוג אישום הוגש נגד כל אחד מהאסירים הללו.השגריר אמר כי ברצוננו להוסיף כרגע ולידיעת המזכיר שיש עתה נחשול גואה של אנטישמיות בברה"מ בצורה חמורה ומדאיגה. החל מסוף ינואר 1977 מושמעים כינויי גנאי ונאצה נגד יהודים וזה עלול לגרום להסתה ולפורענויות.בעתונות ובטלויזיה היהודים מוזכרים בנעימת לוואי אנטישמית והציונות מוקעת כהיטלריזם.ב-4 דנא פרסם בוארנ הממשלה הסובייטית ""איזבסטיה"" התקפה חריפה על קבוצת מהגרים פוטנציאלים עליה נמנה פרופי לרנר, מדען נודע שהיה מן הפעילים במאמציהם לעלות לישראל.קבוצה זו הואשמה ע"י העתון כמקיימת מגע עם הסי.אי.איי.

המזכיר שאל האם זה הקו שהסובייטים נוקטים בו תמיד או שיש כאן חידוש. הציר השיב כי זה מוטיב חדש.לא היה קישור עם סוכנות הביון האמריקאי זה כ-7 שנים.הדבר צף ועלה החל מתחילת מרץ השנה.

השגריר הטעים כי דברי התקפה אלה מסכנים בטחון היהודים וחייהם. השגריר חזר ואמר כי אתמול קבלנו מידע ששירנסקי נאסר.שירנסקי הוא אחד מהשלושה- יחד עם לרנר וסלפאק-שהוזכרו ע"י השלטונות כחשודים במגע עם הסי.אי.איי, והקשק.ג.ב. עקב אחריהם בגלוי.אמנם סלפאק ולרנר עודם מתהלכים חופשים אולם אנו חרדים שאחרי מעצרו של שירנסקי הם עלולים להיאסר בכל רגע.השגריר ביקש התערבותו הנמרצת של המזכיר כי חיי היהודים בסכנה.

השגריר אמר כי הוא מבקש להבהיר שאנו מבחינים בין הבעיה היהודית לבעית הדיסידנטים בברה"מ.היהודים הם קטגוריה נפרדת ויש להבחין בין שני התנועות.יהודי ברה"מ,כל מעיינם ושאיפתם הוא לחיות חופשיים מרדיפות ולהגר לישראל או למקום אחר ואין להם שום קשר עם גורמים שמאבקם בשלטון הסובייטי הוא על רקע שונה ומתוך מניעים שונים.השגריר הוסיף כי נודה למזכיר על כל מה שיהיה לאל ידו לעשות כדי להגדיל את מספר העולים של יהודי ברה"מ.

המזכיר שהיה נרגש מן התאור על הרדיפות אמר שאכן המצב מהווה סכנה לחיי

5/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 5 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

= 5 =

האנשים והבטיח כי יעשה כל שביכולתו כדי לעזור.
השגריר השיב כי נצריך מאוד כל מאמץ שייעשה על ידו.השגריר סיפר כי הדאגה לשלום יהודי ברה"מ באה לידי ביטוי בהצעה דחופה להדר היום בכנסת שנוהייח השיב עליה היום.מצב יהודי ברה"מ גורם לדאגה לא רק בישראל אלא בקרב העולם היהודי כולו ובמובן בקרב יהדות ארהב והשגריר יודע כי נציגים יהודים מתעתדים לבקש פגישה עם המזכיר על בעיה זו.
המזכיר אמר כי פגש ביום ו' שחלף קבוצת מנהיגים יהודים ועתה ביקשה לראותו קבוצה אחרת של מנהיגים יהודים (JEWISH CAUCUS).
המזכיר אמר כי ביום ו' פגש אנשי מועדון הנשיאים שדברו עמו על מסיבת העתונאים של הנשיא ואילו עתה מבקשת לראותו קבוצה בראשות הרב זיגמן.
השגריר חזר ואמר כי יהודי ארהב יחד עם העולם היהודי כולו שרויים בדאגה לגורל אחיהם בברה"מ.

ג. המזכיר אמר כי הוא מבקש לעדכננו לגבי טיפולו בשורת נושאים בילטרליים שנידונו בשיחות רה"מ עם הנשיא והמזכיר.

א. יצוא בטחוני ישראל.(DEFENCE EXPORT).
ארהב מקווה לבוא בקרוב בהצעה לגבי כינון הגוף המשותף שיבחן את הנושא. בראש קבוצת העבודה יעמוד כנראה לסלי גלב.

ב. AMMUNITION CONTRTOL -רשיונות היצוא ניתנים עכשיו בקצב נורמלי.

ג. F-16 וההידרופול-זה עדיין נתון בבדיקה

ד. IT IS UNDER REVIEW AT THIS POINT

ד. המרת חלק מהסיוע התומכ- לכסף מזומן- עדיין נתון בבחינה.

ה. יהודי סוריה- שגריר ארהב בדמשק מורפי הונחה להמשיך במגעיו עם שלטונות סוריה בהתאם למה שסוכם בשיחות רה"מ בארהב.התקדמות משביעה רצון.

ו. יהודי ברה"מ-הנושא ידון בתחילת השיחה.

ז. זכויות נחיתה לאל על- המזכיר שוחח על כך עם שר התחבורה ברוקס אדמס .סוכם כי יפגשו בקרוב כדי לשוחח ביסודיות על המכלול כולו כי קיימת בעית זכויות נחיתה לכמה חברות.

6/....

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 7 מתוך 6 דפים

עותק מספר 7 מתוך 20 עותקים

סודי ביותר

השגריר אמר כי שמע שגם ירדנ מבקשת הרחבת זכויות הנחיתה.
אתרטונ אמר כי לבנונ צפויה גמ היא לבקש זכויות נחיתה עמ חידוש ההסכמ.
המזכיר הוסיפ כי הוא מקווה שבשיחתו עמ אדמס יגיעו להבנה ולהסכמ כיצד לטפל במכלול בקשות זכויות הנחיתה כולנ. אמר כי עודמ מצפימ לשובו של אלנ בויד ממויימ בריטנ.יה בו לא חלה שומ התקדמות משומ שאפ צד לא גילה נכונות לוותר אפילו אינצ' אחד.
השגריר חזר לנושא ה-F-16. שאל האמ בדבריו על בחינת הנושא התכוונ המזכיר לקופרודוקציה של ה F-16 ולא לעצמ האישור.
המזכיר השיב בחיוב.
השגריר שאל כמה זמנ עוד תימשכ בדיקת הנושא והוסיפ כי הוא חושש שאמ הבדיקה תיתמשכ יתר על המידה אנו עלולימ לאבד את עיתוי ותור שלנו בקו הייצור של ה F-16.
המזכיר ביקש אתרטונ לבדוק אפשרות של זרוז תהליכ הבדיקה.

8. ספרד.
המזכיר אמר כי ארהב פנתה אל ממשלת ספרד בהתאמ לבקשת שהייח בעת ביקורו בישראל. השגריר הודה למזכיר על מידע זה.

ד. המזכיר התייחס ביוזמתו לדוייח על זכויות האדמ. אמר ששמע שהשמענו ביקורת על ניסוחו. אמר כי בהופעתו בקונגרס אמר כי הדוחות על מצב זכויות האדמ הוכנו רק במענה לבקשת הקונגרס. סיפר כי הציג לחברי הקונגרס השאלה באומרו כי הוא מבינ שהמידע דרוש לקונגרס אולמ הקונגרס חייב לשאול עצמו האמ דוחות אלה צריכימ להיות סודיימ או גלויימ. המזכיר הוסיפ כי חברי הקונגרס הסכימו עמו שזו שאלה נכבדה ושיש להחליט אמ בעתיד דוחות אלה יהיו לפרסומ או לאו.
השגריר אמר כי איננו מתנגדימ לעצמ הענינ. ישראל חשה ובוטחת שבתחומ זה של זכויות אדמ אינ היא נופלת מאפ מדינה בעולמ ואנו מוכנימ לחשופ את ההליכימ הקשורימ בזכויות האדמ ברצונ ובייחוד למדינה ידידותית כארהב. השגריר אמר כי ברצוננו להיות גלוי לב עמ המזכיר- וכבר שוחח בענינ זה הציר עמ אתרטונ- כי הוא סבור שהדוח על ישראל נכתב בעינ בקורתית ומגמתיות שלילית, בעוד שהדוח על מצרימ נכתב בעת סלחנית ובצורה המתעלמת מתופעות שליליות. השגריר הדגימ כוונת דבריו באומרו

7/...

משרד החוץ

מחלקת הקשר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך — עובר על החוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה יחסי־חוץ וסודות רשמיים). תשי"ז — 1957.

מברק נכנס — מסווג

דף מספר 7 מתוך 7 דפים

עותק מספר 7 מתוך 6 עותקים

סודי ביותר

= 7 =

כי בדוח על ישראל נאמר למשל כי העתונות נתונה לצנזורה צבאית ואילו בדוח על מצרים שהעתונות נתונה לצנזורה וולונטרית והרי הכל יודעים שאין חופש עתונות במצרים. השגריר ציין כי הוא מתרשם שהדוח על מצרים נכתב מתוך כוונה להראות שבמצרים הכל שפיר ואילו הדוח על ישראל נכתב עם קורטוב של מרירות ותרעומת (GRUDGE).

מכל מקום התרשמותנו היא שלא זכינו בגישה אוביקטיבית בדוח על זכויות האדם בישראל ובעיקר בשטחים.

המזכיר העיר כי הוא זוכר במעומעם שבדוח על מצרים נאמר שמצרים רק PARTLY FREE ואילו על ישראל נאמר שהיא FULLY FREE.

השגריר העיר שסיווג זה היה על FREEDOM HOUSE ולא של מחמ"ד.

יש לו שגריר הרגשה שמחמ"ד נהג כאן באיפה ואיפה והוא מרגיש חובה להפנות תשומת לב המזכיר.

המזכיר אמר כי הוא מבין טענת השגריר (I REALIZE THAT)

הוסיף כי חלק מהבעיות נגרם מהצורך להיזדקק בהכנת הדוח להודעות, חוות דעת ותצהירים של כל מיני גורמים בינלאומיים וזה בעייתי לעקוב ולבדוק ולהתחקות מה מאחורי קביעות של גופים כ"אמנסטי" ואחרים.

המזכיר סיפר שנציגי מדינות לטינו-אמריקאיים מתלוננים על שהדוח על זכויות האדם במדינתם מסתמך על הודעות וחוות דעת של כל מיני גופים בלא שניתנה לממשלתם ההזדמנות להסביר את עצמה ולהתמודד עם הקביעה וההאשמות.

השגריר אמר כי הוא מבין ומודע לקושי שבהכנת דוח על מצב זכויות האדם. בכלל קשה למצוא ולבדוק כיצד אנשים תמ בני חורין. אולם בהנחה שהדוחות על זכויות האדם נכתבו תוך שימוש בקריטריונים זהים כי אז הדוח על מצב זכויות האדם בישראל ובשטחים עוות ונתעוות משהו. אולי אין זה הנושא הכי חשוב אך ישראל גאה בהישגיה בשטח זה הן בישראל גופה והן בשטחים ואין היא מוכנה להשלים עם טפול מעוות.

המזכיר אמר שיקרא הדוח בעצמו.

בנצור.====

משרד החוץ

מחלקת הקשר

מברק נכנס - מסווג

אל: המשרד	סודי	מבר 209
מאת: וושינגטון	מיידי	נשלח 181700 מרץ 77

אל: עברון, פרימור

והעתק: לשכת רה"ים

תגובות ערביות להצעות קרטר.

אתמול והיום מתפרסמות בהרחבה בארה"ב תגובות ערביות שליליות בקשר להצעות קארטר.

אתמול נפגשו ארבעה שגרירים ערביים עם מזכיר המדינה כדי לקבל "הבהרות" על הצעות הנשיא ובצאתם מן הפגישה הצהירו שואנס הבטיח להם שלא חל שינוי במדיניות ארה"ב.

היום מתפרסמות בהבלטה רבה בעתונים הגדולים כתבות על נאום סאדאת לפני מושב הפתיחה של מועצת אשף ומתפרש כמתיחת ביקורת על רעיונות הנשיא. הרקנו בגלוי את הכתבה והכותרת החריפה ב"וושינגטון פוסט".

גם ב"ניו יורק טיימס" כתבה על הנושא בעמוד א' תחת הכותרת

SADAT PLEDGES NOT TO GIVE UP ARAB TERRITORY.STATEMENT IS REGARDED AS REPLY TO CARTER.

מובן שאנו מנצלים את עצם התגובות הללו בעולם הערבי בהדרכה שאנו נותנים לכתבים וברצוננו להפנות את תשומת לבכם לככ שעד כה התגובות השליליות הרשמיות לרעיונות הנשיא באות בעיקר ממדינות ערב ולא מישראל. זו גם אחת הסיבות שרוב הפרשנים בתקשורת האמריקאית ממשיכים לברך על רעיונות הנשיא ומציגים אותם כנוחים בעיקרם לישראל.

= פזנר

שהח רהמ שהבט מנכל ממנכל סמנכל מעת הסברה מצפא מזתים חקר רם אמן

רע/אס